

Korece ve Türkçe Mutluluk ve Üzüntü Metaforlarındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

Özlem Gökçe

Editör: Prof. Dr. M. Ertan Gökmen

Korece ve Türkçe Mutluluk ve üzüntü Metaforlarındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

Özlem Gökçe

Editör: Prof. Dr. M. Ertan Gökmen

Published by

Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd.

Certificate Number: 45503

📍 15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şehitkamil/Gaziantep

☎ +90.850 260 09 97

📞 +90.532 289 82 15

🌐 www.ozgurayinlari.com

✉ info@ozgurayinlari.com

Korece ve Türkçe Mutluluk ve Üzüntü Metaforlarındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

Özlem Gökçe • Editör: Prof. Dr. M. Ertan Gökmen

Language: Turkish

Publication Date: 2025

Cover design by Mehmet Çakır

Cover design and image licensed under CC BY-NC 4.0

Print and digital versions typeset by Çizgi Medya Co. Ltd.

ISBN (PDF): 978-625-8562-51-4

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub1150>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>. This license allows for copying any part of the work for personal use, not commercial use, providing author attribution is clearly stated.

Suggested citation:

Gökçe, Ö., Gökmen, M. E. (ed) (2025). *Korece ve Türkçe Mutluluk ve Üzüntü Metaforlarındaki Benzerlikler ve Farklılıklar*. Özgür Publications. DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub1150>. License: CC-BY-NC 4.0

Bu kitap, 2020 yılında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı Kore Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı'nda Prof. Dr. M. Ertan GÖKMEN danışmanlığında hazırlanan doktora tezinden üretilmiş metni gözden geçirilerek düzeltilmiştir.

The full text of this book has been peer-reviewed to ensure high academic standards. For full review policies, see <https://www.ozgurayinlari.com/>

İçindekiler

Giriş	1
1 Duygu Metaforlarını Anlamak: Kuramsal Temeller	7
Kavramsal Metafor Teorisi Öncesi	7
Kavramsal Metafor Teorisi	8
Bedenleşmiş Biliş	11
İmge Şemaları	13
Kavramsal Metonimi	15
Duygular ve Metafor	17
Duygular ve Metonimi	19
Bağlam/Kültür	20
2 Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforları	25
Mutluluk Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Benzerlikler	30
Mutluluk Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Farklılıklar	59
Değerlendirme	66
3 Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforları	75
Üzüntü Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Benzerlikler	79
Üzüntü Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Farklılıklar	108
Değerlendirme	117
4 Tartışma ve Sonuç	123
Kaynakça	135

Giriş

Bu çalışma, Korece ve Türkçede duyguların nasıl kavramsallaştırıldığını, özellikle mutluluk ve üzüntü duygularının zihinsel ve dilsel düzlemde hangi metaforik yapılar aracılığıyla ifade edildiğini incelemektedir. İnceleme, Lakoff ve Johnson tarafından ortaya konan Kavramsal Metafor Kuramı çerçevesinde yürütülmekte; bu kuramın temel varsayımlarından hareketle duyguların soyut yapılar olmalarına rağmen somut deneyimler üzerinden anlamlandırıldığı kabul edilmektedir. Bu kitap, Korece ve Türkçede mutluluk ve üzüntü duygularının metaforik yapılanmalarını karşılaştırmalı bir bakışla ele alarak, bu yapıların hem ortak hem de kültüre özgü yönlerini görünürlüğe çıkarır. Bu bağlamda, iki dilde duyguların kavramsallaştırılmasında kullanılan metaforların kaynak alanları eşsüremlili olarak değerlendirilmiş ve ortaya çıkan benzerlik ile farklılıklar kültürel ve toplumdilbilimsel bir çerçevede ele alınmıştır.

Kavramsal metafor kuramının literatüre kazandırılmasından bu yana pek çok araştırmacı, farklı dillerde metaforik örüntüleri incelemiş; özellikle duygu metaforları, bilişsel dilbilimin temel araştırma alanlarından biri hâline gelmiştir. Birden fazla dili ele alan karşılaştırmalı çalışmalar, farklı coğrafyalarda konuşulan dillerde duyguların kavramsallaştırılmasına ilişkin önemli bulgular sunmuş; bu çalışmalar aracılığıyla bazı metaforik eşleşmelerin diller arasında ortaklık gösterdiği, bazılarının ise kültürel bağlamlara bağlı olarak çeşitlendiği ortaya konmuştur. Bu doğrultuda, duygu metaforlarının yalnızca bilişsel süreçlerle değil, aynı zamanda kültürel ve toplumdilbilimsel dinamiklerle de yakından ilişkili olduğu genel kabul görmüştür. Korece ve Türkçenin karşılaştırılması, bu genel çerçeve içinde, benzer toplumsal değerlere sahip iki kültürde duyguların dilsel olarak nasıl yapılandırıldığını incelemek açısından dikkat çekici bir örnek oluşturmaktadır.

Bu kitap, söz konusu literatürden hareketle, insan bedeninin fiziksel dünyayla etkileşiminin evrensel niteliğini merkeze alan bilişsel dilbilim yaklaşımını Korece ve Türkçe verileri üzerinden ele almaktadır. Lakoff ve

Johnson tarafından tanımlanan kavramsal metaforik eşleşmelerin her iki dilde de karşılık bulduğu görülmekle birlikte, bu eşleşmelerin dilsel kullanımlarında ve ayrıntılı biçimlenişlerinde kültüre özgü yönlerin belirginleştiği dikkat çekmektedir. Her iki toplumda da aile, topluluk ve ilişkisel bağların ön planda olduğu kolektivist değerlerin belirleyici olması, özellikle metaforik eşlemeyi mümkün kılan kaynak alanlarda belirli ortaklıkların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Bununla birlikte, Kore ve Türk kültürlerinin kendine özgü tarihsel ve toplumsal deneyimleriyle şekillenen bazı metaforik yapılanmaların, literatürde daha önce ayrıntılı biçimde ele alınmamış yönleriyle bu çalışma kapsamında görünür hâle geldiği söylenebilir.

Çalışmanın önemi, Korece ve Türkçe arasında duygu metaforlarını kapsamlı biçimde karşılaştıran çalışmaların yok denecek kadar az olmasından kaynaklanmaktadır. Lakoff ve Johnson'ın öncü çalışmaları ve Kövecses'in duygu metaforlarına odaklanan araştırmalarıyla birlikte, özellikle Batı dillerinde duygu metaforları üzerine pek çok inceleme yapılmış; bu çalışmalar evrensellik kadar kültürel çeşitliliğin de altını çizmiştir. Ancak Korece ve Türkçeyi birlikte ele alan karşılaştırmalı bir duygu metaforu çalışması literatürde önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Bu kitap, doktora tezi kapsamında yürütülen özgün bir karşılaştırmalı araştırmanın bulgularını temel alarak, Korece ve Türkçede mutluluk ve üzüntü duygularının metaforik yapılanmalarını ayrıntılı ve sistematik bir çerçevede ele almaktadır.

Elde edilen bulguların, her iki dilin konuşulduğu kültürlerle ve bu kültürlerin duygu algılarına dair önemli ipuçları sunduğu düşünülmektedir. Duygulara ilişkin metaforik verilerin uzun vadede dil öğretimi alanında da kullanılabileceği; özellikle duygu ifadeleri, deyimler ve sözcük öğretimi açısından bir temel oluşturabileceği öngörülmektedir. Metafor çalışmalarının disiplinlerarası niteliği göz önünde bulundurulduğunda, bu araştırmanın yalnızca dilbilimle sınırlı kalmayıp söylem, çeviri, kültür çalışmaları, görsel iletişim ve felsefe gibi alanlara da katkı sağlayabilecek bir çerçeve sunduğu söylenebilir.

Yöntem

Çalışma kapsamında öncelikle veri toplama için hazır derlem kullanılmıştır. Sonrasında toplanan verilerin metafor olup olmadığına karar vermek için Metaphor Identification Procedure VU University Amsterdam (MIPVU) kullanılmış ve son olarak ise her iki dilde de tespit edilmiş metaforları karşılaştırmak için ayrımsal analiz kullanılmıştır.

Veri Toplama Teknikleri

Her iki dilde veri toplarken ulaşılabilecek kavramsal yapıların temsili olmasına dikkat edilmekle beraber kullanılacak veri toplama metodunun çağdaş

dilbilimle uyumlu olması ve araştırmacı açısından da olabildiğince seri ve zahmetsiz olmasına özen gösterilmiştir. Mevcut literatürdeki çalışmalar dikkate alındığında en sık kullanılan veri toplama tekniğinin manuel veri toplama yöntemi olduğu gözlenmiştir. Bu çalışmalarda araştırmacı birbirinden çok farklı metinlerden (roman, şiir, gazete vs.) ya da şarkı sözlerinden manuel olarak veri toplamaktadır. Bu toplama tekniğinin dışında ise araştırmacı halihazırdaki çevrimiçi derlemlerden faydalanmaktadır. Bu çalışma kapsamında da veri çekme açısından büyük kolaylık ve serilik sağlayacağı düşünülen derlem kullanılmasına karar verilmiştir. Metafor çalışmalarında derlemin önemi hakkında Stefanowitsch (2006) önemli bulgular elde etmiş ve derlemden veri çekme konusundaki yöntemsel çalışmalarının sonucu olarak Metaforik Örüntü Analizini (Metaphorical Pattern Analysis, MPA) geliştirmiştir. Anatol Stefanowitsch bu yöntemi kullanarak kişisel gözlemler ya da sezgiye dayalı olarak ulaşılmış metafor sayısından daha fazlasına ulaştığını kanıtlamıştır.

Metaforik Örüntü Analizi (Metaphorical Pattern Analysis, Mpa)

Bu analiz, temsili olarak hedef alandan sözcüklerle bağlantılı olan metaforik ifadeleri belirlemeye yönelik bir yöntemdir. Böylece metaforik hedef alan incelemesine derlem temelli bir yaklaşım sunmaktadır. Stefanowitsch (2006) metafor çalışmalarının genellikle bireysel olarak eklektik toplamalara ya da sezgiye dayalı olarak gerçekleştirildiğini belirtmektedir.

MPA ile derlemden hedef alan sözcük birimleriyle yüksek sayıda örnek veri çıkarılabilir ve bunları içeren kapsamlı metaforik örüntüler tespit edilebilir. Bu prosedür ile yakalanan metaforik ifadeler sınırlı olmakla birlikte Stefanowitsch, avantajlarının bu eksiklikleri kapatacağını ifade etmektedir. Bu yöntemin avantajları şu şekilde sıralanmaktadır (Stefanowitsch, 2006):

1. Sözcükler akılcıca seçildiği takdirde o sözcüklerle üretilen metaforların önemi ölçülebilir.
2. Hedef alandan sözcükler içermeyen metaforik ifadelerin tam olarak hangi hedef alana ait olduğu bilinmeyebilir. Bir belirsizlik hep kalmaktadır.
3. MPA diller arası çalışmalarda bir standart sağlar. Zira MPA hedef alandan tek tek sözcük birimlere odaklanır (ya da birimler takımına). Karşılaştırmalı dil çalışmaları da bu sözcük birimlerinin çeviri karşılıklarını kullanır (örneğin; İngilizcedeki happiness ve joy yerine Almandaki karşılıkları olan Glück ve Freude sözcüklerinin kullanılması).

Bu yöntemle hedef alan sözcüklerinin bulunmadığı ifadelerle erişilemeyecek olursa da geleneksel yöntemle ulaşılan kavramsal metaforların tamamına hatta daha fazlasına bile erişilebildiği iddia edilmektedir. Yukarıda sıralanan avantajları içermesi bakımından çalışmada MPA kullanılması kararlaştırılmıştır.

Bu bağlamda Korece için Kore Ulusal Derlemi (KUD)¹nden, Türkçe için Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)²nden veri toplanmıştır. Derlemden veri toplanırken her duygu kavramı için anlamsal açıdan yakın ya da eşanlamlı olan anahtar sözcükler belirlenmiştir. Analiz edilecek her iki duygu için de ikişer anahtar sözcük belirlenmiştir. Korece derlemde mutluluk duygusu için “행복 (/haengbog³/mutluluk)” ve “기쁨 (/gippeum/mutluluk)”, üzüntü duygusu için “슬픔 (/seulpeum/üzüntü)” ve “우울 (/uul/üzüntü)” anahtar sözcükleriyle veri toplanmıştır. Türkçede ise mutluluk duygusu için “mutluluk” ve “sevinç”, üzüntü duygusu için “üzüntü” ve “acı” sözcükleri anahtar sözcük olarak seçilmiştir. Belirlenen her anahtar sözcükle derlemde rastlantısal olarak biner veri çekilmiş dolayısıyla her duygu için her iki dilde de toplam dört bin cümle analiz edilmiştir. Daha sonra bu anahtar sözcükleri içeren duygu ifadeleri MIPVU ile çözümlenmiştir.

Metaforik örüntüler ağı çıkarılırken her iki dilde de sözcükbirimler aracılığıyla ulaşılan duygu kavramlarına kaynak oluşturan alanlar belirlenmiş ve bu kaynak alanlar kendi içinde sınıflandırılmıştır.

Veri Analizi (MIPVU)

2007 yılında “Pragglejaz Group” adı altında toplanan araştırmacılar dilsel metaforları tespit etmek için bir metafor tespit yöntemi (Metaphor Identification Procedure, MIP) geliştirene kadar metafor tespiti nesnel ölçütlere göre yapılamıyordu. Geliştirilmiş hali MIPVU olarak anılan bu metafor tespit yöntemi aşağıdaki adımları içermektedir:

1. Metnin içerdiği genel anlamı çıkarmak için metni oku
2. Sözcükleri belirle
- 3a. Belirlenen sözcüğün bağlamdaki anlamını belirle

3b. Sözcüğün daha temel bir anlamı olup olmadığına karar ver. Temel anlam sözcüğün en sık kullanılan anlamı olmak zorunda değildir. Sözlükteki daha somut, daha kesin ve tarihsel olarak daha eski anlam temel anlamdır.

Bağlamsal anlamı temel anlamından farklı mıdır? Bağlamsal anlamı bu temel anlama göre anlaşılabilir mi?

1 İnt. Kay.-1

2 İnt. Kay.-2

3 İnt. Kay.-3: Korecenin Latin harfleriyle yazımı için Pusan National University ve NARA INFO TECH Co., Ltd tarafından ortaklaşa geliştirilen Korece Transkripsiyon Dönüştürücü kullanılmıştır. Kore Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Korecenin Gözden Geçirilmiş Romanizasyonu şablonuna göre akademik uygulamalar için kullanılan dönüştürücü kullanılmıştır.

4. Cevap evetse, sözcüğü metafor olarak işaretle (Vrije Universiteit Amsterdam, t.y.)⁴

Karşılaştırma Yöntemi

Sözcükbirimlerle derlemden elde edilen veriler kaynak alanlarına ayrıldıktan ve her bir duygu için tek tek metaforik eşleşmeler tespit edildikten sonra iki dile ait bu eşleşmeler Barcelona (2000b) tarafından önerilen “ayrimsal analiz” metodolojisinden faydalanılarak karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma kriterleri aşağıdaki gibidir: -

- X metaforunun A dilindeki varlığı ve B dilindeki yokluğu
- Aynı metaforun her iki dildeki varlığı
- Kaynak alanın detaylanmasında iki dil arasındaki farklılıklar
- Metaforlarla güdülenen dilsel ifadeler açısından iki dildeki farklılıklar
- Bir metaforun iki dildeki yaygınlık derecesindeki farklılıklar

Barcelona (2000b), metodolojisinde farklılıklara odaklanmaktadır ancak bu çalışmada hem farklılıklar hem benzerlikler ortaya konulmuştur.

Duygu Metaforlarını Anlamak: Kuramsal Temeller

Bu bölümde, çalışmanın kuramsal temelini oluşturan kavramsal metafor teorisi (KMT) ele alınmakta ve duygu-metafor ilişkisini ortaya koyan literatüre genel bir bakış sunulmaktadır. Öncelikle tarih boyunca filozofların ve bilim insanlarının metaforu nasıl değerlendirdiği özetlenecek, ardından Lakoff ve Johnson’ın 1980 yılında yayımladıkları eserle metafora kavramsal bir boyut kazandırarak onu bilişsel dilbilimin çerçevesine yerleştiren kavramsal metafor teorisi ayrıntılı biçimde açıklanacaktır.

1.1. Kavramsal Metafor Teorisi Öncesi

Metafor, tarih boyunca insanlığın üzerine düşündüğü ve beşeri bilimlerde yoğun biçimde tartışılan konulardan biri olmuştur. Bilişsel bir bakış açısıyla geliştirilen kavramsal metafor teorisine gelinene kadar metafor, büyük ölçüde edebiyat ve retorik çerçevesi içinde ele alınmıştır. Bu bağlamda metaforun ne olduğuna ilişkin tartışmalar Antik Yunan dönemine kadar uzanmaktadır. Aristoteles, *Poetika* adlı eserinde bir eserin dilinin nasıl iyi hale getirileceğini tartışırken diğer unsurlarla birlikte metafora da gönderme yapmaktadır. Metaforu şiir dilini bayağılıktan, kabalıktan kurtaran bir unsur olarak görmektedir (Aristoteles, 1963, s. 59). Onun anlayışına göre metafor şair tarafından iradi olarak üretilir ve gündelik dilde böyle bir anlam kaydırması yapmak dili sıradanlıktan uzaklaştırarak daha görkemli hâle getirir (Aristoteles, 2017, s. 167). Bu sebeple Aristoteles, metaforun diğer unsurlarla birlikte dili gündelikliğin kaba yapısından uzaklaştırmak için kullanılmasını öğütler (Aristoteles, 1963, s. 64). Evans ve Green (2006, s. 293), bu klasik görüşte metaforun “Akhilleus bir kaplandır” örneğinde olduğu gibi “A, B’dir” gibi bir

şematik yapısı olduğunu belirtir. Nacey (2013, s. 9), Aristoteles'in metafor üzerine yazdıklarının genel olarak mecaz kuramlarının başlangıcı kabul edildiğini ifade eder. Richards (1965, s. 90), metaforun retorik tarihi boyunca dilin belirleyici bir unsuru olarak değil, dile zarafet, güç ve süs katan bir özellik olarak ele alındığını vurgular. Aristoteles'ten sonra çok uzun bir süre boyunca metafor örtük bir karşılaştırma olarak tanımlanmıştır. Bu noktada Evans ve Green (2006, s. 293) de, klasik görüşte metaforun iki kategorinin karşılaştırmasına dayandığını vurgular.

Park (2007, s. 10-11), metaforun tarihsel gelişiminde üç kuramdan söz eder: yerinlik kuramı (substitution view of theory), karşılaştırma kuramı (comparison view), etkileşim kuramıdır (interaction theory). Yerinlik kuramına göre, A, B'dir ifadesi aslında A, C'dir anlamına gelmektedir. İkinci yaklaşım olan karşılaştırma kuramı, kelimelerden ziyade tüm cümleye odaklanarak konu (topic) ve araç (vehicle) arasındaki anlamsal özellikleri karşılaştırır; bu iki öge arasında bir benzerlik saptandığında metaforik anlam ortaya çıkar. Bu noktada benzerliğin metafora oynadığı rol üzerine yazdığı makalesinde Ortony (1993, s. 343), "adam bir koyundur" cümlesini örnek vermektedir. Konu olan adamın araç olan koyunla bir ortaklığı olduğunu belirtir. Son olarak etkileşim kuramı şu şekilde açıklanır: A'nın ilişkili olduğu ortak grubun yapısı B'ye ait yapıyla karşılıklı etkileşime geçer ve figüratif anlam üretir (Park, 2007, s. 10-12).

1.2. Kavramsal Metafor Teorisi

Metafor, Antik Yunan döneminde retorik bir unsur olarak dile canlılık kazandıran bir söz sanatı olarak kabul edilirken, sonraki çalışmalarla çok farklı bir noktaya gelmiştir. Günümüzde metafor insan düşüncesi ve bilişi ile ilişkilendirilmekte ve günlük dilin bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Richards (1965), metaforun biçimle sınırlı bir özellik olarak ele alınmasına karşı çıkar; iki farklı şeyi birlikte düşündüğümüzü ve anlamın bu etkileşimden doğduğunu söyler. Ona göre metafor düşünceler arası alışveriş, ilişki ve bağlamlar arası etkileşimdir. Düşünce metaforiktir ve karşılaştırma yoluyla ilerler. Dolayısıyla dildeki metaforlar bu sistemden türer (Richards, 1965, s. 94).

Reddy (1993), *Conduit Metaphor* yazısında İngilizceden sunduğu örneklerle metaforun her gün konuştuğumuz dilde yer alan bir unsur olduğunu belirterek metaforun düşünceye ait bir olgu olduğunu ileri sürmüştür. Lakoff (1993, s. 2), metafora getirdiği bu yenilikçi bakış açısı için Reddy'nin hakkını teslim etmekte ve metaforu kavramsal bir olgu, düşünceye ait bir şey olarak ele alan Reddy'nin metaforla ilgili klasik görüşü çürüttüğünü belirtmektedir.

Reddy'nin bakış açısıyla paralel olarak George Lakoff ve Mark Johnson, 1980 yılında yayımladıkları *Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil* kitabıyla kavramsal metafor teorisini literatüre kazandırdılar. Bu şekilde metafor çalışmaları kuramsal bir perspektif kazandı. “Metaforun özü bir tür şeyi başka bir tür şeye göre anlamak ve tecrübe etmektir” (Lakoff ve Johnson, 2010, s. 27). Lakoff ve Johnson bu kuramla metaforu şiir dilinin sınırlarından tamamen çıkardı. Metaforun yalnızca dile ait bir unsur değil, gündelik faaliyetlerimizin ve kavram sistemimizin doğal bir parçası olduğunu öne sürdüler. Bu, Antik Yunan'da metaforu retoriğe ait dilsel bir öge olarak değerlendiren görüşten oldukça farklı bir yaklaşımdır. Lakoff ve Johnson (2010, s. 28), metaforun sadece bir dil ya da kelime sorunu olmadığını, insanın düşünme sürecinin büyük ölçüde metaforik olduğunu öne sürmektedir. *Dilsel metaforlar*ı (linguistic metaphor) mümkün kılan da insanda bulunan bu kavram sisteminin metaforik olmasıdır. 1980 yılında metafora getirilen bu açıklamalar ışığında metafor çalışmaları artık bilişsel dilbilimin bakış açısı sınırlarında ilerlemeye başlamıştır.

Görüldüğü üzere 20. yüzyıla gelindiğinde metafor retorikte ele alınanın aksine düşüncenin bir parçası olarak değerlendirilmeye başlanmış ve dildeki literal olmayan ifadelerin insanın kavram yapısının doğal bir çıktısı olduğu düşüncesi gelişmiştir. Bu yaklaşım, metaforun yalnızca dilsel bir süsleme unsuru değil, insanın dünyayı algılama ve deneyimlerini yapılandırma biçimlerinden biri olduğunu ortaya koymuştur.

Kavram sistemimizin bir parçası olarak metafor incelenirken onu oluşturan unsurlara ışık tutmak gerekir. Lakoff ve Johnson (1980) tarafından oluşturulan kavramsal metafor teorisinde bahsedildiği gibi metafora iki *alan* (domain) devreye girmektedir. Bu alanlardan biri daha fiziksel veya somutken diğeri nispeten soyuttur. Soyut olan, somut olanın aracılığıyla anlaşılır (Kövecses, 2004, s. 4). Diğer kavramsal alanı anlamak amacıyla metaforik ifadeleri çektiğimiz kavramsal alan *kaynak alan* (source domain), bu yolla anladığımız kavramsal alan ise *hedef alandır* (target domain) (Kövecses, 2002, s. 4). Diğer bir deyişle, çoğunlukla soyut bir kavramı somut olan kavramla ilişkilendirerek ve ikisi arasında benzerlik ilişkisi kurarak anlamayı hedeflediğimiz için anlamaya çalıştığımız alana hedef alan denmekteyken bu hedef alana kaynaklık eden ve genellikle somut olan diğer kavram alanına kaynak alan denmektedir. Türkçedeki duyguların anlam dünyasını bilişsel bir bakış açısıyla inceleyen Hacızade (2012, s. 72), bu terimleri Türkçeleştirirken “hedef alan” terimi yerine “aktarma nesnesi” (duygular), duyguların benzetildiği durum olan “kaynak alan” terimi yerine ise “aktarma kaynağı” terimlerini önermektedir. Ancak bu çalışmada Türkçe literatüre de “kaynak alan” ve “hedef alan” olarak yerleşmiş (örn. Akkök 2008, 2015, Çalışkan 2013, Çetinkaya 2006, 2017a, Dinçer 2017, Peçenek 2017) terimlerin benimsenmesi uygun bulunmuştur.

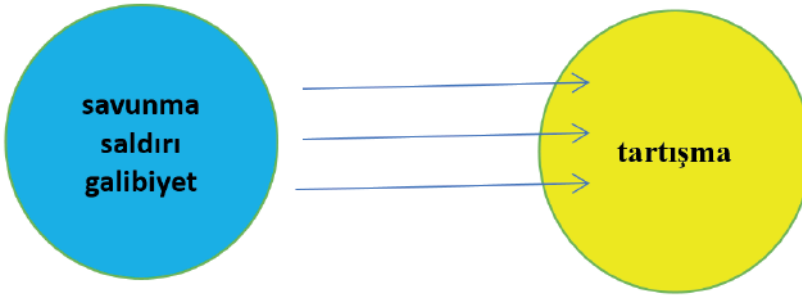
Lakoff ve Johnson, Kavramsal Metafor Teorisi'nde bu kavramsal alanları TARTIŞMA SAVAŞTIR kavramsal metaforuyla açıklamaya başlar. (1), (2) ve (3), TARTIŞMA SAVAŞTIR kavramsal metaforunun dilsel tezahürleridir.

- (1) İddiaların savunulamaz.
- (2) Argümanımdaki her zayıf noktaya saldırdı.
- (3) Onunla asla bir tartışmada galip gelemedim.

Lakoff ve Johnson (2010, s. 26)

Kaynak alan: SAVAŞ

Hedef alan: TARTIŞMA

Şekil 1. Alanlar arası eşleşme

Bu örneklerde görüldüğü gibi soyut olan tartışmayı (A alanı) daha somut olan savaş alanı (B alanı) aracılığıyla anlamaktayız. Savaş alanına ait öğeler ile tartışma alanına ait öğeler arasında bir eşleşme söz konusudur ve bu da TARTIŞMANIN neden SAVAŞla ilişkilendirilerek anlaşıldığını açıklamaktadır.

Kövecses (2002, s. 4), kaynak alan ve hedef alan eşleşmesine günlük konuşma dilinden örnekler vermektedir: hayat ve aşk hakkında konuşurken yolculuk, kuramlar hakkında konuşurken binalar, fikirlerden bahsederken yiyecek, toplumsal organizasyonlardan konuşurken bitki alanları kullanılmaktadır. Günlük deneyimlerimiz soyut kavramları anlamamız ve yapılandırmamızda bize yardımcı olur.

Evans ve Green (2006, s. 294), kavramsal metafor teorisinin dilbilimciler için iki açıdan önemli olduğunu belirtir. İlk olarak Lakoff ve Johnson metaforik dilin altta yatan metafor sistemiyle ilişkili olduğunu gözlemlediler. Bu sistem “düşünce sistemi”dir (Evans ve Green, 2006, s. 294). Yani Evans ve Green, Lakoff ve Johnson’ın metaforun aslında düşüncede meydana geldiğini gözlemlediklerini belirtir. Kavramsal metafor teorisinin klasik görüşten farkı da

bu noktada ortaya çıkar. Evans ve Green, Lakoff ve Johnson'dan aşk ilişkisinin yolculukla ilişkilendirildiği örnekleri alıntılararak ikisi arasında uzlaşım bir bağ kurulduğunu ve bunun da tesadüfi olmadığını belirtir.

- (4) Bir yol ayrımındayız.
- (5) Kendimize ait ayrı yollara gitmek zorundayız.
- (6) Bu ilişkinin bir yere gittiğini sanmıyorum.
- (7) Yerimizde sayıyoruz.
- (8) İlişkimiz yoldan çıktı.

Bu örneklerde, AŞK hedef alandır ve kaynak alan olan YOLCULUK ile yapılandırılır. İşte bu ilişki kavramsal metafordur ve uzlaşımaldır (Evans ve Green, 2006, s. 294-295). Bu cümleler aynı zamanda metaforun günlük deneyimlerimizle ne kadar iç içe olduğunu göstermektedir. YOLCULUKlar, YOLCULARı, YOLCULUK EDİLEN ARACI, takip edilen ROTAYı, yoldaki engelleri vs içerir. Metafor, kaynak alandan hedef alana doğru yapılan eşleşmelerle çalışır. Yukarıdaki örneklerde olduğu gibi AŞIKlar, belli bir GÜZERGAHta bir araçla ilerleyen YOLCULAR olur (Evans ve Green, 2006, s. 294-295).

Kavramsal metaforların insanın, dünyayla her günkü etkileşimine dayandığı iddiası Evans ve Green tarafından kavramsal metafor teorisinin ikinci önemli keşfi olarak vurgulanır. Kavramsal metafor teorisi deneyimle temellenir (Evans ve Green, 2006, s. 295). Bu noktada bedenleşmiş biliş kavramı, kavramsal metaforların bedenimizin günlük yaşamdaki deneyimlerimizle ilişkili olduğunu göstermesi açısından açıklık kazandırılması gereken bir kavramdır.

1.3. Bedenleşmiş Biliş

Bilişsel bilimlerin son yıllarda sunduğu verilere dayanarak literatüre kazandırılan *bedenleşmiş biliş* (embodied cognition) kuramı, kavramsal metaforları anlamamızda önemli ipuçları sunar.

Descartes'ın beden ve zihni ayrı varlıklar olarak ele aldığı (Lakoff, 2013, s. 43) geleneksel görüşün aksine bilişsel bilimciler zihin ve algılamamızın izole bir yapı olmadığını, bedenimiz ve bedenimizle yaptıklarımızla etkileşen bir sistemin parçası olduğunu belirtirler. Dolayısıyla zihin ve dil günlük deneyimlerimizden bağımsız değildir. Dünyayı ve çevreyi bedenlerimizle algılarız. Duruşumuz ve bedenimizin fiziksel dünyayla etkileşimi anlamı oluşturur. Metaforların çıkış noktası da bedenimiz ve dış dünyanın etkileşimiyle şekillenen algımızdır. Lakoff (2013, s. 45), metaforun, soyut akıl yürütmeyi gerçekleştirebilmek için duyuşal motor faaliyetlerde kullandığımız nöral sistemleri uyarlamamıza yarayan sinirsel bir mekanizma olduğunu belirterek soyut akıl yürütmeye

duyusal motor sistemlerimize tabi olduğumuzu çünkü düşünebileceğimiz ve anlayabileceğimiz her şeyin bedenlerimiz, beyinlerimiz veya bunlara bağlı etkileşimlerimiz ile sınırlandığını ifade etmektedir. Görülmektedir ki bilişsel bakış açısı soyut olanın çoğunlukla metaforik olduğunu, bunun da bedenlerimiz ve bedenlerimizle deneyimlediklerimizle gerçekleştğini iddia etmektedir.

Evans ve Green (2006, s. 44) de *ampirik* (empiricist) görüşün bilişsel dilbilim ve kavramsal metaforları anlamada önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Buna göre kavramsal metaforlar araştırılırken beden ve dil arasındaki ilişki göz ardı edilemez. Bilişsel dilbilim insan deneyimi ve bedenin merkeziliğinin önemini vurgulamaktadır. Dünyayı bedenlerimizle tecrübe ederiz. Diğer bir deyişle, deneyimlerimiz bedenleşmiştir; yani deneyim, kısmen bedenlerimizin doğasıyla ve nörolojik organizasyonu ile yapılandırılır. Evans ve Green'ın vurgulamaya çalıştığı nokta, insan zihni ve bedensel deneyimi arasında öyle bir ilişki bulunur ki insanlar soyut şeyler hakkında konuşurken içgüdüsel olarak bu ilişkiden faydalanır.

İnsan kavramsal yapısının, düşüncesinin ve dilinin insan bedeniyle ilişkisini vurgulayan bir diğer araştırmacı felsefe profesörü Mark Johnson'dır. Johnson, insan bedeninin merkeziliğinin bizim için nelerin nasıl anlamlı hale geldiğini açıkladığını, deneyimimizi anlamlandırma, kavrama yollarını etkilediğini ifade etmektedir. Johnson'a göre gerçekliğimiz bedensel hareket örüntülerimizle şekillenir (Johnson, 1987).

Bilişsel bilimlerden elde edilen veriler, akıl yürütme yetisinin bedenimizden bağımsız olarak ele alındığı geleneksel Batı felsefesine dayanan bu görüşün artık geçerliliğini yitirdiğini göstermektedir (Lakoff ve Johnson, 1999, s. 16-17). İnsanın akıl yürütmesi bedensel kapasitesinden doğar ve bedenlerimiz, beyinlerimiz ve çevreyle etkileşimlerimiz bize gerçeği algılamamız konusunda bilinçli olmayan bir temel sağlar. Beden, günlük deneyimler ve dilsel ifadeler arasındaki ilişki felsefe alanında da "zihin-beden problemi" olarak birçok araştırmacı tarafından ele alınmıştır. Birçok araştırmacı, bedenin ve içinde bulunulan çevrenin, *biliş* (cognition) ve zihin üzerinde son derece etkili olduğunu kabul etmiştir. Bunun sonucunda bedenleşmiş biliş kuramı geliştirilmiştir (Varoğlu, 2016, s. 40).

Lakoff ve Johnson, kavramsal sistemimizden bahsederken bedensel deneyimlerin uzamsal oryantasyonlarla ilişkili olan *yönelim metaforlarını* (orientational metaphors) doğurduğunu belirtmektedir. Bunlar –yukarı-aşağı, iç-dış, ön-arka, merkez-çevre gibi yönelim bildiren ifadelerdir. Bu uzamsal yönelimler bedenlerimizin doğasıyla ilgilidir. Her ne kadar yönelim metaforları kültürel olarak farklılık gösterse de temel kavramlarımızın çoğu bir ya da birden fazla yönelim metaforları aracılığıyla yapılandırılır. Yönelim metaforları bir

kavrama uzay-mekan yönelimi verir. MUTLU OLAN YUKARIDIR kavramsal metaforu buna bir örnek teşkil eder (Lakoff ve Johnson, 2010).

1.4. İmge Şemaları

Bedensel deneyimden faydalanan ve kavramsal metaforları ortaya çıkaran bir diğer bilişsel mekanizma imge şemalarıdır (image schemas). Algımız ve bedenlerimizin ilişkisini anlamak için önemli bir terim haline gelen “imge şeması” kavramının incelenmesi metaforları anlamakta önemli bir çıkış sağlamıştır.

İmge şemasını Johnson (1987, s. xiv) şu şekilde açıklar: bir imge şeması deneyimimize tutarlılık ve yapı kazandıran algısal etkileşimlerimiz ve motor programlarımızın tekrar eden dinamik örüntüleridir. Örneğin DİKEYLİK şeması deneyimle anlamlandırdığımız yukarı-aşağı yönelimini benimseme eğilimimizden doğar. Bir ağacı algılama, dik durma, merdiven çıkma, çocuklarımızın boyunu ölçme gibi her gün gerçekleştirdiğimiz aktiviteler esnasında bu dikeyliği algılarız. DİKEYLİK şeması işte bu günlük hayattaki dikeylikle ilgili deneyimlerimiz, imgelerimiz ve algılarımızın soyut bir şemasıdır (Johnson, 1987, s. xiv).

İnsanlar deneyimlerini kavramsallaştırırken beyinde şema oluştururlar. Vücut deneyimlerinin bu soyut kavramsal sunumları doğurduğu düşünülmektedir. Bu şemalar algılamanın ve deneyimin önemli bir parçasıdır (Akkök, 2009, s. 11). Johnson (1987), bu terimi kullanarak insan vücudunun sınırları olduğunu ve bu sınırlar dahilinde dış dünyayı deneyimlediğimizi belirtir. Ona göre imge şematik yapı bu fiziksel sınırlarımızla deneyimlediklerimizden ortaya çıkar. Bizler içgüdüsel olarak bedenlerimizi içine bir şeyler koyduğumuz, içinden bir şeyler çıkardığımız üç boyutlu varlıklar olarak algılarız. Bedenlerimizin devamlı olarak bir fiziksel sınırlılıkla karşılaşması bedensel deneyimimizin en yaygın özelliklerinden biridir. Dolayısıyla fiziksel olarak bir şeyin içinde bulunma durumuna ait spesifik şemalar bulunmaktadır (Johnson, 1987, s. 21). İç-dış şeması da bu fiziksel çevrelenmeye dayanmaktadır. Johnson bu noktada içeride olma anlamı veren tek bir iç-dış şeması olmadığını, başka ilişkili şemaların da bizim farkında olmadan sürekli fiziksel olarak bir şeyin içinde bulunma durumuyla karşılaşmalarımızdan çıktığını belirtir. Buna örnek olarak da rahim, beşik, oda gibi üç boyutlu çevrelemeleri verir (Johnson, 1987, s. 22).

Lakoff (1987, s. 271), Johnson’ın geliştirdiği imge şeması kavramının bedensel deneyimiyle nasıl ilişkili olduğunu *KAP şeması* (CONTAINER schema) ile örneklendirir. Vücudumuzu içi dıştan ayıran sınırlara sahip bir kap olarak algıladığımızı belirtir. Çünkü vücudumuzla yaptığımız en temel şey vücudumuza yiyecekleri almak ve çıkarmak, nefesi akciğerlerimize almak

ve vermektir. Başta İngilizce olmak üzere birçok dilde yapılan karşılaştırmalı çalışmalar KAP şemasının varlığını KAP kavramsal metaforunun dilsel örnekleriyle kanıtlar niteliktedir. Vücut parçalarının metafor oluşumundaki evrenselliğini araştırmak üzere Korece ve İngilizcedeki metaforları karşılaştıran No (2005, s. 132-140) da KAP imge şemasıyla güdülenen metaforlardan örnekler sunmuştur:

(9) 그녀의 따뜻한 손길 속에 그의 상처는 점점 치유되었다

/geunyeoui ttatteushan songil soge geuui sangcheoneun jeomjeom chiyudoeccosda/

“O kadının yardımsever ellerinde yaraları yavaş yavaş silindi.”

(10) 입에서 살살 녹게 하려면 고기를 미리 양념해야 한다.

/ibeseo salsal nogge halyeomyeon gogileul mili yangnycomhaeya handa/

“Ağzında eriyip gitmesini istiyorsan eti önceden baharatlamalısın.”

No (2005, s. 132-140)

(9)’da el KAP olarak kavramsallaştırılarak kişinin kadından yardım aldığı anlamı verilmekteyken (10)’da ağız bir KAP olarak düşünülerek yemeğin lezzetine vurgu yapılır. KAP şeması duyguların kavramsallaştırılmasında da sıklıkla kullanılır.

(11) 그는 다혈질이라 반대 의견에 대해서는 입에 거품을 물고 설전을 벌인다

/geuneun dahyeoljilila bandae uigyeone daehaeseoneun ibe geopumeul mulgo seoljeoneul beolinda/

“O, çabuk sinirlenen biri olduğundan karşıt görüşlü kişilerle ağzından köpükler saçarak ateşli bir şekilde tartışır.”

(11)’de ağız, köpükleri içinde barındıran bir KAP olarak kavramsallaştırılmıştır. Bu cümlede KAP öfke duygusu için kaynak alan olmuştur.

No (2005, s. 140).

Lakoff (1987), KAP şemasının yanında imge şemalarına örnek olarak PARÇA-BÜTÜN, ZİNCİR, MERKEZ-ÇEVRE, KAYNAK-YOL-HEDEF şemalarını göstermektedir. İmge şemaları metaforları güdüleyen bilişsel etmenlerin başında gelmektedir. Lakoff ve Johnson (2010, s. 36)’ın uzam ve mekan istikameti ile ilişkilendirdiği yönelim metaforlarını güdüleyen de bu imge şemalarıdır. Yukarı-aşağı, içeri-dışarı, ön-arka, merkez-çevre olarak çeşitlendirdiği uzam-mekansal yönelimler sahip olduğumuz türde bedenlerimizin olmasıyla ilgilidir. Akkök (2009, s. 11) deneyimlerimize

dayalı olarak biçimlenen pek çok imge şemasından yukarı-aşağı, içeri-dışarı yönelimlerinin günlük deneyimlerimizi yansıtmaları bakımından en belirgin şemalar olduğunu belirtir.

İmge şemaları bu bağlamda Lakoff (2013, s. 45)'un düşünebileceğimiz ve anlayabileceğimiz her şeyin bedenlerimiz, beyinlerimiz veya beyin ve bedene bağlı etkileşimlerimiz ile şekillendiği, mümkün kılındığı görüşünü desteklemektedir. Im (2017) de bu noktada imge şemalarının kaynağının insan bedeni olduğunu belirtir. Im (2017, s. 90), bedenlerimiz aracılığıyla 'kap', 'bağlantı', 'merkez-çevre', 'denge', 'yol', 'mesafe', 'yön' algılarımız ve bunlar gibi tecrübelerimize kaynaklık eden şemalar aracılığıyla olumlu ve olumsuz değerler attığımızı ifade eder.

İmge şemalarının anlam ve akıl yürütmeye önemli bir yeri olduğu gerek bilişsel dilbilimciler gerekse felsefecilerle tartışılmaktadır. İmge şemaları görüşünü ortaya atan Johnson (1987, s. 31), bu şemaların günlük deneyimimizin bir parçası olduğunu ifade etmektedir. Uzamsal ve zamansal şemalarımız o kadar yaygın ve günlük deneyimlerimizin o kadar içinde ki anlam ve anlamadaki rolünün farkında değiliz. Oysa imge şemalarıyla her şey (nesneler, olaylar, kelimeler, cümleler, hikayeler) anlamlı hale gelebilmektedir (Johnson, 1987, s. 31). Dolayısıyla imge şemalarının kavramsal metaforları güdüleyen bir bilişsel süreç olduğu ifade edilebilir. Im (2017, s. 105-106), Koreceden örnekler sunarak 'kategori'nin KAP şemasıyla, 'çerçevenin' parça-bütün şemasıyla, 'hierarchy yapının' parça-bütün ve yukarı-aşağı şemasıyla, 'ilişkisel yapı'nın bağlantı şemasıyla, 'figür-zemin'in ön-arka şemasıyla güdülendiğini belirtmektedir. Çalışma dahilinde gerçekleştirilen analizlerde de soyut olan duyguların da bu imge şemalarının yardımıyla kavramsallaştırıldığını gösteren örnekler tespit edilmiştir.

1.5. Kavramsal Metonimi

Bilişsel dilbilimde ve duyguların kavramsallaştırılması söz konusu olduğunda en az metafor kadar önemli bir diğer kavram da metonimidir (metonymy). Türkçe literatürde düzdeğişmece ya da ad aktarımı terimleriyle de ifade edilmektedir.

Metonimi de metafor gibi bilişsel dilbilim perspektifinden çağdaş bir bakış açısıyla yorumlanmaktadır. Geeraerts (2006), bu iki kavramın da aslında doğal dil anlam biliminde geleneksel kavramlar olduğunu fakat bilişsel dilbilimin gerek metafor gerekse metonimi çalışmalarına yepyeni perspektifler kazandırdığına dikkat çekmektedir.

Metafor ve metonimiye bilişsel dilbilimsel yaklaşım nispeten yeni olduğundan alandaki gelişmeler hala devam etmektedir. Bu sebeple birçok

soruya hala cevap aranmaktadır. Geçmişte metoniminin metafor temelinde ele alındığı yaklaşımlardan uzaklaşarak, metoniminin kendi kavramsal yapısına odaklanan tartışmalar bilişsel dilbilimin erken dönem kuramlarına kıyasla önemli ölçüde gelişme göstermiştir (Kim, 2015, s. 75).

Metonimi de tıpkı metafor gibi yalnızca figüratif bir olgu değildir, insanın kavram dünyasına aittir ve dilden önce düşüncede meydana gelmektedir. Dinçer (2017, s. 771), bilişsel dilbilimde metoniminin iki düzeyde varlık gösterdiği düşüncesinin olduğunu belirtmektedir: kavramsal düzey ve dilbilimsel düzey. Metonimik ifadeler, kavramsal metonimilerin izdüşümleri olan verilerdir.

Ancak metaforun aksine, metonimide yalnızca bir alan vardır. Bir varlığı ilişkili olan diğerinden bahsetmek için kullanırız. Çetinkaya (2006, s. 36), metaforlar gibi metonimilerin de kendilerini, dile ait ifadelerde göstermekte olduğunu belirtir ve bu ifadelerde karşılanan hedef (target) varlık ile karşılayan araç (vehicle) varlık arasında bir yakınlığın, bitişikliğin (contiguity) olması gerektiğini ifade eder. Bu yakınlık, söz konusu iki varlığın aynı alandan seçilmesi ile sağlanır (Çetinkaya, 2006, s. 36).

Metaforik kavramlarla benzer olarak metonimik kavramlar da deneyimlerimizi temel alır (Lakoff ve Johnson, 2010, s. 65). Lakoff ve Johnson metonimik kavramların genellikle fiziksel ya da nedensel çağrışımlar içermesi bakımından metaforik kavramların temellenmesine göre daha açık olduğunu belirtmektedir.

Lakoff ve Johnson (2010, s. 61), metoniminin bir şeyi diğerinin yerine geçecek şekilde kullanmamıza imkan verdiğini belirterek (12), (13), (14) ve (15)'teki örnekleri sunar:

(12) Üniversitede pek çok *iyi kafa* var. (zeki insanlar)

(13) Organizasyonda biraz *yeni kana* ihtiyacımız var. (yeni insanlara)

Bu örneklerde parçanın bütün yerine kullanıldığı durumlar bulunmaktadır. Aşağıdaki örneklerde ise ürün yerine üretici kullanılmakta ve metonimi oluşmaktadır.

(14) *Ford* aldı.

(15) *Heidegger* okumayı severim.

Lakoff ve Johnson (2010, s. 65), metoniminin de tıpkı metafor gibi sistematik olduğunu, yukarıdaki tarzda cümlelerin tesadüfen kurulmadığını belirtir. Metonimide ilişkililik bulunur ve metonimi sayesinde bir şeyi başka bir şeyle ilişkisi vasıtasıyla kavramsallaştırmamızı sağlar. Kövecses (2002, s. 144), metoniminin kısaca bir varlığa doğrudan o varlıktan bahsederek değil onunla ilişkili bir başka varlık aracılığıyla zihinsel erişim sağladığımız anlamına geldiğini belirtir.

1.6. Duygular ve Metafor

Diğer canlılardan farklı olarak insan doğasına ait en belirgin özelliklerden biri duygudur. Duygular evrensel olmakla beraber günlük yaşamımızın da bir parçası olduğu su götürmez bir gerçektir. Aristoteles'e göre insanlar yalnızca rasyonel varlıklar değildir; hayatlarımızı duygularımız vasıtasıyla sürdürürüz ve hayatlarımıza anlam veren duygularımızdır (Solomon, 2016, s. 11).

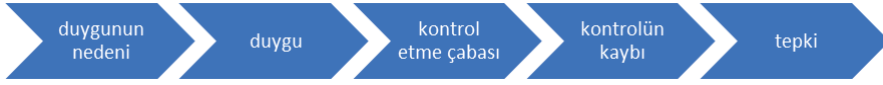
Duyguların sözlük anlamı farklı boyutlar içerse de bu çalışmada duygular bilişsel dilbilimsel bir çerçevede ele alınır. Duyguların bilişsel açıdan ele alınabilmesi için önce psikoloji literatüründeki temel yaklaşımların hatırlanması gerekir. Duygu araştırmaları bilim tarihinde Darwin'e kadar uzanır. Ancak daha güncel görüşlere yer veren Bozkurt (2014, s. 26) Plutchik (1994)'e dayandırarak duygunun his, davranış, itici kuvvet, fizyolojik değişiklikler ve kontrol etme gibi çeşitli öğelerden oluştuğunu belirtir. Plutchik, hissiyat durumlarının birtakım fizyolojik tepkilere de sebebiyet verdiğine değinir. Duygular kasların gerilmesine, jest ve mimiklere, yumruk sıkmaya ya da koşma, saldırma ya da bağırma gibi dürtülere yol açabilir (Plutchik, 2001, s. 347).

Bu çalışmada duyguların bilişsel dilbilimsel bir bakış açısıyla metaforik oluşumları incelendiğinden burada psikoloji literatürünün ayrıntılı sınıflandırmalarına girilmemektedir. Bu nedenle çalışmanın kuramsal çerçevesi açısından duygu dili üzerine yürütülmüş çalışmalar önem taşır. Macar çalışmacı Kövecses'in duygu diliyle ilgili çalışmaları literatür için oldukça önemli bir yere sahiptir.

Kövecses (1990), duygu kavramlarını incelediği kitabında duygu dilinin fizyolojik, antropolojik, dilbilimsel ve felsefi açıdan incelendiğini ancak bunların anlam çözümlemesi olması sebebiyle duygu terimlerinin anlamlarını çözümlemede tek başlarına yeterli olmayacağını belirtir. Çünkü anlam bileşenleri yalnızca sözcüğü bir diğer sözcükten ayırt etmeye yarar, sözcüklerin anlamlarını temsil etmez. Anlamı çekirdekle sınırlamak kelimenin kültürden ileri gelen deneyimleriyle bağlantısını kesmek anlamına gelir. Kövecses'in anlamı bilişsel ve kültürel çerçevede analiz etmeye yönelik bu yaklaşımı anlam çözümlemelerine farklı bir bakış açısı kazandırmıştır.

Duyguların dilsel ifadelerine bakıldığında soyut alanlar olması sebebiyle daha somut kavramların yardımıyla anlaşıldığı ve dolayısıyla metaforlarla konuşulduğu gözlemlenmiştir. Kövecses, kavramsal metaforlar ve duygular arasındaki ilişkiyle ilgili olarak insan bedeninin ideal bir kaynak alan olduğunu belirtir. Öfke, korku, sevgi, mutluluk, üzüntü, utanç, gurur gibi duygu kavramları kavramsal metaforlar aracılığıyla anlamlandırılır (Kövecses, 2002, s. 16). Kövecses (2004) bilişsel dilbilim kapsamında duygular için prototip

bilişsel modeller (prototypical cognitive models) önermiştir. Bu modele göre duygunun oluşumunda beş basamak rol oynar:

Şekil 2. Prototipik bilişsel model⁵

Bir kavramsal malzemeyi bir deneyim alanından diğer alana doğru *eşleme* (mapping) süreci bu modellerin oluşumuna imkan tanımaktadır (Kövecses, 2004, s. 127). Duyguların kavramsallaştırılması fiziksel dünya ve bedensel deneyimlerin etkileşiminden doğan imge şemalarının güdülediği metaforlar aracılığıyla gerçekleşir. KAP şeması duygu metaforlarında belirgin bir rol oynar. Kövecses (1990, s. 58)'e göre KAP metaforu aracılığıyla çok sayıda duygusal deneyimi anlamlandırırız. Bedenin yanında bazı vücut kısımları da kap olarak kavramsallaştırılır.

Kövecses, mutluluk metaforlarını araştırdığı yazısında KAP imge şemasının güdülediği kavramsal metaforlara İngilizceden aşağıdaki örnekleri vermektedir:

(16) Neşeyle *doluyduk* (We were full of joy)

(17) Neşesini daha fazla *içinde* tutamıyordu (She couldn't contain her joy any longer)

Kövecses (1991, s. 33).

Bu örneklerde görüldüğü gibi kişinin bedeni mutluluk duygusu için bir kap vazifesini görmektedir. Bu sebeple KAP şeması duyguların kavramsallaştırılmasında oldukça ön plandadır.

Metaforların güdülenmesinde yalnızca KAP şeması değil, insan tecrübesine ait yön algıları da etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Dolayısıyla duygular hakkında düşünür ve konuşurken de bu algılardan faydalanılmaktayız. Lakoff ve Johnson yönelim metaforlarının duyguları kavramlaştırmada nasıl kullanıldığına dair İngilizceden örnekler sunmaktadır.

(18) Kendimi yukarıda hissediyorum (feel up).

(19) Moralimi yükseltti (That boosted my spirits).

(20) Moralim yükseldi (My spirits rose).

5 Kövecses, 2004 temel alınarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

(21) Onu düşünmek ayaklarımı yerden keser (Thinking about her always gives me a lift).

Bu örneklerde görüldüğü gibi mutlu hissetmek, yukarıda olmakla ilişkilendirilir ve MUTLULUK YUKARIDIR kavramsal metaforunu doğurur. Benzer şekilde bedenın aşağı eğilmiş pozisyonu üzüntü ve depresyonla ilişkilendirilir.

(22) Diplerdeyim (My spirits sank).

(Lakoff ve Johnson, 2010, s. 37)

Yönelim metaforları yalnızca günlük dilde değil, deyimlerde de kendisini göstermektedir. Türkçedeki yönelim metaforlu deyimleri sınıflandıran Yıldız, başı dara düşmek deyiminde “düşmek” sözcüğüyle kazandırılan aşağı yöneliminin kişide keder gibi olumsuz duyguları ifade etmeye yaradığını belirtir (Yıldız, 2017, s. 1493).

Üzüntü aşağı yönelimlidir ve bu durum ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR kavramsal metaforuna yol açar. Yukarı-aşağı uzam ilişkisi dışında duygularda metaforik yapılanmaya yol açan birçok kaynak bulunur. Bunlar 3. bölümde Korece ve Türkçe açısından örneklendirilmiştir.

1.7. Duygular ve Metonimi

Duyguların kavramsallaştırılmasında en az metafor kadar metoniminin de büyük rolü vardır. Kimi durumlarda metaforla metonimi biribirinden ayırmak zor olmaktadır. Zira son yıllarda gerçekleştirilen çalışmaların ortaya koyduğu üzere kimi kavramsal metaforları metonimler güdüler. Dolayısıyla söz konusu duyguların kavramsallaştırılması olduğunda metonimik yapılanmanın nasıl meydana geldiğini açıklığa kavuşturmak gerekir.

İnsan, hangi kültürden olursa olsun duygulara verdiği bedensel tepkiler çoğunlukla aynıdır. Bir kişi öfkeli olduğunda vücut ısısı artar ve kızarır, heyecanlandığında veya korktuğunda kalp atışları hızlanır, korktuğunda yüz ifadesinde değişiklikler meydana gelir. Buradan yola çıkarak Kövecses, duygular için fizyolojik etkilerinin genel metonimik prensibe yol açtığını belirtir: BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ DUYGU YERİNE GEÇER. Kövecses (1986, s. 12), bu metonimilere İngilizceden birçok örnek cümle verir.

(23) Öfkeden kıpkırmızı kesilmişti.

(24) Sıcak bir tartışmaya girmişlerdi.

Kövecses aynı zamanda özellikle öfke duygusunun fizyolojik etkilerinin dile yansımaları başka dillerden de örneklerle desteklemektedir:

(25) Kafam ısındı. (Japonca)

(26) Yüzüm biber gibi sıcaktı. (Çince)

(27) Kanımın kaynadığını hissettim. (Zulu)

Kövecses (2002, s. 171-172)

Bu dilsel örneklerde vücut ısısı öfkenin fizyolojik etkisidir ve kişi öfkелendiğinde vücut ısısının artması (23)-(27)'deki gibi dilsel ifadeler üretmeyi sağlamaktadır. Bu durum başka duygular için de geçerlidir: ÜZÜNTÜ için vücudun eğik duruşu, NEŞE için zıplamak (Ding, 2012, s. 2385-2386) vücudun bu duygulara verdiği tepkiler arasında yer almaktadır. Buna dayanarak metoniminin duygu ifadelerinde önemli bir rolü olduğu söylenebilir. Türkçe ve Korecede de öfke, vücut sıcaklığıyla ilişkilendirilir. Korecede öfke için verilen kaynak alanlardan biri de ateştir (Lim, 2003, s. 145).

Bu örnekler yalnızca öfke duygusuyla sınırlı değildir. Diğer duygu metaforlarında da metonimi önemli rol oynamaktadır. Barcelona (2000a, s. 33), Kövecses (1986, 1988, 1990, 1991), Barcelona (1986), Lakoff and Kövecses gibi dilbilim araştırmacılarının duyguların fizyolojik ve davranışsal tepkilerine dayanarak birçok duygu metaforunu (öfke, mutluluk, üzüntü, aşk, gurur, korku vs.) metoniminin güdülediğini ortaya koyduğunu belirtir. Ancak metonimi yine de tek başına duygu için kavramsal yapıyı oluşturmamaktadır. Metonimi metaforların sunduğu kavramsal potansiyel tarafından desteklenmelidir (Ding, 2012, s. 2386).

1.8. Bağlam/Kültür

Duygu metaforları çalışmalarında öncelikle İngilizce başta olmak üzere ağırlıklı olarak Batı dillerinden yapılan karşılaştırmalarla kültürlerarası farklar ortaya konmaya çalışılmıştır. Daha sonraları dünyanın birçok farklı coğrafyasında konuşulan dillerden de örnekler sunulmuştur. Bu çalışmalar duygu metaforlarının evrensel yönlerini ortaya koymuş olmakla birlikte daha önce bilinmeyen farklılıkları da gün yüzüne çıkarmıştır.

İnsan bedeninin evrensel doğası göz önüne alındığında bedenleşmiş bilginin doğasının da belli bir oranda evrensel olduğu iddia edilebilmektedir. Bu durum, kavramsal metaforların insan doğasına ait birtakım yetilerle güdülendiğini göstermekte dolayısıyla kavramsal metaforların da evrenselliğini desteklemektedir. Bu evrensel yetiler sayesinde metaforların dilden önce zihinde meydana geldiği iddiası ortaya atılabilmektedir. Kövecses (2005), kavramsal metaforların evrenselliğini göstermek için çeşitli dillerden örnekler sunmaktadır. Kövecses'e göre bu metaforlar evrensel deneyimlere dayansa da her dilde zorunlu olarak yer almak durumunda değildir; ancak evrensel

deneyimlerle temellendirilmeleri, bu metaforların evrensel olma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin mutluluk duygusu söz konusu olduğunda üç eşleşmenin birçok dilde veri sunduğunu belirtir: MUTLULUK YUKARIDIR, MUTLULUK IŞIKTIR, MUTLULUK KAPTAKİ SIVIDIR. Bunlara Çince, Macarca ve İngilizce örnekler sunabiliyor olmak oldukça dikkat çekicidir (Kövecses, 2005, s. 37-38). Kövecses bu örnekleri verirken birbiriyle ilişkili olmasa da diller arasında ödünç almaların söz konusu olabileceği gerçeğini yok saymamaktadır. Ancak kişinin kendisini mutlu hissettiğinde (bedenin) aşağı eğilimli, hareketsiz ve durağan olmak yerine, yerinde duramayarak zıplama tepkisi vermesinin, bununla birlikte bu pozitif duygunun aydınlık ve parlaklığa da yol açması kuşkusuz ki evrensel tecrübelerdir ve evrensel ana/temel metaforlar (primary metaphor) üretme potansiyeli taşımaktadır. MUTLULUK KAPTAKİ SIVIDIR metaforu da yüksek ihtimalle bedenimizi duyguları içinde barındıran bir kap olarak, duyguları da kan gibi vücudumuzun içindeki sıvı ile ilişkilendirmemizden ötürü bu üç dilde de örnek sunmaktadır (Kövecses, 2005, s. 38).

Bununla beraber, her ne kadar insanın beden algısı, bedeniyle yapabildikleri ve deneyimleri evrensel olsa da ve bu deneyimler her kültürde bulunan kavramsal metaforlara yol açsa da metaforlarda ve duyguların kavramsallaştırılmasında birtakım kültürel farklılıkların bulunduğu da unutulmamalıdır. Kövecses (2005, s. 3), metaforlardaki bu farklılıkların (variation) en az evrensellik kadar yaygın ve önemli olduğunu vurgular.

Aşk soyut alanı için İngilizce, Macarca ve Çince örnekler göstererek bu dillerde aşkın yolculuk, birlik, avlanma olarak kavramsallaştırıldığını ancak Çince'nin bazı diyalektlerinde aşkın bir uçurtma olarak düşünüldüğünü belirterek aşk metaforundaki kültürel farklılıklara örnek sunmaktadır. Kim ve Kwon, Korece, Çince, Japonca ve İngilizcede bulunan duygu metaforlarındaki kültürel öğeleri karşılaştırmalı olarak ele aldıkları çalışmalarında Korece ve Çince'deki duygu metaforlarında Konfüçyanist öğelerin güdülemesiyle bazı duygu ifadelerinin ateş, ısı ve patlama olarak kavramsallaştırıldığını, Hristiyan kültürü ve bireysellik etkisinde kalan İngilizcede ise ateş ve buhar olarak kavramsallaştırıldığını ortaya koymaktadır (Kim ve Kwon, 2016, s. 61).

Yönelim metaforları da bir metafor türü olarak kültürlerarası farklardan etkilenmektedir. Türkçe deyimlerdeki yönelim metaforlarını sınıflandıran Yıldızlı (2016, s. 1496), Lakoff ve Johnson'ın yukarı yönelimli ifadelerin olumlu, aşağı yönelimli ifadelerin ise olumsuz anlam taşıyor olduğu iddiasını destekleyen örneklerine ek olarak Türkçe açısından tam tersi durumun da söz konusu olduğunu ortaya koymuştur. Ağzı havada, burnu Kafdağı'nda olmak, havaya gitmek gibi deyimlerin yönelimlerinin yukarı doğru olmasına rağmen

anlamları olumsuzdur (Yıldızlı, 2017, s. 1496). Yıldızlı (2017), bu oluşumların sebebini irdelemekten ziyade bu yapıların dili zenginleştirdiğini, dilin ifade yeteneğini geliştirdiğini vurgulamaktadır. Yıldızlı (2017), çalışmasını her ne kadar deyimlerle sınırlı tutsa da yönelim metaforlarındaki kültürel farklılıklara işaret etmesi açısından dikkat çekici örnekler sunmuştur. Benzer şekilde Sarı (2016, s. 215) da Tasavvufi görüşte Allah’a ve ahirete bağlılığı engelleyecek her türden maddi mülkte çok olan değil az olan ya da küçük olan yeğdir anlayışı bulunduğunu; bu sebeple kültürümüzde mutasavvıflar için **ÇOK OLAN İYİDİR** metaforunun geçerli olmayabileceğini belirtir. Deneyim evrensel olsa da toplumun etkilendiği değer yargılarının kimi durumlarda farklı bakış açılarını doğurmasından ötürü metaforlarda da kültürel farklılığa yol açabileceğine işaret eder. Metaforlardaki kültürel farklılığa “variation” terimiyle Kövecses (2014) büyük yer ayırmış olsa da öncesinde Lakoff ve Johnson da (2010, s. 41) zamanın kavramsallaştırılmasıyla ilgili olarak kültürel farklılıklar olduğunu ileri sürerek bazı kültürlerin geleceği önde, bazı kültürlerin ise arkada düşündüğünü belirtmektedir.

Kövecses (2014), bilişsel dilbilimcilerin kavramsal metaforların oluşum sürecinde bağlamdan ziyade beden rolüne daha fazla dikkat çektiklerini vurgulamakta, kendisi ise kültürel farklılığa yol açan bağlamı en az bedensel deneyim kadar önemli bulmaktadır. Metaforlardaki bu kültürel farklılığın nerede meydana geldiğine dair soruya kültürlerarası, kültür içi, birey düzeyinde ve tarihsel olarak cevabını vermektedir. Aynı zamanda kültürel farklılıklara neden teşkil edecek unsurların farklılaşan deneyim ve farklılaşan bilişsel stiller olduğunu ifade etmektedir (Kövecses, 2014). Kövecses bu farklılaşmayı yalnızca farklı kültürlerle sınırlı tutmamaktadır. Kövecses, kültür içi farklılıkları da bağlam terimine dahil eder. Her ne kadar bedenleşmiş bilişin evrensel yanlarının farkında olmak gerekse de dünyayı algılayış biçimimizi belirleyen bağlamsal etkenlerin de dikkate alınması gerekmektedir (Kövecses, 2014, s. 22).

Bağlam, metafor oluşumuna doğrudan etki etse de bu farklılaşmanın nedenleri her zaman açık değildir (Kövecses, 2005, s. 67). Kim ve Kwon (2016)’un çalışmaları Korecedeki duygu metaforlarını kültürel açıdan açıklama gayretinde olan az sayıdaki çalışmalardan biridir. Korecedeki metaforları, toplumun kültürel kodlarıyla açıklamaya çalışmaktadırlar. Kore ve Çin toplumları Yin Yang ve Doğu tıbbının etkisi altındayken İngilizcedeki duygu ifadeleri Antik Yunan felsefesine göre evreni oluşturan dört element görüşünün Batı kültürlerindeki kuvvetli etkisini devam ettirmesinden dolayı sıcak kan, buhar ve nesneler olarak kavramsallaştırılmaktadır (Kim ve Kwon, 2016, s. 61).

Duygu metaforlarındaki farklılaşmayı ele alan başka araştırmacılar da bulunmaktadır. Mesquita (2001) kolektivist ve bireyselci toplumlardaki duygu farklılıklarını incelediği çalışmasıyla ulaştığı sonuca göre duyguların evrensel olduğu kabulünün aksine duyguların kendisinin bile kültürlerle göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Bunun yanında farklı kültürlerde farklı anlamlara gelen metafor ve metonimilere de rastlanmıştır (Barchard, vd., 2017).

Çeşitli kültürlerdeki duyguların metaforik yapılanmasındaki ayrıntıları tespit etmek o kültürlerdeki insanların duygulara bakış açısını ve mentalitesini anlamak açısından önemlidir. Duygu metaforları alanında gerçekleştirilecek kültürler arası çalışmalarla toplumların duygu deneyimlerini temsil etme yolları açığa çıkarılır (Soriano, 2015). Metaforik ve metonomik yaklaşımların belirlenmesi ile toplumun olaylara, varlıklara, durumlara olan yaklaşımlarının ortaya çıkarılabileceğini, böylelikle söz varlığımızdaki birçok göstergenin kavramları karşılama şekillerinin, yüklendikleri anlamların daha iyi bir şekilde belirlenebileceğini söyleyebiliriz (Çetinkaya, 2006, s. 500).

İnsan bedeninin doğası, insanın fiziksel dünya ile ilişkisi ve tecrübelerinden güdülenen kavramsal metaforun evrensel yönleri bulunmakla birlikte çeşitli dillerden toplanan veriler farklı kültürlerde farklı metaforların da ortaya çıktığını gösterir. Bu nedenle kültürden kültüre değişiklik gösteren kavramsal metaforların incelenmesi, kültürler arası farkları yansıtmaları bakımından kritik bir öneme sahiptir.

Kavramsal metafor teorisinin 1980 yılında literatüre kazandırılması, ardından Kövecses'in gerek İngilizce gerekse diğer dillerden topladığı verilerle duyguların kavramsallaştırılmasına eğilmesi çeşitli araştırmacıları kendi inceleme alanlarındaki dilleri araştırmaya yöneltmiştir. Bunların içinde birden fazla dili karşılaştırarak duyguların kavramsallaştırılmasında kültürler arası farklılıkları ortaya çıkaracak çalışmalar da bulunmaktadır. Yu (1995) İngilizce ve Çince'deki öfke metaforlarını karşılaştırmalı bir bakış açısıyla incelemiştir. Barcelona (1989, 1992, 1996, 1997) İngilizce ve İspanyolcadaki duygu metaforlarını karşılaştırmıştır (Barcelona, 2000b). Song (2006), İngilizce ve Korece'deki öfke ve mutluluk metaforlarını karşılaştırmıştır. Kim (2008b) ise Korece ve İngilizce'deki aşk metaforlarını kültürel açıdan incelemektedir. Ji (2009), kavramsal metafor teorisini baz alarak Korece ve İngilizce'deki "kalp" sözcüğüyle oluşturulan ifadeleri karşılaştırmıştır. Xu (2009) İngilizce ve Çince'deki aşk duygusunu, Gökçe (2019) Korece ve Türkçe'deki mutluluk metaforlarını derlem verisi kullanarak karşılaştırmıştır. Kim M. (2015), Korece ve Japonca deyimlerdeki duygu metaforlarını; Sun Bo (2015) ise Korece ve Çince'deki duygu ifadelerinin kavramsallaştırılmasını araştırmıştır. Kim D. (2015), İngilizce ve Korecede kullanılan kaynak alanların evrenselliğini

incelemiştir. Bu kitap ise Korece ve Türkçedeki üzüntü metaforlarını analiz ederek iki dildeki metaforları kültürel temelleriyle açıklamayı amaçlamakta ve Korece–Türkçe duygu metaforlarına ilişkin literatüre katkı sağlamaktadır.

BÖLÜM 2

Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforları⁶

Mutluluk metaforlarına ulaşmak için Korecede “행복 /haengbog/” ve “기쁨 /gippeum/”, Türkçede “mutluluk” ve “sevinç” anahtar sözcükleriyle iki dilin derleminden rastlantısal olarak toplam 2000’er cümle çekilerek analiz edilmiştir. Analiz sonucunda Korecede 1103, Türkçede 1059 metaforik kullanım tespit edilmiştir. Bu dilsel ifadeler toplamda 47 kavramsal metafor altında toplanmıştır. Her iki dilde de cümlelerin yarısından fazlasının metaforik olması, mutluluk anlatımında metafor kullanımının yaygın olduğunu göstermektedir. Cümlelerin analizi sonucu gerek Korecede gerekse Türkçede, literatürde daha önce yer almamış kavramsal metaforlar da tespit edilmiştir. Bunun yanında her iki dilde de bulunması bakımından Korece ve Türkçe arasındaki benzer metafor sayısı 35’tir.

Tablo-1. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Genel Durumu

	KORECE	TÜRKÇE
Dilsel ifadeler	1103	1059
Kavramsal metaforlar	41	41
Korece ve Türkçedeki benzer metafor sayısı	35	
Toplam	47	

6 Bu bölümün daha önceki bir versiyonu, 2019 yılında Demavend Yayınları tarafından yayımlanan *The Current Status and Vision of Korean Studies in Central Eurasia* adlı kitapta “A Corpus Based Analysis of Happiness Metaphors in Korean and Turkish” başlıklı bölüm olarak yer almıştır. Söz konusu çalışmada kullanılan veriler, daha sonra genişletilmiş ve güncellenmiş hâliyle doktora tezinde kullanılmıştır. Bu kitapta sunulan bölüm, güncellenmiş doktora tezine dayanan nihai versiyondur.

İki dilde mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında hangi kaynak alanların kullanıldığı Tablo-2’de görülmektedir.

Tablo-2. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforları

	MUTLULUK	KORECE	TÜRKÇE
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	✓	✓
2	MUTLULUK EŞYADIR	✓	✓
3	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	✓	✓
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	✓	✓
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	✓	✓
6	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	✓	X
7	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	✓	✓
8	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	✓	✓
9	MUTLULUK SIVIDIR	✓	✓
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	✓	✓
11	MUTLULUK KAPTIR	✓	✓
12	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	✓	✓
13	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	✓	✓
14	MUTLULUK DÜŞMANDIR	✓	✓
15	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	✓	✓
16	MUTLULUK YİYECEKTİR	✓	✓
17	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	✓	✓
18	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	✓	✓
19	MUTLULUK IŞIKTIR	✓	✓
20	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	✓	X
21	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	✓	✓
22	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	✓	✓
23	MUTLULUK SESTİR	✓	✓
24	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	✓	✓
25	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	✓	✓
26	MUTLULUK RESİMDİR	✓	✓
27	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	✓	✓
28	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	✓	✓
29	MUTLULUK ZORLUKTUR	✓	✓
30	MUTLULUK DERSTİR	✓	✓
31	MUTLULUK CANLILIKTIR	✓	✓
32	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	✓	X
33	MUTLULUK HASTALIKTIR	✓	✓
34	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	✓	X
35	MUTLULUK RENKTİR	✓	✓
36	MUTLULUK ASTTIR	✓	X
37	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	✓	X
38	MUTLULUK SICAKLIKTIR	✓	✓

39	MUTLULUK BİNADIR	✓	✓
40	MUTLULUK YÜKTÜR	✓	✓
41	MUTLULUK KAYNAKTIR	✓	✓
42	MUTLULUK DERİNLİKTİR	X	✓
43	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	X	✓
44	MUTLULUK ATEŞTİR	X	✓
45	MUTLULUK DURUMDUR	X	✓
46	MUTLULUK MAKİNE DİR	X	✓
47	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	X	✓

İki dilde de dilsel veri sunan kavramsal metaforlar benzerlikler kapsamında ele alınmıştır. Ancak bu kavramsal metaforlar her iki dilde de bulunsa da kullanım sıklıkları nedeniyle yaygınlıkları açısından belirgin farklılıklar gösterebilmektedir. Korece ve Türkçedeki mutluluk kavramsal metaforları sıklık ve oranlarıyla beraber azalan sırada Tablo-3 ve Tablo-4'te sunulmuştur.

Tablo-3. Korecedeki Mutluluk Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	KORECE	
		Sıklık	Oran (%)
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	162	14,68
2	MUTLULUK EŞYADIR	111	10,06
3	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	105	9,51
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	88	7,97
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	82	7,43
6	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	66	5,98
7	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	54	4,89
8	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	42	3,80
9	MUTLULUK SIVIDIR	41	3,71
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	40	3,62
11	MUTLULUK KAPTIR	35	3,17
12	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	30	2,71
13	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	28	2,53
14	MUTLULUK DÜŞMANDIR	27	2,44
15	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	23	2,08
16	MUTLULUK YİYECEKTİR	23	2,08
17	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	19	1,72
18	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	18	1,63
19	MUTLULUK IŞIKTIR	15	1,35
20	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	14	1,26
21	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	9	0,81
22	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	8	0,72

23	MUTLULUK SESTİR	7	0,63
24	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	7	0,63
25	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	5	0,45
26	MUTLULUK REŞİMDİR	5	0,45
27	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,45
28	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	5	0,45
29	MUTLULUK ZORLUKTUR	4	0,36
30	MUTLULUK DERSTİR	4	0,36
31	MUTLULUK CANLILIKTIR	4	0,36
32	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	3	0,27
33	MUTLULUK HASTALIKTIR	3	0,27
34	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	3	0,27
35	MUTLULUK RENKTİR	3	0,27
36	MUTLULUK ASTTIR	2	0,18
37	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	1	0,09
38	MUTLULUK SICAKLIKTIR	1	0,09
39	MUTLULUK BİNADIR	1	0,09
40	MUTLULUK YÜKTÜR	1	0,09
41	MUTLULUK KAYNAKTIR	1	0,09
42	MUTLULUK DERİNLİKTİR	-	-
43	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	-	-
44	MUTLULUK ATEŞTİR	-	-
45	MUTLULUK DURUMDUR	=	=
46	MUTLULUK MAKİNE DİR	-	-
47	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	-	-

Tablo-4. Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	175	16,52
2	MUTLULUK SESTİR	107	10,10
3	MUTLULUK KAPTIR	101	9,53
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	99	9,34
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	74	6,98
6	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	58	5,47
7	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	43	4,06
8	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	34	3,21
9	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	33	3,11
10	MUTLULUK FİZİKSEL BULUNUŞTUR	33	3,11
11	MUTLULUK KAYNAKTIR	27	2,54
12	MUTLULUK YERDİR/DESTİNASYONDUR	25	2,36

13	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	23	2,17
14	MUTLULUK CANLILIKTIR	24	2,26
15	MUTLULUK IŞIKTIR	21	1,98
16	MUTLULUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	20	1,88
17	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	17	1,60
18	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	17	1,60
19	MUTLULUK YİYECEKTİR	13	1,22
20	MUTLULUK DURUMDUR	10	0,94
21	MUTLULUK EŞYADIR	9	0,84
22	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	9	0,84
23	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	9	0,84
24	MUTLULUK HASTALIKTIR	7	0,66
25	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	7	0,66
26	MUTLULUK RESİMDİR	7	0,66
27	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	5	0,47
28	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR	4	0,37
29	MUTLULUK SICAKLIKTIR	4	0,37
30	MUTLULUK DÜŞMANDIR	4	0,37
31	MUTLULUK SIVIDIR	3	0,28
32	MUTLULUK RENKTİR	3	0,28
33	MUTLULUK BİNADIR	3	0,28
34	MUTLULUK MAKİNE DİR	3	0,28
35	MUTLULUK DERİNLİKTİR	3	0,28
36	MUTLULUK ATEŞTİR	3	0,28
37	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	2	0,18
38	MUTLULUK ZORLUKTUR	2	0,18
39	MUTLULUK YÜKTÜR	2	0,18
40	MUTLULUK DERSTİR	1	0,09
41	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	1	0,09
42	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	-	-
43	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	-	-
44	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	-	-
45	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	-	-
46	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	-	-
47	MUTLULUK ASTTIR	-	-

Deignan (2003, s. 257), kültür ve metaforik ifadelerdeki dolaylı bağlantıyı incelediği çalışmasında aynı metaforların farklı dillerde görülse bile kullanım sıklıklarının değişebileceğini vurgular. Tablo-3 ve Tablo-4 kavramsal metaforların Korece ve Türkçedeki yaygınlık düzeylerini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bulgular, ortak metaforların iki dilde farklı sıklıklarla kullanıldığını

göstermektedir. Korece ve Türkçedeki ortak mutluluk metaforları, çalışmanın 2.1. bölümünde ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır.

2.1. Mutluluk Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Benzerlikler

Analizler, mutluluk hedef alanı için her iki dilde ortak kavramsal eşleşmeler bulunduğunu göstermiştir. Bu ortak kaynak alanlar, iki dil arasındaki benzerlikler kapsamında ele alınmaktadır. Her iki dilde mutluluğun kavramsallaştırılmasında kullanılan ortak kaynak alanlar aşağıda sunulmaktadır.

2.1.1. Mutluluk KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR

Derlem analizi sonucu bu kavramsal metafor, %14,68'lik oranla Korecedeki en yaygın metafor olarak kendisini göstermiştir. Bu eşleşme %16,52'lik oranla Türkçede de en yaygın metafor olmuştur. Mutluluk her iki dilde de kabın içindeki bir madde olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu madde Korecede de Türkçede de sıvı, katı veya gaz niteliğinde bir madde olarak algılanmaktadır. Kövecses (1990, s. 25), duyguların kavramlaştırılmasında önemli bir rol oynayan KAP imge şemasının bu kavramsal metaforu güdülediğini belirtmektedir. İnsan zihnindeki bu imge şeması beden, duyguları içinde barındıran bir kap olarak algılanmasını sağlamaktadır. Kövecses, İngilizcedeki örneklerden yola çıkarak KAP imge şemasının duyguların kabın içindeki sıvı olarak kavramlaştırılmasına imkan tanıdığını belirterek DUYGULAR KABIN İÇİNDEKİ SIVIDIR kavramsal metaforunu KAP metaforu versiyonlarından biri olarak öne sürer ve bu kavramsal metaforun birçok duyguya uyarlanabildiğini ortaya koyar.

Korece ve Türkçe derleminden elde edilen veriler de bu kavramsal metafora örnekler sağlamaktadır. Ancak örnekler, mutluluk duygusunun yalnızca sıvı değil her iki dilde de sıvı dışında bir madde olarak da kavramlaştırıldığını göstermektedir. Kövecses (2004)'ten farklı olarak İngilizcede Stefanowitsch (2006), mutluluğun kabı patlatan bir madde olarak da ifade edildiğini göstererek bu metaforun kapsamını genişletmiştir. Korece ve Türkçe de benzer özellik göstermesinden dolayı bu çalışmada MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforu önerilmiştir.

Aşağıdaki cümleler mutluluk duygusunun kaptaki sıvı olarak kavramsallaştırıldığını, bunun yanında bu maddenin hem katı hem de gaz halinde olabileceğini de örneklemektedir.

(28) 행복/기쁨이 넘쳐 흘렀다

/haengbog/gippeumi neomchy eo heullecossda/

“Mutluluğu/Sevinci taşı”

(29) mutluluk taşkınlığı

(28) ve (29)’da mutluluk, yoğunluğu arttıkça kaptan taşan bir sıvı olarak kavramsallaştırılmaktadır.

(30) 호주머니 속의 행복

/hojumoni sogui haengbog/

“Cebimdeki mutluluk”

(31) mutluluk bitmişti

(30) ve (31)’deki örneklerde mutluluğun sıvı olarak görülmediği anlaşılmaktadır. Bunun yanında (32) ve (33) ise mutluluk duygusunun her iki dilde de kap içindeki gaz olarak kavramsallaştırılabildiğini göstermektedir.

(32) 터질 것 같은 행복감

/teoji geos gateun haengboggam/

“mutluluktan patlayacakmış gibi”

(33) İçimde patlamak üzere olan bir sevinç

(32) ve (33)’te görüldüğü gibi duygunun yoğunluğu arttıkça basınç yükselmekte ve bu durum kabın patlamasıyla sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla kabın içindeki maddenin yalnızca sıvı değil, aynı zamanda gaz olarak da kavramsallaştırılabileceği kanaatine varılmıştır.

Bu örnekler kabın özelliği hakkında da bilgi sunmaktadır. Her iki dilde de kap, duyguyu içinde barındırmaktadır; fakat mutluluk duygusunda yaşanan artış kabın ya taşmasıyla ya da patlamasıyla sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla kabın ağzı açıksa mutluluktaki artış kabın içindeki sıvının taşmasına neden olmakta, kabın ağzının kapalı olması durumunda ise gaz olarak kavramsallaştırılan mutluluktaki artış kabın patlamasına sebep olmaktadır. Her iki durum da duygunun kontrol edilemez hale geldiğini göstermektedir.

Bununla birlikte hem Korecede hem Türkçede bu tür gaz örneklerinin çok sınırlı olduğu görülmüştür. Korece ve Türkçe örneklerden yalnızca birkaç tanesi mutluluğun kaptaki gaz olduğu özelliğini yansıtmaktadır.

Görüldüğü gibi KAP imge şemasının uygulandığı MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforu çok yönlü ve oldukça karmaşık bir metafordur. Bu kavramsal metafor hem kabın niteliğiyle ilgili bilgi sunmakta hem de kabın içindeki maddenin ne olduğuyla ilgili bilgi vermektedir. (28), (29), (32) ve (33)’teki örnekler MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR

kavramsal metaforunun duygunun yoğunluğu ile de yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Duygunun yoğunluğu arttıkça duygu kontrol edilemez hale gelmekte ve fişkırlarak, taşarak ya da patlayarak kabın dışına çıkmaktadır.

Bu kavramsal metafordaki bir diğer benzerlik kap olarak düşünülen vücut parçalarında ortaya çıkmıştır. Korece ve Türkçe derlem KAP imge şemasının vücudun çeşitli bölgeleri olabileceğini ortaya koymaktadır. Kalp, gözler, yüz, gülümseme ve hatta ruh ve benlik duyguyu içinde barındıran birer kap olabilmektedir.

(34) 미소 속에서 행복 한 조각

/miso sogeseo haengbog han jogag/

“gülümsemesindeki bir parça mutluluk”

(35) Mutluluk dolu gülümsemesi

(36) 두 눈 가득 기쁨이 넘쳐흐르고

/du nun gadeug gippeumi neomchyeoheuleugo/

“Gözlerinden mutluluk taşıyordu”

(37) Gözlerindeki sevinç

(34), (35), (36) ve (37)’de görüldüğü üzere gülümseme ve gözler mutluluğu içinde taşıyan bir KAP olarak algılanmaktadır. Gözlerin bir KAP işlevi gördüğü örneklerle bakıldığında Korece ve Türkçe arasında bir fark dikkat çekmektedir. Korece veriler, mutluluğun gözün farklı bölümleri üzerinden daha ayrıntılı biçimde ifade edildiğini göstermektedir. Mutluluktan gözler kızarabilmekte veya duygunun yoğunluğu ile gözler kamaşmakta, mutluluk duygusu gözden taşmaktadır. Bununla da kalmamakta, gözün çeşitli bölgelerine vurgu yapılmaktadır.

(38) 기쁨으로 눈시울이 붉어졌다

/gippeumeulo nunsuili bulgeojyeossda/

“Mutluluktan gözleri kızarmıştı”

(39) 눈동자에는 승리의 기쁨을 찾아볼 수 있었다

/nundongjaeneun seungliui gippeumeul chajabol su isseossda/

“Gözbebeklerinde zafer mutluluğunu bulabilirdin”

(38) ve (39)’da göz çevresi, gözbebeği anlamına gelen “눈시울 /nunsuul/” ve “눈동자 /nundongja/” gibi kelimelerle gözün kısımları mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılmaktadır. Türkçe örnekler de gözlerin KAP işlevi gördüğünü göstermekle birlikte gözle ilgili Korece gibi detay vermemekte,

bu örneklerde göz yalnızca duyguyu içinde barındıran fiziksel sınırları olan bir KAP olarak algılanmaktadır.

(40) 얼굴은 행복으로만 넘쳐 있었다

/eolguleun haengbogeuloman neomchyeo isseossda/

“Yüzünden mutluluk taşıyordu”

(41) Bir sevinç var yüzlerde gözlerde

(40) ve (41) numaralı örneklerde yüzün de sevinç ve mutluluğu içinde taşıyan bir KAP olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. Ancak bu noktada derlem dikkate değer bir durum ortaya koymaktadır. Türkçe ile karşılaştırıldığında bu kullanımın daha sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Korece derlemde mutluluğun yüz aracılığıyla kavramsallaştırıldığı 14 örnek bulunurken Türkçede bu sayı 18’dir. İnsanın beden deneyimi her coğrafyada ortak olsa da yüzyıllar boyu Konfüçyanizmin etkisi altında kalan Kore toplumunda duyguların bastırılması, dışa vurulmaması ve mümkün olduğunca kontrol altında tutulması makbul görülmüştür. Gerçek duyguların gösterilmesi bir utanç kaynağı olabilmekteydi. Ayrıca Kore Savaşı sonrası yaşanan yoksulluk döneminde toplumun hızla toparlanabilmesi için çalışma disiplini öne çıkmış, gülümseme ise tembelliğin ya da ikiyüzlülüğün göstergesi olarak yorumlanmıştır (Kim Y., 2015, s. 31). Bu kültürel arka plan göz önünde bulundurulduğunda, Kore kültüründe mutluluk gibi olumlu duyguların yüze yansıtılmasının daha sınırlı olması nedeniyle yüzün ve gülümsemenin KAP olarak kavramsallaştırıldığı örnekler Türkçeye kıyasla daha az rastlandığı düşünülmektedir. Bunun yanında, yüz ifadelerinin biyolojik ortaklık nedeniyle evrensel olduğu savını sorgulayan Jack vd. (2012), 15 Batılı ve 15 Uzak Doğulu katılımcıyla yürüttükleri çalışmalarında iki grup arasında belirgin farklılıklar tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre Batılı katılımcılar mutluluk, şaşkınlık ve korku gibi altı temel duyguyu birbirinden farklı yüz ifadeleriyle ifade ederken, Uzak Doğulu katılımcılar bu yüz ifadelerini kullanmamış; bunun yerine duygu yoğunluğunu göz hareketleriyle aktarmışlardır. Bu sonuçlar duyguya karşı verilen yüz ifadelerinin evrensel olduğu savını çürütmekte, duygu ifadesinin kültüre göre değişiklik gösterdiğini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında toplanan verilerde yüz ve gözlerin KAP olarak algılandığı mutluluk metaforlarında Korece ve Türkçe arasında farklılıkların olmasının da bu kültürel ayırmadan kaynaklanıyor olacağı düşünülmektedir. Korece derlemde yüzün KAP işlevi gördüğü metaforların daha sınırlı olması; buna karşılık gözlerin KAP olarak kullanıldığı örneklerde daha zengin ve ayrıntılı ifadelerin bulunması, söz konusu kültürel yönelimle uyum göstermektedir. Jack vd (2012)’nin altı temel duygu için altı evrensel yüz

ifadesi olmadığını tespit etmesi ile bu çalışma kapsamında incelenen veriler paralellik göstermektedir. Duyguların ifadesinde Uzak Doğu kültürlerinde yüz yerine gözlere odaklanılması, derlemden elde edilen verilerde de açıkça görüldüğü üzere, dilsel metaforlara da yansımaktadır.

Derlem analizi sonucunda MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR kavramsal metaforunun alt ulamlarından biri olan BEDEN KAPTIR metaforuna da rastlanmıştır. Gerek Korece gerek Türkçe bu alt ulamlanma için örnekler sunmuştur.

(42) 제 속에서 행복

/je sog-e seo haeng bog/

“içimdeki mutluluk”

(43) içinde sonsuz bir mutluluk duygusu

(42) ve (43) numaralı cümleler BEDEN KAPTIR metaforuna ait örneklerdir. Her iki dilde de ‘iç’ sözcüğü, mutluluğun beden içinde konumlandığını gösteren bir KAP metaforuna işaret etmektedir. Bu noktada “iç” sözcüğünün kullanılması dikkat çekicidir. Bu kullanımın kültürel temellere dayandığı düşünülmektedir. Bu metaforun “iç” sözcüğü ile ifade edilmesi duygunun başkalarına göstererek yaşanmadığını, kişinin iç dünyasında tecrübe edildiğini gösterir. Yukarıda bahsedildiği gibi Kore kültüründe mutluluk duygusunun dışarıya yansıtılmaması tarihsel olarak teşvik edilen bir tutumdur. Bu nedenle Korece verilerde mutluluk, sıklıkla bireyin iç dünyasında konumlandırılmaktadır. Türkçe veriler de mutluluğun benzer biçimde içsel bir deneyim olarak düşünüldüğünü göstermektedir. Dolayısıyla her iki dilde de BEDEN KAPTIR metaforunun, mutluluğun kavramsallaştırılmasında temel bir işlev gördüğü söylenebilir.

Bu kavramsal metafor altında yer alan cümleler, KAP imge şemasının Korece ve Türkçede de metaforları güdülediğini ortaya koyarak şemanın evrenselliğini desteklemektedir. Ek olarak kabın içindeki maddenin sıvıyla sınırlı olmayacağını da ortaya koymaktadır. Aynı zamanda yüz, gözler, gülümseme, kalp, iç gibi bedenin çeşitli bölgelerinin de birer KAP olarak kavramsallaştırıldığı anlaşılmaktadır.

2.1.2. Mutluluk EŞYADIR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de tespit edilmiştir. Korecede %10,06’lık oranla ikinci en yaygın metaforken Türkçede oran %0,84’te kalmıştır.

(44) 너와 나의 행복

/neo wa na ui haeng bog/

“senin ve benim mutluluğum”

(45) hepimiz mutluluk sahibiyiz

(44) ve (45) numaralı cümlelerde mutluluk, kişinin sahip olabileceği bir eşya olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metafor, mutluluğun soyut bir duygu olmaktan çıkarılıp somut ve sahip olunabilir bir nesne gibi kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Dolayısıyla EŞYA metaforu, iki dilin mutluluğu benzer biçimde nesneleştirdiği ortak metaforlardan biridir.

2.1.3. Mutluluk İSTENEN/SAKLI NESNEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de tespit edilmiş olmasından dolayı Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler başlığı altında sınıflandırılmıştır. Korecede %9,51 ile üçüncü en yaygın metaforken Türkçede %4,06’lık oran ile yedinci en yaygın metafor olmuştur. Kişi, mutluluğu arayıp bulmaya çalışır, onun için dilenir, peşinden koşar ve o duyguya erişmeye çalışır. Aşağıdaki cümleler bu kavramsal metafora ait dilsel örneklerdir.

(46) 행복을 추구합니다

/haengbogeul chuguhabnida/

“Mutluluk arıyorum”

(47) 기쁨을 드러내지 않으려고

/gippeumeul deuleonaeji anheulyeogo/

“Mutluluğumu göstermemeye çalışıyorum”

(48) Mutluluk ve barış istiyorum.

Bu kavramsal metafor, mutluluğun saklı olabileceğini ve arayışla elde edilen bir duygu olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. (46), (47) ve (48) numaralı örnekler de bunu desteklemektedir. Kore halkı binlerce yıl boyunca çevre ülkelerden gelen istilalarla, özellikle Kore savaşıdan sonra ağır ekonomik zorluklarla boğuşmak zorunda kalmıştır. Ayrıca Çin kökenli Konfüçyanizmin Choson Hanedanlığı döneminde toplumsal düzenin temel ideolojisi hâline gelmesi, toplumda katı bir hiyerarşik yapının oluşmasına ve sınıflar arası ayrımın belirginleşmesine yol açmıştır. Bu yapı, özellikle alt sınıflarda yer alan bireylerin —özellikle kadınların ve gençlerin— güçlü toplumsal baskılar altında yaşamalarını beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla Korece derlemde bu metaforun daha fazla sayıda tespit edilmesinin bu tarihsel ve kültürel birikimle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Mutluluğun bir yerlerde saklı olması, aranıp bulunabilecek bir duygu olmasının altında Kore insanının asırlar boyunca yaşadığı ve edindiği tecrübelerin yattığı düşünülmektedir.

2.1.4. Mutluluk YOĞUNLUKTUR

YOĞUNLUK metaforu hem Korecede (%7,97) hem Türkçede (%9,34) dördüncü en yaygın kavramsal metafor olarak tespit edilmiştir. Bu metafor, mutluluk yoğunluğunun ‘büyük’ ve ‘küçük’ gibi fiziksel boyut sözcükleriyle ifade edildiğini göstermektedir. Mutluluk yoğunluğu arttığında ‘büyük’, azaldığında ise ‘küçük’ olarak algılanmaktadır.

(49) 큰 행복

/keun haengbog/

"büyük mutluluk"

(50) 작은 기쁨 속에서

/jageun gippeum sogeseo/

"küçük mutluluk içinde"

(51) koca mutluluk

(49), (50) ve (51)'den anlaşıldığı üzere mutluluk, boyutları ve ölçüsü olan bir cisim olarak algılanmakta ve duyguda yaşanan artış mutluluğun fiziksel boyutlarının büyük ya da küçük olarak tanımlanmasına sebep olmaktadır. Kişinin fiziksel dünyayla girdiği etkileşim sonucu edindiği büyüklük ve küçüklük algısının mutluluk duygusundaki yoğunluğu belirtmek üzere kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu metaforun her iki dilde de benzer oranlarda yer alması soyut alan olan mutluluğun, iki kültürde de fiziksel ebatlara sahip somut bir şey olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

YOĞUNLUK metaforu bazı durumlarda mutluluğun yoğunluğu nedeniyle kişinin duyguyu sözle ifade edemediğini de göstermektedir.

(52) 표현할 수 없는 기쁨

/pyohyeonhal su cobsneun gippeum/

"tarif edilemez bir mutluluk"

(53) Anlatılmayacak kadar büyük bir mutluluk yaşıyordum

(52) ile (53) numaralı örneklerde mutluluğun yoğunluğundan dolayı kişi mutluluk hakkında konuşamamakta, duygusunu sözle ifade edememekte ve onu tarif edememektedir. Bu ifadeler mutluluğun yoğunlaştıkça betimlenmesi güç bir duyguya dönüştüğünü göstermektedir. Bu nedenle her iki örnek de mutluluk duygusunun yoğunluğu ile ilişkili olmasından dolayı YOĞUNLUK kavramsal metaforu kapsamında değerlendirilmiştir.

2.1.5. Mutluluk (SOMUT) NESNEDİR

Bu kavramsal eşleşme Korecede %7,43'lük oranla en yaygın beşinci metafor olmuştur. Benzer şekilde Türkçede de bu eşleşme çok sık kullanılmaktadır; %6,98 ile en yaygın kullanılan beşinci metafor olmuştur. Soyut bir kavram olan mutluluğun somut bir nesne olarak algılandığı bu cümlelerde mutluluk, elle tutulabilen bir nesne olarak kavramsallaştırılmakta, somut bir nesne gibi başkasına verilip alınabilmektedir.

(54) 행복감을 주며

/haengboggameul jumyeo/

“mutluluk verip”

Mutluluk aynı zamanda gözle görülebilen ve elle tutulabilen, çeşitli şekillerde bulunabilen ve parçaları olan somut bir cisim olarak tasavvur edilmektedir. Aşağıdaki cümleler bu durumu örneklemektedir.

(55) 행복에도 여러 가지 형태가 있다

/haengbogedo yeoleo gaji hyeongtaega issda/

“Mutluluğun da birçok şekli vardır”

(56) 행복 한 조각

/haengbog han jogag/

“bir parça mutluluk”

(57) Mutluluk ellerindedir, ona dokunursun

Bu metafor aslında soyut bir kavram olan mutluluğun gözle görülebilen, dokunulabilen, bir başkasına verilebilen/alınabilen, sahip olunabilen somut bir obje olarak algılandığına işaret etmektedir. Korecede ve Türkçede hemen hemen aynı oranlarda çıkan bu metafor iki dil arasındaki en belirgin benzerliklerden biridir.

2.1.6. Mutluluk CANLI VARLIKTIR

Bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir ve iki dildeki yaygınlık oranları da birbirine oldukça yakındır. Korece derlemde %4,89'luk oranla MUTLULUK CANLI VARLIKTIR kavramsal metaforu en yaygın yedinci metafor olarak kullanılmaktadır. Türkçede de bu metafor %5,47'lik oranla en yaygın altıncı metafor olarak kullanılmaktadır. Bu eşleşmede mutluluk duygusu bir yere gelen/giden, bisiklete binen, doğuran, uyuyan, birinden intikam alan bir canlı olarak algılanmaktadır.

(58) 행복은 자전거를 타고

/haengbogeun jajeongoleul tago/

“mutluluk bisiklete binip”

(59) hiç tanışmadığı mutluluk

(58) ve (59)’da mutluluk insan olarak kavramsallaştırılmaktadır. Ancak dilsel örnekler, bu canlı varlığın yalnızca insanla sınırlı olmadığını göstermektedir.

(60) 기쁨의 열매 맺으면

/gippeumui yeolmae maejeumyeon/

“mutluluk meyve verdiğinde”

(61) Mutluluk yeşeriyor

(62) 나에게로 날아오는 행복

/naegelo nalaoneun haengbog/

“bana doğru uçup gelen mutluluk”

(63) yüzündeki sevinç uçurdu

(60) ve (61)’de mutluluk meyve veren bir ağaç ve yeşeren bir bitki olarak kavramsallaştırılmaktayken (62) ve (63)’te uçup gelen/giden bir kuş olarak kavramsallaştırılmaktadır.

Derlemde, günlük dilde pek kullanılmayan özgün metaforik ifadeler de tespit edilmiştir. Aşağıdaki cümleler bu durumu örneklemektedir.

(64) mutluluk kapıyı çalarken

(65) 그들 속에 살아 꿈틀거리는 기쁨

/geudeul soge sala kkumteulgeolineun gippeum/

“içlerinde kıpır kıpır hareket eden mutluluk”

(66) sevinç bağının güzel goncası

Bu örneklerde mutluluk insan, hayvan veya bitki şeklinde betimlenmektedir. Ancak bu ifadeler, günlük dildeki sıradan metaforların ötesine geçen daha özgün kullanımlardır. Kövecses (2002, s. 44) edebi dilin de aslında yaygın, sıradan kavramsal metaforlara dayandığını ifade eder. Dolayısıyla günlük dilde kullanılan ve yaygın ifadeler kurmamıza olanak sağlayan kavramsal metaforlar aynı zamanda şiir ya da edebiyat dilinde çok daha özgün metaforlar üretilmesine de imkan tanımaktadır. Bu açıdan her iki dil de bu metafor altında özgün örnekler üretebilmesi bakımından benzerlik göstermektedir.

2.1.7. Mutluluk DEĞERLİ NESNEDİR

İki dilde de DEĞERLİ NESNE kaynak alanına ait birçok dilsel örnek tespit edilmiştir. Bu kavramsal eşleşme Korecede %3,80 ile en yaygın sekizinci, Türkçede ise %1,60 ile on yedinci en yaygın mutluluk metaforu olmuştur.

Bu kavramsal metafor mutluluk duygusunun iki yönüne vurgu yapmaktadır. İlk olarak, mutluluk o kadar kıymetli bir şeydir ki kişi onu yakalamaya, başka birine kaptırmamaya, korumaya çalışır ya da hediye eder.

(67) 행복을 잡으려고 하면

/haengbogeul jabeulyeogo hamyeon/

"mutluluğu yakalamak istiyorsan"

(68) mutluluğu yakalama planı

İkinci yönü ise bu duygunun parasal değeri olan bir emtia olarak düşünülmesidir. Bu örnekler mutluluğun parayla alınan, satılan bir nesne olarak algılandığını gösterir.

(69) 행복을 사다

/haengbogeul sada/

"mutluluk satın almak"

(70) Mutluluk için fiyat ödenmez.

Kövecses (1991), İngilizce için DEĞERLİ EMTİA kavramsal metaforunu literatüre kazandırmıştır. Bu kavramsal metafora ait örnekler mutluluğun parayla alınıp satılabilen bir nesne olduğunu vurgulamaktadır. Fakat bu çalışmada elde edilen veriler, mutluluğun maddi yönünden bağımsız biçimde değerli bir varlık olarak da kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Bununla birlikte, her iki dilde de parayla ilişkilendirilen örneklerde bile mutluluğun aslında satın alınamayacak kadar değerli olduğu ima edilmektedir.

Korece ve Türkçe derlem Kövecses (1991)'in örneklerinde yer almayan "yakalamak, kazanmak, elde etmek, bağışlamak, korumak, garantilemek, kaptırmak, değerli" gibi çeşitli fiillerle bu metafora daha geniş bir kullanım alanı sunmaktadır. Özellikle vurgulamak gerekirse, İngilizcenin aksine Korece ve Türkçe derleminden toplanan verilerde mutluluğun parayla ilişkilendirildiği dilsel ifadeler birkaç taneyi geçmemektedir. Bu sınırlı kullanımın, Batı toplumlarının endüstrileşme sürecine daha erken girmesi ve ekonomik değer metaforlarını daha yoğun üretmesiyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

2.1.8. Mutluluk SIVİDİR

Mutluluğun sıvı olarak algılanması mutluluk metaforları açısından her iki dilin de ortak yönlerinden biri olmuştur. Ancak iki dildeki yaygınlıkları birbirinden oldukça farklıdır. Bu kavramsal metafor Korecede % 3,71'lik oranla en yaygın dokuzuncu metafor olmuşken Türkçede ise %0,28 ile en az yaygın metaforlardan biri olduğu tespit edilmiştir.

(71) 행복감에 젖어든 그녀

/haengboggame jeojeodeun geunyeo/

"mutlulukla sıırıslıkam kız"

(72) 행복감에 잠기다

/haengboggame jamgida/

"mutluluğa batmış"

(73) mutluluk içinde yüzmek

(74) yanağına takılmış son bir sevinç damlacığı

Bu metafor mutluluğun iki yönüne vurgu yapmaktadır. İlkinde mutluluk duygusunun yoğunluğu ön plana çıkmaktadır. Kişi, mutlulukla ıslanabilir, mutluluğun içinde yüzebilir. Bu anlamda (71) ve (72)'deki Korece veriler mutluluğun kişiyi ıslatan etkisi olduğunu göstermektedir. Mutluluk duygusunun yoğunluğu arttıkça kişi suyun içinde kalmaktadır. Song (2003, s. 88) (suyun içine) batırılmak anlamına gelen "잠기다 (jamgida)" fiilinin derinlik bilgisini içermesinden ötürü bunun gibi cümleleri KAP metaforu kapsamında değerlendirmiştir. Ancak bu çalışmada bu cümlelerde mutluluk kişiyi içinde barındıran bağımsız bir kap olarak değil; bizzat kişinin temas ettiği, içinde bulunduğu ve yoğunluğu artırıp azalabilen bir **sıvı** olarak tasavvur edilmektedir.

Nitekim 2.1.10. MUTLULUK KAPTIR metaforunda görüleceği üzere KAP metaforunda duygunun kendisi kişiyi içinde barındıran bir KAP olarak algılanmaktadır, bununla birlikte KAP metaforunda su ya da herhangi bir sıvı göndermesi bulunmamaktadır. Bu nedenle yukarıda incelenen cümlelerde 'kap' niteliğinden çok 'sıvı' olma özelliğinin belirleyici olduğu düşünülmektedir. Sınırlı sayıdaki Türkçe veride de benzer bir durum görülmekle birlikte, 'sevinç damlacığı' örneğinde olduğu gibi mutluluğun düşük yoğunluğu sıvı miktarındaki azlıkla ifade edilmektedir.

Bu kavramsal metaforun ikinci yönü ise mutluluğun kişiyi ıslatmasından ziyade bu duygunun bir kişiye, bir yere yayılarak kalıcı bir etki bırakmasıdır.

Bu durumda bir güç söz konusu olmamakla birlikte mutluluk kendiliğinden ortama yayılmaktadır. (76) bu durumu örneklemektedir.

(76) 번지는 행복

/beonjineun haengbog/

"yayılan mutluluk"

Görüldüğü gibi mutluluk, kişiyi doğrudan 'ıslatmayan' ancak ortama yayılarak daha geniş bir etki oluşturan bir sıvı gibi kavramsallaştırılmaktadır. Dolayısıyla, mutluluğun sıvı olarak kavramsallaştırılması hem Korecede hem Türkçede duygunun yoğunluğunu ve yayılma biçimini açıklayan önemli bir ortak metaforik eğilim olarak ortaya çıkmaktadır.

2.1.9. Mutluluk FİZİKSEL BULUNUŞTUR

Bu kavramsal metafor iki dildeki benzerliklerden biridir. Korecede bu kavramsal metafor % 3,62'lik oranla en yaygın onuncu, Türkçe derlemde ise %3,11'lik oranla on birinci en yaygın mutluluk metaforu olmuştur.

(77) 더 이상 기쁨이 없다

/deo isang haengbogeun eobsda/

"Artık mutluluk yok"

(78) Yarınlarda hep mutluluk var

Bu iki cümle de "var/yok" sözcükleriyle mutluluğun fiziksel olarak bir yerde bulunabileceğini göstermektedir. Lakoff ve Kövecses (1987, s. 210), öfkenin kavramsallaştırılmasında VAR OLMA BULUNUŞTUR kavramsal metaforunu önermektedir. Var olma genellikle fiziksel bulunuş olarak algılanmaktadır. Lakoff ve Kövecses (1987), öfkenin fiziksel bir varlık gibi 'kaybolmak, yok olmak, geri gelmek' fiilleriyle ifade edildiğini belirtir. Elde edilen veriler, hem Korecede hem Türkçede mutluluğun başlıca 'var/yok' ifadeleriyle fiziksel bir bulunuş olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Her iki dilin de 'var/yok' yapısıyla duyuların fiziksel bulunuşunu doğrudan ifade edebilecek leksikal yetiye sahip olması, bu metaforu İngilizcedeki örneklerden ayıran dilsel bir özelliktir. Dolayısıyla hem yapısal özellikleri hem de benzer yaygınlık oranlarıyla bu metafor iki dil arasındaki belirgin ortaklıklardan biridir.

2.1.10. Mutluluk KAPTIR

KAP kaynak alanı her iki dilde de çok sayıda metaforik eşleşmeye temel oluşturmuştur. Korecede %3,17 ile en yaygın on birinci, Türkçede ise %9,53 ile en yaygın üçüncü sırada yer alarak iki dilde farklı yaygınlık düzeyleri göstermektedir.

(79) 생산성은 행복감에서 나온다고

/saengsansseongeun haengboggamesco naondago/

"verim mutluluktan çıkar derler"

(80) Mutluluk içinde dönmüştük

(81) 기쁨에 빠져들었다

/gippeume ppajyeodeuleosda/

"mutluluk içinde"

(82) içine gömüldüğü mutluluk

(79), (80), (81) ve (82) iki dilde de mutluluğun kişiyi içine alan bir KAP olarak algılandığını örneklemektedir. Bedenin ve bedendeki organların mutluluk duygusunu içinde barındıran KAP olarak kavramsallaştırıldığı cümleler MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR metaforunun dilsel örneklerinde incelenmişti. Bu örnekler, mutluluğun yalnızca bedenin içinde taşınan bir madde olarak değil, aynı zamanda kişiyi çevreleyen bir KAP olarak da kavramsallaştırılabildiğini göstermektedir.

2.1.11. Mutluluk PAYLAŞIMDIR

MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforu oranları farklı olsa da her iki dilde de ortak bir metafordur. Mutluluğun paylaşım olarak algılandığı cümlelerin Korecedeki oranı %2,71 ile on ikinci sırada gelmekteyken Türkçedeki %0,84'lük oranla yaygınlığının daha düşük olduğu saptanmıştır.

(83) 행복을 나누어

/haengbogeul nanueo/

"mutluluğu paylaşarak"

(84) 기쁨과 슬픔을 진정으로 함께 나눌 수 있는

/gippeumgwa seulpeumeul jinjeongeulo hamkke nanul su issneun/

"mutluluk ve üzüntüyü içten bir şekilde hep birlikte paylaşabilen"

(85) sevdikleriyle paylaşılan mutluluk

(86) ortak sevinç

PAYLAŞIM metaforunda mutluluk başkalarıyla paylaşılan bir şey olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metaforun iki dilde de görülmesi, her iki toplumun kolektivist eğilimleriyle uyumludur⁷. Kolektivist toplumlarda grup

7 İnt. Kay.-5: Uzun yıllar kolektivist bir toplum olarak varlığını sürdüren Kore, son yıllarda top-

çıkarları bireysel çıkarlara her zaman üstün tutulur ve “ben”den ziyade “biz” anlayışı hakimdir. Bu eğilimin izleri dilde de sürülebilmektedir. Dolayısıyla, MUTLULUK PAYLAŞIMDIR kavramsal metaforunun bu kültürel bağlamda ortaya çıkmış olduğu düşünülmektedir. Çıkarların topluluk içinde paylaşılması gibi her iki toplumda mutluluk da tek başına yaşanmamakta, başkalarıyla paylaşılmakta, ortak bir hissiyat haline gelmektedir. Dolayısıyla mutluluk, iki toplumda da doğal olarak kolektif bir deneyime dönüşmektedir.

2.1.12. Mutluluk GERÇEKTİR/SAHTEDİR

MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR metaforu Korecedeki mutluluk metaforlarının %2,53’ünü oluşturmaktayken Türkçede %1,60’ını oluşturmaktadır.

(87) 참다운 행복과 거리가 멀고

/chamdaun haengboggwa geoliga meolgo/

“gerçek mutluluktan uzak”

(88) Mutluluk oyunlarından sıkıldım

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi mutluluk ya gerçek ya da sahte bir şey olarak algılanmaktadır. Bu metafor hissedilen mutluluğun samimi ya da gerçek dışı olabileceği ikiliği üzerinden dilsel ifadeler yaratmaktadır. Örnekler, mutluluğun samimi olabildiği gibi yapay da olabildiğini göstermektedir. Her iki dilde de mutluluğun gerçek olmasına olumlu anlam atfedilmekteyken sahte olması olumsuz bir şey olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla iki dilde de mutluluğun değerinin, onun ‘gerçek’ oluşuyla ilişkilendirildiği; yapay mutluluğun ise açık biçimde negatif değerlendirildiği görülmektedir.

2.1.13. Mutluluk DÜŞMANDIR

Bu kavramsal metafor, %2,44’lük oranla Korece derlemde elde edilen on dördüncü en yaygın metaforken Türkçede %0,37 oranında veri sunarak en yaygın otuz birinci metafor olmuştur.

Kövecses (1991, s. 36), bu metaforun odağının kontrol olduğunu belirtir. Kişinin kontrolü kaybetmesi, mutluluğun karşıt bir güç—yani düşman—olarak algılanmasına zemin hazırlamaktadır. Mutluluk duygusu çok yoğun hissedildiği zaman kontrol edilmesi güç bir duygu haline gelmektedir. Bu cümlelerde, kişinin mutluluk üzerindeki hakimiyetinin kalkması, mutluluğu

lumda yaşanan değişimler neticesinde bu sınıflandırmadan çıkarılmıştır. Hofstede’in son verileri Kore’yi artık bireyseli bir toplum olarak sınıflandırmaktadır (The Culture Factor, n.d.). Buna rağmen toplum yapısında hala kolektivist izler görüldüğü inkar edilemez bir gerçektir.

kontrol edememesi söz konusudur. Kişi düşman olarak gördüğü mutluluktan kaçmak istemekte, yoğunluğu çok fazla olan mutluluğu kontrol edememekte, onun tarafından etrafı sarılmakta ve ona yenik düşmektedir.

(89) 행복감에 사로잡혔다

/haengboggame salojabhyeossda/

“Mutluluk sardı”

(90) sahte bir mutluluk sarıyor her yanı

(89) ve (90)’da mutluluk kişiyi ele geçiren bir düşman olarak görülmektedir. Cümlelerdeki ‘sarmak’ eylemi yine düşman metaforunun kuşatıcı niteliğini desteklemektedir. Kövecses (2002, s. 86), mutluluğun DÜŞMAN olarak algılandığı bunun gibi cümlelerde mutluluğu denetleme çabasının başarısızlığa uğradığını ve duygunun kişiye üstün geldiğini ifade etmektedir.

2.1.14. Mutluluk YERDİR/DESTİNASYONDUR

Bu kavramsal metafor iki dilde de benzer yaygınlıktadır. Korecede %2,08 ile on beşinci, Türkçede ise %2,36 ile on ikinci sırada yer almaktadır.

(91) 행복을 지향하다

/haengbogeul jihyanghada/

“mutluluğu amaçlamak”

(92) 행복으로 가는 길

/haengbogeulo ganeun gil/

“mutluluğa doğru giden yol”

(93) mutluluk hedefi

(94) mutluluk adalarında

(91) ve (92)’de görüldüğü gibi mutluluk Korecede varılacak bir hedef olarak kavramlaştırılmaktayken (93) ve (94)’te ise Türkçede hem bir hedef hem de içinde bulunulan yer olarak algılanmaktadır. Ancak, Korece derlem Türkçenin aksine mutluluğun yalnızca kişinin varmayı amaçladığı bir hedef olarak algılandığını gösteren örnekler sunmuştur.

Bunun yanında (95)’te olduğu gibi Korecede mutlulukla kişi arasında fiziksel mesafe bulunmaktadır. Bu mesafe, mutluluğun henüz erişilmemiş bir destinasyon olarak algılandığını göstermektedir. Türkçe verilerde ise mutluluğun, hedef olmanın yanı sıra, kişinin kendini içinde bulduğu bir yer olarak da betimlendiği görülmektedir.

(95) 참다운 행복과 거리가 멀다

/chamdaun haengboggwa geoliga meolda/

“Gerçek mutluluk uzakta”

(96) 진짜 기쁨과 거리가 먼 것 같았어요

/jinjja gippeumgwa geoliga meon geos gatasseoyo/

“Gerçek mutluluktan uzakta gibiydi”

(97) sevinç tarlalarında”

(98) sevinç ülkesi”

Bu kavramsal metaforun sunduğu dilsel ifadeler incelendiğinde Türkçenin bu kavramsal metafor altında özgün dilsel örnekler sunabildiği gözlenmiştir. Günlük dilde sık bir şekilde kullanılmayan “sevinç tarlası” veya “sevinç ülkesi” gibi ifadeler, Türkçenin bu kavramsal metafor altında daha yaratıcı dilsel ifadeler üretebildiğine işaret etmektedir.

2.1.15. Mutluluk YİYECEKTİR

Bu kavramsal metafor da her iki dilde de bulunmasından dolayı Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biri olmuştur. MUTLULUK YİYECEKTİR kavramsal metaforu Korecedeki mutluluk metaforlarının %2,08’ini oluşturarak en yaygın on altıncı metafor olmuştur. Türkçede ise %1,22’lik oranla on dokuzuncu sırada gelmektedir.

(99) 행복감을 맛본다

/haengboggameul masbonnda/

“mutluluğun tadına bakmak”

(100) mutluluğu tatmak

(101) mutluluk kırıntısı

Bu cümlelerde mutluluk tadına bakılan bir yiyecek olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu kavramsal metaforun mutlulukla iki yönlü bir ilişki kurduğu tespit edilmiştir. İlkinde; (99), (100) ve (101)’de olduğu gibi mutluluğun yalnızca tadına bakılmakta ve tamamının tüketilmesi söz konusu olmamaktadır. Bu kullanımlar mutluluğun değerli bir duygu olarak görüldüğünü ve deneyimlenirken ölçülü davranıldığını göstermektedir; bu durum ‘aza kanaat etme’ anlayışıyla da uyumludur. İkinci olarak ise (102) ve (103)’te görüldüğü gibi “şekerli/tatlı” ifadeleriyle bu duygunun pozitif tarafı vurgulanmaktadır. Tatlının olumlu duyguları çağrıştırması nedeniyle bu ifadeler mutluluğun keyif veren, haz uyandıran yönünü ön plana çıkarmaktadır.

(102) 달콤한 행복

/dalkomhan haengbog/

“tatlı mutluluk”

(103) tatlı bir mutluluk

Bu kavramsal metafor aynı zamanda Türkçeye özgü kültürel unsurlara da gönderme yapmaktadır. (104) bu durumu belirgin bir biçimde göstermektedir.

(104) mutluluk sofrası

Bu cümlede “sofra” sözcüğü ile Türk kültüründe kendine özgü bir düzeni ve kurallar bütünü olan beraber yeme alışkanlığı mutluluk ile ilişkilendirilmektedir. Eski çağlardan beri sofrası kültürü Türk geleneklerinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Hatta bu o kadar yer etmiş bir konudur ki Osmanlı padişahları yeme içme ihtiyacının giderilmesinden çok sofrayı kendi cömertliklerinin bir simgesi olarak çok önemsemişlerdir (Kılıç, 2017, s. 98). Bu nedenle ‘mutluluk sofrası’ ifadesi, mutluluğun kolektif biçimde deneyimlenmesine gönderme yapmaktadır. Günümüzde de Türk kültürünün kolektivist yapısının günlük hayattaki tezahürlerinden biri olan, kalabalık bir aile ile hep beraber bir ahenk içerisinde başında toplanılan ve beraber yemek yeme alışkanlığının göstergesi olan sofralar gibi mutluluğun da bireysel değil, topluca hissedilecek bir duygu olmasına vurgu yaptığı düşünülmektedir. Kore toplumunda da ortak yemek kültürü güçlü olmakla birlikte, derlem bu metaforu destekleyen örnekler içermemektedir. “Mutluluk sofrası” ifadesi günlük hayatta yaygın kullanılmaması açısından özgün metaforlara örnek teşkil edebilecek niteliktedir. Her iki dilde de metafor, mutluluğun olumlu yönünden çok, ‘tadına bakma’ ifadesi üzerinden ölçülü ve sınırlı biçimde deneyimlenmesine vurgu yapmaktadır.

2.1.16. Mutluluk ÜRÜNDÜR

ÜRÜN kaynak alanı her iki dilde de mutluluk duygusuyla ilişkilendirilmekle birlikte yaygınlıkları birbirinden farklıdır. Korecede %1,72 ile on yedinci; Türkçede %2,17 ile on üçüncü sıradadır.

(105) 이 가족의 작은 행복 만들기

/i gajogui jageun haengbogeul mandeulda/

“Bu ailenin küçük mutluluğunu oluşturma”

(106) Daha büyük bir mutluluk yaratacak

Örneklerden anlaşıldığı üzere mutluluk her iki dilde de üretilen bir nesne olarak algılanmaktadır. (105)’te kişi mutluluğu yapmakta, (106)’da da kişi mutluluğu yaratmaktadır. Bu örnekler, mutluluğun her iki dilde de kişi

tarafından ‘üretilen’ bir şey olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Dolayısıyla mutluluk, dışsal koşullardan bağımsız biçimde emekle ortaya konan bir sonuç olarak görülmektedir.

2.1.17. Mutluluk GÖZYAŞIDIR

Bu kavramsal metafor %1,63 ile Korecede on sekizinci sırada yer almaktayken Türkçede %3,21 ile sekizinci en yaygın mutluluk metaforu olmuştur.

(107) 기쁨의 눈물을 흘렸어요

/gippeumui nunmuleul heullyeosseoyo/

“Mutluluk gözyaşları döktü”

(108) Mutluluk gözyaşları döküyordu

(107) ve (108)’de görüldüğü gibi mutluluk gözyaşı olarak kavramsallaştırılmaktadır. Kişi çok mutlu olduğunda ağlama reaksiyonu gösterebilir. Bu metafor metonimik temelli metafordur. Kuramsal çerçevede birçok kavramsal metaforun kavramsal metonimiler aracılığıyla oluştuğu belirtilmişti. Bu bağlamda bu kavramsal metafor da duygu ve beden arasındaki neden-sonuç ilişkisine dayanmaktadır. Mutluluğun yoğunluğu ağlama reaksiyonuna yol açabilmektedir bu sebeple bu kavramsal metafor BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR kavramsal metonimisi ile güdülenmiştir.

Bu noktada bu metaforun Korecede daha az veri sunmuş olmasının bir kültürel sebebi olabileceği düşünülmektedir. Yüzyıllar boyu Konfüçyanizmin etkisi altında kalan Kore toplumunda duyguların bastırılması, dışarıya yansıtılmaması ve belli edilmemesi makbuldü. Bu kültürel gerçek doğrultusunda Korece derlemde mutluluğun gözyaşı olarak ifade edildiği daha az sayıda cümlelerin tespit edilmiş olabileceği düşünülmektedir. Türkçede daha yaygın kullanılıyor olmasının sebebinin Kore kültüründe olduğu gibi bu tarz bir toplumsal baskının bulunmaması olabilir.

2.1.18. Mutluluk IŞIKTIR

Her iki dilde de benzer şekilde ışık mutluluğu kavramsallaştırmak için kullanılmaktadır. Bu kavramsal eşleşme Korecede %1,35 ile on dokuzuncu; Türkçede %1,98 ile yirminci sıradadır.

(109) 행복의 빛은 파랗다

/haengbogui bicheun palahda/

“Mutluluk ışığı mavidir”

(110) Yüzleri mutluluk ışıkları saçar.

Yukarıdaki cümlelerde mutluluğun ışık olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Pozitif bir duygu olan mutluluk aydınlık ve ışıkla ilişkilendirilmektedir.

(111) 행복에 빛나는 얼굴

/haengboge bichnaneun eolgul/

“mutlulukla parlayan yüz”

(112) Sevinç ışıkları saçar

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi kişi mutlu olduğu zaman ışık saçır, yüzü ışıltılı olur, kendisi ya da yüzü aydınlanır, ışıltılar saçar. Işık unsurunun özellikle olumlu duygularla ilişkilendirildiği literatürde de belirtilmektedir. Bu kaynak alan sıklıkla dünyaya karşı pozitif bir bakış açısıyla ilişkilidir (Kövecses, 1991, s. 30). Derlemdeki örnekler, bu kavramsal metaforun sıklıkla kişinin yüzüyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Mutluluk ışıkları genellikle kişinin yüzünde belirmektedir.

Birçok dilde MUTLULUK İŞİKTİR kavramsal metaforuna rastlanmaktadır. Korece ve Türkçe derlem düşük sıklıkla da olsa bu kavramsal metaforun evrenselliğini destekleyecek örnekler sunmuştur.

2.1.19. Mutluluk SARHOŞLUKTUR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de örnek sunmuştur ancak yaygınlıkları birbirinden belirgin biçimde farklıdır. %0,72 ile Korecede yirmi ikinci sırada gelmekteyken Türkçede yalnızca %0,09 oranında cümle tespit edilebilmiş ve Türkçedeki mutluluk metaforları içinde kırk ikinci sırada gelmiştir.

(113) 행복에 취한

/haengboge chwihan/

“mutluluk sarhoşu”

(114) sevinç sarhoşluğu

Benzer verileri analiz eden çeşitli araştırmacılar farklı değerlendirmelerde bulunabilmektedirler. Örneğin, mutluluktan sarhoş olma ifadesi ile ilgili olarak Kim ve Choe (2011, s. 104), mutluluğun bir tür içecek olarak algılandığı biçiminde değerlendirmiştir; ancak bu çalışmada odak, mutluluğun kişiyi kontrolsüz hâle getiren bir sarhoşluk durumu olarak kavramsallaştırıldığı yönündedir. (113) ve (114) numaralı cümlelerde görüldüğü gibi bu kavramsal metafor duygunun yoğunluğuna gönderme yapmaktadır. Bir kişi çok mutlu hissettiğinde duygunun yoğunluğu kişiyi sarhoş etmektedir.

Kövecses (1991, s. 36), SARHOŞLUK kaynak alanının mutluluk duygusu için yaygın bir kaynak alan olduğunu ve bu metaforun kontrolü kaybetmeyle ilişkili olduğunu değerlendirmektedir. Korece ve Türkçe derleminden elde edilen dilsel metaforlar da bu durumu örneklemektedir. Aşırı mutluluktan kişi kontrolünü kaybetmekte ancak bu durum başkalarına zarar vermemekte yalnızca kişinin zevkten neredeyse bilinçsiz hale gelmesine sebep olmaktadır. Korece ve Türkçedeki dilsel örnekler, Kövecses'in (1991) sarhoşluk metaforuna atfettiği bu özelliklerle uyum göstermekte ve bu metaforun her iki dilde de benzer biçimde kullanıldığını ortaya koymaktadır.

2.1.20. Mutluluk TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de bulunmakla birlikte Korece derlemin %0,63'ünü oluşturarak yirmi dördüncü sırada gelmekteyken Türkçede %1,88 ile on altıncı sırada daha yaygın kullanıldığı tespit edilmiştir.

(115) 행복을 전하다

/haengbogeul jeonhada/

“mutluluk iletmek”

(116) mutluluk taşıyordu

Bu cümlelerde mutluluk, fiziksel bir nesne gibi bir yerden bir yere taşınabilen, aktarılabilen, gönderilebilen bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır. Böylece bir başka kişiye de mutluluk verilebilmektedir. Bu kavramsal metafor, Türkçede zaman zaman daha yaratıcı kullanımlara da zemin hazırlamaktadır.

(117) mutluluk ışınlamak

(117) numaralı örnek, mutluluğun olağan aktarım biçimlerinin ötesine geçerek ‘ışınlama’ fiiliyle hız ve ani etki vurgusunu içerir. Dolayısıyla her iki dilde de mutluluk aktarılabılır bir nesne olarak düşünülse de Türkçedeki kullanım çeşitliliği bu metaforun alışılmışın dışında ifadelerle de zemin hazırladığını ortaya koymaktadır.

2.1.21. Mutluluk SESTİR

İki dilde de görülen bir diğer metafor SES metaforudur. Bu metafor hem Korecede hem Türkçede veri sunmuş olsa da iki dildeki yaygınlıkları birbirinden belirgin şekilde farklıdır. Korecede %0,63, Türkçede ise %10,10 oranında veri tespit edilmiştir. Korecedeki en yaygın yirmi üçüncü, Türkçedeki en yaygın ikinci metafor olmuştur.

(118) 행복에 겨워 비명을 질러댔다구

/haengboge gyeowo bimyeongeul jilleodaessdagu/

“Mutluluktan çılgık attı”

(119) mutluluk şarkıları

(120) 기쁨의 노래까지 불렀다

/gippeumui nolaekkaji bulleossda/

“Mutluluk şarkıları bile söyledi”

(121) sevinç nidaları

Kişi mutlu olduğunda çılgık atabilir, bağırabilir, yüksek sesle şarkı söyleyebilir. Bu davranışsal tepkiler, kavramsal metaforun metonimik bir ilişkiye dayandığını göstermektedir. Bu kavramsal metaforu BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR metonimisi güdülemektedir.

Fakat derlem her ne kadar iki dilde de veri sunsa da hissedilen sevinç karşısında bağırma veya ağlama tepkisinin Koreceye önemli ölçüde az sıklıkta yansıdığı görülmüştür. Bu durumun pozitif duyguların dışa vurulmasını sınırlayan kültürel eğilimle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Kövceses (1991, s. 33), mutluluğun şarkı söyleme, dans etme gibi davranışsal tepkiler aracılığıyla dışa vurulduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla SES metaforu Korecede görülmekle birlikte, kültürel nedenlerle Türkçeye kıyasla oldukça sınırlı bir kullanım göstermektedir.

2.1.22. Mutluluk DÖNÜŞÜMDÜR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korecede yalnızca %0,81, Türkçede 0,47'lik oranla oldukça az yaygınlık göstermiştir. Bu cümlelerde mutluluk genellikle olumsuz bir durum ya da duygudan dönüşen bir hâl olarak kavramsallaştırılmaktadır.

(122) 문제점도 성공 뒤에는 모두 기쁨으로 바뀌었다

/munjejeomdo seonggong dwieneun modu gippeumeulo bakkwieossda/

“Sorunlar da başarının ardından mutluluğa dönüştü”

(123) ölümü mutluluk haline getirmek

Bununla birlikte, dönüşümün ters yönde gerçekleştiği örnekler de mevcuttur. Yani mutluluk olumsuz bir duygu ya da duruma da dönüşebilmektedir.

(124) 기쁨이 두려움으로 변하고

/gippeumi dulyeoumeulo byeonhago/

“mutluluk, korkuya dönüp”

(125) Sevinç bana tokat olarak geri dönecekti

Örneklerde mutluluk duygusu dönüşüm geçirerek (124)'te bir başka duygu olan korkuya, (125)'te tokata dönebilmektedir. Dolayısıyla DÖNÜŞÜM metaforu, düşük sıklığına rağmen iki dilde de ortak biçimde kullanılması açısından benzerlikler arasında yer almaktadır.

2.1.23. Mutluluk RÜYADIR/HAYALDİR

Mutluluğun bir rüya ya da hayal olarak kavramsallaştırılması her iki dilin de benzer yönlerinden olmuştur. Korece %0,45, Türkçe ise %0,18'lik bir oran göstermiştir.

(126) 행복을 꿈꾸다

/haengbogeul kkumkkuda/

“mutluluğu hayal etmek”

(127) mutluluk hayali

(126) ve (127)'de mutluluk bir hayal ya da rüya olarak düşünülmektedir. Bu metafor mutluluğun değerli ve zor erişilir bir duygu olduğuna vurgu yapmakta, doğası gereği rüya ve hayalin elle tutulur ve sürdürülebilir şeyler olmayan yapısı, mutluluğun hem değerli hem de kolay kaybedilebilir bir duygu olarak algılanmasına işaret etmektedir.

2.1.24. Mutluluk RESİMDİR

RESİM metaforu da iki dilde de sınırlı sayıda veri sunan metaforlardandır. Korecede %0,45, Türkçede %0,66'lık oranla oldukça az yaygın bir metafor olmuştur. Mutluluk, resmi yapılabilen bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır.

(128) 행복을 그려 보여주기도 한다

/haengbogeul geulyeo boyeojugido handa/

“Mutluluğu çizip gösterdi de”

(129) mutluluğun resmini yapmak

(128) ve (129)'da mutluluk, olumlu bir duygu olduğundan bir tabloya dönüştürülüp duvara asılabilecek estetik bir unsur olarak tasvir edilmektedir. Doğası gereği pozitif bir duygu olduğu için bu duygu resmi çizilerek duvara asılabilecek bir süs eşyası, estetik bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metaforun iki dilde de düşük sıklıkta görülmesi, mutluluğun resim yoluyla temsil edilmesinin daha sınırlı bir kavramsallaştırma biçimi olduğunu göstermektedir.

2.1.25. Mutluluk (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR

Bu kavramsal metafor Korecede %0,45'lik gibi oldukça düşük bir oranda yer almışken Türkçe derlemin %3,11'ini oluşturmaktadır. Çeşitli doğa olayları mutluluk duygusu için kaynak alan olmuştur.

(130) 기쁨의 물결

/gippeumui mulgyeol/

“mutluluk dalgası”

(131) 기쁨이 파도쳐옵니다

/gippeumi padochyeoobnida/

“Mutluluk dalga dalga geliyor”

(132) Gemiler içlerini sevinç dalgalarıyla ıslatıyorlar

(133) sevinç çağlayanı

Kövecses (2002, s. 87), üzerinde kontrolümüzün olmadığı durumlarda mutlulukla sürüklenebileceğimizi, ayaklarımızın yerden kesileceğini gösteren cümlelerle MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR kavramsal metaforunu örneklendirmiştir. Korece örnekler de bu çizgiyle uyumludur. Mutluluk, etkisi yüksek doğa olayı olarak algılanmaktadır. Ancak Türkçede bu metaforun ek bir boyutu daha olduğu tespit edilmiştir. Türkçede mutluluk duygusu yalnızca kişinin sürüklendiği ve kontrolünü kaybettiği doğa olayı olarak görülmemektedir. Aynı zamanda mutluluk, hafif yağmur, gün doğumu veya yumuşak esen rüzgâr gibi zarar vermeyen, huzur verici doğa olaylarıyla da ilişkilendirilmektedir. Bu dilsel metaforlarda bir güç etkisi yoktur tam tersi mutluluk bu doğa olaylarının pozitif yanlarıyla ilişkilendirilmektedir. (134) ve (135), Türkçedeki (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI metaforunun bu yanını açık bir şekilde göstermektedir.

(134) doğan mutluluk güneşi

(135) mutluluk bulutları

Korece ise bu kavramsal metafor çatısı altında mutluluk duygusunun kişi üzerinde güç uygulayan yönünü vurgulayan dilsel metaforlar sunmuştur. Korecede mutluluk bir yandan deniz dalgası da olabilmekteyken, diğer yandan dinen ve sakinleşen güçlü bir hava olayı da olabilmektedir. Dolayısıyla iki dilde de aynı kaynak alan kullanılsa da Korece güç ve yoğunluk temasını, Türkçe ise hem güç hem de dinginlik çağrışımlarını bir arada barındırmaktadır.

2.1.26. Mutluluk ZORLUKTUR

Bu kavramsal metafor daha önceki duygusal metafor literatüründe yer almayan özgün bir bulgudur. Her iki dilde de düşük sıklıkta görülmüş; Korecede %0,36 ile yirmi dokuzuncu, Türkçede %0,18 ile daha alt bir sırada yer almıştır.

(136) 겪는 행복과 불행

/gyeokkneun haengboggwa bulhaeng/

“üstesinden geldiğim mutluluk ve mutsuzluk”

(137) mutluluk formülü

(136)’daki ‘üstesinden gelmek’ ifadesi mutluluğun dahi aşılması gereken bir engel gibi algılandığını göstermektedir. (137)’deki ‘formül’ kullanımı ise mutluluğun, belirli bir çözüm yoluyla erişilebilecek karmaşık bir olgu olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Dolayısıyla iki dilde de MUTLULUK ZORLUKTUR metaforu, mutluluğun doğal ve kendiliğinden bir duygu değil, çaba gerektiren ve ancak belirli koşullar sağlandığında elde edilebilen bir durum olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

2.1.27. Mutluluk KARIŞIK MADDEDİR

Bu metafor da iki dilde de görülmüş ve Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biri olmuştur. Korecede %0,45, Türkçede %0,84’lük oranlarla iki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(138) 기쁨, 쓸쓸함이 조금씩 섞여

/gippeum, sseulsseulhami jogeumssig seokkyeo/

“Mutluluk ve yalnızlık biraz iç içe girmiş”

(139) 사람들의 얼굴에 분노와 기쁨이 뒤엉킨

/salamdeului eolgule bunnowa gippeumi dwicongkin/

“İnsanların yüzünde öfke ve mutluluk karışmış halde”

(140) mutluluk korku bir arada

(141) Özlem ve sevinç birbirine karıştı

(138)–(141)’de mutluluk, başka duygularla fiziksel olarak karışabilen bir madde gibi betimlenmektedir; bu da duyguların sınırlarının geçirgen biçimde algılandığını göstermektedir.

2.1.28. Mutluluk DERSTİR

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik DERS metaforudur. Bu metafor hem Korecede hem Türkçede oldukça düşük sıklıkta kullanılmaktadır. Korecede %0,36, Türkçede ise %0,09'luk oranla en az yaygın metaforlardan biridir.

(142) 행복 교실이 열린다

/haengbog gyosili yeollinda/

“mutluluk sınıfı açılıyor”

(143) mutluluk dersi

Bu kavramsal metafor mutluluk duygusunun her iki dilde de öğrenilecek/ öğretilecek bir ders olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu metafor Korecede özgün dilsel örnekler üretilmesine de imkan tanımıştır. Nasıl mutlu olunacağı (142)’den anlaşılacağı gibi mutluluk sınıfında okutulan bir derstir. DERS kaynak alanının sunduğu sınırlı sayıda veri, bu kavramsal metaforun dilsel ifadelerinin oldukça yaratıcı olduğu, çok fazla günlük dile ait kullanımlar olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, örneklerde olduğu gibi mutluluğun bir derste öğretilen bir bilgi olarak sunulması, bu metaforun her iki dilde de günlük kullanımın dışına çıkan yaratıcı ifadelerle imkân tanıdığını göstermektedir.

2.1.29. Mutluluk CANLILIKTIR

Gerek Korece gerek Türkçe derlem CANLILIK metaforuna dilsel örnekler sunmuştur. Ancak yaygınlıkları birbirinden farklıdır. Korece derlemde yalnızca %0,36, Türkçe derlemde ise %2,26’lık oranla CANLILIK metaforuna ait dilsel ifadeler tespit edilmiştir.

(144) 생기에 찬 기쁨

/saenggie chan gippeum/

“capcanlı mutluluk”

(145) sevinç gösterileri

Kövecses (1991, s. 33), mutluluk hissinin enerjik ve hareketli olmaya sebep olduğunu belirterek CANLILIK metaforunu ileri sürmüştür. Mutluluk hisnine eşlik eden dans etme, şarkı söyleme gibi fiziksel olarak aktif olma durumunun bu metaforu güdülediğini hatta festival ve şölen gibi sosyal aktivitelerin de mutluluk metaforuyla ilişkili olduğunu ifade etmiştir. Derlemde elde edilen veriler de Kövecses’i bu noktada desteklemekte, (144) ve (145)’teki ifadeler mutluluk hissinin verdiği enerjik olma ve canlı hissetme durumuna gönderme yapmaktadır.

Ancak Korecede bu kavramsal metaforun farklı bir versiyonu bulunmaktadır. Korecede mutluluk hissinin verdiği canlılığı ve enerjik olma durumunu “canlı enerji” anlamına gelen “생기 /saenggi/” sözcüğü aracılığıyla ifade edilmektedir. Bu sözcük enerjik olma durumunun ‘gaz’ niteliği taşıyan bir yaşam enerjisi biçiminde algılandığını göstermektedir. “생 /saeng/ (生)” hanca⁸ kökenlidir ve “yaşam” anlamına gelmektedir; “기 /gi/ (氣)” de benzer şekilde hanca kökenli bir sözcüktür ve “gaz” anlamına gelmektedir. Bu nedenle “생기 /saenggi/” sözcüğü, bu metaforun mutlu kişinin enerjik ve yaşam dolu olduğu anlamını taşımasına katkı sağlamaktadır. Song (2003, s. 32), Yu (1995)’ya dayandırarak Çince de benzer durumun söz konusu olduğunu belirtmektedir. Korece ve Türkçe arasındaki bu kavramsal metaforun bu şekilde farklılık göstermesinin temelinde Kore kültürünün komşusu Çin’in yüzyıllar boyunca kültürel ve dilsel etkisi altında kalması yatmaktadır.

(147)’deki örnek, Türkçede yoğun mutluluğun yalnızca bireysel bir enerji hali değil, aynı zamanda topluca yaşanan bir duygu olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Korecedekinden farklı olarak Türkçede “sevinç gösterileri” ifadesinde olduğu gibi sevinç ve mutluluğun getirdiği canlılığı, kişi hareketlerine yansıtarak ve başkalarıyla paylaşarak yaşamaktadır. Bununla birlikte, Kore kültüründe mutluluğun dışa vurulmaması yönündeki eğilimle paralel olarak, kişi bu duyguyu daha çok içsel bir canlılık enerjisi olarak tecrübe etmektedir. Bu nedenle mutluluk, başkalarının kolaylıkla fark edeceği ölçüde davranışlara yansımamaktadır.

2.1.30. Mutluluk HASTALIKTIR

Bu kavramsal metafor Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biridir. Korecede %0,27, Türkçede de benzer şekilde %0,66’lık oranla en az yaygın mutluluk metaforlarından biri olmuştur. Aşağıdaki cümleler bu kavramsal metafora örnektir.

- (146) 행복은 오직 아픔이다
/haengbogeun ojig apeumida/
“Mutluluk yalnızca hastalıktır”
(147) mutluluk hapları

8 Korecedeki Çince kökenli sözcüklere “hanca” denilmektedir. Bunlar Kore diline tarih boyunca Çinceden girmiş olmakla beraber telaffuzları Korecedir. 1446 yılında Kore alfabesi kullanılmaya başlanmadan önce Kore’de Çin yazı sistemi kullanılıyordu. Günümüz yazı dilinde ise hanca, Çince karakterlerle yazılmamaktadır ancak dildeki etkinliğini sürdürmektedir. Altundağ (2012), Korecedeki sözcüklerin %70’inin hanca kökenli olduğunu belirtir.

HASTALIK metaforu her iki dilde de görülmekle birlikte, metaforun nasıl yorumlandığı bakımından belirgin bir fark ortaya çıkmaktadır. Türkçe verilerde mutluluğun ‘ilaçla erişilebilen’ pozitif bir olgu olarak temsil edildiği görülürken, Korece örnekte mutluluğun ‘iyileştirilmesi gereken’ bir hastalık metaforuyla ilişkilendirildiği dikkat çekmektedir. Bu nedenle, Korecedeki örneğin mutluluğu olumsuz çağrışımlı bir hastalık metaforuyla ilişkilendirdiği söylenebilir.

2.1.31. Mutluluk RENKTİR

RENK metaforu Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Korecede %0,27, Türkçede %0,28’lik oranla oldukça düşük yaygınlıkta kullanılan bir metafor olduğu tespit edilmiştir.

(148) 행복에도 여러가지 색이 있다는 것

/haengbogedo yeoleogaji saegi issdaneun geos/

“Mutlulukta da çeşit çeşit renklerin olması”

(149) rengarenk mutluluk

(148) ve (149)’da mutluluk, rengarenk bir şey olarak kavramsallaştırılmakta; bu kullanım genellikle duygunun olumlu yönünü öne çıkaran bir çerçeve sunmaktadır. RENK metaforu Kövecses (2000)’te YOĞUNLUK metaforunun bir alt türü olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu çalışma için analiz edilen derlem verilerinde bu metaforun duygunun yoğunluğu ile bağlantılı olmadığı görülmüştür. Bu kavramsal metafora ait örnekler mutluluğun çeşitliliği ve kişide bıraktığı pozitif hissiyatla ilişkilidir.

Korecedeki RENK metaforunu özellikle Budist sembolizmle ilişkili kültürel unsurların güdülediği düşünülmektedir. Budizmde rengarenk çiçekler aydınlanmayı simgeler ve bu sebeple Kore’deki Budist tapınaklarında rengarenk çiçekler bulunur. Tapınakların duvarlarındaki parlak ve abartılı renkler Buda’nın dünyasındaki aydınlanmayı ve yüceliği simgelemektedir (Kim Y., 2015, s. 146). Dolayısıyla rengarenk olmanın Kore kültüründe belirli anlamlar taşıdığı söylenebilir. Her iki dildeki düşük yaygınlığa rağmen RENK metaforunun mutluluğun çeşitliliğini ve olumlu niteliğini ifade etmek için başvuru alan olarak tercih edildiği görülmektedir.

2.1.32. Mutluluk SICAKLIKTIR

Bu kavramsal metafor Korece derlemde yalnızca %0,09’luk oranında, Türkçe derlemde ise %0,37 oranında yer almaktadır. (150) ve (151)’de mutluluk sıcak ve rahatlatıcı bir his olarak algılanmaktadır.

(150) 푸근한 행복

“sıcacık mutluluk”

/pugeunhan haengbog/

(151) sıcak bir mutluluk yaymaya başladı

Kövecses (1986, s. 101-102), SICAKLIK metaforunun yalnızca mutlulukla değil, AŞK kavramsal alanıyla da yakından ilişkili olduğunu tespit etmiştir. Aşk kavramsal alanında sıcaklığın şefkatle ilişkilendirilmesi, ŞEFKAT SICAKLIKTIR metaforunun ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Derlem verileri, sıcaklık unsurunun Korece ve Türkçede mutluluk hedef alanını kavramsallaştırırken de benzer şekilde kullanıldığını göstermektedir.

Aynı zamanda bu metafor, metonimik bir temele dayanmaktadır. DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR kavramsal metonimisi bu metaforu güdülemektedir (Türker, 2003, s. 94). Kövecses (2002, s. 99), mutluluk sonucu kişinin sıcaklık, heyecan gibi fizyolojik etkileri de hissedeceğini belirtmektedir. Zira bu çalışmadaki verilerde de düşük yaygınlıklarına rağmen her iki dilde de sıcaklığın mutluluk deneyimini betimleyen bir kaynak alan olarak yer almaktadır.

2.1.33. Mutluluk BİNADIR

Her ne kadar derlemlerden elde edilen verilerde sıklığı her iki dilde de oldukça düşük çıksa da bu metafor da hem Korecede hem Türkçede veri sunması bakımından iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur. Korecede %0,09 oranındaki, Türkçede %0,28 oranları bu metaforun her iki dilde de en az yaygın metaforlardan biri olduğunu göstermektedir.

(152) 행복과 불행이 사는 삶의 마지막 보루다

/haengboggwa bulhaengi saneun salmui majimag boluda/

“Mutluluk ve mutsuzluk yaşadığımız hayatın en son kale burçlarıdır”

(153) mutluluk kalemiz

(152) ve (153)’ten anlaşıldığı gibi mutluluk ya bir yapı ya da o yapının güçlü bir parçası olarak kavramsallaştırılmaktadır. Her iki dilde de mutluluk, sıradan bir yapıdan ziyade savunma işlevi olan bir kale olarak kavramsallaştırılmaktadır. Eğer bu kale çökecek olursa kişinin hissettiği mutluluk da ortadan kalkacaktır. Bu nedenle mutluluk, kişinin koruması gereken son sığınak niteliği taşımaktadır. Bu kavramsal metaforun vurguladığı bir diğer nokta ise Türkçede mutluluğun inşa edilebilen bir yapı olmasıdır. (154) bu durumu örneklemektedir.

(154) Başkasının acısı üzerine sevinç kurtmaz

(154) numaralı cümle, sevinç duygusunun Türkçede inşa edilebilir bir yapı olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Bu cümlelerden Korece ve Türkçe derlemdeki sıklığı oldukça düşük olsa da mutluluk duygusunun BİNA olarak kavramsallaştırıldığı tespit edilmiştir.

2.1.34. Mutluluk YÜKTÜR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de sınırlı sayıda örnek sunmuştur. Korece derlemde %0,09'luk oranda veri, Türkçe derlemde ise %0,18 oranında veri elde edilmiştir. Bu cümlelerden mutluluğun kişiye kimi zaman ağır geldiği ve yük olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

(155) 기쁨으로 기운다

/gippeumeulo giunda/

“Mutluluktan yan yattı/eğildi”

(156) Köyden ayrılırken hepimiz sevinç yüklüydük

(157) Sevinç yüklendi yüreğim

Çalışma kapsamında incelenen literatürde YÜK kaynak alanının mutluluk duygusu için kullanıldığına rastlanmamıştır. Kövecses (2004), bu kaynak alanın İngilizcede öfke, korku ve üzüntü duygusu için kullanıldığını tespit etmiştir. Türker (2003) ve Song (2003) ise Korecede üzüntü duygusu için YÜK kaynak alanının kullanıldığını tespit etmişlerdir. Bu nedenle pozitif bir duygu olan mutluluk için YÜK kavram alanının kullanılması alanyazında yeni bir gözlem olarak değerlendirilebilir. Ancak belirtildiği gibi her iki dilde de oldukça sınırlı sayıda örnekle temsil edildiği görülmüştür.

Örneklere bakıldığında mutlu olmanın genel olarak pozitif bir tecrübe olması nedeniyle bu ifadelerin olumsuz bir çağrışım taşımadığı düşünülebilir. Veri derlemde elde edildiği için cümlelerin içinde bulunduğu bağlamın analiz edilmesi mümkün olmasa da kişi, (155), (156) ve (157)'de mutluluk duygusunun taşıyıcısı olarak algılandığı anlaşılmıştır.

2.1.35. Mutluluk KAYNAKTIR

KAYNAK metaforu her iki dilde de görülmekle birlikte yaygınlık bakımından iki dil arasında belirgin bir fark vardır. Korece derlemde bu metafor yalnızca %0,09 oranında görülmüş ve en az yaygın metaforlar arasında yer almıştır. Türkçe derlem ise %2,54 oranında dilsel örnek sunarak bu metaforun Koreceye göre Türkçede daha yaygın bir şekilde kullanıldığını göstermektedir.

(158) 기쁨의 근원

/gippeumui geunwon/

“mutluluk kaynağı”

(159) Çalışmak, hiç kimsenin reddedemeyeceği bir mutluluk kaynağıdır

(160) Onu coşku ve sevinç kaynağı olarak görüyordu

KAYNAK metaforu mutluluğun bir çıkış noktası olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu ifadeler SIVI metaforuyla ilişkili olsa da anlamın odak noktası sıvı niteliği değil, mutluluğun bir başlangıç ve çıkış noktasına sahip olmasıdır. Bu nedenle bağımsız bir metafor kategorisi olarak ele alınmıştır. KAYNAK metaforunun, duygunun çıkış noktasını vurgulamasının yanı sıra “mutluluk kaynağı”, “sevinç kaynağı” ifadelerinde olduğu gibi bir kişi ya da durumun da mutluluk duygusuna sebebiyet verdiği görülmektedir. Bu bakımdan o kişi ya da durum var olmaya devam ettikçe mutluluk duygusunun da ortaya çıkmaya devam edeceği anlaşılmaktadır.

Korecede bu metaforun sınırlı kalmasının, mutluluk ifadesine ilişkin dilsel üretimi tarihsel ve kültürel koşulların etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Yüzyıllar boyunca Kore Yarımadasında komşularının istilasıyla baş etmeye çalışmış ve Konfüçyanizmin etkisiyle sert toplumsal normlar ve hiyerarşi baskısına maruz kalmış bir toplum olmasından dolayı Korecede mutluluk gibi pozitif bir duygunun çıkış noktasına dair dilsel ifadelerin gelişmemiş olabileceği düşünülmektedir.

2.2. Mutluluk Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Farklılıklar

Korece ve Türkçe veriler arasında pek çok benzerlik bulunmasına rağmen, yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede ortaya çıkan kavramsal metaforlar da belirlenmiştir. Bu kavramsal metaforlar iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenecektir. Öncelikle yalnızca Korecede görülen kavramsal metaforlar, ardından yalnızca Türkçede karşılaşılan metaforlar analiz edilecektir.

2.2.1. Korecede Olup Türkçede Olmayan Mutluluk Metaforları

2.2.1.1. Mutluluk KEYİFLİ TECRÜBEDİR

İki dil arasındaki farklılıklardan biri MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR metaforu olmuştur. Bu kavramsal metafor, Korecede %5,98 oranında dilsel metaforla en yaygın metaforlardan biri olmuşken Türkçe derlemde hiç veriye rastlanmamıştır.

(161) 행복을 누리다

/haengbogeul nulida/

“mutluluğun tadını çıkarmak”

(162) 기쁨을 만끽하다

/gippeumeul mankkighada/

“mutluluğun tadını çıkarmak”

Kövecses (2002, s. 87), KEYİFLİ FİZİKSEL HİS metaforuna İngilizceden örnekler sunar. Bu örneklerde mutluluğu deneyimleyen kişinin aldığı keyif, rahatlık ve konfor öne çıkar. Dolayısıyla, mutluluk fiziksel bir haz duygusuyla ilişkilendirilir. Buna karşılık Korece verilerde mutluluğun fiziksel hazla doğrudan ilişkilendirildiğine dair bir bulguya rastlanmamıştır. Korecede, mutluluk daha çok tadı çıkarılacak keyifli bir tecrübe olarak algılanmaktadır. Bu cümlelerde eğlenme, keyifli hissetme, zevk alma vurgusu vardır. Bu sebeple yukarıdaki dilsel metaforlara daha uygun düşeceği düşünülen KEYİFLİ TECRÜBE metaforu önerilmiştir.

2.2.1.2. Mutluluk FİZİKSEL UYARILMADIR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor iki dil arasındaki farklardan biri olmuştur. Korecede %1,26 oranında görülen bu metafor düşük yaygınlıktadır ve toplam veri içinde yirminci sırada yer almaktadır.

(163) 가슴 두근거리는 기쁨

/gaseum dugeungeolineun gippeum/

“kalbi mutluluktan gülm gülm”

(164) 기쁨으로 온 몸이 가볍게 떨렸다

/gippeumeulo on momi gabyeobge tteollyeossda/

“Tüm vücudu mutlulukla hafifçe titredi”

FİZİKSEL UYARILMA kavramsal metaforu, mutluluk duygusunun bedenın titremesi, hızlı kalp atışı gibi fiziksel tepkiler olarak algılandığını göstermektedir. Türker (2003, s. 102), FİZİKSEL UYARILMA eşleşmesinin metonimik temelli olduğunu belirterek BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR metonimisinin bu metaforu güdülediğini belirtir. Titreme, zıp zıp zıplama, gözlerde kızarıklık ve hızlı kalp atışı, mutluluk gibi pozitif bir duyguya bedenın verdiği fizyolojik tepkilerdir. Mutluluğun fiziksel uyarılma olarak algılandığı örneklere Türkçe derlemede rastlanmamıştır.

2.2.1.3. Mutluluk MÜKEMMELLİKTİR

Bu kavramsal metafor sınırlı sayıda olmakla birlikte yalnızca Korecede veri sunmuştur. Korecedeki mutluluk metaforlarının %0,27'sini oluşturmaktadır. Bu kavramsal metaforun dilsel ifadeleri mutluluğun tam ve mükemmel ya da mükemmel olmayan bir şey olarak algılandığını göstermektedir.

(165) 하느님은 완전한 행복을 주시기를 꺼리시며

/haneunimeun wanjeonhan haengbogeul jusigileul kkeolisimyeo/

“Tanrı mükemmel mutluluk vermekten kaçınıyor”

(165) numaralı örnek mutluluğun eksiksiz, kusursuz bir şey olarak algılandığını göstermektedir. Literatürde MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR metaforuna rastlanmamış olmasından dolayı bu kavramsal metafor Koreceye özgü metaforlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Türkçe derlem bu kavramsal metafora veri sunmamıştır.

2.2.1.4. Mutluluk KIRILGAN NESNEDİR

Korece %0,27'lik oldukça düşük bir oranla da olsa mutluluğu, doğası gereği oldukça hassas ve çabucak kaybolabilecek bir şey olarak KIRILGAN NESNE metaforuyla kavramsallaştırmaktadır. Türkçe derlemde ise bu kavramsal metafora ait dilsel örnekler tespit edilmemiştir.

(166) 행복을 깨뜨리고 싶지 않습니다

/haengbogeul kkaetteuligo sipji anhseubnida/

“Mutluluğu kırmak istemem”

Bu metafora ait dilsel örneklerde, mutluluğu kırmamak için gösterilen dikkat ön plana çıkmaktadır. Bu kavramsal metafor, mutluluğun aynı zamanda çok değer verilen bir olgu olarak görüldüğünü de göstermektedir. Ancak bu cümlelerde mutluluğun hassas doğası vurgulandığından DEĞERLİ NESNE metaforundan ayrı değerlendirilmeye karar verilmiştir. Türkçe derlem benzer bir dilsel örnek sunmamıştır. Türkçenin aksine Korecede mutluluğun çabuk kaybedilebilecek bir değer olarak görülmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bununla birlikte, derlemde yalnızca üç örnek bulunması, bu metaforun Korecede de yaygın olmadığını göstermektedir.

2.2.1.5. Mutluluk ASTTİR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede görüldüğü için iki dil arasındaki farklılıklar kapsamında ele alınmıştır. Korecede %0,18 oranıyla temsil edilen bu metafor, en az yaygın kavramsal metaforlardan biri olmuştur.

(167) 기쁨을 금할 수가 없었다

/gippeumeul geumhal suga eobscossda/

“mutluluğu yasaklayamadım”

(168) 기쁨을 강하게 제지하려는 예감

/gippeumeul ganghage jejihalyeoneun/

“mutluluğu güçlü bir şekilde engellemeye çalışan önsezi”

Kövecses (2004); üzüntü, korku, aşk ve öfke duygularının kavramsallaştırılmasında (TOPLUMSAL) ÜST metaforunun kaynak alan olarak kullanıldığını belirtmektedir. Fakat (167) ve (168)’de Kövecses’in örneklerinde olduğu gibi mutluluk; yöneten, yönlendiren, emreden bir güç değil aksine kendisinden daha güçlü bir varlık tarafından engellenen ve sınırlandırılan bir konumda betimlenmektedir. Bu engelleme fiziksel güç içermemekte ancak yetki içermektedir. Bu cümlelerde mutluluk güçlü olan değil, güçlü bir varlık tarafından engellenen bir şey olarak algılanmaktadır. Bu sebeple bu cümleler için MUTLULUK ASTTIR metaforu önerilmiştir. Kişiler arası hiyerarşinin Kore kültüründe temel bir norm olması nedeniyle böyle bir kavramsal metaforun ortaya çıkmasının tesadüf olmadığı değerlendirilmektedir.

2.2.1.6. Mutluluk FİZİKSEL HAREKETTİR

Bu metafor yalnızca Korecede görüldüğü için iki dil arasındaki farklılıklar kapsamında ele alınmıştır. Korece derlemde FİZİKSEL HAREKET kavramsal metaforuna ait dilsel örneklerin oranı %0,09’dur.

(169) 행복감이 오르락 내리락 하다

/haengboggami oleulag naelilag hada/

“Mutluluk inip çıkıyor/iniş çıkışlı mutluluk”

(169) mutluluğun aşağı yukarı hareket eden bir olgu olarak algılandığını göstermektedir. Kövecses (2000, s. 48), zıplama ve dans etme gibi hareketleri mutluluk duygusuyla ilişkilendirmekte ve mutlu olan kişinin fiziksel tepkileri olarak değerlendirmektedir. Bu kavramsal metaforun da temelinde aslında metonimi yatmaktadır. Hissedilen mutluluk duygusunun etkisiyle kişi yerinde duramamakta, sevinçle zıplamakta ya da dans etmektedir. Mutluluk neden, bedensel tepkiler sonuçtur. Davranışsal ve fizyolojik tepkiler duyguya eşlik etmektedir (Kövecses, 1990, 40). Korecede FİZİKSEL HAREKET metaforu, mutluluğun kişinin davranışlarıyla dışa vurulmasını değil, duygunun kendi başına hareket eden bir varlık olarak tasavvur edilmesini ifade etmektedir. Dolayısıyla bu metafor, Kore kültüründe duyguların bedensel ifadelerle

gösterilmemesine ilişkin genel eğilimle çelişmemektedir; çünkü hareket eden kişi değil, duygunun kendisidir.

2.2.2. Türkçede Olup Korecede Olmayan Mutluluk Metaforları

2.2.2.1. *Mutluluk DERİNLİKTİR*

Yalnızca Türkçe derlemde veriye rastlanan bu metafor, mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan birini oluşturmaktadır. Türkçe derlemin bu kavramsal metafora yalnızca %0,28 oranında dilsel metafor sunmuş olduğu göz önünde bulundurulursa bu metaforun Türkçedeki en az yaygın metaforlardan biri olduğu anlaşılmaktadır.

(170) derin ve sınımsız mutluluk

Veriler incelendiğinde Türkçede mutluluk duygusunun derin olarak algılandığını göstermektedir. Bu noktada literatürde duygunun derin olarak algılanmasının KAP metaforuyla ilişkilendirildiği belirtilmelidir. Kövecses (1990, s. 152), kimi duygusal deneyimlerin bir kabın derinliklerinde konumlandığını ve bunun da içtenlik olarak düşünüldüğünü belirtmektedir. Bu yaklaşımda, derinden hissedilen duyguların içten ve gerçek olarak değerlendirildiği kabul edilmektedir. Ancak derlemde elde edilen veriler, derinliğin içtenlik yönünü vurguladığını göstermemektedir. Bu cümlelerdeki mutluluğun derin olması duygunun kişide kökleşmiş olmasıyla ilgilidir. “Derin mutluluk” ifadesiyle mutluluk duygusunun yoğun bir şekilde kişide yer etmiş olması kastedilmektedir. Bu durumda beden bir kap olarak tasavvur edilmesi mümkün olmakla birlikte, verilerde esas vurgunun duygunun kişide kökleşmiş olması üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Bu nedenle metaforun ayrı bir kategori altında incelenmesi uygun bulunmuştur.

2.2.2.2. *Mutluluk YÜKSELMEDİR/YÜKSEKTE OLMAKTIR*

Bu kavramsal metafor yalnızca Türkçede görüldüğü için iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Türkçe derlemde %0,37’lik oranla yirmi sekizinci en yaygın metafor olmuştur.

Kuramsal çerçeve bölümünde anlatıldığı gibi yönelim metaforları alt-üst ve yukarı-aşağı gibi yönlerle dayanan yapılardır. Bu metaforların temeli fiziksel deneyime dayanmaktadır: duygular söz konusu olduğunda mutluluk duygusu bedenin dikleşmesine sebep olmaktadırken üzüntü bedenin aşağı doğru eğilmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla duygu metaforlarında da pozitif duygulara yukarı yönelim kaynaklık etmekteken negatif duygulara aşağı yönelim kaynaklık etmektedir. Mutluluk pozitif bir duygu olduğu için

bedenin dikleşmesine yol açmakta ve bu durum mutlulukla yukarı yönelimin ilişkilendirilmesine kaynaklık etmektedir.

Yönelim metaforları diller arası karşılaştırmalı çalışmalarda en sık incelenen metafor türlerindendir. Ancak bu çalışmada Korece derlem bu kaynak alana veri sunmamıştır. Kim (2008a, s. 154), Im (2006) ve Woo ve Lee (2000)'ye dayandırarak Korecenin mutluluk söz konusu olduğunda YÜKSEKTE OLMAK kaynak alanını kullanmadığını belirterek bunun Kore kültüründe iki ayağın da yere basmasının pozitif çağrışımıyla ilgili olabileceğini belirtir. Korelilerin algısında iki ayağının üstünde olmak gerçekçilik ve hayatı aktif bir şekilde yaşamak anlamına gelmektedir. Korelilere göre yerde olmak yaşam demektir. Bu yüzden yerden uzaklaşmak, göğe doğru yükselmek gerçeği sağlıklı biçimde algılayamama ve içi boş olma anlamına gelmektedir. Bu sebeple de olumsuz algıya sahiptir (Kim, 2008a, s. 154).

Fakat bu konuda farklı tespitlerde bulunan araştırmacılar da vardır. Song (2003, 2006), Korecenin de mutluluk duygusunu YUKARI olarak algıladığını belirtmiştir. Song, çoğunlukla “uçmak” fiili veya “bulutların üzerinde yürümek” ifadesinin kişinin iyi hissettiğini göstermek için kullanıldığını belirtmektedir. Ancak bu kavramsal metafora sunduğu örneklerin neredeyse hiçbiri “mutluluk” sözcüğünü içermemektedir. Mevcut çalışmada ise derlem verisine ulaşmak için 행복 /haengbog/ ve 기쁨 /gippeum/ sözcükleri kullanıldığından bu tarz cümlelere ulaşılamamış olması mümkündür.

Türkçe derlem ise oldukça sınırlı sayıda veri sunmuştur.

(171) mutluluk, sana doğru yükselmektir

(172) günlerce dorukta yaşanan sevinç

(173) mutluluk bulutlarının üstünde

Bu metafor, mutluluk duygusuna YUKARI yönelimi vermektedir. Mutlu olan kişi hafifleyerek yukarı doğru yükselmekte ve dağın tepesinde, bulutların üstünde konumlandırılmaktadır. Bu açıdan bu tarz dilsel örnekler yukarıda olmanın ya da yükselmenin mutluluk duygusuna kaynaklık ettiğini göstermektedir.

2.2.2.3. Mutluluk ATEŞTİR

Bu kavramsal metafor Korecede hiç örnek sunmaması, buna karşılık Türkçede görülmesi bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan biri olarak değerlendirilmektedir. Türkçede %0,28 oranında görülen ATEŞ kaynak alanı, birçok çalışmada genellikle öfke ya da üzüntü duygusuyla ilişkilendirilmiştir. Ancak bu çalışmada, mutluluk gibi pozitif bir duygu için de kullanıldığı tespit edilmiştir.

(174) mutluluk ateşi öylesine yakıcı

(175) sevinç ateşleri

Bu cümlelerde mutluluk yakıcı özelliğinden dolayı bir ateş olarak kavramsallaştırılmaktadır. ATEŞ metaforunun derlemde yalnızca üç dilsel örnekle temsil edilmesi, bu metaforun Türkçede de yaygın olmadığını göstermektedir.

2.2.2.4. *Mutluluk DURUMDUR*

Bu kavramsal metafor sadece Türkçede saptanmış olması sebebiyle iki dil arasındaki farklılıklardan biridir. Türkçede veri sunmuş olmakla beraber yalnızca %0,94'lük oranla yaygınlığı oldukça düşük bir yaygınlığa sahiptir.

(176) mutluluk haline dönüveriyor

(177) sevinç halini yaratacaktır

Bu kavramsal metafor, mutluluğun psikolojik bir durum olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Bu bakış açısında mutluluk, kişinin içine girebildiği ya da içinde bulunabildiği bir durum olarak tasavvur edilmektedir.

2.2.2.5. *Mutluluk MAKİNEDİR*

Bu kavramsal metafor Korecede örnek sunmamış, Türkçede ise yalnızca %0,28 oranında görülerek Türkçeye özgü bir durum ortaya koymuştur.

(178) mutluluğa programlayın

(179) Türkiye, mutluluk manivelasını çalıştırmayı beceriyor

(180) paranın mutluluk aparatı kabul ediliyor olmasıdır

Mutluluk, bir makine olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metaforun bir diğer yönü, mutluluğun bir makine veya aparat aracılığıyla iradeli biçimde etkinleştirilebilmesidir. Derlemdeki sınırlı sayıdaki dilsel metafor baz alındığında bu metaforun Türkçede de oldukça düşük bir yaygınlığa sahip olduğu anlaşılmıştır.

2.2.2.6. *Mutluluk (YÜZDEKİ) YAZIDIR*

Bu metafor yalnızca Türkçede tespit edildiği için iki dil arasındaki farklılıklardandır. Yaygınlığı oldukça düşük olsa da bu kavramsal metafor Türkçede %0,66'lık oranla yirmi altıncı en yaygın metafor olmuştur. Bu cümleler, mutluluğun özellikle yüz ve gözlerden okunabilen bir yazı olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

(181) yüzünde mutluluk okunuyordu

(182) yüzlerinde bir sevinç ifadesi okuduk

Kövecses (2004, s. 134), duyguların yüzde yazı olarak kavramsallaştırıldığı ifadelerin fizyolojik tepkilere dayandığını ve bu nedenle aslında bir metonimi oluşturduğunu belirtmektedir. Kövecses bu noktada daha genel olan FİZYOLOJİK TEPKİLER DUYGUYU AÇIKLAR metonimisinin etkili olduğunu belirtir.

Türk kültüründe etkili olan İslam inancında, kişinin kaderinin alnında yazılı olduğuna inanılır. Mutluluk da benzer bir anlayışla gözlerde ve yüzde yazılı bir olgu olarak algılanıyor olabilir. Yukarıda da belirtildiği gibi evrensel olarak vücudun belli bölgeleri özellikle gözler ve yüz kişinin hissettiği duyguyu dışarıya yansıtan en önemli bölgelerdir. Dolayısıyla mutluluk da bu bölgelerde rahatlıkla okunabilen bir yazı olarak tasavvur edilebilmektedir.

2.3. Değerlendirme

Bu bölümde çevrim içi derlemlerden elde edilen veriler analiz edilerek Korece ve Türkçe mutluluk metaforlarındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. İnceleme esnasında her iki dilde de bu metaforlara kaynaklık eden kültürel unsurlar bulunup bulunmadığı ve varsa bunların mahiyeti ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylece Kore ve Türk insanının mutluluğa bakış açısı ile bu bakış açısındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkarılmak amaçlanmıştır. Tablo-5 Korece ve Türkçedeki mutluluk metaforlarını karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Derlem analizi bir metaforun bir dildeki yaygınlığını da ölçmeye imkan tanıdığından her kavramsal metaforun Korece ve Türkçedeki yaygınlığı da Tablo-5'te görülebilmektedir.

Tablo-5. Korece ve Türkçedeki Mutluluk Metaforlarının Yaygınlıkları

	Kavramsal metaforlar	KORECE		TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)	Sıklık	Oran (%)
1	MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	162	14,68	175	16,52
2	MUTLULUK EŞYADIR	111	10,06	9	0,84
3	MUTLULUK İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	105	9,51	43	4,06
4	MUTLULUK YOĞUNLUKTUR	88	7,97	99	9,34
5	MUTLULUK (SOMUT) NESNEDİR	82	7,43	74	6,98
6	MUTLULUK KEYİFLİ TECRÜBEDİR	66	5,98	-	-
7	MUTLULUK CANLI VARLIKTIR	54	4,89	58	5,47
8	MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR	42	3,80	17	1,60
9	MUTLULUK SIVIDIR	41	3,71	3	0,28

10	MUTLULUK VAR OLMADIR	40	3,62	33	3,11
11	MUTLULUK KAPTIR	35	3,17	101	9,53
12	MUTLULUK PAYLAŞIMDIR	30	2,71	9	0,84
13	MUTLULUK GERÇEKTİR/SAHTEDİR	28	2,53	17	1,60
14	MUTLULUK DÜŞMANDIR	27	2,44	4	0,37
15	MUTLULUK YERDİR/ DESTİNASYONDUR	23	2,08	25	2,36
16	MUTLULUK YİYECEKTİR	23	2,08	13	1,22
17	MUTLULUK ÜRÜNDÜR	19	1,72	23	2,17
18	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	18	1,62	34	3,21
19	MUTLULUK IŞIKTIR	15	1,35	21	1,98
20	MUTLULUK FİZİKSEL UYARILMADIR	14	1,26	-	-
21	MUTLULUK DÖNÜŞÜMDÜR	9	0,81	5	0,47
22	MUTLULUK SARHOŞLUKTUR	8	0,72	1	0,09
23	MUTLULUK SESTİR	7	0,63	107	10,10
24	MUTLULUK TAŞINABİLEN/ AKTARILAN NESNEDİR	7	0,63	20	1,88
25	MUTLULUK RÜYADIR/HAYALDİR	5	0,45	2	0,18
26	MUTLULUK RESİMDİR	5	0,45	7	0,66
27	MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,45	33	3,11
28	MUTLULUK KARIŞIK MADDEDİR	5	0,45	9	0,84
29	MUTLULUK ZORLUKTUR	4	0,36	2	0,18
30	MUTLULUK DERSTİR	4	0,36	1	0,09
31	MUTLULUK CANLILIKTIR	4	0,36	24	2,26
32	MUTLULUK MÜKEMMELLİKTİR	3	0,27	-	-
33	MUTLULUK HASTALIKTIR	3	0,27	7	0,66
34	MUTLULUK KIRILGAN NESNEDİR	3	0,27	-	-
35	MUTLULUK RENKTİR	3	0,27	3	0,28
36	MUTLULUK ASTTIR	2	0,18	-	-
37	MUTLULUK FİZİKSEL HAREKETTİR	1	0,09	-	-
38	MUTLULUK SICAKLIKTIR	1	0,09	4	0,37
39	MUTLULUK BİNADIR	1	0,09	3	0,28
40	MUTLULUK YÜKTÜR	1	0,09	2	0,18
41	MUTLULUK KAYNAKTIR	1	0,09	27	2,54
42	MUTLULUK DERİNLİKTİR	-	-	3	0,28
43	MUTLULUK YÜKSELMEDİR/ YÜKSEKTE OLMAKTIR	-	-	4	0,37
44	MUTLULUK ATEŞTİR	-	-	3	0,28
45	MUTLULUK DURUMDUR	-	-	10	0,94
46	MUTLULUK MAKİNE DİR	-	-	3	0,28
47	MUTLULUK (YÜZDEKİ) YAZIDIR	-	-	7	0,66

Çalışmada ilk olarak dikkat çeken nokta gerek Korecede gerek Türkçedeki dilsel metaforların büyük bir orana sahip olmasıdır. Korecede iki bin cümle içinde 1103 dilsel metafora ulaşılmışken Türkçede ise iki bin cümle içinde 1059 dilsel metafora ulaşılmıştır. Yani her iki dilde de toplam verinin yarısından fazlası dilsel metafor, geri kalanı ise literal kullanımdır. Bu sıklıklar, her iki dilde de mutluluk hedef alanı hakkında büyük oranda metaforlarla konuştuğumuzun bir göstergesidir. Bu dilsel metaforlardan yola çıkarak iki dilde toplam 47 kavramsal metafor tespit edilmiş; bunların 41'i Korecede, 41'i ise Türkçede karşılık bulmuştur. Korece ve Türkçe arasındaki benzer kavramsal metafor sayısı ise 35'tir. Her iki dilde de tespit edilen kavramsal metafor sayısının, literatürdeki çalışmalarda bildirilen metafor sayısından daha fazla olduğu görülmüştür. Kövecses (2004), mutluluk duygusu için 15 kavramsal metafor listelemiştir. Derlem kullanarak Kövecses'in incelediği duyguları yeniden inceleyen Stefanowitsh (2006) ise mutluluk duygusu için bunlara ek olarak 8 kavramsal metafor daha tespit etmiştir. Derlem kullanarak Korece ve İngilizcedeki mutluluk metaforlarını araştıran Türker (2003) de Korece için 33 kavramsal metafor tespit etmiştir.

İki derlemde elde edilen kavramsal metaforlar karşılaştırıldığında Korece ve Türkçe arasındaki mutluluk metaforlarındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, çalışmanın iki dil arasındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olacağı yönündeki varsayımıyla örtüşmektedir. Coğrafi olarak birbirlerinden çok uzak mesafelerde yaşayan iki milletin tarihsel ve kültürel açıdan çok fazla ortaklığının bulunmasının, mutluluğun kavramsallaştırılmasında kimi benzerliklere yol açmış olması muhtemeldir. Gökmen (2019), 5. yüzyıl Goguryeo dönemi Kore kaynaklarında iki toplumun beraber yaşadığına dair kimi kayıtlar bulunduğunu ve 5. yüzyıldan günümüze kadar bazı ortak değerlerin günümüze ulaşmış olabileceğini belirtir; ayrıca iki toplumun da Doğu kültürünün birer parçası olduğunu belirtir. Bu sebeple Kore ve Türk toplumları arasında örf ve adetler bakımından da ortaklıklar söz konusudur (Gökmen, 2019, s. 119). Kore ve Türk toplumları arasındaki bu kültürel, tarihsel ortaklık ve yakınlıkların iki toplumun diline de yansıdığı bu çalışmanın neticesinde anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada ayrıca veri toplamak için kullanılan çevrimiçi derlemelerin bir metaforun dildeki yaygınlığını ölçmek için de imkan tanıdığı sonucuna varılmıştır. Bu sayede yalnızca iki dilde de bulunan metaforlar tespit edilmemiş, aynı zamanda bunların her iki dildeki yaygınlıkları da belirlenerek karşılaştırma yapılabilmektedir.

Çalışma kapsamında gerek Koreceden gerekse Türkçeden elde edilen veriler göstermektedir ki bu metaforların bir kısmı mevcut literatürdeki kavramsal

metaforlarla benzerlik göstermektedir. Tespit edilen metaforların bazıları, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın İngilizceden elde ettikleri verilerle örtüşmekte ve söz konusu metaforların evrenselliğini Korece ve Türkçe açısından desteklemektedir. Ancak derlem analizi sonucunda literatürde bulunmayan Koreceye ve Türkçeye özgü metaforlar olduğu da belirlenmiştir. Aynı zamanda, her iki dilde de bulunan metaforlardaki detaylanmalarda kültüre özgü farklılıklar da tespit edilmiştir. Bununla birlikte, her iki dilde de bulunan metaforların yaygınlıklarının diller arasında farklılık gösterdiği de tespit edilmiştir.

İki dildeki kavramsal metaforlarda yer alan ortaklıklardan biri NESNE metaforudur. Kişinin fiziksel çevreyle etkileşimi sonucu soyut olan duyguların çeşitli şekillerde var olabilen somut nesneler olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir.

Birçok dilde de görülen KAP imge şemasının doğrudan kaynak alan olarak kullanıldığı örnekler her iki dilde de saptanmıştır. Gerek Korecede gerek Türkçede mutluluk bir KAP olarak algılanmakta ve kişi bu kabın içinde olabilmektedir. Bu metafor, kişinin bedeninin ya da beden parçalarının mutluluk duygusunu içinde barındıran bir KAP olarak algılanmasından farklıdır. Bu metafora, kişi mutluluk duygusunun içinde olarak algılandığı için duygu bir KAP işlevi görmektedir. Dolayısıyla, bu benzerlik, iki dilin duygu ve beden arasındaki ilişkiyi kavramsallaştırma biçimlerindeki derin ortaklığa işaret etmektedir.

İki dilden elde edilen verilerde saptanan mutluluk metaforlarının büyük bir kısmı, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006) gibi araştırmacıların İngilizce verilerinde de tespit ettiği evrensel metaforlarla örtüşmektedir. Bununla birlikte, bu ortak metaforların kullanımında bile Korece ve Türkçenin kendine özgü durumları gözlemlenmiştir.

Bu özgünlüğe en önemli örnek olarak KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDE metaforu sunulabilir. Bu kavramsal metafor, Kövecses (2004)'ın İngilizce için sunduğu MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ SIVIDIR⁹ metaforundan ayrılmaktadır. Korece ve Türkçedeki dilsel örnekler incelendiğinde kabın içindeki maddenin Kövecses (2004)'tekinin aksine yalnızca sıvıyla sınırlı olmadığı anlaşılmıştır. Korecede ve Türkçede kabın içindeki madde olarak kavramsallaştırılan mutluluk, 2.1.1. bölümündeki örneklerde görüldüğü gibi katı ya da bazen basınç altındaki gaz halinde de olabilmektedir. Mutluluk ya da sevinç duygusundaki yoğunluk arttıkça bu kap patlamaktadır. Bu durum,

9 Stefanowitsch (2006), İngilizcedeki mutluluk metaforlarını analiz ettiği çalışmada Kövecses'in verilerine eklemeler yapmıştır. Bu metafora ek olarak MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR kavramsal metaforunu önermiştir.

Kövecses (2004)'in İngilizce verilerinden ayrışmakla birlikte Korece ve Türkçedeki ortak özelliklerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Bir diğer evrensel kavramsal metaforlardan olan CANLILIK metaforu da Korecede kendine özgü bir görünüm sergilemektedir. Bu metafor da Türkçe ve Batı dillerinden farklı olarak Korecede “ㄱ /gi/” kavramı merkezi bir rol üstlenmektedir. Korecede, Çince kökenli bir sözcük olan ve canlılık enerjisi anlamına gelen “ㄱ /gi/” sözcüğü kullanılarak canlılık bir enerji olarak görülmektedir. Kore toplumunun, yüzyıllar boyunca Çin'in kültürel, dilsel ve politik etkisi altında kalmış olmasının, bu metaforun Korecedeki özgün görünümünde etkili olduğu görülmektedir (Song, 2003). Bununla birlikte Türkçedeki “sevinç gösterileri” ifadesinde olduğu gibi CANLILIK metaforuna ait Korece cümlelerde mutluluk, fiziksel hareketler yoluyla yaşanan bir coşku olarak yaşanmamaktadır. Kore kültüründe mutluluk duygusunu dışarıya yansıtmama eğilimi, bu duygunun daha çok kişinin içinde hissedilen bir canlılık enerjisi olarak tecrübe edildiğini göstermektedir. Bu nedenle mutluluk, beden hareketlerine belirgin bir şekilde yansıtılmamaktadır.

Bu durum, yüzün mutluluğu barındırdığı cümleler için de geçerlidir. Evrensel olan KAP metaforu söz konusu olduğunda her iki dilde de vücudun çeşitli yerlerinin mutluluğu içinde barındıran bir KAP olarak düşünüldüğü görülmektedir. Bu kapsamda, hem Korecede hem de Türkçede yüz, mutluluğun yansıdığı temel vücut bölümlerinden biri olarak karşımıza çıkar. Ancak iki derlemeden alınan veriler incelendiğinde, bu kullanımların sıklığında fark gözlenmiştir. Türkçede yüzün, mutluluğun yansıdığı ve duyguyu taşıyan vücut parçası olduğuna dair daha fazla örnek çıkmıştır. Bu farkın, Korecede mutluluk duygusunun kültürel olarak bastırılması ve dışarıya yansıtılmaması gereken bir duygu olarak görülmesiyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Vücudun bir başka organı olan gözü de mutluluk için KAP işlevi gördüğü örneklerle her iki dilde de rastlanmıştır. Ancak bu metafora ait dilsel örneklerin Korece ve Türkçedeki vurgularının farklı olduğu tespit edilmiştir. Türkçede göz, mutluluğu içinde tutan bir KAP olarak düşünülmekte ve “gözlerindeki mutluluk” gibi dilsel metaforlar üretmesine olanak vermektedir. Korecede de benzer durum söz konusudur fakat ek olarak gözle ilgili ayrıntılı kullanımlar söz konusudur. Cümlelerde göz parlama, kızarma gibi fizyolojik reaksiyonlar göstererek metonimik olarak kullanılmakta ya da kirpik dipleri, gözbebeği gibi gözün çeşitli kısımları mutluluk ifadelerine dahil edilmektedir. Bu farklılığın Kore ve Türk toplumlarının içinde bulunduğu kültürel coğrafya ile alakalı olabileceği düşünülmektedir. Jack vd (2012), 15 Batılı 15 Uzak Doğulu katılımcıyla gerçekleştirdikleri çalışmayla temel duygulara verilen yüz ifadelerinin evrensel olduğu savını çürüttüler. Çalışma kapsamında Batılı katılımcıların altı temel duygunun her birini farklı yüz ifadeleriyle karşıladıkları anlaşılmışken Uzak

Doğuluların bu yüz ifadelerini kullanmadıkları, duygu yoğunluğunu göz aktivitesiyle temsil ettiklerini ortaya koymuşlardır. Bu sonuçlar, duyguya karşı verilen yüz ifadelerinin evrensel olduğu savını çürütmüş ve yüz ifadelerinde kültürün etkili olduğunu ortaya net bir şekilde koymuştur. Bu çalışmanın sonuçlarından yola çıkıldığında, derlemde elde edilen verilerde gözün KAP işlevi gördüğü mutluluk metaforlarının Korecede gözle ilgili daha fazla detay ve bilgi içermesi Jack vd (2012)'nin çalışmasıyla örtüşmektedir. Bu durum, Uzak Doğuluların duygu yoğunluğunu yüzden ziyade gözlerdeki aktivite aracılığıyla yansıttıkları sonucuyla paralellik göstermektedir. Aynı sebeple, mutluluğun yüzde okunduğu dilsel metaforların Türkçede daha fazla olması da anlaşılır bir durumdur.

MUTLULUK SESTİR metaforu da evrensel kavramsal metaforlardan biridir ve beden deneyimine dayanmaktadır. Kişi mutlu olduğunda kendisini tutamarak bağırma ya da çığlık atma tepkisi verebilmektedir. Hissedilen mutluluğun etkisiyle kişi haykırabilmekte, sevinçle bağırabilmektedir. İnsan bedenine ve deneyimine dayandığı için bu metaforların başka kültürlerde de bulunması doğaldır.

Bu çalışma kapsamında yapılan çözümleme sonucunda Korece ve Türkçede kimi metaforların metonimi temelli olduğu da anlaşılmıştır. MUTLULUK SESTİR ve MUTLULUK GÖZYAŞIDIR metaforları bunların başlıca örnekleridir. Kişi yalnızca üzgün hissettiğinde değil, heyecanlı, mutlu ve coşkulu hissettiğinde de gözyaşı dökabilen bir varlıktır. Metonimi temelli bu metaforlar her iki dilde de veri sunmuştur. Ancak Korecede mutluluğun bir ses ya da gözyaşı olarak algılandığına dair toplam 24 dilsel ifade bulunurken, Türkçede 141 dilsel ifadeye ulaşılmış olması anlamlıdır. Kore kültüründe mutluluğun belli edilmemesi, dışarıya yansıtılmaması temayülü bedeninin mutluluk duygusuna verdiği tepkilerin kontrol edilmesini beraberinde getirdiği düşünülmektedir. Bu sebeple Korece derlemde mutluluktan ağlamak ya da sevinç çığlıkları atmak gibi ifadeler daha az rastlanılmış olması muhtemeldir.

Çalışma kapsamında incelenen kaynaklarda yer almayan Korece ve Türkçeye özgü yeni kavramsal metaforlar da bulunmuştur. Bu iki dile özgü metaforların bazılarının Kore ve Türk toplumlarının dünya görüşü ve kültürel bağlarıyla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Mutluluğun evrensel olarak pozitif bir duygu olmasının yanı sıra Korecedeki örnekler mutluluğun Kore toplumu için ne kadar zor erişilebilir, kolay kaybedilebilir ve değerli olduğunu da göstermektedir. YİYECEK, DEĞERLİ NESNE, DESTİNASYON, KIRILGAN NESNE ve RÜYA/HAYAL kavramsal metaforlarının mutluluk duygusunun Kore toplumunda tarihsel sebeplerden dolayı az bulunur ve erişmesi zor bir duygu olmasıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Mutluluğun pozitif bir duygu

olması nedeniyle benzer durumun Türkçede de bulunduğu görülmektedir. Ulaşılabilecek bir hedef olarak “mutluluğu arayan, dileyen, onun peşinde koşan”, Koreceyle benzer olarak Türkçede de mutluluğa erişmeyi amaçlayan dilsel metaforlar tespit edilmiştir. Ancak bu tarz dilsel örneklerin sıklıklarının Korecedekinden daha az olduğu görülmektedir. MUTLULUK YERDİR/ DESTİNASYONDUR ve MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR kavramsal metaforları derlemdeki yaygınlıklarıyla Korece ve Türkçe arasındaki bu farka ışık tutan metaforlar olmuştur. Bunların yanında PAYLAŞIM ve AST metaforları da Kore toplumunun kültürel kodlarıyla uyum sergilemektedir. Günümüzde önemli ölçüde değişime uğramış olsa da eski çağlardan beri kolektivist bir tutum sergilemiş Kore toplumunun “우리 (uli/biz)” anlayışıyla uyumlu olacak şekilde mutluluğu da paylaşılan bir olgu olarak kavramsallaştırması normaldir. Benzer biçimde, kolektivist özellikler sergileyen Türk toplumunda da aynı metaforun bulunması tesadüf değildir. MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforu Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)’ın çalışmalarında yer almamaktadır. Benzer şekilde AST metaforunun da yüzyıllar boyunca Konfüçyanist doğrular ve değer yargılarıyla şekillenmiş Kore toplumundaki kişiler arası hiyerarşinin dildeki yansıması olabileceği düşünülmektedir. Bu metafor, Türkçede hiç veri sunmamıştır. Korecede de her ne kadar en az yaygın metaforlardan biri olsa da dilsel örnekler, mutluluk duygusunun fiziksel kuvvetten ziyade yetki ve hiyerarşi temelli bir güç tarafından kontrol altında tutulmaya ya da engellenmeye çalışıldığını göstermektedir. Kövecses (2004), birçok duygu için (TOPLUMSAL) ÜST’ün kaynak alan işlevi gördüğünü tespit etmiştir. Fakat onun örneklerinde öfke, korku ve aşk gibi güçlü duygular kişi üzerinde etkili bir konumdayken, bu çalışmadaki verilerde duygunun kendisi etkinliği sınırlı bir konumda yer almaktadır. Zira örneklerde mutluluk, yasaklanan ya da engellenmeye çalışılan bir olgu olarak sunulmaktadır. Bu açıdan Korelilerin mutluluğu AST olarak kavramsallaştırdığı sonucuna varılmıştır.

Derlemlerden elde edilen mutluluk metaforlarında Kore ve Türk toplumları arasındaki tarihsel yakınlık ve kültürel ortaklığın güdülenmiş olabileceği düşünülen çok sayıda benzerlik tespit edilmiştir. Ancak Korecede mutluluk duygusunun dışarı yansıtılacak kadar serbest yaşanmadığını, daha çok kontrol edilmesi gereken bir duygu olarak algılandığını gösteren örneklerin Türkçeye kıyasla daha sık çıktığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda Koreceden elde edilen veriler, mutluluğun Kore toplumunda elde etmesi zor ve kolay kaybedilebilir bir duygu olarak düşünüldüğünü göstermektedir. Bunun yanında literatürde İngilizcede yer alan kimi metaforların Korecede ve Türkçede de bulunduğu görülmüştür; bu da kavramsal metafor kuramının evrensel bir yönü olduğu iddiasını doğrular niteliktedir.

Bu açıklamalar ışığında özetle aşağıdaki sonuçlara erişilmiştir:

- İki dil arasındaki benzerliklerin sayısı, farklılıkların sayısından daha fazladır. Erişilen toplam 47 metafordaki benzerlik sayısı 35'tir.
- İki dilde de tespit edilen mutluluk kavramsal metaforlarının Korece ve Türkçedeki yaygınlıkları birbirinden farklı olabilmektedir.
- Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın İngilizcede mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığını tespit ettiği metaforların bir kısmı Korece ve Türkçede de tespit edilmiş ve böylece bu metaforların evrenselliği Korece ve Türkçe açısından desteklenmiştir.
- Bunların yanında Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmalarında bulunmayan Korece ve Türkçeye özgü mutluluk metaforları da tespit edilmiştir.
- Derlemden elde edilen verilerde, literatürde bulunan metaforların detaylanmalarında ya da dilsel ifadelerinde kültürel farklılık gözlenebilmektedir.
- Derlemden çekilen verilerin analizi sonucunda tespit edilen Koreceye özgü mutluluk metaforları, Kore toplumunun mutluluk duygusuna yaklaşımını ortaya koymaktadır. Korecedeki örnekler mutluluğun, erişmesi zor ancak kaybetmesi kolay bir duygu olarak görüldüğüne işaret etmektedirler.
- Gerçekleştirilen analiz sonucunda, Korecenin mutluluğa HASTALIK, ZORLUK ve YÜK metaforlarıyla negatif anlam da atfettiği anlaşılmıştır.

Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforları

Üzüntü metaforlarına ulaşmak için Korecede “슬픔 /seulpeum/” ve “우울 /uul/”, Türkçede “üzüntü” ve “acı” olmak üzere her iki dilde de ikişer anahtar sözcükle toplam 2000 cümle analiz edilmiştir. Bunun sonucu Korecede 912, Türkçede 969 dilsel metafor tespit edilmiştir. Bu dilsel metaforlar toplamda 48 kavramsal metafor altında sınıflandırılmıştır. Cümlelerin analizi sonucu gerek Korecede gerekse Türkçede literatürde daha önce yer almamış kavramsal metaforlar da tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Korece ve Türkçe arasındaki benzer kavramsal metafor sayısının farklılıklardan fazla olduğu anlaşılmıştır. Her iki dilde de bulunması bakımından benzerlikler başlığı altında incelenen kavramsal metafor sayısı 33’tür. Tablo 6, Korece ve Türkçedeki üzüntü metaforlarının genel durumunu göstermektedir.

Tablo-6. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Genel Durumu

	KORECE	TÜRKÇE
Dilsel ifadeler	912	969
Kavramsal metaforlar	45	36
Korece ve Türkçedeki benzer metafor sayısı	33	
Toplam	48	

Üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanlar ile bu alanların her iki dildeki bulunma durumları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo-7. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforları

	ÜZÜNTÜ	Korece	Türkçe
1	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	✓	✓
2	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	✓	✓
3	ÜZÜNTÜ (İSTENEN) SAKLI NESNEDİR	✓	✓
4	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	✓	✓
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	✓	✓
6	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	✓	✓
7	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	✓	✓
8	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	✓	✓
9	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	✓	✓
10	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	✓	✓
11	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	✓	✓
12	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	✓	✓
13	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	✓	✓
14	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	✓	✓
15	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	✓	✓
16	ÜZÜNTÜ SESTİR	✓	✓
17	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	✓	X
18	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	✓	✓
19	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	✓	✓
20	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	✓	✓
21	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	✓	✓
22	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	✓	✓
23	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	✓	✓
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	✓	✓
25	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	✓	✓
26	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	✓	✓
27	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	✓	✓
28	ÜZÜNTÜ DERSTİR	✓	X
29	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	✓	✓
30	ÜZÜNTÜ RENKTİR	✓	X
31	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	✓	✓
32	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	✓	X
33	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	✓	X
34	ÜZÜNTÜ ASTTIR	✓	X
35	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	✓	X
36	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	✓	✓
37	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	✓	✓
38	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	✓	X
39	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	✓	✓
40	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	✓	X
41	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	✓	X
42	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	✓	✓

43	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	✓	✓
44	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	✓	X
45	ÜZÜNTÜ BİNADIR	✓	X
46	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	X	✓
47	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	X	✓
48	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	X	✓

İki dilde de tespit edilen ortak kavramsal metaforların yaygınlıkları birbirinden farklı olabilmektedir. Analiz sonucu üzüntü kavramsal metaforlarının Korece ve Türkçedeki durumları sıklık ve oranlarıyla beraber sırasıyla Tablo-8 ve Tablo-9’da sunulmuştur.

Tablo-8. Korecedeki Üzüntü Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	KORECE	
		Sıklık	Oran (%)
1	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	150	16,44
2	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	129	14,14
3	ÜZÜNTÜ (İSTENEN) SAKLI NESNEDİR	52	5,70
4	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	51	5,59
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	48	5,26
6	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	46	5,04
7	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	43	4,71
8	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	34	3,72
9	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	30	3,28
10	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	28	3,07
11	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	27	2,96
12	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	24	2,63
13	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	21	2,30
14	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	19	2,08
15	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	16	1,75
16	ÜZÜNTÜ SESTİR	16	1,75
17	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	15	1,64
18	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	15	1,64
19	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	15	1,64
20	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	14	1,53
21	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	11	1,20
22	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	10	1,09
23	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	9	0,98
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	9	0,98
25	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	8	0,87
26	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	8	0,87

27	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	8	0,87
28	ÜZÜNTÜ DERSTİR	6	0,65
29	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	6	0,65
30	ÜZÜNTÜ RENKTİR	5	0,54
31	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,54
32	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	4	0,43
33	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	4	0,43
34	ÜZÜNTÜ ASTTIR	3	0,32
35	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	3	0,32
36	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	3	0,32
37	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	3	0,32
38	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	2	0,21
39	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	2	0,21
40	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	2	0,21
41	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	2	0,21
42	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	2	0,21
43	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	1	0,10
44	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	1	0,10
45	ÜZÜNTÜ BİNADIR	1	0,10
46	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	-	-
47	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	-	-
48	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	-	-

Tablo-9. Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Oranı

	Kavramsal metaforlar	TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)
1	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	203	20,94
2	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	176	18,16
3	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	161	17,67
4	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	98	10,11
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	84	8,66
6	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	36	3,71
7	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	28	2,88
8	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	26	2,68
9	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	23	2,37
10	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	16	1,65
11	ÜZÜNTÜ SESTİR	13	1,34
12	ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR	11	1,13
13	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	9	0,92
14	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	9	0,92
15	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	8	0,82
16	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	7	0,72
17	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	6	0,61

18	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	6	0,61
19	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	6	0,61
20	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	6	0,61
21	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	5	0,51
22	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	5	0,51
23	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	4	0,41
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	3	0,30
25	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	3	0,30
26	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	3	0,30
27	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR	2	0,20
28	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	2	0,20
29	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	2	0,20
30	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	2	0,20
31	ÜZÜNTÜ İŞKİTİR	2	0,20
32	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	1	0,10
33	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	1	0,10
34	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	1	0,10
35	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	1	0,10
36	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	1	0,10
37	ÜZÜNTÜ RENKTİR	-	-
38	ÜZÜNTÜ DERSTİR	-	-
39	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	-	-
40	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	-	-
41	ÜZÜNTÜ ASTTİR	-	-
42	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	-	-
43	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	-	-
44	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	-	-
45	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	-	-
46	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	-	-
47	ÜZÜNTÜ BİNADIR	-	-
48	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	-	-

3.1. Üzüntü Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Benzerlikler

Yürütülen analiz sonucu üzüntü hedef alanı için her iki dilde de tespit edilen metaforlar benzerlikler başlığı altında incelenmiştir. Bu benzer kavramsal metaforlara kaynaklık eden alanlar aşağıdaki gibidir.

3.1.1. Üzüntü KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de görülmesi bakımından iki dil arasındaki önemli benzerliklerden biridir. Korece derlemde bu eşleşme %16,44

ile en yüksek oranı göstermekte ve ilk sırada yer almaktadır. Türkçede ise %10,11 oranıyla dördüncü sırada yer almakta ve yaygın metaforlar arasında bulunmaktadır.

Bu kavramsal metaforun dilsel örnekleri duyguların kabın içindeki bir madde olarak algılandığını göstermektedir. Kövecses (1990, s. 25), DUYGULAR KABIN İÇİNDEKİ SIVIDIR metaforunu önermiştir. Duyguların kavramsallaştırılmasında önemli bir rol oynayan KAP imge şemasının bu kavramsal metaforu güdülediğini belirtmektedir. Ancak elde edilen verilerde duygu yalnızca sıvı madde olarak değil, yoğunluğu arttığında patlamaya yol açabilen bir madde (gaz) olarak da algılandığını göstermektedir. Bu nedenle ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR metaforu önerilmiştir. Örnekler, üzüntünün kabın içindeki bir madde olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

(183) 슬픔과 짝 차 있을 어린아이들

/seulpeumgwa kkwag cha isseul colinaideul/

“üzüntüyle dolu çocuklar”

(184) sıkıntı ve üzüntü dolu olduğu zamanlar

(185) 우울만이 남아 있어

/uulmani nama isseo/

“yalnızca üzüntü kaldı”

(186) içimizdeki acı

İnsan zihnindeki bu imge şeması beden, duyguları içinde barındıran bir KAP olarak algılanmasına yol açmaktadır. (187) ve (188) yalnızca beden değil, beden parçaları ya da organların da KAP olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

(187) 슬픔을 가슴에 품어준다

/seulpeumeul gaseume pumeojunda/

“üzüntüyü kalbine gömüyor”

(188) üzüntü dolu gözlerle

Örneklerde kalp ve gözler üzüntü duygusunu içeren KAP olarak algılanmaktadır. Yalnızca organlar değil yer, düşünceler veya ses de üzüntü için KAP işlevi görebilmektedir.

(189) 우울이 가득한 곳

/uuli gadeughan gos/

“üzüntü dolu yer”

(190) çok derin bir acı vardı seste

Bu kavramsal metaforun gösterdiği bir diğer özellik ise duygunun yoğunluğu arttıkça kabın içindeki sıvının da artış göstermesidir. Kövecses (1990, s. 147) bu durumu yönelim metaforlarıyla ilişkilendirmekte, bunun FAZLA OLAN YUKARIDIR yönelim metaforunun özel bir durumu olduğunu belirtmektedir. (191) ve (192) üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça kabın içindeki sıvının da yukarı doğru hareket ederek üst sınıra doğru yaklaştığını örneklemektedir.

(191) 앙가슴에서 밀쳐 올라오는 슬픔

/anggaseumeseo milchyeo ollaoneun seulpeum/

“Göğüs boşluğumdan yukarı doğru tırmanan üzüntü”

(192) duyduğu acı artar

Kövecses (1990), DUYGUNUN YOĞUNLUĞU ARTTIKÇA KAPTAKİ SIVI TAŞAR metaforunun üzüntü de dahil olmak üzere birçok duyguda geçerli olduğunu belirtmektedir. Türkçe ve Korece derlem (193) ve (194) ile KAP metaforunun bu özelliğini desteklemektedir. Benzer şekilde duygunun yoğunluğu azaldıkça kabın içindeki sıvının miktarı da azalır.

(193) 극한 슬픔 속에

/geughan seulpeum sogə/

“aşırı üzüntü içinde”

(194) aşırı bir üzüntü

(195) 우울감이 줄어든다

/uulgami juleodeunda/

“üzüntü azalıyor”

(196) Daha az acı çekiyor

(195) ve (196) üzüntü duygusunun azalmasıyla kabın içindeki sıvının azalması arasında bir eşleşme kurulduğunu göstermektedir. Bu metaforun bir diğer özelliği, duygunun kontrol edilmeye çalışıldığı durumlarda ortaya çıkmasıdır. Duygu kabın içindeki sıvı olarak algılandığına göre kişi duygusunu kontrol etmek için kabın içindeki maddenin dışarı taşmasını önlemek durumunda kalmaktadır. Bu da sıvının miktarının kontrol edilmesiyle mümkün olmaktadır.

(197) 슬픔을 억누를 수 없었다

/seulpeumeul cognuleul su eobseossda/

“üzüntüyü bastıramıyordu/kontrol edemiyordu”

(197)’de kişi üzüntü duygusunu bastırmaya çalışmaktadır. Bu noktada Korece ve Türkçe açısından dikkat çekici bir ayrım görülmektedir. Üzüntüyü baskılama ve kontrol altına alma çabasını yansıtan örneklerin yalnızca Korece verilerde yer aldığı görülmüştür. Bu durumun Kore halkının kültürel kodlarıyla yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kim ve Kwon (2016, s. 66-67); Korece, Japonca, Çince ve İngilizcedeki duygu metaforlarını inceledikleri çalışmalarında Korecede öfke duygusu için “tepesi atmak” anlamındaki “울화통이 터지다 /ulhwatongi teojida/” gibi ifadelerden yola çıkarak geçmişte çok uzun süre Konfüçyanist kültürün etkisi altında kalan Kore’de özellikle gençlerin ve kadınların toplumsal olarak büyük baskı altında yaşadıklarını ve öfkelenmeler de bu öfkelerini dışarı yansıtamadıkları için içlerinde yaşadıkları ve bu öfkenin sonunda patlayarak ya da kişiyi mental olarak hasta ederek dışarı çıktığını belirtir. Bu veriler, aynı durumun üzüntü duygusu için de geçerli olduğunu düşündürmektedir. Çünkü Kore’de tarihsel olarak duyguların açık biçimde ifade edilmesine yönelik kültürel kısıtlamaların bulunduğu bilinmektedir. Genellikle duygularını iç dünyalarında tecrübe ederek ve bastırarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Bu nedenle Korece derlemde, kabın içindeki sıvının baskılanması olarak algılanan üzüntü duygusunu kontrol etmeye yönelik metaforların yer alması kültürel bağlamla ilişkilendirilebilir. Bu açıdan değerlendirildiğinde üzüntünün patlayarak dışarı yansımalarının kültürel gerekçeleri de ortaya çıkmaktadır. Uzun süre kontrol edilmeye çalışılan duygular bastırılamayacak hale gelip sınıra ulaşıncı patlama ile sonuçlanmaktadır. (198)’de üzüntünün patladığı durum örneklenmektedir.

(198) 한없이 슬픔만 터뜨리며

/haneobsi seulpumman teotteulimyeo/

“aşırı üzümlerek”

(199) 짙은 슬픔이 뿜어져나왔다

/jiteun seulpumeul ppumeonaeda/

“yoğun bir üzüntü püskürttü”

Vücut parçaları da bu metaforik yapının parçaları haline gelmekte böylece üzüntü duygusunun yoğunluğundaki artış basınçla birlikte vücut parçalarını da patlatabilmektedir.

(200) 슬픔으로 심장은 터져버렸다

/seulpumeulo simjangeun teojyobeolycossda/

“Kalbi üzüntüden patladı”

(198), (199) ve (200)'den anlaşıldığı gibi evrensel kabul edilen KAP metaforunun basınç altında olduğunu gösteren versiyonları Korece derlemde toplanan örneklerle desteklenmiştir.

Kim ve Choe (2011, s. 109), Korece ve İngilizcedeki mutluluk, üzüntü ve öfke duygularını araştırdığı yazısında herhangi bir toplumdilbilimsel gerekçe sunmasa da Korece cümlelerin DUYGU KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR kavramsal metaforunun evrensel yönünü desteklediğini belirtirler. Bu çalışmanın verileri, Türkçe derlemde Korecenin aksine üzüntünün kaptan taşıdığını veya kabı patlattığını gösteren çok sınırlı örnek bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, bu metaforun detaylanmasındaki iki dil arasındaki farklardan biri olmuştur.

3.1.2. Üzüntü EŞYADIR

Her iki dilde de tespit edilen ÜZÜNTÜ EŞYADIR metaforu Korecede %14,14 oranla en yaygın ikinci metafor olmuşken Türkçede ise çok sınırlı sayıda veri sunarak %0,30 ile yirmi beşinci sırada yer almış ve en az yaygın metaforlardan olmuştur.

(201) 아내의 슬픔

/anaeui seulpem/

“eşimin üzüntüsü”

(202) 민족 전체의 슬픔

/minjog jeoncheui seulpem/

“tüm milletin üzüntüsü”

(203) bana ait bir üzüntü olmayabilir

Örnekler, üzüntü duygusunun kişiye ait bir eşya olarak algılandığına işaret etmektedir. Üzüntü yalnızca bireye ait değil topluma, kutsal kişiye, atalara, aileye, millete de ait olabilmektedir.

3.1.3. Üzüntü İSTENEN/SAKLI NESNEDİR

İki dilde de veri tespit edilmiş olması açısından bu metafor Korece ve Türkçedeki benzerliklerden biridir. Ancak yaygınlıkları açısından değerlendirildiğinde oldukça farklı sonuçlar sunmuştur. Korece derlemde %5,70'lik oranla en yaygın üçüncü metafor olmuşken Türkçede %1,13 ile on ikinci sırada yer almıştır.

(204) 무너져내리는 슬픔을 감추면서

/muneojyeonaelineun seulpumeul gamchumyeonso/

“çökmekte olan üzüntümü saklayarak”

(205) 자신의 몸속에 꼭꼭 숨어 있는 우울

/jasinui momsoqe kkoggog sumeo issneun uul/

“kendi bedeni içinde gizlenmiş üzüntü”

(206) gizli bir üzüntü büyümeye başlamıştı yüreğinde

(207) günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı

(204), (205), (206) ve (207)’in gösterdiği gibi üzüntü olumsuz bir duygu olduğundan bu duygu gizli tutulmaya çalışılan, saklanan bir nesne olarak algılanmaktadır. Bu durum, Kore kültüründe negatif duyguların doğrudan ifade edilmemesine yönelik eğilimle de ilişkilendirilebilir.

Ancak analizler esnasında dilsel metaforlarda bu kavramsal metaforun bir diğer yönü daha olduğu gözlenmiştir. Olumsuz duygu olmasına rağmen kişinin bu duyguyu içinde tutmaya eğilimli olduğu veya onu bağrında tuttuğu da örneklerde görülmüştür.

(208) 슬픔을 안고 살아가는 조선

/seulpeumeul ango salaganeun joseon/

“üzüntüye sarılıp yaşamına devam eden Choson”

(209) 우울을 안고 사는

/uuleul ango saneun/

“acıya sarılıp yaşayan”

(210) 이제 그는 슬픔을 품고

/ije geuneun seulpeumeul pumgo/

“bundan böyle o üzüntüyü bağrına basıp”

(208) ve (209)’da kişinin üzüntü duygusuna sarıldığı ve (210)’da üzüntüyü bağrına bastığı anlaşılmaktadır. Bu noktada Korece ve Türkçede ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR metaforunun önemli bir farklılık sergilediği görülmüştür. Türkçe verilerde Korecenin aksine üzüntünün olumlu bir nesne olarak kavramsallaştırıldığı örneklerle rastlanmamıştır. Yalnızca Korece derlemde bu algıyı yansıtan örneklerle karşılaşmıştır. Türker (2003, s. 112-113) de Korece ve İngilizcedeki duygu metaforlarını karşılaştırdığı çalışmasında bu farklılığı tespit etmiş ve bunu, Korelilerin üzüntü duygusunu olduğu haliyle kabul etmeleri ve hatta onun tadını çıkarmalarıyla açıklamıştır. Dolayısıyla üzüntüyü yalnızca negatif bir duygu olarak değil, olumlu yönleriyle de

değerlendirdiklerini ileri sürmektedir. Bu anlamda bu çalışma kapsamında Korece derlemden çekilen veriler literatürle örtüşmektedir.

3.1.4. Üzüntü CANLI VARLIKTIR

Bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Ancak yaygınlık dereceleri belirgin biçimde farklılık göstermektedir. Korece derlemde %5,59'luk oranla ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR kavramsal metaforu en yaygın dördüncü kavramsal metafor olarak tespit edilmiştir. Türkçe derlemde ise bu metafor %1,65'lik oranla en yaygın onuncu metafor olarak saptanmıştır.

(211) 슬픔이 나를 찾아오는지

/seulpeumi naleul chajaoneunji/

“Üzüntü bana mı geliyor ne”

(212) 나의 우울을 달랠 수는 없다

/nauı uuleul dallael suneun eobsda/

“Üzüntümü yatıştıramaz”

(213) 슬픔을 망명의 길에 뿌리다

/seulpeumeul mangmyeongui gile ppulida/

“üzüntüyü iltica yollarına ekti”

(214) üzüntü kuşları başının üzerinden geçsinler

(215) içimde bir acı kıpırdadı

Bu eşleşmede üzüntü duygusu insan, hayvan ve zaman zaman bitkiye ait özellikler taşıyan canlı bir varlık olarak algılanmaktadır. Üzüntü hareket eden, bir yere gelen/giden, yatırılan, teselli edilen, doğan/doğuran, yetiştirilen ve büyütülen, ölen bir canlıdır. Üzüntünün iki dilde de canlı bir varlık olarak tasvir edilmesi DUYGULAR CANLI VARLIKTIR kavramsal metaforunun üzüntüyü anlamlandırmada kullanıldığını göstermektedir.

Her iki dildeki örnekler incelendiğinde Korecede üzüntünün canlı bir organizma olarak algılandığı örnekler genellikle üzüntünün yatırılan, teselli edilen bir canlı olarak düşünüldüğünü göstermektedir. Türkçe verilerde ise canlı bir varlık olarak düşünülen üzüntünün daha çok özgün örnekler ürettiği gözlenmiştir.

(216) sıcak ve dost bir acı vardı

(217) acı bakışlı bir maskeydi

(218) entelektüel bir acı

(216), (217) ve (218)'de insana ait özellikler ile acı alanları arasında bir eşleşme yapıldığı yani acının bir insan olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu cümleler üzüntünün oldukça yaratıcı bir şekilde kavramsallaştırıldığını göstermektedir.

Kövecses (1990, s. 165-166), CANLI VARLIK metaforunun duyguların kişinin kendisinden ayrı varlıklar olarak değerlendirildiğini, bunların kendi başlarına *yapma* yetisine sahip olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Korece ve Türkçeden toplanan veriler CANLI VARLIK metaforunun evrenselliğini desteklemektedir.

3.1.5. Üzüntü KAPTIR

ÜZÜNTÜ KAPTIR metaforu her iki dilde de veri sunmuş en yaygın metaforlardan biri olması bakımından iki dil arasındaki benzerliklerden biridir. Korecede %5,26 ile en yaygın beşinci üzüntü metaforu olmuşken, Türkçede %8,66 ile en yaygın beşinci metafor olmuştur.

(219) 슬픔 속에 하루를 보내야 했다

/seulpeum sogə haluleul bonaeya haessda/

"Üzüntü içinde bir günü geçirmek zorunda kaldı"

(220) büyük bir üzüntü içinde ayrıldık

ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR metaforundan farklı olarak bu örneklerde üzüntü duygusunun kendisi bir KAP olarak düşünülmektedir. Kişi, üzüntüyü bir KAP olarak algılamakta ve kendisini de o kabın içinde algılamaktadır. Kövecses (1990), İngilizcedeki "I'm in love" cümlesiyle DUYGULAR KAPTIR metaforunu örneklemektedir. Korece ve Türkçedeki yukarıdaki örnekler bu metafora aittir.

3.1.6. Üzüntü (SOMUT) NESNEDİR

Bu kavramsal metafor Korecede %5,04'lük oranla en yaygın altıncı metafordur. Benzer şekilde Türkçede de bu eşleşme çok sık kullanılmaktadır. Türkçe derlemde üzüntü metaforları içinde %18,16 ile en yaygın kullanılan ikinci metafor olmuştur.

(221) 슬픔은 지혜를 주었던 것이다

/seulpeumeun jihyeleul jueossdeon geosida/

"Üzüntü bilgelik veren bir şeydir"

(222) 우울과 고통을 안겨주곤 했다

/uulgwa gotongeul angyeojugon haessda/

“Üzüntü ve sıkıntı verirdi”

(223) ortada paylaşılacak bir üzüntü göremiyordu

(224) hepsinin üstünde bir acı bize vermiştir

Bu cümlelerde üzüntü, elle tutulabilen, bir yerden getirilen, başkasına verilip alınabilen somut bir nesne olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metafor, üzüntünün sayılabilir bir nesne olarak kavramsallaştırılmasına da imkân tanır.

(225) 만가지 슬픔

/mangaji seulpteum/

“On binlerce üzüntü”

(226) 슬픔을 세다

/seulpteumeul seda/

“üzüntü saymak”

(227) bir sürü üzüntü çektin

(225), (226) ve (227)’deki “on binlerce üzüntü”, “üzüntüyü saymak” ve “bir sürü üzüntü” ifadeleri üzüntünün sayılabilir bir varlık gibi kavramsallaştırdığını göstermektedir. (225) aynı zamanda üzüntünün yoğunluğuna gönderme yaptığı için YOĞUNLUK metaforlarıyla da ilişkilendirilebilir. (226)’daki “üzüntüyü saymak” ifadesi için Sun Bo (2015), “ÜZÜNTÜ SAYIDIR” kavramsal metaforunu önermektedir. Ancak üzüntünün sayılabilir bir nesne olarak kavramsallaştırılması nedeniyle, bu çalışma söz konusu ifadeyi (SOMUT) NESNE kategorisinde ele almıştır. (SOMUT) NESNE kaynak alanı iki dilde de örnek sunmasına rağmen Türkçedeki yaygınlığı Korecedekine kıyasla belirgin şekilde daha yüksektir.

3.1.7. Üzüntü SIVİDİR

Üzüntünün sıvı olarak algılanması iki dilin benzer yönlerinden biri olmuşsa da yaygınlıkları birbirinden oldukça farklıdır. Bu kavramsal metafor Korecede %4,71’lik oranla en yaygın yedinci metafor olmuştur. Türkçede ise %0,20 ile yirmi dokuzuncu sırada yer almış ve en az yaygın metaforlardan biri olmuştur.

(228) 사람들의 얼굴은 슬픔에 잠겼네

/salamdeului eolguleun seulpteume jamgyeossne/

“İnsanların yüzü üzüntüye batmıştı”

(229) 우울감에 흠뻑 젖은

/uulgame heumppeog jeojeun/

“üzüntüyle sırlısklam”

(230) 우울의 바다에 빠진

/uului badae ppajin/

“üzüntü denizine düşmüş”

Bu metafor üzüntünün iki yönüne vurgu yapmaktadır. İlkinde kişi, üzüntüyle ıslanmış ya da üzüntünün içinde yüzyormuş gibi kavramsallaştırılır. Bu, üzüntü duygusunun yoğunluğuna gönderme yapar. (230)’da üzüntü (228) ve (229)’dan farklı olarak deniz olarak algılanmaktadır. Kişi bu denizin içinde bulunmaktadır. Dolayısıyla bu kullanım denizin enginliği ile duygunun yoğunluğu arasında bir eşleşme kurar. Kişinin içine girdiği ve üzüntüyle ıslandığını gösteren örnekler Türkçe derlemde rastlanmamıştır.

İkinci olarak, üzüntü kişinin ıslanmasına neden olan bir unsur olarak değil, akışkan bir sıvı gibi hareket eden bir yapı olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu durum üzüntünün bir kişiye, bir yere yayılarak orada kendisine yer etmesini vurgular. Bu durumda üzüntü akışkandır ve kendiliğinden ortama yayılmaktadır.

(231) 거대한 슬픔이 흐르고 있지

/geodaehan seulpumei heuleugo issji/

“Kocaman bir üzüntü akıyor”

(232) Öfke ve acı kıvrılarak mezarlığa akıyordu

(231) ve (232)’de üzüntü akışkanlığı oldukça yüksek bir sıvı olarak algılanmaktadır. Bu sıvı kimi zaman nehir olarak da düşünülmektedir.

(233) 슬픔은 긴 강이 되어 내 마음 속에 흐른다

/seulpumeun gin gangi doeco nae macum soge heuleunda/

“Üzüntü uzun bir nehir olup kalbime akar”

(234) 슬픔이 나를 파고들었다

/seulpumei naleul pagodeuleosda/

“Üzüntü içimin derinliklerine girdi”

(235) 음성에는 슬픔이 베어 있었다

/eumseongeneun seulpumei beeo isseosda/

“Sesinde üzüntü hakimdi”

(233), (234) ve (235)’te kişinin üzüntü üzerinde kontrolü olmadığını ve üzüntünün kendiliğinden kişide etkin hale geldiği ve yer ettiği anlaşılmaktadır.

3.1.8. Üzüntü YOĞUNLUKTUR

Üzüntünün yoğunluk olarak algılandığını gösteren kavramsal metafor, Korecede %3,72'lik oranla en yaygın kullanılan sekizinci metafor olmuştur. Derlem analizi, YOĞUNLUK metaforunun Türkçede %17,67 oranla en yaygın üçüncü kavramsal eşleşme olduğunu göstermektedir.

(236) 거대한 슬픔이 흐르고 있지

/geodaehan seulpeumi heuleugo issji/

“Kocaman bir üzüntü akıyor”

(237) büyük bir üzüntü içinde ayrıldık

Bu eşleşme, somut nesneler için kullanılan ‘büyük’ ve ‘küçük’ ifadeleri aracılığıyla duygunun yoğunluğunu somut bir boyutla ilişkilendirmektedir. Üzüntünün yoğunluğundaki artış “büyük” olarak algılanırken, azalış ise “küçük” olarak algılanmaktadır.

Bu metafor Türkçede leksikal olarak kendine özgü bir görünüm de çizmektedir. Türkçede üzüntünün fazlalığını belirtmek için “öyle acı, bunca acı, ne kadar acı” gibi ifadelerin kullanıldığı gözlenmiştir. Bu ifadeler somut nesnelerin ebatları için kullanılan “büyük/küçük” gibi ifadelerden farklı olarak kullanıldıkları bağlam içinde duygunun yoğunluğuna gönderme yapmaktadır. Dolayısıyla Türkçe derlem bu metafora leksikal olarak (238) ve (239)’daki gibi de veri sunmuştur.

(238) korkunç acı

(239) özlem ve acı dayanılmaz boyutlara ulaştığında

(238) ve (239)’da acının yoğunluğu arttıkça acı “korkunç, dayanılmaz” hale gelmektedir.

(237) 그녀의 슬픔은 이루 말할 수 없었다

/geunyeoui seulpeumeun ilu malhal su eobseossda/

“Kızın üzüntüsü sözle anlatılamazdı”

(238) anlatılmaz bir üzüntü

(239) Düşüncesi ona tarifsiz bir acı verdi

Bu metaforun dilsel tezahürleri ayrıca yoğun üzüntünün kişinin duygusunu ifade etmesini, söze dökmesini güçleştirdiğini göstermektedir. (237), (238) ile (239)’da kişi yaşadığı yoğun üzüntüden dolayı bu duygusunu dile getirememekte, duygusunu sözle ifade edememekte ve onu tarif edememektedir.

Bu örneklerin üzüntü duygusunun yoğunluğu ile ilişkili olmasından dolayı YOĞUNLUK kavramsal metaforu altında incelenmesi uygun görülmüştür.

YOĞUNLUK kavramsal metaforlarının dilsel örneklerinden anlaşıldığı üzere üzüntü, boyutları ve ölçüsü olan bir cisim olarak algılanmakta ve duyguda yaşanan artış somut bir cisim gibi onun büyük ya da küçük olarak tanımlanmasına sebep olmaktadır. Kişinin fiziksel dünyayla girdiği etkileşim sonucu elde ettiği büyüklük ve küçüklük algısının üzüntü duygusundaki yoğunluğu kavramsallaştırmak üzere kullanıldığı görülmektedir. Dolayısıyla somut alandan soyut olan duygu alanına bir eşleşme söz konusudur. Bununla birlikte üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça duygunun sözle ifade edilmesinin zorlaştığı görülmektedir.

3.1.9. Üzüntü ZORLUKTUR

Bu kavramsal metafor incelenen literatürde yer almamaktadır. Her iki dilde de tespit edilmiş olması açısından Korece ve Türkçedeki benzerlikler kapsamında değerlendirilmektedir. Korecede %3,28'lik oranla en yaygın dokuzuncu metafor olmuşken Türkçede %20,94'lük oranla yaygınlık açısından ilk sırada olmuştur.

(240) 어려운 슬픔을 체험하다

/colyeoun seulpumeul cheheomhada/

“Zor bir üzüntü yaşıyorum”

(241) 매운 맛은 마음속에 고여 있는 우울함을 해소시키는 구실을 한다

/maeunmaseun maeumsoge goyeo issneun uulhameul haesosikineun gusileul handa/

“Acı tat kalbinde birikmiş acıyı çözme işlevi görür”

(242) üzüntülere yıllarca katlanan

Bu cümlelerde üzüntü, katlanılması veya üstesinden gelinmesi gereken bir zorluk, hatta çözüm gerektiren bir problem olarak kavramsallaştırılmaktadır.

3.1.10. Üzüntü HASTALIKTIR

İki dilde ortak olarak gözlenen bir diğer kavramsal eşleşme, HASTALIK kaynak alanının üzüntünün kavramsallaştırılmasında kullanılmasıdır. Korecede %3,07 ile onuncu sırada alırken Türkçede %0,61 ile on dokuzuncu sırada yer almıştır.

(243) 우울증 환자는 온종일 깊은 슬픔에 시달리며

/uuljeung hwanjaneun onjongil gipeun seulpume sidallimyeo/

“depresyon hastası tüm gün derin üzüntü çekerek”

(244) 우울 증세를 나타내는

/uul jeungeleul natanaeneun/

“üzüntü belirtileri gösteren”

(245) Üzüntü yatağa düşürmüştü onu

(246) Bana bir acı ilacı dikte ettirmek istediler

Cümlelerde üzüntü duygusu ile hastalık hali arasında bir ilişki kurulduğu, üzüntünün tedavi edilen bir hastalık olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. (243)’te kişi üzüntü duygusundan çekmekte, (244)’te üzüntü, bir hastalık gibi belirti vermekte, (245)’te kişi üzüntü duygusundan yatağa düşmekte ve (246)’da kişinin üzüntüsü tedavi edilebilir diye ilaç verilmektedir. Olumsuz bir duygu olan üzüntünün insanın günlük tecrübelerinde olumsuz bir yeri olan hastalıkla ilişkilendirilerek aralarında bir benzerlik ilişkisi kurulması beklenen bir durumdur. Bu noktada Song (2003), bu metaforu fiziksel hastalık ile sınırlandırmaktadır. Ancak Korecede HASTALIK metaforunun yalnızca fiziksel hastalık olarak değil aynı zamanda ruhsal hastalık olarak da algılandığı derlem verisinden anlaşılmaktadır.

(247) 우울 정신병으로 진단받을 가능성이 높은 사람이다

/uul jeongsinbyeongeulo jindanbadeul ganeungseongi nopeun salamida/

“Depresyon teşhisi konulma ihtimali yüksek bir insan”

(247), üzüntü duygusunun mental rahatsızlık olarak algılandığını göstermektedir. Bu durumu Kore halkının geçmiş yaşantı ve tecrübeleriyle ilişkilendiren görüşler vardır.

3.1.11. Üzüntü DÜŞMANDIR

DÜŞMAN kaynak alanından üzüntü hedef alanına gerçekleşen kavramsal eşleşmenin Korece derlemde %2,96 ile on birinci sırada, Türkçede ise %0,82 ile on beşinci sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

(248) 궁한 슬픔에 사로잡힌

/gunghan seulpeume salojabhin/

“Zorlu bir üzüntüyle sarılmış”

(249) 기쁨으로 우울함을 이겨낸다고 했다

/gippeumeulo uulhameul igyeonaendago haessda/

“Mutlulukla üzüntüyü yendiğini söyledi”

(250) üzüntülerinden kurtulmuş

(251) acı kısıvrak yakalamaz mı

Bu cümlelerde kişinin istem dışı olarak üzüntüye kapılması, üzüntünün üzerindeki hakimiyetinin kalkması, üzüntüyü kontrol edememesi söz konusudur. Kişi düşman olarak gördüğü üzüntüden kaçmak istemekte, onu yenmeye çalışmakta, onun tarafından kuşatılmakta ve ona yenik düşmektedir. Üzüntü, çok yoğun hissedildiği zaman kontrol edilmesi güç bir duygu haline gelmektedir. Kövecses (2004, s. 37), DÜŞMAN kaynak alanının gurur, utanç ve şaşkınlık duyguları haricinde bütün duygular için kullanıldığını tespit etmiştir. Bu çalışmada da söz konusu metaforun Korece ve Türkçede üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığı görülmüştür. Her iki dilde tespit edilen ifadeler, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmalarında da bulunmasından dolayı DÜŞMAN metaforunun evrenselliğini desteklemektedir.

3.1.12. Üzüntü FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR

Her iki dilde de tespit edilen bu kavramsal metafor Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biri olmuştur. Korecede %2,63 ile on ikinci en yaygın metafor iken Türkçede ise %0,20 ile daha sınırlı bir kullanım göstermiştir.

(252) 임금의 뒷모습은 슬픔으로 흔들리고 있었다

/imgeumui dwismoseubeun seulpumeulo heundeulligo isseossda/

“Kral arkadan bakıldığında üzüntüden tir tir titriyordu”

(253) 십자가의 슬픔의 상처를 택하셨네

/sibjagau seulpumeui sangcheoleul taeghasyecosse/

“Çarmıh üzüntüsünün yarasını seçti”

(254) 가슴에 메인 우울

/gaseume mein uul/

“Göğüste asılı duran üzüntü”

(255) 슬픔은 목젓에 매달려 있다

/seulpumeun mogjeoje maedallyeo issda/

“Üzüntü küçük dilde asılıydı”

(256) üzüntü dayanılmaz bir iç sızısına dönüştü

(257) üzüntü krizleri

Örneklerde üzüntü duygusunun kişide hissedilen fiziksel bir rahatsızlık, ağrı, sızı, acı, yara olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. Bütün bunlar kişinin vücudunda ya da organlarında hissedilen rahatsızlıklardır. Üzüntü duygusunun yoğunluğu kişide bu tarz rahatsızlıklar oluşmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda kişi üzüntü duygusunun yoğunluğuyla fiziksel tepkiler verebilir. (252)'de kralın duyduğu yoğun üzüntü ile vücudunun titrediği anlaşılmaktadır. Bu tür fiziksel tepkiler, bu metaforun DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ DUYGU YERİNE GEÇER kavramsal metonimisiyle temellendiğine işaret etmektedir. Kövecses (2004, s. 80) bu metonimiyle güdülenen dilsel metaforlara İngilizceden çeşitli duygulardan örnekler vermektedir. Bu da gösteriyor ki, bu metonimi yalnızca üzüntü değil birçok duygunun kavramsallaştırılmasında önemli bir yere sahiptir. Ancak Korece örneklere bakıldığında acının çoğunlukla göğüs ve boğaz ya da küçük dil gibi boğazın iç kısmında hissedildiği görülmüştür. Bu kullanımın Kore kültürüne özgü kavramsal kalıplarla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Im (2005), *오행설 /ohaengseol/* adı verilen ve antik çağlardan beri Kore insanının mentalitesini etkilemiş olan evrenin oluşumu ve işleyişini açıklayan beş element teorisine göre akciğer, dalak, karaciğer gibi iç organlar ile duygular arasında bir ilişki olduğunu, her bir duygunun hissedildiği iç organların belirli olduğunu belirtir. Kim ve Kwon (2016) da *한의학 /hanuihak/* adı verilen geleneksel Doğu tıbbının gelişmiş olduğu Korece ve Çince ifadelerde iç organların konu edildiği çok fazla duygu ifadesi olduğunu belirtmektedir. Bu çalışma kapsamında incelenen verilerde Korecede ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR kavramsal metaforunun dilsel örneklerinde dış organlar yerine çoğunlukla vücudun iç bölgesinde kalan göğüs, boğaz, küçük dil gibi organların kullanıldığı fark edilmiştir. Dolayısıyla bedenin iç kısmında kalan, dışarıdan görünmeyen organların üzüntü duygusu ile ilişkilendirilmesinin bu anlamda tesadüfi olmayabileceği düşünülebilir.

Her ne kadar bu derlemde sınırlı sayıda örnek bulunmuş olsa da Hacızade (2012), Türkçede bu metaforun oldukça yerleşik olduğunu gösteren çok sayıda örnek sunmaktadır. Çalışmasında metaforu “üzüntü insanın ruhundaki yaradır” başlığı altında ele alarak Türkçedeki kullanım çeşitliliğini ayrıntılı biçimde ortaya koymaktadır. Kişinin içinde ve yürek/kalp gibi organlarında yoğunlukla hissedilen bir yara, kırıklık, sızı olarak kavramsallaştırdığını gösteren örneklerle bu metaforun Türkçedeki önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada elde edilen Türkçe verilerin sınırlı olmasının nedeni, bu metaforun ‘üzüntü’ ve ‘acı’ anahtar sözcükleriyle nispeten daha düşük sıklıkta kullanılmasıdır.

3.1.13. Üzüntü FİZİKSEL BULUNUŞTUR

ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR metaforu her iki dilde de görülmekte ve yaygınlık açısından benzerlik göstermektedir. Korecede %2,30 ile on üçüncü sırada, Türkçede ise %2,68 ile sekizinci sıradadır.

(258) 슬픔이 있다

/seulpeumi issda/

“üzüntü var”

(259) 우울함이 사라진 것에 대해

/uulhami salajin geose daehae/

“üzüntünün yok olması hakkında

(260) gözlerinde derin bir üzüntü vardı

(261) çok fazla acı var

Dört cümledeki bu kullanım, üzüntünün fiziksel bir varlık gibi mevcut olabileceği ya da ortadan kalkabileceği şeklinde kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Yapılan literatür taramasında bu metafora diğer dillerde rastlandığına dair bir bulguya ulaşılamamıştır. Bu nedenle, yakın yaygınlık oranına sahip olması bakımından bu kavramsal metafor iki dildeki benzerliklerden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu kavramsal metaforun her iki dilde de örnek sunmasının sebebi Korece ve Türkçenin leksikal olarak “var/yok” sözcüklerine sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

3.1.14. Üzüntü YİYECEKTİR

Bu metaforun her iki dilde de bulunması iki dil arasındaki benzerliklerden biridir. ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR kavramsal metaforu Korecedeki üzüntü metaforlarının %2,08’ini oluşturarak en yaygın on dördüncü metafor olmuştur. Türkçede ise %0,10’luk oranla otuz ikinci sırada gelmektedir. Oranlar, bu metaforun iki dilde de bulunduğunu ancak yaygınlıkları açısından belirgin şekilde farklılaştığını göstermektedir.

(262) 슬픔을 맛볼 수 있다

/seulpeumeul masbol su issda/

“üzüntü tadılabilir”

(263) 큰 슬픔을 삼키면서

/keun seulpeumeul samkimyeonseo/

“büyük bir üzüntü yutarak”

Bu kavramsal metafor, üzüntünün tadına bakılan, yenilen, çiğnenen, yutulan bir yiyecek ve içilen bir içecek olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Kövecses (2002), yeme içme deneyiminin birçok soyut alan için temel kaynak alanı oluşturduğunu belirtir. Korece ve Türkçeden elde edilen veriler yeme, içme, tatma gibi yiyeceklerle bağlantılı eylemlerin üzüntü için kaynak alan olabildiğini göstermektedir.

Bu kavramsal metafor her iki dilde de gözlenmiş olsa da Türkçede üzüntünün bir yiyecek olarak algılandığını gösteren yalnızca bir cümleye rastlanmıştır.

(264) Acı türevlerinden bir kokteyl sunulur

(264)'te acının miktarına gönderme yapılmakta, bu duygunun çok defa tecrübe edildiğinden yola çıkarak birden fazla içkinin karıştırılmasıyla elde edilen bir içki olan kokteyl ile arasında benzerlik ilişkisi kurulmaktadır. Bu ifade oldukça özgün olup günlük dilde sık rastlanmayan yaratıcı bir kullanımdır. Buradan yola çıkarak Türkçe konuşucuların üzüntü duygusunu sıklıkla bir yiyecek olarak algılamadıkları sonucuna varılmaktadır.

Stefanowitsch (2006) İngilizceden sunduğu örneklerde YİYECEKle bağlantılı olarak TAT kaynak alanının üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığını ortaya koymuştur. Ancak İngilizcedeki kullanımlar, metaforun yönü bakımından Korece ve Türkçedekilerden belirgin biçimde ayrılmaktadır. Stefanowitsch (2006)'ın örneklerinde üzüntü duygusunun "tatlı" bir yiyecek olarak kavramsallaştırıldığı ancak (262), (263) ve (264)'te üzüntünün tadına hiçbir gönderme bulunmadığı, bu cümlelerde üzüntünün yalnızca tadına bakılan bir yiyecek ya da içecek olarak düşünüldüğü görülmektedir.

3.1.15. Üzüntü İSTENMEYEN ŞEYDİR

Bu metafora her iki dilde de rastlansa da yaygınlık oranları belirgin biçimde farklılaşmaktadır. Korecede %1,75 oranıyla on beşinci sırada yer alan bu metafor, Türkçede %0,10 gibi oldukça düşük bir oranla otuz üçüncü sırada görülmektedir. Türkçe veriler içinde en az yaygın metaforlardan biridir.

(265) 몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는 듯 고개를 흔들었다

/molachyeo oneun seulpumeul jiulyeoneun deus gogaeeul heundeuleosda/

"Kendisine doğru gelen üzüntüyü silmek ister gibi başını salladı"

(266) 자신의 우울을 없애려고

/jasinui uuleul eobsaelyeogo/

"Kendi üzüntüsünü yok etmeye çalışıyor"

Derlemden alınan örneklerde üzüntünün olumsuz bir duygu olmasından ötürü onun istenmeyen bir nesne/durum olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. İstenmemesinden dolayı kişi üzüntüden kurtulmak için onu silmeye, yok etmeye, yıkamaya veya bir kağıt parçası gibi katlayıp onu unutmaya çalışmaktadır.

(267) rezalet bir acı

Türkçe veriler ise bu metafora çok sınırlı sayıda örnek sunmakta ve (267)'de olduğu gibi çoğunlukla yalnızca üzüntünün olumsuz niteliğini vurgulayan ifadelerle temsil edilmektedir.

3.1.16. Üzüntü SESTİR

Hem Korecede hem Türkçede veri sunan bu kavramsal metafor iki dil arasındaki benzerliklerden biridir. Korece ve Türkçedeki yaygınlıkları da birbirine oldukça yakındır. Korecede %1,75 ile en yaygın on altıncı metaforken Türkçede %1,34 ile on birinci sırada yer almaktadır.

(268) 슬픔을 노래한 시가 좋은 시인가

/seulpeumeul nolachan siga joheun siinga/

“üzüntüyü şarkılaştıran şiir güzel bir şiir mi”

(269) acı çığlığıyla sarsıldı

(270) üzüntü nidalarıyla

SES kavramsal metaforu, üzüntü duygusunun bir ses, çığlık, nida olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Kişi, üzüntü duygusunun etkisiyle çığlık atarak, şarkı söyleyerek tepki vermektedir. Bu kavramsal metaforu BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK ETKİLERİ O DUYGUYU AÇIKLAR metonimisi güdülemektedir. Bu, duygunun yarattığı fizyolojik tepkinin duygu adına kullanılmasıyla oluşan bir metonimidir. Ancak Korece ve Türkçe derleminden alınan örnekler iki dilde bir farklılaşma olduğunu göstermektedir. Korece örnekler bakıldığında “şarkı söylemek” ifadesinin çok sık kullanıldığı görülmekteyken Türkçe cümlelerde bu tarz bir olumlu çağrışım bulunmamakta, genellikle “çığlık” ifadesiyle kullanılmaktadır. Bu durumun iki kültürün üzüntü duygusuna karşı verdiği tepkilerdeki farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Korece derlem bu duyguya “şarkı söylemek” ifadesinde olduğu gibi olumlu gönderim yapmaktayken Türkçe derlem acı ve üzüntü karşısında insanın çığlık atma tepkisini ön plana çıkarmaktadır.

3.1.17. Üzüntü DERİNLİKTİR

Her iki dilde de veri sunan DERİNLİK metaforu Korecede %1,64 oranla on sekizinci yaygın metafordur. Türkçede ise %3,71 oranıyla altıncı sıradadır.

(271) 깊은 슬픔에 빠졌다

/gipeun seulpume ppajyeosda/

“Derin bir üzüntüye düştüm”

(272) derin bir üzüntü içindeydi

(273) 깊은 우울에 휩싸였던 집의 분위기 때문이었는지

/gipeun uule hwibssayeosdeon jibui bunwigi ttaemunicossneunji/

“derin bir üzüntü içindeki evin atmosferi yüzünden midir nedir”

Cümlelerde üzüntü duygusu derinlik olarak algılanmaktadır. Bu cümleler bedenleşmiş bilişin iki dilde de benzer biçimde işlediğini göstermektedir. İnsanın günlük hayatta sahip olduğu derinlik algısı ile üzüntü duygusu arasında benzerlik ilişkisi kurulmaktadır.

Kövecses (1990), derinlik ifadesini KAP imge şemasının bir uzantısı olarak değerlendirir; kap derinleştikçe sıvının hacmi artar, bu da duygunun yoğunluğu ile eşleştirilir. Verilerden anlaşıldığı üzere her iki dilde de tıpkı mutluluk duygusunda olduğu gibi insanın hissettiği üzüntü arttıkça kişi duyguyu bedeninin derinliklerinde hissetmekte. “Derin bir üzüntü” ifadesiyle üzüntü duygusunun yoğun bir şekilde kişide yer etmiş olması kastedilmektedir. Bu durumda beden yine bir KAP olarak düşünülmekle birlikte derinlik vurgusu metaforun farklı bir yönünü temsil etmektedir. Bu nedenle diğer kap temelli metaforlardan ayrı bir kategori altında incelenmiştir.

3.1.18. Üzüntü AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR

Üzüntünün ağlama olarak kavramsallaştırılması Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden biridir. Ancak bu kavramsal metafor Korecede %1,64 oranıyla on dokuzuncu sıradayken Türkçede %0,20 ile en az yaygın metaforlardan biridir.

(274) 남의 슬픔을 울어주다 보면

/namui seulpumeul uleojuda bomyeon/

“başkasının üzüntüsü için ağlarsan”

(275) üzüntü gözyaşlarının

Ağlama eylemi veya gözyaşı, üzüntünün kendisiymiş gibi kavramsallaştırılmaktadır. Song (2003), bu metaforu KAPTAKİ SIVI metaforu altında değerlendirmiş ve üzüntünün davranışsal tepkisine dayandırmıştır. Fakat bu çalışmada “başkasının üzüntüsünü ağlamak” ve “üzüntü gözyaşıları” gibi ifadelerde üzüntünün doğrudan ağlama eylemi ve gözyaşı olarak kavramsallaştırıldığı gözlenmiştir. Bu sebeple bu veriler KAPTAKİ SIVI metaforundan ayrılarak bağımsız bir metafor olarak değerlendirilmeye karar verilmiştir. Kövecses (1990, s. 174), ağlamanın duygulara verilen başlıca davranışsal tepki olduğunu belirtir. Dolayısıyla bu metafor GÖZYAŞI ÜZÜNTÜNÜN YERİNE GEÇER metonimisine dayanmaktadır.

3.1.19. Üzüntü PAYLAŞIMDIR

Bu kavramsal metafor iki dilde de bulunduğu için Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler arasında yer almaktadır. Korecede %1,53 ile yirminci en yaygın metafordur; bu oran Türkçede daha düşük olmuştur. Türkçe derlemede ise %0,61 oranla on sekizinci sırada yer almaktadır.

(276) 이 슬픔을 세상 사람들과 나누려는 게 뭐가 잘못입니까

/i seulpmeun sesang salamdeulgwa nanulyeoneun ge mwoga jalmosibnikka/

“Bu üzüntüyü dünya insanlarıyla paylaşmak istemenin nesi yanlış ki”

(277) üzüntüye ortak olunmalı

(278) acı paylaşmanın zevkleri

Bu metaforun iki dilde de bulunması Kore ve Türk toplumlarının kültürel özellikleriyle uyumludur. Her iki toplum da oldukça kolektivist geçmişlere sahip toplumlardır. Kolektivist Kore toplumunda grup çıkarları bireysel çıkarlara çoğu durumda üstün tutulur ve “ben”den ziyade “biz” anlayışı hakimdir. Kore kültüründe günlük yaşamın birçok alanında bu eğilimin izleri görülür. Örneğin restoranda yemek yerken yiyeceklerin ortaya gelmesi, içki masasında birbirleriyle bardaklarını paylaşmaları bu kültürün günlük yaşamdaki tezahürlerindendir. Bu kültürel eğilim, dile de yansımaktadır. Bu nedenle ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR metaforunun bu kültürel bağlamla ilişkili olduğu düşünülebilir. Çıkarların topluluk içinde paylaşılması gibi her iki toplumda da üzüntü de tek başına yaşanmamakta, başkalarıyla paylaşılmakta, ortak bir hissiyat haline gelmektedir. İki toplumda da duyguların paylaşımı ile alakalı kalıplaşmış sözler de bu gerçeğin bir göstergesidir. Korecedeki “mutluluk paylaşınca katlanır üzüntü paylaşınca bölünür” anlamındaki “기쁨은 나누면 배가 되고 슬픔은 나누면 반이 된다 /gippeumeun nanumyeon baega doego seulpmeun nanumyeon bani doenda/” Türkçedeki “sevinçler paylaştıkça

çoğalır acılar paylaştıkça azalır” sözleri iki toplumun üzüntü ve mutluluğu paylaşma konusuna bakış açılarını yansıtmaktadır.

3.1.20. Üzüntü IŞIKTIR

Her iki dilde de veri sunan IŞIK metaforu Korecede yaygınlık açısından %1,20 ile yirmi birinci sırada iken Türkçede %0,20 ile otuz birinci en yaygın üzüntü metaforu olmuştur.

(279) 슬픔의 파아란 빛줄기였다

/seulpeumui paalan bichjulgiyecossda/

“üzüntünün mavi ışığıydı”

(280) 찬란한 감정의 결이 슬픔의 감정을 빛나게 하고 있다

/chanlanhan gamjeongui gyeoli seulpeumui gamjeongeul bichnage hago issda/

“Duygunun ihtişamı üzüntü duygusunu ısılatıyordu”

(281) 우울의 빛은 점점 사라졌다

/uului bicheun jeomjeom salajyecossda/

“Üzüntünün ışığı yavaş yavaş kayboldu”

(282) gizli bir üzüntü yansıtan

(283) adamın gözünde üzüntü belirdi, söndü

Bu cümlelerde üzüntü duygusu parlayan, yansıyan veya sönen bir ışık olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu ışık aynı zamanda (283)’te olduğu gibi göz başta olmak üzere insanın vücut parçalarında görülmektedir. Genellikle üzüntü gibi olumsuz duygular çalışmalarda koyu renk veya karanlıkla ilişkilendirilirken bu metafor tam tersi bir durumu yansıtmaktadır. Üzüntü de parlaklık ve ışık taşıyabilmektedir. Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)’ın verilerinde bu kaynak alan üzüntü duygusu için kullanılmamaktadır. Bu durum, üzüntü açısından ışık metaforunun kültürel bir özellik taşıyor olabileceğine işaret etmektedir.

3.1.21. Üzüntü YÜKTÜR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de tespit edilmiş olup yaygınlık oranları da birbirine oldukça yakındır. Korecede %1,09 ile yirmi ikinci, Türkçede ise %0,92 ile on üçüncü sırada yer almaktadır.

(284) 슬픔을 싣고 온

/seulpeumeul sidgo on/

“Üzüntüyü yüklenip gelen”

(285) 우울감에 짓눌려서 오히려 온몸이 건잡을 수 없이 나른해지고 있었다

/uulgame jisnullyeoseo ohilyeo onmomi geodjabeul su eobsi naleunhaejigo isseossda/

“Üzüntünün ağırlığı altında bütün vücudum kontrol edilmez bir biçimde halsizleşmişti”

(286) ağır bir üzüntü

(287) böyle bir acı yüküyle yüklenmiştir

YÜK metaforu olumsuz bir duygu olan üzüntünün bu olumsuzluğuna gönderme yapmakta ve üzüntüyü ağır bir nesne ve kişinin bedeninde hissettiği bir yük olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu metafor üzüntünün ağır bir nesne gibi tasarlandığını ve konuşucunun bu ağırlık altında zorlandığını göstermektedir. Kişi, yükün altında ezilir, onu taşımakta zorlanır. Bu metafor üzüntünün aynı zamanda kişinin vücudunun değişik yerlerinde hissedildiğini de anlatmaktadır. Üzüntünün ağırlığı bedenin farklı bölgelerine yerleşen bir yük olarak görülmektedir.

(288) 모자의 무게보다 더 강하게 슬픔이 그녀의 머리에 얹어진다

/mojai mugeboda deo ganghage seulpeumi geunyeoui meolie conjeojinda/

“Üzüntü kızın şapkasından bile çok daha güçlü bir şekilde başının üstüne yerleşmişti”

(289) 슬픔이 옷주머니를 무겁게 하다

/seulpeumi osjumeonileul mugeobge hada/

“Üzüntü elbisemin cebini ağırlştırıyor”

Bu tür ifadeler, üzüntünün somut bir nesne gibi bir yerlere ‘yerleştiğini’ ve ağırlık oluşturduğunu gösteren tipik dilsel yansımalarıdır. Barcelona (1986)’daki kaynak alan sınıflandırmasını temel alan Kövecses (2004), YÜK metaforunun üzüntü için kullanıldığını belirtir. Aynı zamanda Stefanowitsch (2006) de derleminden aldığı verilerinde İngilizce için bu kaynak alanın kullanıldığını ortaya koymuştur. Derlemden alınan veriler bu kaynak alanın Korece ve Türkçede de üzüntü duygusu için kullanıldığını göstermekte; üzüntünün bir YÜK olarak kavramsallaştırılmasının evrensel yönüne katkı sunmaktadır.

3.1.22. Üzüntü AŞAĞIDIR

AŞAĞI kaynak alanının kullanıldığı eşleşmelere her iki dilde de rastlandığı için iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur. Bu kavramsal metafor Korecede %0,98 ile yirmi üçüncü yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,51 ile yirmi birinci en yaygın üzüntü metaforu olmuştur.

(290) 슬픔이 가라앉다

/seulpeumi galaanjda/

“Üzüntü çöker”

(291) 마음이 우울하게 가라앉을 때

/maeumi uulhage galaanjeul ttac/

“Kalbim üzüntüyle çöktüğünde”

(292) üzüntü inmişti sesine

AŞAĞI kaynak alanı bedenleşmiş bilişin metaforik ifadelerdeki rolünü en net göz önüne seren kaynak alanlardan biridir. Bu cümleler Lakoff ve Johnson (2010, s. 3637)’ın bedenlerimizin fiziksel dünyayla kurduğu ilişkiye bağlı olarak üzüntü için aşağı yönelimli metaforlar ürettiğimiz düşüncesini destekler niteliktedir. Dolayısıyla bu örnekler, Korece ve Türkçe açısından yönelim metaforlarının duygulara kaynaklık etmesinin evrenselliğini desteklediği anlaşılmaktadır. Üzüntü için her iki dil de birbirine yakın oranda aşağı yönelimli veri sunmuştur.

3.1.23. Üzüntü YERDİR/DESTİNASYONDUR

YER/DESTİNASYON kaynak alanının kullanıldığı eşleşmelere her iki dilde de rastlanmıştır. Bu kavramsal metafor Korecede %0,98 ile yirmi dördüncü en yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,30 ile yirmi dördüncü en yaygın metafor olmuştur.

(293) 이 세상을 슬픔의 현장으로 인식하고 있다

/i sesangeul seulpeumui hyeonjangeulo insighago issda/

“Bu dünyayı üzüntü yeri olarak düşünüyorum”

(294) 우울에 이르는 경우도 적잖다

/uule ileuncun gyeongudo jeogjanhda/

“Üzüntüye varan durumlar da az değil”

(295) 우울을 향해서

/uuleul hyanghaeseo/

“üzüntüye doğru”

(296) acı dünyasında

Örneklerde görüldüğü gibi üzüntü bir yer, lokasyon olarak algılanmaktadır. (293) ve (296)’da üzüntü ve acının tecrübe edildiği yer içinde yaşadığımız dünyadır. Korece derlemde yer kavramsallaştırması, üzüntünün aynı zamanda bir hedefe varma süreciyle ilişkilendirilmesi bakımından farklı bir görünüm sergilemektedir. (294) ve (295)’te olduğu gibi acı aynı zamanda varılacak bir hedef olarak da kavramsallaştırılmaktadır. Bu veriler, üzüntünün iki dilde de hem kişinin bulunduğu bir yer hem de yönelinen bir hedef olarak kavramsallaştırıldığını ortaya koymaktadır.

3.1.24. Üzüntü YAZIDIR

Her iki dilde de sınırlı sayıda örnekle temsil edilen bu metafor, üzüntünün yazıyla ilişkilendirilmesi bakımından iki dil arasında bir benzerlik ortaya koymaktadır. Bu kavramsal metafor Korecede %0,87 ile yirmi beşinci en yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,10 ile otuz dördüncü yaygınlıktadır. Her iki dilde de düşük oranlarla görülmesi, üzüntünün ‘yazı’ olarak kavramsallaştırılmasının daha az tercih edilen bir metafor olduğunu göstermektedir.

(297) 슬픔을 글로 써

seulpeumeul geullo sseo/

“üzüntüyü yazmak”

(298) şunu bir üzüntü notu olarak alın

Bu örneklerde üzüntü, kişinin yazıya dökerek somutlaştırabildiği bir içerik olarak kavramsallaştırılmaktadır. Kişi, üzüntü duygusunu bir kağıda yazı olarak geçirebilmekte ve onu not alabilmektedir. Bu yaklaşım, üzüntünün yazıya aktarılabilen ve kayıt altına alınabilen bir deneyim olarak görüldüğünü göstermektedir.

3.1.25. Üzüntü DÖNÜŞÜMDÜR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korecede %0,87, Türkçede %0,92’lik oranla oldukça az yaygınlık göstermiş ve on dördüncü sırada yer almıştır. Her iki dilde de düşük oranlarla temsil edilen bu metafor, üzüntünün dönüşüm yoluyla kavramsallaştırılmasının az tercih edilen bir yapı olduğunu göstermektedir.

(299) 평온함은 슬픔으로 바뀌었다

/pyeongonhameun seulpumeulo bakkwicossda/

“Huzur üzüntüye dönüştü”

(300) 우울과 슬픔은 절망과 분노로 바뀐다

/uulgwa seulpumeun jeolmanggwa bunnolo bakkwinda/

“Acı ve üzüntü hayal kırıklığı ve öfke olarak değişti”

(301) şokun üzüntüye dönüştüğünü söyleyebilirim

Bu cümlelerde üzüntü, genellikle başka bir duygunun dönüşüm süreci içinde ortaya çıkan bir duruma karşılık gelmektedir. (299)’da huzur üzüntüye, (300)’de üzüntü öfkeye, (301)’de şok üzüntüye dönüşmüştür. Bu veriler, üzüntünün hem başka duygulardan türeyebilen hem de başka duygulara dönüşebilen dinamik bir yapıda kavramsallaştırıldığını göstermektedir.

3.1.26. Üzüntü ÜRÜNDÜR

Her iki dilde de veri sunan bu kavramsal metafor Korecede %0,87 ile en yaygın yirmi yedinci metafor olmuş, Türkçede %2,88’lik oranla yedinci en yaygın metafor olmuştur. Oranlar, bu metaforun Türkçede daha yüksek oranda tercih edildiğini göstermektedir.

(302) 새로운 슬픔에 터지다

/saeloun seulpume teojida/

“Yeni bir üzüntü patladı”

(303) Derin bir üzüntü yaratmıştı

İki dilden elde edilen veriler üzüntü duygusunun “eski/yeni” olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Türkçe verilerde ise üzüntünün ‘yaratılan’ ya da ‘ortaya çıkarılan’ bir nesne gibi kavramsallaştırıldığı görülmektedir; bu durum (303) numaralı örnekte açık biçimde izlenmektedir.

3.1.27. Üzüntü SAF/KARIŞIK MADDEDİR

Her iki dilde de bu metaforun görülmesi, üzüntünün madde niteliğiyle kavramsallaştırılmasında iki dil arasında benzer bir eğilim bulunduğunu göstermektedir. Ancak oranlar, bu metaforun her iki dilde de sınırlı ölçüde başvurulan bir kavramsallaştırma olduğunu anlatmaktadır. Korecede %0,65, Türkçede %0,51’lik oranlarla iki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(304) 선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어

/seonbiui gaseumeun seulpum, jeolmanggam geuligo bangaumi gyochagi doeco/

“Seonbi’nin kalbi üzüntü, hayal kırıklığı ve memnuniyetle karmakarışık”

(305) önlenemez bir üzüntü, kararsızlık ve mutsuzluk karışımı

Bu metafor, üzüntünün kimi zaman diğer duygularla karışabilen, kimi zaman da tek başına ‘saf’ bir madde olarak algılanabilen bir deneyim olduğunu göstermektedir.

(306) 슬픔이 맑게 고였다

/seulpeumi malgge goyossda/

“Üzüntü tertemiz ve berrak bir şekilde toplanmıştı”

(307) yalın bir acı saplanıyor

(306) ve (307)’de üzüntünün herhangi başka bir maddeyle karışmamış bir madde olduğu anlaşılmaktadır. Bu örnekler, üzüntünün hem karışık bir bileşen hem de tek başına var olabilen yalın bir madde olarak kavramsallaştırıldığını ortaya koymaktadır.

3.1.28. Üzüntü (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI kaynak alanından üzüntü alanına doğru gerçekleştirilen eşleşmelerde olmuştur. Bu metafor, her iki dilde de üzüntünün güçlü doğa olaylarının etkisiyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Korecede %0,54 ile otuz birinci yaygın metafor olmuşken Türkçede %0,72 ile on altıncı sırada gelmiştir. Oranlardaki farklılık, güçlü doğa olayı metaforunun Korecede daha sınırlı, Türkçede ise daha belirgin şekilde kullanıldığını göstermektedir.

(308) 몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는

/molachyeo oneun seulpeumeul jiulyeoneun/

“akın akın gelen üzüntüyü silmeye çalışarak”

(309) 가슴 저리는 슬픔 밀려오다

/gaseum jeolineun seulpeum millyeooda/

“Kalbimi uyuşturan bir acı akın ediyor”

(310) üzüntü fırtınasına girmeyesin

(311) acı bir rüzgar esmişti

Bu örneklerde üzüntü, fırtına ve dalga gibi doğal güçlerin etkisiyle bir benzerlik ilişkisi kurulup yoğun ve sarsıcı bir deneyim olarak betimlenmektedir. Üzüntü duygusu arttıkça etkisi de artmakta ve kişide çeşitli doğa olayları ile benzer bir etki yaratmaktadır. Böylece kişi, üzüntünün etkisini betimlemek

için güçlü doğa olaylarına ilişkin deneyim ve bilgilerini metaforik olarak kullanmaktadır. Her iki dilde de bu metaforlar, üzüntünün kişiyi etkisi altına alan güçlü bir kuvvet olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Kövecses (1990, s. 78)'in belirttiği gibi, güçlü doğa olayları duyguların en yaygın kaynak alanlarından biridir. Bu kaynak alanın temel odağı (üzüntü) duyguyu tecrübe eden kişinin duygunun etkisiyle pasif konumda kalmasıdır (Kövecses, 1990, s. 78).

3.1.29. Üzüntü ATEŞTİR

Bu metaforun her iki dilde de görülmesi, üzüntünün ateşle ilişkilendirilmesinde ortak bir kavramsal yapı bulunduğunu göstermektedir. Korecede %0,32, Türkçede %0,61'lik oranlarla iki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir. Her iki dilde de düşük oranlarda görünmesi, ateş metaforunun üzüntü için sınırlı ancak benzer işlevlerle kullanılan bir kaynak alan olduğunu göstermektedir.

(312) 슬픔으로 타는 듯

/seulpeumeulo taneun deus/

“üzüntüyle yanar gibi”

(313) 우울이 그의 손끝에서 타들어가고 있다

/uuli geunui sonkkeuteseo tadeuleogago issda/

“Üzüntü parmak uçlarında yanıyor”

(314) birbirini körükleyen üzüntü ve öfke

(315) acı içimizi yakıp kavuruyor

ISI/ATEŞ kaynak alanı literatürde birçok duygu ile ilişkilendirilmiş bu duyguların içinde özellikle öfke ve aşk ön plana çıkmıştır. Kövecses (1990) duygular için en temel kaynak alanlardan birinin ATEŞ olduğuna vurgu yaparak DUYGU ATEŞTİR kavramsal metaforuna İngilizceden örnekler sunmakta ve bunu GÜÇ metaforları kapsamında değerlendirmektedir. Korece ve Türkçe derlem verileri ATEŞ kaynak alanının iki dilde de üzüntü hedef alanında kullanıldığını ortaya koymuştur. Yukarıdaki cümlelerde üzüntü ve acının ısıyı vücudun çeşitli yerlerinde hissedilerek kişiyi yakmaktadır. Bu ateş yalnızca kişinin kendisini etkilemekte, çevreye zarar vermemektedir. Bu metaforlarda üzüntü duygusunun kişinin içinde hissedildiğini gösterir.

Üzüntünün yanma/ateş olarak algılanmasının Türk kültüründe izleri sürülebilmektedir. Çetinkaya (2006), Türkçede üzüntü ve ateş arasında kurulan benzerlik ilişkisine dayanarak ÜZÜLMEK YANMAKTIR kavramsal

metaforunu önererek bu metafor çatısı altında incelenebilecek birçok deyim örneği vermiştir.

3.1.30. Üzüntü ŞUURSUZLUKTUR

Her iki dilde de üzüntünün bilinç kaybı veya zihinsel kontrolün zayıflamasıyla ilişkilendirilmesi, bu metaforun ortak bir kavramsal eğilim olduğunu göstermektedir. ŞUURSUZLUK metaforu Korece derlemde elde edilen üzüntü metaforlarının %0,32'sini oluşturmaktayken Türkçe derlemde elde edilen üzüntü metaforlarının %0,10'unu oluşturmaktadır. İki dilde de en az yaygın metaforlardan biridir.

(316) 슬픔으로 정신 없다

/seulpeumeulo jeongsin eobsda/

“Üzüntüden kendimde değilim/kendimi kaybettim”

(317) 지독한 우울로 나를 마취시킨다

/jidoghan uullo naleul machwisikinda/

“Aşırı üzüntüyle beni uyuşturuyor”

(316) ve (317) numaralı örneklerde üzüntü, kişinin algı ve kontrolünü geçici olarak kaybetmesine yol açan güçlü bir etki olarak tasvir edilmektedir. Üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça kişi bilinçli halden bilincini kaybedecek kadar şuursuz bir hale dönüşmektedir. (317)'de, üzüntünün kişiyi narkoz etkisiyle bayıltan bir madde olarak kavramsallaştırıldığı görülmektedir. ŞUURSUZLUK metaforunda kişinin motor becerilerini geçici bir süreyle kullanamaması, üzüntüden temel yetkinliklerini kaybetmesi vurgulanmaktadır. Duygunun yoğunluğu arttıkça kişi kendinden geçmekte, şuursuz hale gelmektedir.

3.1.31. Üzüntü TAŞINABİLEN/TRANSFER EDİLEBİLEN NESNEDİR

Bu kavramsal metafor her iki dilde de bulunmakla birlikte Korece derlemin %0,21'ini oluşturarak otuz dokuzuncu sırada gelmekteyken Türkçede %0,51 ile yirmi ikinci sırada daha yaygın kullanıldığı tespit edilmiştir.

(318) 슬픔이 전달될 수 있다면

/seulpeumi jeondaldoel su issdamyeon/

“üzüntü transfer edilebilseydi”

(319) türlü üzüntüleri de beraberinde getirebilir

(320) birbirimize acı aktararak

Bu örneklerde üzüntü, bir yerden bir yere taşınabilen, bir kişiden diğerine geçebilen ve hareket edebilen bir nesne gibi tasvir edilmektedir. Bu kavramsallaştırma, duygunun kişiler arası etkileşim içinde aktarılabilen unsurlar olarak görüldüğünü göstermektedir.

3.1.32. Üzüntü GERÇEKTİR/SAHTEDİR

ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR metaforu Korecedeki üzüntü metaforlarının %0,21 ile kırk ikinci sırada gelmekteyken Türkçede toplam verinin %0,41'ini oluşturmakta ve yirmi üçüncü yaygınlıkta gelmektedir.

(321) 진정한 슬픔

/jinjeonghan seulpeum/

“gerçek üzüntü”

(322) sahte bir üzüntü ifadesi takınarak

(323) gerçek acı

(321), (322) ve (323)'de üzüntü, samimiyet derecesine göre ‘gerçek’ ya da ‘yapay’ bir nitelik taşıyan bir duygu olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu metafor, üzüntünün samimi ya da yapay oluşuna dayalı bir ikiliğin dilde açıkça ifade edilmesine olanak sağlamaktadır. Üzüntünün gerçek olmasına olumlu anlam atfedilmekteyken sahte olması olumsuz bir şey olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu metafor, üzüntünün yalnızca bir duygu değil, aynı zamanda toplumsal bağlamda değerlendirilen bir ifade biçimi olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

3.1.33. Üzüntü GEREKSİZDİR

Bu kavramsal eşleşmeye her iki dilde de yalnızca birer defa rastlanmıştır. %0,10 oranla Korecede kırk üçüncü yaygınlıkta, %0,10 oranla Türkçede otuz altıncı yaygınlıktaki metaforlardan biridir. Her iki dilde de yalnızca birer örnekle temsil edilmesi, üzüntünün ‘gereksiz’ bir unsur olarak kavramsallaştırılmasının oldukça istisnai bir kullanım olduğunu göstermektedir.

(324) 소용 없는 슬픔때문에 얼굴이 상했군요

/soyong eobsneun seulpeumttaemune eolguli sanghaessgunyo/

“Gereksiz üzüntü yüzünden yüzü ekşidi”

(325) ne yersiz üzüntü

Bu örneklerde üzüntü, kişinin içinde bulunduğu duruma katkısı olmayan, boşuna yaşanan bir duygu olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu

metafor, üzüntünün işlevsiz bir tepki ya da faydasız bir duygusal yük olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

3.2. Üzüntü Duygusunda Korece ve Türkçe Arasındaki Farklılıklar

Korece ve Türkçe veriler arasında çok sayıda benzerlik bulunsa da yalnızca tek bir dilde veri sunan kavramsal metaforlar da olmuştur. Yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede bulunan kavramsal metaforlar, iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmektedir. Bu farklılıklar Korecede bulunup Türkçede olmayan ya da Türkçede olup Korecede olmayan kavramsal metaforlar olarak ayrı ayrı incelenmiştir.

3.2.1. Korecede Olup Türkçede Olmayan Üzüntü Metaforları

3.2.1.1. Üzüntü KARANLIKTIR

Yalnızca Korecede veri sunduğu için bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Üzüntünün karanlık olarak algılandığını gösteren örnekler Korece derlemde %1,64'lük oran ile on yedinci en yaygın üzüntü metaforu olmuştur.

(326) 캄캄한 슬픔

/kamkamhan seulpeum/

“karanlık üzüntü”

(327) 짙은 슬픔이 뿜어져나왔다

/jiteun seulpeumeul ppumeonaeda/

“yoğun bir üzüntü püskürttü”

(328) 얼굴에 우울이 그늘졌다

/eolgule uuli geuneuljyeosda/

“Yüzünde üzüntü gölgesi oluştu”

Cümlelerde üzüntünün karanlık ve koyu olarak kavramsallaştırıldığı anlaşılmaktadır. KARANLIK metaforu da insanın fiziksel dünya tecrübesinin duygu metaforları için kaynak alan olarak kullanıldığını gösteren en net örneklerdendir. Kişinin günlük yaşamındaki karanlık algısındaki olumsuzluk, üzüntü gibi olumsuz bir duyguyla eşleştirilmektedir. Kövecses (2004, s. 44) genel olarak hayatta iyi şeylerin YUKARI, AYDINLIK (IŞIK), SICAK, DEĞERLİ; kötü şeylerin ise tam tersi AŞAĞI, KARANLIK, SOĞUK ve muhtemelen DEĞERSİZ olduğunu belirtir.

Fakat dikkat çekici nokta, literatürde söz edilen bu evrenselliğe karşın Türkçe derlemin veri sunmamış olmasıdır. Çetinkaya (2017b, s. 182), Türkçede bazı deyimlerin de KARANLIK kaynak alanıyla güdülenen metaforlardan oluştuğunu ortaya koymuştur. *Gönlünü karartmak*, *içi kararmak* gibi üzüntü duygusuyla bağlantılı kimi deyimlerde iç organlarda kara rengi kullanılmaktadır. Karanlıkla alakalı olarak Yıldırım (2012, s. 147) da Türk kültüründe kara renginin yas, acı ve talihsizlik simgesi olarak kullanıldığına dair tarihi kayıtlar bulunduğunu gösterir. Dolayısıyla her ne kadar bu çalışma kapsamındaki veriler üzüntü duygusu ile karanlığı eşleştirmemiş olsa da Türkçenin de buna imkan sağlayan söz varlığına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu eşleşmenin Türkçede ağırlıklı olarak deyimlerle varlık gösterdiği düşünülmektedir.

3.2.1.2. Üzüntü DERSTİR

Bu metafor Korecede %0,65 oranla veri sunarak yirmi sekizinci en yaygın metafor olmuş ve yalnızca Korecede tespit edilmesi sebebiyle iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Korecedeki bu oran, DERS metaforunun üzüntüyü yorumlamada az da olsa yer bulan özgün bir kavramsal yapı olduğunu göstermektedir.

(329) 낙엽은 우리에게 슬픔만을 가르쳐주는 것이 아니다

/nagyeobeun uliege seulpummaneul galeuchyeojuneun geosi anida/

“Dökülmüş yapraklar bize yalnızca üzüntüyü öğreten bir şey değildir”

Bu kavramsal metafor üzüntü duygusunun Korecede öğrenilecek/öğretilecek bir ders olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu örnek, üzüntünün bir deneyim ya da yaşam olayı aracılığıyla kişiye ‘öğretilen’ bir içerik olarak ele alındığını göstermektedir.

(330) 눈물을 한 알씩 흘뿌리며 슬픔을 연습한다는 것

/nunmuleul han alssig heutppulimyeo seulpumeul yeonseubhandaneun geos/

“Bir damla gözyaşı akıtıp üzüntüyü pratik etmek”

(329) ve (330)’da soyut bir kavram olan üzüntü, öğrenilen bir ders gibi pratik edilen bir şey olarak düşünülmekte ve bu duygu kişiye bir başka şey tarafından öğretilen bir ders olarak algılanmaktadır.

3.2.1.3. Üzüntü RENKTİR

Korecede %0,54’lük oranda veri sunan RENK, Türkçede hiç veri sunmamıştır. Bu açıdan RENK metaforu Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan biridir.

Korecedeki bu oran, üzüntünün renk üzerinden kavramsallaştırılmasının sınırlı fakat dikkat çekici bir kullanım olduğunu göstermektedir.

(331) 마음의 슬픔을 색으로 나타내다

/maeumui seulpumeul saegeulo natanaeda/

“Kalbindeki üzüntüyü renk olarak ortaya çıkarttı”

(332) 모든 것들이 잿빛 우울로 다가와

/modeun geosdeuli jaesbich uullo dagawa/

“Her şey gri bir üzüntüyle yaklaşıyor”

Bu kavramsal metafor altında toplanan cümlelerin çoğunda üzüntü ve acının gri renk olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Renk belirtilmeyen örnekte de üzüntü ile renk arasında kavramsal bir eşleşme kurulmaktadır. Gri rengin kasvet ve ağırlık çağrışımları, onun üzüntünün olumsuz tonunu yansıtan bir kaynak alan olarak seçilmesini açıklamaktadır. Gri rengin yalnızca Korecede değil yapılan çalışmalarda başka dillerde de kaynak alan olarak kullanıldığı anlaşılmıştır. Fan (2012) mavi rengin üzüntü için kaynak olarak kullanıldığı (ÜZÜNTÜ MAVİDİR) İngilizcenin aksine Çincenin de üzüntü duygusunu gri renkle ilişkilendirdiğini belirterek GRİ kaynak alanıyla gerçekleştirilen kavramsal eşleşmelere Çinceden örnekler sunmuştur. Fakat Türkçe derlemde gri renge rastlanmaması, Türk kültüründe üzüntünün farklı renklerle ilişkilendirilmesine bağlanabilir. Nitekim, Türk kültürünün renklerle bağını araştıran Yıldırım’ın (2012) çalışması, Türkçede üzüntünün gök, ak ve kara renkleriyle ilişkilendirildiğini göstererek gri rengin tercih edilmemesini kültürel bağlamda açıklamaktadır.

Burada dikkat çekilmesi gereken bir nokta vardır. Kövecses, duyguların ifadesinde kullanılan metonimleri tartışırken, kapsamlı bir metonimi olan BİR DUYGUNUN FİZYOLOJİK VE DAVRANIŞSAL TEPKİLERİ DUYGU YERİNE GEÇER başlığı altında YÜZDEKİ RENK DEĞİŞİMİ kavramsal metonimisini ele alır. Öfke gibi duygular kişide çeşitli fizyolojik tepkilere yol açar ve yüz rengindeki değişim de bu tepkilerden biridir. Bu kullanım bir metafor değil, doğrudan bir metonimidir (Kövecses, 2014). Ancak bu çalışma kapsamındaki veriler analiz edildiğinde üzüntünün yüz rengindeki fizyolojik değişime dayanmadığı; aksine RENK alanından üzüntü alanına doğrudan bir metaforik eşleşme kurulduğu görülmektedir. Bu sayede üzüntüyü metaforik olarak ifade etmemiz mümkün olmaktadır. Literatürde bu kaynak alan üzüntü için kullanıldığında genellikle “siyah” renk de üzüntü arasında bir bağ kurulduğu görülmekteyken çalışma kapsamında elde edilen verilerde

siyah renge rastlanmamıştır. Bu durum, literatürde yaygın görülen üzüntü-siyah eşleşmesinin Korece verilerde ortaya çıkmadığını göstermektedir.

3.2.1.4. Üzüntü SOĞUKTUR

Bu metafor yalnızca Korecede %0,43'lük oranla veri sunarak otuz ikinci en yaygın metafor olmuş ve Türkçede tespit edilmemesi sebebiyle iki dil arasındaki farklılıklardan biri olmuştur.

(333) 서늘한 슬픔을 느껴졌지요

/seoneulhan seulpumeul neukkyeojyeossjiyo/

“Serin bir üzüntü hissedildi”

(334) 그 어린 소녀들에 대한 슬픔으로 가슴이 서늘했다

/geu eolin sonyeodeule dachan seulpumeulo gaseumi seoneulhaessda/

“O küçük kızlara üzüldüğümden yüreğim serindi”

Cümlelerden olumsuz bir duygu olan üzüntünün soğukluk olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Barcelona (1986), bu metaforu DÜŞÜK VÜCUT SICAKLIĞI metonimisine dayandırmaktadır (Türker, 2003, s. 106). Bu örnekler, bedenleşmiş bilişin metaforik kavramsallaştırmalardaki rolünü açık biçimde yansıtmaktadır. Ancak bu metafor Türkçede veri sunmamıştır. Günümüz Türkçesinde soğukluğun olumsuz durumlar ve duygularla ilişkilendirildiği “soğuk davranmak, soğuk karşılamak, (bir kişiden/işten) soğumak” gibi veya kişilik özelliği olarak “soğuk insan” gibi ifadelerde kendisini göstermektedir. Tam tersi durumun da söz konusu olduğu yani “soğuk” sözcüğünün olumlu anlam atfettiği “yüreğine soğuk su serpmek” gibi deyimler de bulunmaktadır (Çetinkaya, 2006). Ancak çalışma kapsamında taranan verilerde üzüntünün soğukluk olarak algılandığı örnekler rastlanmamıştır. Türkçede ‘soğuk’ sözcüğü çoğunlukla kişiler arası mesafe veya olumsuz değerlendirmeler için kullanıldığından, üzüntü duygusuna doğrudan kaynak alan oluşturmamaktadır. Dolayısıyla, Türkçenin söz varlığında soğukluk farklı duygusal işlevlere sahip olsa da derlem verileri üzüntünün soğukluk üzerinden kavramsallaştırılmadığını göstermektedir.

3.2.1.5. Üzüntü KOKUDUR

Bu kavramsal metafor da iki dildeki farklılıklardan biridir. Yalnızca Korecede veri sunan KOKU kaynak alanı %0,43 ile en az yaygın metaforlardan biri olmuştur. Korecede düşük oranda görülmesi, KOKU metaforunun üzüntüyü ifade etmek için nadiren başvurulmuş bir kaynak alan olduğunu göstermektedir.

(335) 슬픔의 냄새를 맡다

/seulpeumui naemsaeleul matda/

“Üzüntünün kokusunu almak”

(335) numaralı örnek, üzüntünün koklanabilen bir madde gibi algılanarak yaklaşan bir duygusal durumu önceden hissettiren bir işaret olarak görüldüğünü göstermektedir. Bu bağlamda KOKU kaynak alanı fiziksel tecrübelerimizin duygu metaforlarındaki etkinliğini ortaya koymaktadır.

3.2.1.6. Üzüntü ASTTIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede tespit edilmiş, dolayısıyla iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmeye karar verilmiştir. Korecede %0,32 oranında dilsel metafor sunarak en az yaygın kavramsal metaforlardan biri olmuştur. Bu düşük oran, bu metaforun üzüntünün kavramsallaştırılmasında oldukça nadir başvurulan bir kaynak alan olduğunu göstermektedir.

(336) 마음에 슬픔을 금할 수 없었다

/macume seulpeumeul geumhal su cobseossda/

“Kalbine üzüntüyü yasaklayamazsın”

Kövecses (2004) üzüntü, korku, aşk ve öfke duyguları için (TOPLUMSAL) ÜST metaforunun kaynak alan olarak kullanıldığını belirtmektedir. Fakat (335)’te Kövecses’in örneklerinin aksine üzüntü yöneten, yönlendiren, emreden konumunda değildir; tam tersi kendisinden güçlü bir varlık tarafından engellenmeye ve yasaklanmaya çalışılmaktadır. Bu engelleme fiziksel güç içermemekte ancak yetki içermektedir. Bu cümlelerde üzüntü güçlü olan değil, güçlü tarafından (kişinin kendisi ya da başka bir kişi) engellenen varlıktır. Bu nedenle, üzüntünün daha güçlü bir özne tarafından kontrol edilen bir varlık olarak betimlenmesi, ÜZÜNTÜ ASTTIR metaforuyla açıklanmaktadır. Kişiler arası hiyerarşinin belirgin olduğu Kore kültüründe, duyguların da hiyerarşik ilişkilerle kavramsallaştırılması toplumsal yapının dilsel metaforlara yansımaları olarak değerlendirilebilir.

3.2.1.7. Üzüntü GÜZELLİKTİR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dildeki farklılıklar başlığı altında incelenmiştir. %0,32 oranla otuz beşinci yaygınlıkta metafor olmuştur. Korecedeki düşük oran, üzüntünün güzellikle ilişkilendirilmesinin nadir fakat dikkat çekici bir kavramsallaştırma olduğunu göstermektedir.

(337) 아름다운 슬픔을 알게 되다

/aleumdaun seulpeumeul alge doeda/

“Güzel bir üzüntüden haberdar oldum”

(338) 슬픔의 미가 어째서 그토록 사람을 끌어당기는 것일까

/seulpeumui miga cojjaeseo geutolog salameul kkeuleodanggineun geosilkka/

“Üzüntünün güzelliği insanı neden bu kadar kendine çekiyor acaba”

(337) ve (338)’in gösterdiği gibi üzüntü duygusu estetik ve güzel bir kavram olarak algılanmaktadır. Bu örneklerde üzüntünün ‘güzel’ bir nitelik kazanması, duygunun yalnızca olumsuz bir hâl değil, aynı zamanda estetik bir derinlik kaynağı olarak da görüldüğünü göstermektedir. Bu kullanımın, Kore kültüründe melankolinin estetikle ilişkilendirildiği bazı kültürel eğilimlerle bağlantılı olabileceği değerlendirilmektedir.

3.2.1.8. Üzüntü RESİMDİR

Yalnızca Korecede veri tespit edildiği için bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki farklar başlığı altında ele alınmıştır. RESİM kaynak alanı Korecede %0,21 ile en yaygın otuz sekizinci metafor olmuştur. Bu düşük oran, üzüntünün resim üzerinden kavramsallaştırılmasının oldukça sınırlı bir kullanım olduğunu göstermektedir.

(339) 슬픔을 그리면서

/seulpeumeul geulimyeonseo/

“Üzüntünün resmini çizerek”

Bu cümlelerde üzüntü duygusunu anlatma, başkalarına olduğu haliyle aktarma çabasıyla ilişkilendirilmektedir. Üzüntü, bir resim gibi çizilerek başkalarına aktarılabilen, somutlaştırılabilir bir duygu olarak kavramsallaştırılmaktadır.

3.2.1.9. Üzüntü KEYİFLİ TECRÜBEDİR

Yalnızca Korecede veri sunan bu metafor %0,21 ile kırkinci yaygınlıktadır. Bu kavramsal metafora ait dilsel örnekler Türkçe derlemde rastlanmadığından iki dildeki farklılıklar altında ele alınmıştır. Bu düşük oran, üzüntünün keyifli bir deneyim olarak kavramsallaştırılmasının Korecede oldukça nadir görülen bir kullanım olduğunu göstermektedir.

(340) 시인의 슬픔을 즐겨본다

/siinui seulpeumeul jeulgyeobonda/

“Şairin üzüntüsünün tadını çıkarıyorum”

(341) 우울함도 즐길 만한 감정이지만

/uulhamdo jeulgil manhan gamjeongijiman/

“Üzüntü de keyfi çıkarılabilecek bir duygudur fakat”

Pozitif bir anlam taşıyan “keyfini/tadını çıkarmak” gibi ifadelerin üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında da kullanılıyor olması dikkat çekicidir. Bu örneklerde üzüntü duygusuna pozitif bir anlam atfedilmektedir. (340) ve (341) numaralı örnekler, üzüntünün tıpkı hoş bir deneyim gibi ‘tadına varılabilen’ bir duygu olarak betimlendiğini göstermektedir.

3.2.1.10. Üzüntü HAVA OLAYIDIR

Yalnızca Korecede veri tespit edilmiş olması açısından bu metafor Korece ve Türkçe arasındaki farklılıklardan biri olmuştur. Korece %0,21 ile kırk birinci yaygınlıktaki üzüntü metaforu olmuştur.

(342) 우울함의 안개가 짙게 깔린 ‘카사블랑카’에서

/uulhamui angaega jitge kkallin ‘kasabeullangka’eseo/

“üzüntü bulutlarının yoğun bir şekilde biriktiği Casablanca’da”

(343) 뿌우연 우울을 타고

/ppuuyeon uuleul tago/

“bulanık bir üzüntü hissediyor”

Örneklerde üzüntü duygusu genellikle kederle ilişkilendirilen bulut ve sis olayı olarak kavramsallaştırılmaktadır. Bu kaynak alana ait dilsel metaforlar Türker (2003)’de GÜÇLÜ DOĞA OLAYI kavramsal metaforu altında ele alınmıştır. Ancak GÜÇLÜ DOĞA OLAYI’nın sunduğu dilsel ifadelerde güç ve üzüntüyü tecrübe eden kişinin bu gücün karşısındaki pasifliği söz konusuysa HAVA OLAYI kaynak alanının güdülediği dilsel metaforlarda güçten ziyade yoğunluk ve belirsizlik vurgusu bulunur. Üzüntü duygusunun yoğunluğu arttıkça saydamlığı azalan bulutların ya da sisin de yoğunluğu artmaktadır. Bu kaynak alana Türkçe derlemde rastlanmamıştır. Ancak özellikle bulutun olumsuz duygularla ilişkilendirildiği Türk Dil Kurumu’nun Güncel Türkçe Sözlüğündeki bulut tanımından da anlaşılmaktadır. Bulut sözcüğünün üçüncü ve son tanımı “keder, endişe” olarak verilmektedir (Türk Dil Kurumu, t.y.)¹⁰. TDK’de bulutun ‘keder, endişe’ anlamıyla tanımlanması, Türkçede hava olayları ile olumsuz duygular arasında dolaylı bir bağlantı bulunduğunu göstermektedir. Dolayısıyla Türkçe derlemde üzüntü doğrudan bulut veya sisle ilişkilendirilmese de keder kavramının bulut imgesiyle bağlantılı olması iki dil arasında örtük bir benzerlik ihtimaline işaret etmektedir.

3.2.1.11. Üzüntü YALNIZLIKTIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Korecede de tek örnekle %0,10 yaygınlık göstermiş böylece en az yaygın metaforlardan biri olmuştur. Bu tek örnek, üzüntünün yalnızlıkla ilişkilendirilmesinin oldukça nadir bir kavramsallaştırma olduğunu göstermektedir.

(344) 아빠의 눈빛에서 결코 지워지지 않는 그 외로운 우울을 이해할

/appaui nunbicheseo gyeolko jiwojiji anhneun geu oeloun uuleul ihachal/

“Babanın gözünün ışığında kesinlikle silinmeyen o yalnızlık üzüntüsünü anlayacak”

(344)’te üzüntü duygusu yalnızlık olarak kavramsallaştırılmaktadır. Türker’in (2003) Korece üzerinden ulaştığı bulguları da benzer şekilde yalnızlığın üzüntünün psikolojik bir sonucu olarak kavramsallaştırıldığını göstererek bu örneği desteklemektedir. Ancak Türkçe derlemde bu kavramsal metafora rastlanmamış olması, yalnızlık ve üzüntü ilişkisinin Türkçede bu şekilde metaforik bir yapıyla ifade edilmediğini göstermektedir.

3.2.1.12. Üzüntü BİNADIR

Bu kavramsal metafor yalnızca Korecede veri sunmuş olması bakımından iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Korecede de tek örnekle %0,10 yaygınlık göstermiş böylece en az yaygın metaforlardan biri olmuştur. Korecedeki tek örnek, bu metaforun üzüntünün kavramsallaştırılmasında oldukça nadir bir kullanım olduğunu göstermektedir.

(345) 슬픔의 성곽

/seulpeumui seonggwag/

“üzüntü kalesi”

(345) numaralı örnekte üzüntü, dış etkenlere karşı korunabilen kapalı bir yapı olarak betimlenmektedir. Kale sözcüğüyle üzüntü duygusunun o mekanda zarar görmeden kalabildiği, korunabildiği için de yok olamadığı vurgulanmaktadır. Kale imgesi, bu duygunun kişide yerleşip kalıcılık kazanması anlamında kullanılmaktadır.

3.2.2. Türkçede Olup Korecede Olmayan Üzüntü Metaforları

3.2.2.1. Üzüntü KAYNAKTIR

İki dil arasındaki bir diğer farklılık da KAYNAK metaforudur. Bu kaynak alan Korece derlemde hiç veri sunmamışken Türkçede %2,37 ile dokuzuncu metafor olmuştur.

(346) gerçek bir üzüntü kaynağı

(347) yitip gidişi de ayrı bir acı kaynağı olmuştu benim için

KAYNAK metaforu üzüntü duygusunun bir çıkış noktası olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu dilsel metaforlar SIVI metaforunun altında da gruplandırılabilirdi ancak bu ifadeler kişinin ıslandığı, içine battığı, içinde yüzebildiği SIVI metaforunun aksine daha çok üzüntü duygusunun bir başlangıç ve çıkış noktası olduğuna vurgu yapmaktadır. Bu sebeple ayrıca gruplandırılmasına karar vermiştir. Üzüntü kaynağı' veya 'acı kaynağı' gibi ifadeler, belirli kişi ya da durumların üzüntüyü tetikleyen bir çıkış noktası olarak kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Bu anlamda o kişi ya da durum var olmaya devam ettikçe üzüntü duygusunun da ortaya çıkmaya devam edeceği anlaşılmaktadır.

3.2.2.2. Üzüntü ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR

Bu metaforun yalnızca Türkçede görülmesi, üzüntünün fiziksel bir kuvvet olarak kavramsallaştırılmasının iki dil arasında belirgin bir farklılık oluşturduğunu göstermektedir. Yalnızca Türkçe derlemde veri sunmuş olan bu metafor Türkçede de yaygın metaforlardan biri değildir. %0,30 oranla yirmi altıncı sırada yer almıştır.

(348) Onu düşündükçe bir acı saplanıyordu yüreğine

(349) Benim “anne-baba ailemi” o acı yıktı

(348) ve (349) numaralı örneklerde üzüntü, kişiye doğrudan temas eden ve bedeni etkileyen güçlü bir darbe, fiziksel kuvvet gibi algılanmaktadır. Bu fiziksel kuvvet üzüntü duygusunun yoğunluğuyla doğru orantılı olarak kontrolsüz bir şekilde kişi üzerinde etkin hale gelmektedir. Bu güç, kişinin göğsünde bir bıçak saplanması gibi hissedilmekte veya kişinin aile gibi değer verdiği bir şeyi yıkabilmektedir.

3.2.2.3. Üzüntü DEĞERLİ NESNEDİR

DEĞERLİ NESNE kaynak alanı yalnızca Türkçe derlemde tespit edilmesi açısından iki dil arasındaki farklardan biridir. Bu kaynak alan Türkçede %0,20 ile en yaygın otuzuncu kavramsal metafor olmuştur.

(350) acı da hayal dünyanızın mücevherlerinden biri

(351) acı değerliydi

Oldukça sınırlı sayıda veri sunan bu kaynak alan, üzüntü duygusunun gerek maddi gerekse manevi olarak değerli olduğu anlamını taşımaktadır. ‘Mücevher’ ve ‘değerli’ sözcükleri, üzüntünün maddi ya da manevi açıdan kıymet atfedilen bir unsur olarak görüldüğünü göstermektedir. Derlem analizi boyunca genellikle Kore kültüründe üzüntü ve acının aynı zamanda pozitif bir değer olarak algılandığını gösteren örnekler tespit edilmiş olunmasından dolayı Türkçe derlemde bu metaforun görünmesi, üzüntünün kimi bağlamlarda olumlu bir anlam kazanabildiğine işaret etmektedir. Ancak iki bin verinin içinde yalnızca iki veri sunmuş olması bu kaynak alanın Türkçede de yaygın olarak kullanılmadığını göstermektedir.

3.3. Değerlendirme

Bu bölümde Korece ve Türkçe arasındaki üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasındaki benzerlik ve farklılıklar analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda 48 kavramsal metafora ulaşılmış olup bu sayı, üzüntünün iki dilde geniş ve çeşitli biçimlerde kavramsallaştırıldığını göstermektedir. Bunların içinde 33 kavramsal metafor iki dilde de yer almış; bu durum diller arasındaki benzerlikleri ortaya koymuştur. Her iki dilden de elde edilen kavramsal metaforlar karşılaştırıldığında iki dilde de ortak olan kaynak alanların, yalnızca bir dilde görülenlere kıyasla daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, üzüntü metaforlarında benzerliklerin farklılıklara kıyasla daha baskın olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte yalnızca bir dilde ortaya çıkan metaforlar, iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmiştir. İki dil arasındaki farklı üzüntü metaforlarının sayısı 16 olmuştur. Ayrıca bazı kavramsal metaforlar her iki dilde bulunmakla birlikte, bu metaforların kullanım oranlarının diller arasında değişiklik gösterebildiği de tespit edilmiştir. Tablo 10, üzüntünün kavramsallaştırılmasında kullanılan tüm kaynak alanların her iki dildeki oranlarını karşılaştırmalı olarak sunmaktadır.

Tablo-10. Korece ve Türkçedeki Üzüntü Metaforlarının Yayınlıkları

	Kavramsal metaforlar	KORECE		TÜRKÇE	
		Sıklık	Oran (%)	Sıklık	Oran (%)
1	ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	150	16,44	98	10,11
2	ÜZÜNTÜ EŞYADIR	129	14,14	3	0,30
3	ÜZÜNTÜ (İSTENEN) SAKLI NESNEDİR	52	5,70	11	1,13
4	ÜZÜNTÜ CANLI VARLIKTIR	51	5,59	16	1,65
5	ÜZÜNTÜ KAPTIR	48	5,26	84	8,66
6	ÜZÜNTÜ (SOMUT) NESNEDİR	46	5,04	176	18,16
7	ÜZÜNTÜ SIVIDIR	43	4,71	2	0,20
8	ÜZÜNTÜ YOĞUNLUKTUR	34	3,72	161	17,67
9	ÜZÜNTÜ ZORLUKTUR	30	3,28	203	20,94
10	ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR	28	3,07	6	0,61
11	ÜZÜNTÜ DÜŞMANDIR	27	2,96	8	0,82
12	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/ RAHATSIZLIKTIR	24	2,63	2	0,20
13	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL BULUNUŞTUR	21	2,30	26	2,68
14	ÜZÜNTÜ YİYECEKTİR	19	2,08	1	0,10
15	ÜZÜNTÜ İSTENMEYEN ŞEYDİR	16	1,75	1	0,10
16	ÜZÜNTÜ SESTİR	16	1,75	13	1,34
17	ÜZÜNTÜ KARANLIKTIR	15	1,64	-	-
18	ÜZÜNTÜ DERİNLİKTİR	15	1,64	36	3,71
19	ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR	15	1,64	2	0,20
20	ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR	14	1,53	6	0,61
21	ÜZÜNTÜ IŞIKTIR	11	1,20	2	0,20
22	ÜZÜNTÜ YÜKTÜR	10	1,09	9	0,92
23	ÜZÜNTÜ AŞAĞIDIR	9	0,98	5	0,51
24	ÜZÜNTÜ YERDİR/DESTİNASYONDUR	9	0,98	3	0,30
25	ÜZÜNTÜ YAZIDIR	8	0,87	1	0,10
26	ÜZÜNTÜ DÖNÜŞÜMDÜR	8	0,87	9	0,92
27	ÜZÜNTÜ ÜRÜNDÜR	8	0,87	28	2,88
28	ÜZÜNTÜ DERSTİR	6	0,65	-	-
29	ÜZÜNTÜ SAF/KARIŞIK MADDEDİR	6	0,65	5	0,51
30	ÜZÜNTÜ RENKTİR	5	0,54	-	-
31	ÜZÜNTÜ (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR	5	0,54	7	0,72
32	ÜZÜNTÜ SOĞUKTUR	4	0,43	-	-
33	ÜZÜNTÜ KOKUDUR	4	0,43	-	-
34	ÜZÜNTÜ ASTTIR	3	0,32	-	-
35	ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR	3	0,32	-	-
36	ÜZÜNTÜ ATEŞTİR	3	0,32	6	0,61
37	ÜZÜNTÜ ŞUURSUZLUKTUR	3	0,32	1	0,10
38	ÜZÜNTÜ RESİMDİR	2	0,21	-	-

39	ÜZÜNTÜ TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNEDİR	2	0,21	5	0,51
40	ÜZÜNTÜ KEYİFLİ TECRÜBEDİR	2	0,21	-	-
41	ÜZÜNTÜ HAVA OLAYIDIR	2	0,21	-	-
42	ÜZÜNTÜ GERÇEKTİR/SAHTEDİR	2	0,21	4	0,41
43	ÜZÜNTÜ GEREKSİZDİR	1	0,10	1	0,10
44	ÜZÜNTÜ YALNIZLIKTIR	1	0,10	-	-
45	ÜZÜNTÜ BİNADIR	1	0,10	-	-
46	ÜZÜNTÜ KAYNAKTIR	-	-	23	2,37
47	ÜZÜNTÜ ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVETTİR	-	-	3	0,30
48	ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR	-	-	2	0,20

Deignan (2003, s. 257), kültür ve metaforik ifadelerdeki dolaylı bağlantıyı incelediği çalışmasında aynı metaforların başka dillerde de kullanılabildiğini ancak bu kavramsal metaforların bazı dillerde daha görünür olduğunu, sıklığının daha fazla olabildiğini belirtir. Tablo-10'da analiz sonucu ulaşılan kavramsal metaforların her iki dildeki yaygınlığı açık bir şekilde görülmektedir. Ortaya çıkan sonuç, her iki dilde de varlık gösteren üzüntü metaforlarının dillerdeki yaygınlığı açısından farklı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Bu çalışmada analiz edilen kaynak alanlar incelendiğinde literatürde başta Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmalarında olmak üzere birçok başka dilde de tespit edilen kaynak alanların Korece ve Türkçedeki üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında da kullanıldığı gözlenmiştir. Bunlardan en yaygın olarak kullanılanlardan birinin insanın fiziksel dünyayla tecrübelerinin güdülediği KAP imge şeması olduğu görülmüştür. İki dilde de üzüntünün kabın içindeki bir madde olarak algılandığı ya da kimi durumlarda üzüntü duygusunun kendisinin KAP olarak kavramsallaştırıldığına dair örneklerle rastlanmıştır. Bu anlamda KAP metaforu iki dilde de oldukça etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

DÜŞMAN, HASTALIK, CANLI VARLIK, SIVI, YİYECEK, SES, YÜK gibi kaynak alanların her iki dilde de veri sunmuş olması, bu alanların farklı dillerde de duyguların kavramsallaştırılmasında yaygın biçimde kullanıldığını gösteren Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006) bulgularıyla uyumludur. Bunun yanında üzüntü duygusuna verilen bazı davranışsal tepkiler de üzüntü duygusu hakkındaki metaforlara yol açmıştır. GÖZYAŞI ÜZÜNTÜ YERİNE GEÇER kavramsal metonimisiyle güdülenmiş AĞLAMA/GÖZYAŞI bunlardan biridir. Korece ve Türkçede tespit edilen davranışsal tepkilerin yol açtığı metonimik temelli bu metaforlar Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmalarında da tespit edilmiştir. Bu nedenle Korece ve Türkçedeki

bu örnekler ÜZÜNTÜ AĞLAMA/GÖZYAŞIDIR metaforunun evrenselliğine kanıt sunmaktadır. Bununla birlikte, evrensel olarak birçok dilde kullanılan bu kaynak alanlar Korece ve Türkçede aynı kalıplarla ortaya çıkmamış, örneklerin biçimi ve hedef alanla kurulan eşleşmelerde çeşitli farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu da evrensel metaforlarda bile kültüre özgü durumlar olabileceğinin kanıtı niteliğindedir.

Örneğin üzüntü duygusu için veri sunan KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR metaforuna ait örnekler incelendiğinde, duygunun yoğunluğu ile bu kabın patlaması yalnızca Koreceye özgü bir kullanım değildir; Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006) gibi çalışmalarda da benzer patlama örnekleri bulunur. Ancak bu örnekler çoğunlukla öfke hedef alanına ilişkindir. Korece derlemde ise üzüntü duygusunun da basınç yaratıp ‘patladığı’ görülmektedir. Kim ve Kwon (2016), bu durumun Kore toplumundaki hiyerarşik yapı ve duyguları bastırma kültürüyle ilişkili olduğunu belirtir. Yüzyıllar boyunca Konfüçyanizmin ağır hiyerarşi anlayışıyla şekillenmiş Kore toplumunda geçmişte bu hiyerarşinin alt basamaklarında yer alan kadın ve gençler hiyerarşik olarak kendilerinden üst kişilerin eziyetlerine katlanmak durumunda kalmış ve duygularını bastırmıştır. Uzun süre bastırılan duygular günün sonunda kişide patlamaya sebep olduğu için Koreliler üzüntü duygusunu kabın içinde bulunan basınç altındaki madde olarak düşünmekte ve buna uygun dilsel ifadeler kullanmaktadır. Bu bakımdan evrensel olan KAP metaforunun Koreceye özgü özellikler sergilediği görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışma kapsamında yapılan çözümlemelerin sonuçları Kövecses (2005)’in farklı kültürlerde belli bir kaynak alanın farklı hedef alanların kavramsallaştırılmasında kullanılabildiği iddiasını desteklemektedir.

Benzer şekilde YİYECEK metaforu ile ilişkili olduğu düşünülen TAT kaynak alanı da Stefanowitsch (2006)’in verilerinde yer almakta fakat Korece ve Türkçedeki örneklerden farklılaşmaktadır. İngilizcede üzüntü, tadı olan bir yiyecek olarak düşünülmekte ve bu sebeple Stefanowitsch (2006) TAT kavramsal metaforunu önermiştir. Korece ve Türkçede ise üzüntü tadına bakılan, yenilen yiyecek ya da içecek olarak algılandığından YİYECEK metaforu önerilmiştir. Dolayısıyla bu durum da evrensel olarak değerlendirilebilecek bir başka metaforun Korece ve Türkçede çok daha farklı şekilde ifade edildiğine bir örnek olmaktadır.

İki dilde de tespit edilen metaforlardaki farklılıkların yanı sıra yalnızca Korecede ya da Türkçede olan metaforların varlığı da Korece ve Türkçedeki farklılıklardan biri olarak kabul edilmiştir. KARANLIK metaforu birçok dilde bulunmasına rağmen bu çalışmada yalnızca Korece derlemde veri tespit edilmiştir. Ancak bu kaynak alanın Türkçe derlemde veri sunmamasının

seçilen anahtar sözcüğün karanlık metaforunu yakalayamamış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim Çetinkaya (2017b) Türkçedeki üzüntü kavramının da karanlık ile ilişkilendirildiğini gösteren deyimler sunmuştur.

Bunun yanında Kövecses (2005)'in bir başka kültürel farklılaşma olarak ele aldığı gibi tamamen dile özgü yeni kavramsal metaforlar da tespit edilmiştir. Buna bir örnek olarak PAYLAŞIM metaforu verilebilir. Bu metafora ne Kövecses (2004)'in çalışmalarında ne de Stefanowitsch (2006)'in çalışmasında rastlanmıştır. Kore ve Türk kültürlerinde üzüntünün başkalarıyla paylaşılmasına olumlu anlam atfediliyor olması, bu metaforun her iki dilde de ortaya çıkmasına yol açmış gibi görünmektedir.

Bir diğer kültürler arası farka gönderme yapan kavramsal metafor ÜZÜNTÜ ASTTIR olmuştur. Bu kavramsal metafor sınırlı sayıda da olsa yalnızca Korecede veri sunmuştur. Toplumsal hiyerarşinin Türkiye'ye göre daha sert hissedildiği Kore toplumunda bu hiyerarşinin dildeki yansımalarından biri olmuştur. Literatürde genellikle öfke ve korku için kullanılan (TOPLUMSAL KONUM) ÜST metaforu, duygunun kişiyi kontrol eden 'üst' bir güç gibi davranmasını ifade eder (Stefanowitsch, 2006). Ancak bu çalışmadaki Korece örneklerde tam tersi bir durum vardır: üzüntü, üst konumdaki bir otorite tarafından engellenen veya yasaklanan 'alt' bir varlık gibi kavramsallaştırılmaktadır. Bu nedenle ÜZÜNTÜ ASTTIR metaforu önerilmiştir. Kore toplumundaki ast-üst ilişkisinin, hiyerarşik yapılanmanın kavramsal metaforlardaki tezahürü olarak değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında toplanan verilerde dikkat çeken bir diğer husus olumsuz bir duygu olan üzüntüye Korecede sıklıkla olumlu anlamlar yüklenmesidir. ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR, IŞIKTIR ve GÜZELLİKTİR metaforları açıkça bu eğilimi örneklemektedir. ÜZÜNTÜ İSTENEN/SAKLI NESNEDİR metaforunun iki yönü vardır. İlki kişinin bu duyguyu içinde saklaması, dışarıya yansıtmaması ile alakalı iken diğeri olumsuz duygu olmasına rağmen kişinin bu duyguyu içinde tutmaktan hoşlanması veya onu bağrında tutması ile ilgilidir. Üzüntünün olumlu tarafını vurgulayan bir başka metafor olan ÜZÜNTÜ IŞIKTIR metaforu iki dilde de saptanmış olsa da Korecede daha sık kullanıldığı anlaşılmıştır. Genellikle olumlu ruh haliyle ilişkilendirilen ışığın üzüntü gibi olumsuz bir duyguya kaynaklık etmiş olması oldukça dikkat çekicidir. ÜZÜNTÜ GÜZELLİKTİR metaforu da Korecenin aksine Türkçede hiç veri sunmamıştır. Bu bulguların Kore toplumunda tarihsel olarak toplumda oldukça fazla etkin olan üzüntü duygusunu kabul etme ve kucaklama algısıyla paralel olduğu vurgulanmalıdır. Ancak bu noktada üzerine düşünülmesi gereken bir diğer pozitif çağrışımı olan ÜZÜNTÜ DEĞERLİ NESNEDİR metaforu

olmuştur. İSTENEN NESNE, IŞIK ve GÜZELLİK gibi üzüntü duygusunu olumlu bir kavram olarak değerlendiren kaynak alanlarının aksine DEĞERLİ NESNE kaynak alanı derlem verilerine göre yalnızca Türkçede veri sunmuştur. Fakat bu kaynak alan yalnızca Türkçede görülmüş olsa da kullanım sıklığı oldukça düşüktür; derlemde sadece iki örneğe rastlanmıştır. Bu nedenle genel eğilim değerlendirildiğinde üzüntünün olumlu yönlerinin Korecede Türkçeye kıyasla daha güçlü bir biçimde vurgulandığı anlaşılmaktadır. Bu da iki dil arasındaki önemli farklardan olmuştur.

Özetle, derlem analizi sonucu Korece ve Türkçedeki üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında başta Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmaları başta olmak üzere daha önceki literatürde yer almış birçok kaynak alanın kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak evrensel sayılabilecek bu kaynak alanların Korece ve Türkçe derlemdeki verilerde üzüntünün farklı yönlerini vurgulayabildikleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in çalışmalarında daha önce yer almamış metaforlara da rastlanmış ve bunların bazılarının toplumun kültürel kodlarında saklı olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Bu açıklamalar ışığında özetle aşağıdaki sonuçlara erişilmiştir:

- İki dilde tespit edilen kavramsal metaforların büyük çoğunluğu örtüşmekte, bu da benzerliklerin farklılıklara kıyasla daha baskın olduğunu göstermektedir.
- Her iki dilde de görülen aynı kavramsal metaforlar, kullanım sıklıkları açısından farklılık gösterebilmektedir.
- Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'in İngilizcede üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanıldığını tespit ettiği metaforların bir kısmının Korece ve Türkçede de görülmesi, bu metaforların kültürler arası evrenselliğini desteklemektedir.
- Bunların yanında literatürde yer almayan ve yalnızca Koreceye veya Türkçeye özgü yeni metaforlar da tespit edilmiştir.
- Üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında Korece ve Türkçe arasındaki en önemli fark iki dilin konuşucularının bu duyguya olan yaklaşımlarında fark edilmiştir. Korecede üzüntünün (İSTENEN) SAKLI NESNE, IŞIK veya GÜZELLİK gibi olumlu çağrışımlarla ifade edilmesi ve bu metaforların oranının daha yüksek olması, Kore toplumunun üzüntüye anlam yüklerken daha pozitif bir yönelim gösterebileceğine işaret etmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Kavramsal metafor kuramına göre metafor dilden önce zihinde meydana gelmekte ve bunda insan bedeninin dış dünyayla olan etkileşimi belirleyici olmaktadır. İnsan bedeni ve deneyimleri dünyanın her yerinde aynı olduğundan kavramsal metaforlar da evrenseldir. Duygu metaforlarını araştıran Kövecses (2005) ise “farklılaşma” ifadesiyle duygu metaforlarında kültürler arası farklar olabileceğini belirtmiştir. Bu görüşe istinaden dünyanın her yerinde farklı diller üzerinde yapılan çalışmalar, duygu metaforlarında hem kültüre özgü hem de ortak yönlerin bulunduğunu göstermiştir. Ancak Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarını kültürel gerekçeleriyle karşılaştıran bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada coğrafi olarak birbirinden bir hayli uzakta olan ancak tarihsel ve kültürel bağları oldukça yakın olan Korece ve Türkçeye ait derlem verileri aracılığıyla iki toplumda mutluluk ve üzüntünün nasıl kavramsallaştırıldığı karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma ile elde edilen bulgular neticesinde hem Kövecses (2005)’in metaforlarda farklılaşma savına dayanarak iki dile özgü metaforlar tespit edilmiş hem de Korece ve Türkçe arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda iki toplumun karmaşık kültürel yapılarının duyguların kavramsallaştırılmasında oynadığı rol irdelenmeye çalışılmış ve biri Uzak Doğu diğeri Avrupa, Asya ve Orta Doğu kültürleriyle harmanlanmış iki dile özgü mutluluk ve üzüntü metaforları kültürel temelleriyle beraber açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında çalışmanın ilk ayağını oluşturan Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını tespit edebilmek için iki dil için de veri toplama aracı olarak internet derlemleri kullanılmıştır. Korece için KUD, Türkçe için ise TUD’dan belirlenen anahtar sözcüklerle Stefanowitsch (2006)’ın metaforik örüntü analizi yöntemi ile veri çekilmiş ve bu veriler

mutluluk ve üzüntü metaforlarında kullanılan kaynak alanlar açısından analiz edilerek sınıflandırılmıştır. Bu noktada derlem kullanımının bazı sınırlılıkları olsa da geniş veri erişimi sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir. Daha sonra ise bu kaynak alanlar Korece ve Türkçedeki benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma yapılırken Barcelona (2000b)'nın yaklaşımı izlenmiş; öncelikli olarak bir kavramsal metaforun her iki dilde de bulunup bulunmadığı, detaylanma biçimleri ve son olarak kavramsal metaforların iki dildeki yaygınlıkları ölçülmüştür.

Çalışmanın Korece ve Türkçenin paylaştığı çok sayıda yapısal ve kültürel ortaklıktan dolayı mutluluk ve üzüntü metaforlarındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla çıkacağı varsayılmıştır. Analiz sonuçları, başlangıçta öngörüldüğü gibi iki dilde benzer metaforların daha baskın olduğunu göstermiştir. Tablo-5 ve Tablo-10 Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarını karşılaştırmalı olarak ele almakta ve yaygınlık durumlarını göstermektedir.

Çalışmanın ilk araştırma sorusu olan Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü metaforlarında kullanılan kaynak alanların neler olduğu 2. ve 3. bölümlerde ortaya konulmuştur. 2. araştırma sorusunda belirttiği gibi Korece ve Türkçenin duygu metaforlarındaki evrenselliği destekleyip desteklemediği de araştırılmıştır. Her iki dilde de hem mutluluk hem üzüntü duygularına ait metaforların bir kısmı İngilizce literatürde ortaya konulmuş metaforlardandır. Tablo-11, literatürdeki mutluluk ve üzüntü duyguları için tespit edilmiş kaynak alanların Korece ve Türkçedeki mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılması için de kaynaklık ettiğini göstermektedir. Evrensellik karşılaştırmaları, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006)'ın çalışmaları üzerinden yapılmıştır. Kavramsal metafor kuramı literatüre İngilizceden toplanan dilsel verilerle kazandırıldığı ve bu verilerle evrensellik iddiasında bulunulduğundan dolayı adı geçen araştırmacıların çalışmaları baz alınmıştır. Tablo 11'de yer alan kaynak alanlar, Kövecses (2004) ve Stefanowitsch (2006) çalışmalarında tanımlanmış olup, bu alanların Korece ve Türkçede de bulunduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın verileri bu kaynak alanların evrensellik potansiyelini mutluluk ve üzüntü açısından desteklemektedir.

Tablo-11. Korece ve Türkçe Derleminden Literatürle Uyuşan Metaforlar

MUTLULUK/ÜZÜNTÜ
KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDAKİ) MADDEDİR
SIVIDIR
CANLI VARLIKTIR
KARIŞIK MADDEDİR
DÜŞMANDIR

KAP imge şeması birçok dilde olduğu gibi Korece ve Türkçede de duyguları anlamada kullanılmaktadır. Toplanan verilerin gösterdiği gibi MUTLULUK/ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDAKİ) MADDEDİR metaforunda gerek mutluluk gerek üzüntü duyguları kabın içindeki bir madde olarak algılanmaktadır. Bu çalışma kapsamında analiz edilen verilerde kabın içindeki madde yalnızca sıvıyla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda gaz olarak da düşünülmektedir. Hatta sınırlı sayıda da olsa kaptaki maddenin katı madde olduğunu gösteren örneklerle de rastlanmıştır. MUTLULUK/ÜZÜNTÜ KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDAKİ) MADDEDİR metaforu literatürde bulunmasından dolayı çalışmamızda elde edilen bulgularla Korece ve Türkçe açısından KAP metaforunun evrenselliğine katkı sunmaktadır.

SIVI metaforu da benzer şekilde literatürde yer almakta ve iki dilde de varlık göstermekte ve hem mutluluk hem üzüntü duygusunu kavramsallaştırmada farklı yaygınlıklarda da olsa kullanılmaktadır. İki dilde de ıslaklık olarak algılanan mutluluk ve üzüntü duygusuyla kişi ıslanmakta ya da duygunun kendisi akışkan bir SIVI olarak değerlendirilmektedir.

Mutluluk ve üzüntü duygularının bir CANLI VARLIK olarak algılandığı dilsel metaforlar da literatürde bulunmaktadır. Aynı kavramsal metafor Korece ve Türkçe derlemde de yer almaktadır. Bu ifadelerde mutluluk ve üzüntü; kişi, hayvan ya da bitki olarak kavramsallaştırılmaktadır.

KARIŞIK/SAF MADDE metaforu da alanyazında yer almakta, bu kavramsal metaforun dilsel örneklerinde mutluluk ve üzüntü duygusu başka duygularla bir arada var olabilen, başka maddelerle karışık halde bulunabilen ya da tam tersi hiçbir şeyle karışmamış, tamamen saf bir madde olarak düşünülmektedir.

DÜŞMAN kaynak alanının çalışma kapsamında her iki dilde de hem mutluluk hem üzüntü duygusu için kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu kaynak alan literatürde üzüntü duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılmasından dolayı araştırma kapsamında tespit edilen metaforlar içinde literatür verisini destekleyenlerden biri olmuştur.

Literatür ile paralellik gösteren bütün bu ortaklıklar kavramsal metafor teorisinin evrensellik iddiasını destekleyecek niteliktedir. Literatürde yer alan fakat yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede bulunduğu Tablo-11’de yer almayan kaynak alanlar da tespit edilmiştir.

Örneğin, KARANLIK kaynak alanı literatürde üzüntü duygusuna kaynaklık etmekle birlikte derlemelerden toplanan veriler içinde yalnızca Korecede dilsel metafor örneğine rastlanmıştır. Veriler KARANLIK kaynak alanının Türkçede üzüntü duygusu için kullanılmadığını göstermiştir.

Benzer şekilde SOĞUK kaynak alanının Türkçe derlemelerden toplanan veriler içinde üzüntü duygusu için kullanılmadığı fark edilmiştir. Yalnızca Korecede üzüntü duygusu SOĞUK olarak algılanmaktadır.

ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVET kaynak alanı da literatürde bulunmasına rağmen yalnızca Türkçede veri sunmuş, Korece derlemelerde örneğine rastlanmamıştır. Yukarıdaki bu kaynak alanların literatürde bulunmasına rağmen, yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede veri sunmuş olması kavramsal metaforların diller arasında farklılıklar gösterdiği savını desteklemektedir.

Korece ve Türkçede Tablo-11’de sıralananların dışında kalan birçok metafor da tespit edilmiştir. Çalışmanın 3. sorusuyla Koreceye ve Türkçeye özgü metaforların olup olmadığı da araştırılmış ve iki dile özgü metaforlar tespit edilmiştir. Literatürde karşılaşılmamış bu metaforların bir kısmının kültürel unsurlarla güdülenmiş olduğu tespit edilmiştir. Gerek mutluluk duygusunda gerekse üzüntü duygusunda Korece ve Türkçeye has metaforların sayısının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, çalışmanın mevcut literatürdeki metaforların büyük bir kısmının Korece ve Türkçede de yer alacağı varsayımıyla uyumsuzluk göstermiştir.

Aşağıda Korece ve Türkçeye has mutluluk ve üzüntü kavramsal metaforları bulunmaktadır. Öncelikle mutluluk duygusundaki iki dile özgü durumlar incelenecektir. Bu bağlamda Tablo-12 mutluluk duygusunun iki dile özgü olarak sunmuş olduğu metaforları göstermektedir.

Tablo-12. Mutluluk Duygusundaki Korece ve Türkçeye Özgü Metaforlar

İki dilde de veri sunan metaforlar	Sadece Korecede veri sunan metaforlar	Sadece Türkçede veri sunan metaforlar
MUTLULUK		
EŞYA	KEYİFLİ TECRÜBE	DERİNLİK
İSTENEN/SAKLI NESNE	FİZİKSEL	DURUM
YOĞUNLUK	UYARILMA	MAKİNE
(SOMUT) NESNE	KIRILGAN NESNE	
DEĞERLİ NESNE	MÜKEMMELLİK	
KAP	AST	
VAR OLMA		
PAYLAŞIM		
GERÇEK/SAHTE		
YER/DESTİNASYON		
YİYECEK		
ÜRÜN		
GÖZYAŞI		
TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE		
ZORLUK		
SES		
DÖNÜŞÜM		
RÜYA/HAYAL		
RESİM		
DERS		
RENK		
FİZİKSEL HAREKET		
(YÜZDEKİ) YAZI		
BİNA		
YÜK		
KAYNAK		

Korece ve Türkçedeki mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasına bakıldığında bir kısmının mevcut literatürde de yer alan metaforlar olduğu Tablo-11’de görülmekle birlikte derlemde elde edilen metaforların çoğunun Korece ve Türkçeye özgü olduğu anlaşılmıştır. Tablo-12’deki Korece ve Türkçeye özgü mutluluk metaforlarının içinde KEYİFLİ TECRÜBE, FİZİKSEL UYARILMA, KIRILGAN NESNE, MÜKEMMELLİK, AST metaforları toplamda %7,96’lık oranla yalnızca Korecede; DERİNLİK, MAKİNE, DURUM metaforları ise toplamda %1,5 ile sadece Türkçede veri

sunmuştur. Bunların dışında kalanların tamamı iki dilde de kullanılmasından ötürü Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerden olmuştur.

Çalışmada dikkat çeken noktalardan biri Korelilerin mutluluğa pozitif bir duygu olmasından ötürü olumlu anlamlar atfetmesinin yanı sıra mutluluğun erişmesi güç, kaybetmesi kolay bir olgu olarak algılanması olmuştur. DEĞERLİ NESNE, DESTİNASYON, KIRILGAN NESNE, RÜYA/HAYAL metaforları ile mutluluğun elde etmesi zor bir duygu olarak düşünüldüğü anlaşılmıştır. Mutluluk duygusu Türkçede de benzer özellikler göstermekte, kişi mutluluğu hedeflemekte, onun peşinde koşmakta, mutluluk düşü kurmakta, onu elde etmeye çalışmaktadır. Ancak iki dil farklı oranlarda veri sunmuştur. Her iki dilde de mutluluğun kavramsallaştırılmasında kullanılan DEĞERLİ NESNE, DESTİNASYON, KIRILGAN NESNE, RÜYA/HAYAL kaynak alanlarının Korecedeki toplam oranı Türkçedekinden fazla çıkmıştır. Dolayısıyla Korelilerin Türklere göre mutluluğu daha fazla elde etmesi güç bir şey olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla derlem analizinin, bir metaforun dildeki yaygınlığını ölçerek toplumların duygulara bakış açısına dair bir fikir sunmada da yardımcı olabildiği anlaşılmıştır.

İki dildeki mutluluğun kavramsallaştırılmasında dikkat çeken bir diğer nokta ise Kore kültüründeki mutluluk duygusunun dışarı yansıtılmama eğilimi ile bağlantılı olarak ağlama, çığlık atma, dans etme, hoplama zıplama gibi duyguya karşı vücudun verdiği tepkilerle güdülenen metonimik temelli metaforların oranının Korecede Türkçeye göre daha düşük çıkması olmuştur. Duygunun dışarıdan fark edilecek bir şekilde tecrübe edildiğini gösteren, mutluluk duygusundaki yoğunlukla beraber ağlama tepkisinin verildiği GÖZYAŞI veya mutluluk ve sevinçle kişinin çığlık attığı SES kaynak alanlarının oranı Türkçede daha yüksektir. Bu durumun Kore kültüründeki mutluluk duygusunu dışarı yansıtılmama temayülü ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın 4. araştırma sorusu olarak belirlenen mutluluk ve üzüntü duygularının kavramsallaştırılmasında kullanılan kaynak alanlarda iki dil arasında benzerlik ve farklılıkların olup olmadığı sorusu açık bir şekilde yanıtlanmıştır. Çalışma kapsamında iki dil arasında farklılıklar olduğu kadar birçok benzer metaforun da olduğu tespit edilmiştir. Bunlar 2. ve 3. bölümlerde detaylandırılmakla birlikte dikkat çeken hususlar aşağıdaki gibi olmuştur.

Her iki dilde de veri sunan PAYLAŞIM metaforu iki dil arasındaki benzerliklerden olmuştur. MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforuna İngilizce literatürde rastlanmamış olması PAYLAŞIM kaynak alanının Korece ve Türkçeye özgü bir durum sergilediğini göstermektedir. Gerek Korecede gerek Türkçede mutluluk duygusunun başkalarıyla paylaşılan bir şey olduğu anlaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında MUTLULUK PAYLAŞIMDIR metaforunun Kore ve

Türk toplumlarının sosyal yapısıyla yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. İkisi de kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk toplumlarında mutluluk ve üzüntü de tek başına yaşanmamakta, başkalarıyla paylaşılmakta, ortak bir hissiyat haline gelmektedir.

İki dil arasındaki bir diğer benzerlik MUTLULUK DEĞERLİ NESNEDİR metaforunda kendini göstermiştir. Derlemler bu metaforun, “yakalamak, kazanmak, elde etmek, bağışlamak, korumak, garantilemek, kaptırmak, değerli” gibi ifadelerle oluştuğunu göstermektedir. Bunların yanında, mutluluğun parayla ilişkilendirildiği dilsel ifadeler de bulunmakta fakat bunların sayısı birkaç taneyi geçmemektedir. Bunun Kore ve Türk toplumlarının Batı toplumlarına kıyasla çok daha geç endüstrileşmiş olmasıyla alakalı olabileceği düşünülmektedir.

Hem Korecede hem Türkçede veri sunmuş olan bir diğer dikkat çekici metafor MUTLULUK YÜKTÜR kavramsal metaforu olmuştur. Pozitif bir duygu olan mutluluğun her iki dilin konuşucuları tarafından da bir yük olarak algılanması dikkat çekici olmuştur. İngilizce literatürde bu kaynak alan mutluluk duygusu için kullanılmamaktadır. Çalışma kapsamında bu kavramsal metaforun dilsel örnekleri incelendiğinde kişinin mutluluk duygusunun taşıyıcısı olarak düşünüldüğü görülmüştür.

Araştırmanın 5. sorusu olarak belirlenmiş olan mutluluk ve üzüntü duygularında her iki dilde de bulunan metaforların detaylanmalarında benzerlik ve farklılıkların olup olmadığı da ortaya konulmuştur. Aynı zamanda çalışmanın 6. sorusuyla araştırılan benzer metaforların iki dildeki yaygınlıklarındaki benzerlik ve farklılıklar da 2. ve 3. bölümlerde ortaya konularak bu benzerlik ve farklılıkların altında yatan sebepler irdelenmeye çalışılmıştır.

MUTLULUK KABIN İÇİNDEKİ MADDEDİR kavramsal metaforunun alt ulamlarından olan YÜZ KAPTIR ve GÖZLER KAPTIR metaforları her iki dilde de bulunmaktadır. Korece ve Türkçe derlemden alınan veriler yüz ve gözün mutluluk duygusunu içinde barındıran bir KAP işlevi gördüğünü göstermiştir. 2. bölümde de detaylı olarak incelenmiş olduğu üzere her iki dilde de mutluluk için yüz ve gözlerin KAP olarak algılandığını göstermiş olmakla birlikte bu metaforun iki dil arasında farklı şekilde detaylandırıldığı anlaşılmıştır. Öncelikle yüzün KAP olarak algılandığına işaret eden dilsel metaforların sayısı Türkçede daha fazla çıkmıştır. Gözlerin KAP işlevi gördüğü dilsel metaforlara bakıldığında da iki dilde farklılık gözlenmiştir. Korecede gözün “gözbebeği, kirpik dipleri” gibi çeşitli kısımlarıyla mutluluk duygusu ifade edilirken veya mutluluk duygusunun hissedildiği gözlerin o anki fizyolojik durumuyla ilgili daha fazla bilgi sunulurken Türkçede gözün yalnızca mutluluğu içinde barındıran fiziksel sınırları olan bir KAP olarak algılandığını gösteren dilsel ifadeler

tespit edilmiştir. Korecede gözlerdeki kızarma, parlama gibi fizyolojik tepkiler metonimik kullanımlara yer açmıştır fakat Türkçe derlemde, gözün yalnızca bir taşıyıcı olma durumuna gönderme yapan dilsel metaforlara rastlanmıştır. Dolayısıyla yüz kullanımındaki yaygınlık ve gözlerdeki detaylanmalarla ilgili Korece ve Türkçe farklılık göstermektedir. Uzak Doğuların söz konusu duygular olduğunda yüzden ziyade göz hareketleriyle tepki verdiğini gösteren bilimsel çalışmalarla paralel olarak Korecede yüzü KAP olarak algılayan ifadeler Türkçeye göre daha az sayıda, gözün mutlulukla ilişkilendirildiği ifadelerdeki detaylanmalar da daha fazla çıkmıştır. Bu farklılığın her iki toplumun da içinde bulunduğu kültürel coğrafyalar ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Mutluluk duygusu için iki dilde de bulunduğu halde farklı dilsel ifadelerin kullanıldığı örnek olarak MUTLULUK YİYECEKTİR metaforu verilebilir. Her iki dilde de bulunan YİYECEK kaynak alanına Türkçe “mutluluk sofrası” ifadesiyle kendine özgü bir dilsel kullanım sunmuştur. Sofranın Türk kültüründe kapladığı yer ve önemle paralel olarak soyut bir kavram olan mutluluk duygusu ile sofranın kavramsal eşleşme kurulmuştur. Bu dilsel metafor, Türk kültürünün kolektivist yapısının günlük hayattaki tezahürlerinden biri olan, kalabalık bir aile ile hep beraber bir ahenk içerisinde başında toplanılan sofralar gibi mutluluğun da bireysel değil, topluca hissedilecek bir duygu olmasına vurgu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

MUTLULUK (GÜÇLÜ) DOĞA OLAYIDIR metaforu her iki dilde de veri sunmuş ancak detaylanmalarında fark gözlenmiştir. Bu kavramsal metaforun dilsel örneklerine bakıldığında Korece ve Türkçede mutluluğun dalga, fırtına gibi güçlü bir doğa olayı gibi algılandığı ancak buna ek olarak Türkçede mutluluk duygusunun pozitifliğine gönderme yapacak şekilde güneşin doğması, yağmurun sakın bir şekilde yağması ve yıkıcı olmayacak şekilde rüzgarın hafifçe esmesi olarak algılandığı görülmektedir. Türkçe dilsel metaforlarda bir güç etkisi yoktur; tam tersi bu doğa olaylarının pozitif yanlarıyla mutluluk duygusu ilişkilendirilmektedir. Türkçe, bu dilsel ifadelerle mutluluğa karşı pozitif bir bakış açısı sergilemektedir. Ancak Korece ise yalnızca dalga, fırtına gibi gücü yüksek doğa olayları ile ilişkilendirmektedir. Bu metafor iki dilde de veri sunan metaforların detaylanmalarındaki farklara iyi bir örnektir.

Her iki dilde bulunan CANLILIK metaforunun da detaylanmalarında iki dil arasında farklılıklar olduğu anlaşılmıştır. Çincenin etkisinde kalan Korece mutluluğu Çince kökenli bir sözcük olan ve canlılık enerjisi anlamına gelen “7| (gi)” sözcüğünü kullanarak kavramsallaştırırken Türkçe ise mutluluğu “sevinç gösterileri” olarak yani fiziksel hareketler aracılığıyla canlılık olarak kavramsallaştırmaktadır. Bu anlamda CANLILIK metaforunun Koreceye has bir durum sergilediği anlaşılmıştır.

İki dilde de olup detaylanmalarda farklılık gözlenen metaforların dışında sadece iki dilden birinde veri sunmuş metaforlar da bulunmaktadır. AST metaforu bu durumun en belirgin örneğidir. Mutluluk, Korecede yetki sahibi olan, yöneten, yönlendiren değil; aksine yetki sahibi tarafından yönetilmeye, engellenmeye çalışılan bir şey olarak algılanmaktadır. Eski zamanlardan beri toplumsal hiyerarşinin çok baskın olduğu Kore toplumunda AST kaynak alanının Korecede mutluluk duygusunun kavramsallaştırılmasında kullanılmasının Kore toplumunun kültürel yapısıyla alakalı olduğu düşünülmektedir. Tablo-13 ise üzüntü metaforlarındaki iki dile özgü metaforları göstermektedir.

Tablo-13. Üzüntü Duygusundaki Korece ve Türkçeye Özgü Metaforlar

İki dilde de veri sunan üzüntü metaforları	Sadece Korecede veri sunan üzüntü metaforları	Sadece Türkçede veri sunan üzüntü metaforları
ÜZÜNTÜ		
EŞYA (İSTENEN) SAKLI NESNE KAP (SOMUT) NESNE YOĞUNLUK ZORLUK FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIK VAR OLMA İSTENMEYEN ŞEY AĞLAMA/GÖZYAŞI PAYLAŞIM IŞIK YER/DESTİNASYON YAZI DÖNÜŞÜM ÜRÜN ŞUURSUZLUK TAŞINABİLEN/AKTARILAN NESNE GERÇEK/SAHTE GEREKSİZ	DERS RENK KOKU AST GÜZELLİK RESİM KEYİFLİ TECRÜBE YALNIZLIK BİNA	KAYNAK DEĞERLİ NESNE

Tablo-13'ün açık bir şekilde ortaya koyduğu üzere derlem verilerinin analizi sonucu elde edilen toplam 48 üzüntü metaforunun içinde 31 metafor yalnızca Korece ve Türkçeye özgüdür. Tablo-13'teki metaforların içinde az sayıda

da olsa yalnızca Korecede ya da yalnızca Türkçede veri sunan metaforlar da olmuştur. Bu 31 metaforun 9 tanesi yalnızca Koreceye özgüdür. DERS, RENK, KOKU, AST, GÜZELLİK, RESİM, KEYİFLİ TECRÜBE, YALNIZLIK, BİNA kavramsal metaforları sadece Korecede veri sunmuşken KAYNAK ve DEĞERLİ NESNE metaforları yalnızca Türkçede veri sunmuştur. Yalnızca Koreceye özgü metaforların toplam oranı %2,88 iken yalnızca Türkçede tespit edilen metaforların toplam oranı %2,57 olmuştur. Bu sonuç, mutluluk duygusuyla kıyaslandığında Korecede üzüntü duygusunun daha fazla kendine özgü bir durum sergilediğini göstermektedir.

Üzüntü duygusu söz konusu olduğunda ise Kore kültüründeki üzüntü deneyiminden bir bilgelik çıkarılabileceği anlayışıyla paralel olarak üzüntü kavramsal metaforlarının içinde acıya pozitif özellik yükleyen metaforlar olduğu tespit edilmiştir. (İSTENEN) SAKLI NESNE, IŞIK, GÜZELLİK ve KEYİFLİ TECRÜBE kaynak alanlarının derlemdeki toplam oranı Korecede Türkçeye göre daha fazladır. Bu durum Kore kültüründeki acıyı bir gelişim aracı olarak görme olgusu ile bağlantılıdır.

Üzüntü duygusunda iki dilde de veri sunan benzer metaforlar bulunmaktadır. Mutluluk duygusunda olduğu gibi ÜZÜNTÜ PAYLAŞIMDIR metaforuna hem Korecede hem Türkçede rastlanmıştır. Üzüntünün başkalarıyla paylaşılan bir şey olduğunu gösteren dilsel metaforların, ikisi de kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk toplumlarının dillerinde bulunmasının tesadüfi olmayacağı düşünülmektedir.

İki dil arasındaki benzerliklerden olan ÜZÜNTÜ VAR OLMADIR kavramsal metaforu da iki dile has bir durum sergilemektedir. Derlem verilerinde gerek Korecede gerek Türkçede iki duygunun da fiziksel olarak var ya da yok olma olarak kavramsallaştırıldığı ve kullanılan dilsel metaforların ağırlıklı olarak “var/yok” sözcüklerinden oluştuğu tespit edilmiştir. İki dilin de yapısı mutluluk ve üzüntü duygularının fiziksel bulunuşlarını “var/yok” sözcükleriyle ifade edebilecek leksikal yetiye sahip olması bakımından bu metaforun iki dilde de tespit edildiği düşünülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde ÜZÜNTÜ VAR OLMADIR kavramsal metaforu Korece ve Türkçedeki üzüntü kavramsal metaforları arasındaki benzerliklerden olmuştur.

Bunların yanında iki dilde de bulunduğu halde detaylanmalarında farklılık gösteren üzüntü metaforları da bulunmaktadır. ÜZÜNTÜ HASTALIKTIR kavramsal metaforu iki dilde de veri sunmuş olmasına rağmen Korecede Kore toplumunun kültürel kodlarıyla uyumlu olacak şekilde detaylandırıldığı ve aynı zamanda iki dilde farklı oranlarda veri sunduğu tespit edilmiştir. Türkçedeki örneklerin tamamı üzüntünün yalnızca fiziksel hastalık olarak, Korecedekiler ise üzüntünün hem fiziksel hem psikolojik hastalık olarak algılandığını

göstermektedir. Korece verilerin Türkçenin aksine üzüntü duygusunu mental bir hastalık olarak algılaması tarih boyunca Konfüçyanist anlayışla yoğrulmuş Kore’de toplumun büyük kesiminin sosyal baskı sebebiyle acıyı bastırmış olması ve bunun sonucu olarak ruhsal hastalıklara yakalanmış olması ile alakalı olduğu düşünülmektedir. Derlemde elde edilen verilere göre Türkçede üzüntü ve acı ruhsal bir hastalık olarak düşünülmemekte ve bu açıdan Koreceden farklı şekilde detaylandırıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kore toplumunun kültürel kodlarıyla uyumlu olduğu düşünülen bir diğer metafor ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIKTIR metaforu olmuştur. Aslında her iki dilde de veri sunan bu metaforun detaylanmaları ve dillerdeki yaygınlıkları birbirinden oldukça farklıdır. Korecede FİZİKSEL ACI/RAHATSIZLIK metaforuna ait dilsel örneklerin sayısı Türkçedekinden fazladır. Bu kavramsal metaforun dilsel metaforlarına bakıldığında Korecede üzüntünün çoğunlukla boğaz, göğüs, küçük dil gibi vücudun içinde kalan bölgelerinde hissedildiği görülmüş, bunun sebebinin de geleneksel Doğu tıbbının Kore kültüründe etkin olması ile bağlantılı olabileceği 4. Bölüm üzüntü bölümünde detaylıca irdelenmiştir. Türkçede ise iki örnekten yalnızca biri acıyı vücudun görünmeyen bölgesinde kalacak şekilde “iç sızısı” biçiminde ifade etmiştir. Dolayısıyla araştırmanın 7. sorusu olan duyguların insan vücuduyla olan ilişkisinde de iki dil arasında birtakım farklılıklar olduğu anlaşılmıştır.

Mutluluk duygusunda olduğu gibi bir dilde olup diğer dilde olmayan üzüntü hedef alanına ait kavramsal metaforlar, iki dil arasındaki farklılıklar başlığı altında incelenmiştir. Üzüntü duygusunun ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVET olarak algılandığını gösteren dilsel metaforlara yalnızca Türkçede rastlanmış, kişinin pasif kaldığı, duygunun kişi üzerinde yıkıcı etkisinin olduğunu gösteren bu metafor iki dil arasındaki farklılıklardan olmuştur. Bu kavramsal metaforun Korecede veri sunmamış olması Korelilerin acıyı yıkıcı bir duygu olarak görmemelerinden kaynaklanıyor olabileceği anlaşılmıştır.

Yalnızca Korecede rastlanmış AST metaforu da iki dil arasındaki farklılıklardan biridir. Üzüntü duygusu da tıpkı mutluluk duygusunda olduğu gibi Korecede toplumsal olarak düşük konumda olan kimse olarak algılanmakta, kendisinden güçlü biri tarafından yasaklanmaktadır. Ancak bu kavramsal metafor Türkçede veri sunmamıştır. Mutluluk duygusunda da belirtildiği gibi Kore kültürüne Konfüçyanizmin de etkisiyle uzun yıllar önce yerleşmiş toplumsal hiyerarşinin dildeki bir uzantısı olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak bu çalışmaya özgü olarak Korece ve Türkçe derlemde toplanan veriler kavramsal metafor teorisinin evrenselliği görüşünü destekler veriler sunmuştur. Bununla beraber literatürde daha önce yer almayan Korece ve Türkçeye özgü metaforlar olup olmadığı sorusu da açıklık kazanmıştır.

Yapılan çözümlemeler ışığında her iki dilin de kendine özgü metaforlarla mutluluk ve üzüntü duygusunu kavramsallaştırdığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte hem Korece hem Türkçede bulunan dolayısıyla iki dil arasındaki benzerlikler başlığı altında değerlendirilen bazı metaforların detaylanmalarında farklılık gözlenmiştir. Ayrıca, her iki dilin de mutluluk ve üzüntü duygularını kavramsallaştırırken insan vücudu, organları ve beden deneyiminden destek aldığı sonucu da ortaya çıkmıştır.

Korece ve Türkçeye özgü metaforlar Kövecses (2005)'in çeşitli sebeplerle metaforlarda kültürel farklılaşma olduğu iddiasını destekler niteliktedir. Gerçekleştirilen çalışmayla iki dilin mutluluk ve üzüntü duygularını kavramsallaştırmasındaki niceliksel özelliklerin yanı sıra niteliksel olarak benzerlik ve farklılıklar da ortaya çıkarılmıştır. Bu bağlamda Korece ve Türkçenin mutluluk ve üzüntü duygusuna atfettiği anlamlar da saptanmış ve karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucu her iki duyguda da Korece ve Türkçe arasındaki benzerliklerin farklılıklardan daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Böylece çalışmanın 8. araştırma sorusu da cevaplanmıştır.

Korece ve Türkçedeki duygu metaforlarının kapsamlı ve her iki dilin de ait olduğu kültürel altyapının da dahil edilerek incelendiği bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada kolektivist olarak değerlendirilen Kore ve Türk toplumlarının dillerinden elde edilen veriler mutluluk ve üzüntü duyguları söz konusu olduğunda evrenselliğin yanı sıra iki dile özgü metaforlar da sunduğu, bunların sayısının literatürde sunulmuş ve Korece ve Türkçede de bulunan kavramsal metaforlardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İki dile özgülüğün yalnızca literatürde yer almayan kavramsal metaforların varlığı ile değil aynı zamanda literatürde var olan kavramsal metaforların Korece ve Türkçedeki detaylanmalarında da kendisini gösterdiği saptanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen benzerlik ve farklılıkların Kövecses (2005)'in kültürel farklılaşmanın bir metaforun her bileşeninde olabileceği iddiasını destekler niteliktedir. Dolayısıyla bu çalışma coğrafyayı ve değer yargılarını da içinde barındıran kültürün duygu metaforları üzerindeki etkisi ve önemini belirgin bir biçimde ortaya koymuştur.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda Korece ve Türkçenin duyguları nasıl kavramsallaştırdığı, daha fazla anahtar sözcüğün dahil edildiği çalışmalarla ortaya konulabilir. Bu araştırma, her ne kadar derlem verisinde kimi metonimileri de tespit etmiş olsa da odağı kavramsal metaforlardır. Dolayısıyla daha fazla anahtar sözcükle, özellikle vücut parçaları ve organların da dahil edilmesiyle gerçekleştirilecek çalışmalarla kavramsal metonimilere de ulaşılabilir, iki dilin duygulara bakış açısı daha geniş perspektifte incelenebilir. Bu çalışmalara deyimlerin de dahil edilmesinin kavramsal metafor ve metonimilerde kültürün etkisini daha belirgin bir biçimde ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akkök, E. A., (2008), **Yabancı Dilde İmgesel Anlamalı Dil Öğelerinin Öğretimi**, Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Akkök, E. A., 2009, “İngilizce Öbeksi Eylemlerin Öğretiminde Dilbilimsel Bir Yaklaşım”, **Dil Dergisi**, S.146, s.7-24.
- Akkök, E. A., 2015, Sözcükler Öğretiminde Bilişsel Yaklaşımlar, **Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi**, S.1, C.3.
- Altundağ, P., 2012, “Korecedeki Çince Kökenli Kelimelerin (Hanca) Yeri ve Korece Öğretimindeki Önemi”. **Dil Dergisi**, C.156, s.48-60.
- Aristoteles, (1963), **Poetika**, Remzi Kitabevi.
- Aristoteles, (2017), **Retorik**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- Barcelona, A., & Soriano, C., 2004, “Metaphorical conceptualization in English and Spanish”. **European Journal of English Studies**, C.8, S.3, s.295-307.
- Barcelona, A., 2000a, “On the plausibility of claiming a metonymic motivation for conceptual metaphor”, **Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective**, s.31-58.
- Barcelona, A., 2000b, “Contrastive Analysis of Metaphors in L2 Learning”, **LAUD**.
- Barchard, K. A., vd. 2017, “Is sadness blue? The problem of using figurative language for emotions on psychological tests”, **Behavior research methods**, C.49, S.2, s.443-456.
- Bozkurt, E., 2014, “Sözlüklerdeki Temel Duygu Kavramlarının Yeniden Tanımlanması: Bir Yöntem Önerisi”, **Türkoloji Dergisi**, C.21, S.1, 25-34.
- Çalışkan, N., 2013, “Kavramsal anahtar modeli ile metafor ve deyim öğretimi”, **Bilig**, C.64, s.95-122,
- Çetinkaya, B., (2006), **Türkiye Türkçesinde Mutluluk ve Üzüntü Göstergeleri**, Gazi Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Çetinkaya, B., 2017a, “Kutadgu Bilig’de Kavramsal Metaforlar”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.19, S.2, s.377-399.

- Çetinkaya, B., 2017b, "Söz Varlığımızda Bedene Dayalı Duygu Adlandırmaları", **TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi**, C.1, S.9, s.165-184.
- Deignan, A., 2003, "Metaphorical expressions and culture: An indirect link", **Metaphor and symbol**, C.18, S.4, s.255-271.
- Dinçer, A., 2017, "Korku: Dili, Kavramlaşması, Kültürel Boyutu", *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* S.6, C.2, s.769-798.
- Ding, F., 2012, "The Interaction Between Metaphor and Metonymy in Emotion Category", **Theory and Practice in Language Studies**, C.2, S.11, s.2384-2397.
- Evans, V., Green, M., (2006), **Cognitive linguistics: An introduction**, New York, Routledge.
- Fan, C., (2012), **A Cognitive Approach To Emotion Metaphors in English Idioms and Chinese 成語Chengyu**, Daegu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kyunpook National University.
- Geeraerts, D., (2006), "A Rough Guide to Cognitive Linguistics", **Cognitive Linguistics: Basic Readings**, Berlin, Mouton De Gruyter.
- Gökçe, Ö., (2019), "A Corpus Based Analysis of Happiness Metaphors in Korean and Turkish", **중앙 유라시아 지역 한국학의 현황과 비전 Jungang Yurasia Jiyeok Hangukagui Hyeonhwanggw Bijeon (Orta Avrasya Bölge Kore Çalışmaları Mevcut Durumu ve Vizyonu)**, İstanbul, Demavend Yayınları.
- Gökmen, M., E., 2019, "Bölge Uzmanı İle Söyleşi/Interview with Regional Expert Türkiye İle Benzer Kültür: Kore", **Doğu Asya Araştırmaları Dergisi**, C.2, S.1, s.119-143.
- Hacıade N., (2012), **Bilişsel Dilbilim Açısından Duyguların Dili**, Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları
- Im J., (2017), **한국어 의미 특성의 인지언어학적 연구 Hangugeo Uimi Teukseongui İnjeoneohakjeok Yeongu (Korece Anlamanın Bilişsel Dilbilimsel Araştırması)**, Seul, 한국문화사 Hangungmunhwasa (Kore Kültür Tarihi)
- Jack, R. E., vd., 2012, "Facial expressions of emotion are not culturally universal", **Proceedings of the National Academy of Sciences**, S.109, C.19, s.7241-7244.
- Ji I., (2009), "영어와 한국어의 Heart 관련 표현 Yeongeowa Hangugeoui Heart Gwallyeon Pyohyeon (İngilizce ve Koreedeki *Heart* Sözcüğüyle İlgili İfadeler)", **영어학 Yeongeohak (İngilizce Çalışmaları)**, C.9, S.4, s.737-759.
- Johnson, M., (1987), **The Body In The Mind**, Chicago, The University of Chicago Press.

- Kılıç, E., 2017, “Yabancı Seyyahların Türk Sofra Kültürüne Ait İzlenimleri Üzerine (16. Ve 17. Yüzyıl)”, **Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi**, C.4, S.8, s.97-117.
- Kim D. ve Choe E., (2011), “한국어-영어 감정 은유의 개념화 과정 및 한영 번역 Hangugeo-Yeonge Gamjeong Eunyuu Gaenyeomhwa Gwajeong Mit Hanyeong Beonyeok (Korece ve İngilizcedeki Duygu Metaforların Kavramsallaştırılması Süreci ve Korece İngilizce Çeviri)”, **영어영문학 Yeongeoyeongmunhak 21 (İngiliz Dili ve Edebiyatı 21)**, C.24, S.3, s.99-120.
- Kim, C., 2015, “영어와 한국어의 개념적 은유에 사용된 근원영역의 보편성에 관한 연구: 워드넷의 명사 최상위 범주를 중심으로 Yeongeowa Hangugeoui Gaenyeomjeok Eunyue Sayongdoen Geunwonyeongyeogui Bopyeonseonge Gwanhan Yeongu: Wodeunesui Myeongsa Choegangwi Beomjureul Jungsimeuro (İngilizce ve Korece Kavramsal Metaforlarda Kullanılan Kaynak Alanlardaki Evrensellik)”, **언어과학 Eoneogwahak (Dil bilimi)**, C.22, S.2, s.1-24.
- Kim, D., (2015), **환유의 인지언어학적 연구 동향 Hwanyuui İnjieoneohakjeok Yeongu Donghyang (Bilişsel Dilbilim Kapsamında Metonimi Araştırmaları)**, içinde Im Jiryong vd., Biyuui İnjieoneohakjeok Tamsaek Biyuui İnziyenahakcek tamcek (Figüratif Dilin Bilişsel Dilbilimsel Araştırması), Gyeonggido, Tachaksa.
- Kim, M. ve Kwon, Y., 2016, “감정 은유에 나타난 문화와 사고의 상호연관성 Gamjeong Eunyue Natanan Munhwawa Sagoui Sanghoyeongwanseong (Duygu Metaforlarındaki Kültür ve Düşünce Yapısının Birbiriyle İlişkisi)”, **언어과학 Eoneogwahak (Dil Bilimi)**, C.23, S.4, s.61-81.
- Kim, M., (2015), **한·일 감정 관용어 대조 연구 Han İl Gamjeong Gwanyonge Daejo Yeongu (Korece ve Japonca Duygu İfadelerinin Karşılaştırılması)**, Busan Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kim, T., 2008a, “정서 은유의 사회문화적 요소 연구 Jeongseo Eunyuu Sahoemunhwajeok Yoso Yeongu (Duygu Metaforlarındaki Toplumdilbilimsel Etkenlerin Araştırması)”, **언어과학연구 Eoneogwahagyeongu (Dilbilim Araştırmaları)**, S.44, s.139-163.
- Kim, T., 2008b, “개념적 은유와 문화적 맥락: 영어와 한국어의 개념적 사랑 은유를 중심으로 Gaenyeomjeok Eynyua Munhwajeok Maengnak: Yeongeowa Hangugeoui Gaenyeomjeok Sarang Eunyureul Jungsimeuro (Kavramsal Metafor ve Kültürel Bağlam: İngilizce ve Korecedeki Aşk Kavramsal Metaforları)”, **언어학 Eoneohak (Dilbilim)**, C.16, S.1, s.129-150.
- Kim, Y. H., (2015), **Understanding Everyday Life in Korea Brief Answers to 80 FAQs on Korea**, Seul, Jimoondang.
- Kövecses Z., (2002), **Metaphor A Practical Introduction**, New York, Oxford University Press

- Kövecses, Z., (2005), **Metaphor in culture: Universality and variation**, New York, Cambridge University Press.
- Kövecses, Z., 1991, "Happiness: A Definitional Effort", **Metaphor and Symbol**, C.6, S.1, s.29-47.
- Kövecses, Z., 2014, "Creating metaphor in context", *International Journal of Language and Culture*, C.1, S.1, s.21-41.
- Kövecses, Z., (2004), **Metaphor and Emotion Language, Culture, and Body in Human Feeling**, Cambridge, Cambridge University Press
- Kövecses, Z., (1990), **Emotion Concepts**, New York, Springer-Verlag.
- Kövecses, Z., (1986), **Metaphors of Anger, Pride, and Love A Lexical Approach to the Structure of Concepts**, Amsterdam, John Benjamins Publishing
- Lakoff, G., (1987), **Women, Fire, and Dangerous Things "What categories reveal about the mind"**, Chicago, University of Chicago.
- Lakoff, G., (1993), "The Contemporary Theory of Metaphor", A. Ortony (Ed.), **Metaphor And Thought** içinde, Cambridge, Cambridge University Press.
- Lakoff, G., (2013), "Bedendeki Felsefe", J. Brockman(ed.), **Zihin** içinde, s.27-47, İstanbul, Alfa Yayıncılık.
- Lakoff, G., Johnson, M., (1999), **Philosophy in the Flesh**, New York, Basic Books.
- Lakoff, G., Johnson, M., (2003), **Metaphors We Live By**, Chicago, University of Chicago Press.
- Lakoff, G., Kövecses, Z., 1987, "The cognitive model of anger inherent in American English", **Cultural Models in Language and Thought**, s.195-221.
- Mesquita, B., 2001, "Emotions in collectivist and individualist context", **Journal of Personality and Social Psychology**, C. 80, S.1, s. 68-74.
- Nacey, S., (2013), **Metaphors in learner English (Vol. 2)**, Amsterdam, John Benjamins Publishing.
- No, J., 2005, "영어와 한국어의 은유의 보편성-신체 표현을 중심으로 Yeongeowa Hangugeoui Eunyuu Bopyeonseong-Sinche Pyohyeoneul Jungsimeuro (İngilizce ve Korece Metaforlardaki Evrensellik-Vücut Organlarını İçeren İfadeler)", **이중언어학 İjungeoneohak (İki Dillilik)**, S.29, s.125-143.
- Ortony, A., (1993), "The Role of Similarity In Similes and Metaphors", A. Ortony (ed.), **Metaphor and Thought** içinde, Cambridge, Cambridge University Press.
- Park, Y., (2007), **한국어 은유 연구 Hangugeo Eunyu Yeongu (Korece Metafor Araştırmaları)**, Seul, 고려대학교출판부 Goryeodachakgyochulpanbu (Kore Üniversitesi Yayınevi
- Peçenek, D., 2017, "Dil ve Dilbilgisi Eğretilmelerine İlişkin Gözlemler ve Düşünce Örüntüleri", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, C.55, S.2.

- Plutchik, R., 2001, "The Nature of Emotions: Human Emotions Have Deep Evolutionary Roots, A Fact That May Explain Their Complexity and Provide Tools For Clinical Practice", **American Scientist**, C.89, S.4, s.344-350.
- Reddy, M., 1993, "The Conduit Metaphor: A Case Of Frame Conflict In Our Language About Language", **Metaphor and Thought**, C.2, s. 285-324.
- Richards, I. A., (1965), **The Philosophy of Rhetoric**, New York, Oxford University Press.
- SARI, C., 2016, "Deyimlerde Aşağı/Yukarı Yönelim Metaforu", **The Journal of International Social Research**, C.9, S.44, s.212-216.
- Solomon, R. C., (2016), **Duygulara Sadakat Hislerimiz, Gerçekte Bize Ne Anlatıyor** (çev. Funda Çoban), Ankara, Nika.
- Song, B., (2003), **Emotion metaphors in Korean**, Ball State University, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Song, B., 2006, "영어와 한국어에서의 '화'와 '행복'은유 Yeongeowa Hangeugeoseoui Hwawa Haengbok Eunyu (İngilizce ve Korecedeki 'Öfke' ve 'Mutluluk' Metaforları), **한국어 의미학 Hangeugeo Uimihak (Korece Anlambilim)**, S.20, s.121-137.
- Soriano, C., 2015, "Emotion and Conceptual Metaphor", H. Flam and J. Kleres (Eds.), **Methods of Exploring Emotions** içinde, s. 206-214, New York, Routledge.
- Stefanowitsch, A., 2006, "Words and Their Metaphors: A Corpus-Based Approach", Bisang vd. (ed.) içinde, **Trends in Linguistics Studies and Monographs Corpus Based Approaches to Metaphor and Metonymy**, s.63-105, Berlin, Mouton De Gruyter.
- Sun Bo, (2015), **한·중 감정표현 개념화양상 대조연구- '기쁨'과 '슬픔'을 중심으로-Han-jung Gamjeongpyohyeon Gaenyeomhwayangsang Daejoyeongu- 'Gippeum'gwa 'Seulpeum'eul Jungsimeuro (Korece Çince Duygu İfadelerinin Kavramsallaştırılması- 'mutluluk' ve 'üzüntü')**, Jeon-bug Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Türker, E., 2013, "A Corpus-Based Approach To Emotion Metaphors In Korean: A Case Study of Anger, Happiness, and Sadness", **Review of Cognitive Linguistics**, John Benjamins, C.11, S.1, s. 73-144.
- Xu, Z., (2009), **A Contrastive Analysis of Metaphorical Expressions for "Love" in English and Chinese: with a Special Reference to Source Domains**, Kyungpook National University, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yıldırım, E., (2012), **Türk Kültüründe Renkler ve İfade Ettikleri Anlamlar**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yıldızlı, M. E., 2017, "Yönelim Metaforlu Deyimlerin Sınıflandırılması", **Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.10, S.2, s.1489-1498.

Yu, N., 1995, "Metaphorical Expressions of Anger and Happiness in English and Chinese", **Metaphor and Symbolic Activity**, C.10, S.2, s.59-92,

İNTERNET KAYNAKLARI

İnt. Kaynağı-1: National Institute of Korean Language. (t.y.). *Korean National Corpus*. Erişim adresi: <https://ithub.korean.go.kr/user/main.do>

İnt. Kaynağı-2: Türkçe Ulusal Derlemi. (t.y.). *Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)*. Erişim adresi: <https://www.tnc.org.tr/tr/>

İnt. Kaynağı-3: Pusan National University. (t.y.). *Korean romanization converter*. Erişim adresi: http://roman.cs.pusan.ac.kr/input_eng.aspx?

İnt. Kaynağı-4: Vrije Universiteit Amsterdam. (t.y.). *MIPVU: (Metaphor Identification Procedure VU University Amsterdam)*. <http://www.vismet.org/metcor/documentation/MIPVU.html>

İnt. Kaynağı-5: The Culture Factor. (n.d.). Country comparison tool: South Korea. <https://www.theculturefactor.com/country-comparison-tool?countries=south+korea>

İnt. Kaynağı-6: Türk Dil Kurumu. (t.y.). Bulut. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük içinde. Erişim adresi: <http://www.sozluk.gov.tr/>

Ekler

EK-1. “행복 /haengbog/” ve “Mutluluk” Derlem Verileri

		KORECE DERLEM	TÜRKÇE DERLEM
1	YÜKSELMEDİR/ YÜKSEKTE OLMAKTIR		"mutluluk, ...daima sana doğru yükselmektir", "mutluluğun zirvelerde dolaştığı" "mutluluk bulutlarının üstünde"
2	KIRILGAN NESNE	“행복을 깨뜨리고 싶지 않습니다” / haengbogeul kkaetteuligo/, “행복감은 깨진다” / haengboggameun kkacjinda/, “ 행복을 깨뜨리고”/haengbogeul kkaetteuligo/”	
4	MÜKEMMELLİK	“완전한 행복” /wanjeonhan haengbog/, “완성한/미완성한 행복” /wansconghan/miwansconghan haengbog/	
5	RÜYA/HAYAL	“행복을 꿈꾸다” /haengbogeul kkumkkuda/, “그가 꿈꿨던 행복은” /geuga kkumkkwosdeon haengbogeun/, “행복감에서 갑자기 깨어난 것도” / haengboggameseo gabjagi kkaeconan geosdo/	"mutluluk düşü veriyor", "mutluluk hayali",
6	DERİNLİK		"yüzünde derin bir mutluluk görünce" " "en derin mutluluk nakışlarını örер gibiymi.", "derin ve sınırsız mutluluk"
7	FİZİKSEL HAREKET	“행복이 오르락 내리락 하다” / haengbogi oleulag naelilag hada/-	
8	KARIŞIK MADDE		"mutluluk, korku ve rahatlamayı bir arada yaşadığını yazdı", "hayranlıkla mutluluk..kaynaşmış", "mutluluk faziletle bir arada bulunsa da", "mutluluk, rahatlık ve özgürlüğün bir arada", "mutluluk korku bir arada"
9	IŞIK	“행복의 빛은 파랗다” /haengbogui bicheun palahda/, “행복에 빛난다” /haengboge bichnada/, “ 행복에 빛나는 얼굴” /haengboge bichnaneun colgul/, “빛나는 행복” / bichnaneun haengbog/	"pırıl pırıl bir mutluluk ortamında", "mutluluk parlıtısı", "yüzleri mutluluk ışıkları saçar", "bu mutluluk güneşe yansımakta gecikmemiş", "mutluluk saçan", "yaydığı mutluluk ışıltısı", "mutluluk saçan", "yüzünde mutluluk ışıkları göründü"
10	HASTALIK	“행복은 오직 아픔이다” / haengbogeun ojig apeumida/, “행복은 전염된다” /haengbogeun jeonyecomdoenda/	"mutluluk hapları", "mutluluk krizi", "mutluluk aşılar"

11	CANLILIK	“행복감은 생생하다” / haengboggameun saengsaenghada/	“mutluluk dansları”
12	SICAKLIK	“푸근한 행복” /pugeunhan haengbog/	"sımsıcak bir düştür", "sıcacık bir mutluluk yaymaya başladı", "derin ve sımsıcak mutluluk", "donuk bir mutluluk"
13	KEYİFLİ TECRÜBE	“행복감을 만끽한” / haengboggameul mankkighan/, “행복을 즐길 수 있는” / haengbogeul jeulgil su issneun/, “행복감을 누리다” / haengboggameul nulida/, “행복을 향유하다” /haengbogeul hyangyuhada/, “즐거운 행복” / jeulgeoun haengbog/	
14	SARHOŞLUK	“멍한 행복감에 도취되었다” / meonghan haengboggame dochwidoeossda/, “행복감에 취해” /haengboggame chwihac/	
15	DÜŞMAN	“행복으로부터 떠나고 싶어” / haengbogeulobuteo tteonago sipeo/, “행복으로 사로잡혔다” / haengbogeulo salojabhyeossda/, “행복에 겹다” /haengboge gyeobda/	“sahte bir mutluluk sarıyor her yanı”, “bu mutluluk toplum olarak bütünlüklerini sarıyor”, mutluluk sarmıştı yireklerini”, "içimi mutluluk sardı"
16	DEĞERLİ NESNE	“행복을 잡으려고” /haengbogeul jabeulyeco/, “진정한 행복을 보장해준다” /jinjeonghan haengbogeul bojanghaejunda/, “개인의 행복과 평화를 지켜나가는 헌법” /gacinui haengboggwa pyeonghwaleul jikyeonaganeun heonbeob/, “나에게로 날아오는 행복을 잡을 수 있다는” /naegelo nalaoneun haengbogeul jabeul su issdaneun , “잡을 수 있다는 행복” /jabeul suissdaneun haengbog/, “행복을 잃고 싶지 않다는” / haengbogeul ilhgo sipji anhdaneun/, “얻을 수 있는 행복” /codeul su issneun haengbog/, "행복을 희생하고서" /haengbogeul huisaenghagoseo/, “소중한 행복” /sojunghan haengbog/, “행복을 앗아가다” /haengbogeul asagada/, “행복을 살수있는” / haengbogeul asagada/, “행복을 빼앗으려” /haengbogeul ppaeasculyeo/, “행복의 가치” / haengbogui gachi/, “행복은 못 사고” /haengbogeeun mos sago/, “행복을 보증하다” / haengbogeul bojeunghada/, “행복을 되찾다” /haengbogeul doechnajda/	“mutluluk dilenen”, “mutluluğu korumak”, “mutluluk değerlidir”, “mutluluğu yakalama”, “mutluluk elde etmek”, “mutluluk olanakları”, "mutluluğu yakalama planı", “mutluluğu yakalama”, “kaçırmak istemediğiniz mutluluk”, “mutluluk satın almak”, "mutluluk kazandırdı" “mutluluk satın almak”, “mutluluk için fiyat ödenmez”

17	İSTENEN/SAKLI NESNE	“행복 찾기” /haengbog chajgi/, “행복을 추구할 수 있는 권리” / haengboggeul chuguhul su issneun gwonli/, “문혀 사는 행복” /mudhyeo sancun haengbog/, 행복감을 안기다 / haengboggameul angida/, “행복감을 유지하다” /haengboggameul yujihada/, “행복감을 안다” /haengboggameul anda/, “행복을 희구하는” / haengboggeul huiguhaeun/, “행복을 찾기는” /haengboggeul chajgineun/, “행복을 기원하다” /haengboggeul giwonhada/, “행복을 구하려 한다” /haengboggeul guhalyeo handa/, “행복을 애절하게 부탁하고 간구하셨던 것이요” /haengboggeul acjeolhage butaghago ganguhasyecosseon geosiyo/, “행복에의 열망” /haengboggeul yeolmang/, “행복을 기원하다” / haengboggeul giwonhada/, “행복을 원하다” /haengboggeul wonhada/, “ 행복을 발견하다” /haengboggeul balgyeonhada/, “갈구하는 행복” / galguhaeun haengbog/, “행복은 자신의 소망이기도 하였었다” / haengboggeun jasinui somangigido hayecosseoda/, “행복을 바라며” /haengboggeul balamyco/, “ 아내의 행복을 빌어줄 만한” / anacui haengboggeul bileojul manhan/, “행복을 꾀하였으며” / haengboggeul kkochoyosseumyeo/, “행복을 설계했던” /haengboggeul seolgchaessdeon/, “행복에 집착하다” /haengboggeul jibchaghada/	"mutluluğa ulaşmak", "erişilmez bir mutluluk", "bir türlü bulamadığı mutluluk arayışını", "bir günlük mutluluk isteyen", "mutluluk ve barış istiyorum", "erişilmez bir mutluluk kaynağıdır", "mutluluk dilemek", "mutluluk, çiğ taneleriyle ıslanmış, yeşil yaprakta gizli", "mutluluk kayıbdır", "hiçbir yerde bulunamayan mutluluk", "mutluluk ve başarı isteyerek", "mutluluk hep bir karış ötededir", "aradığım mutluluk", "mutluluk istiyor", "mutluluk isteği", "mutluluk arayışını", "mutluluk bulmak", "mutluluk beklerken", "mutluluk peşinde koşmak"
18	YİYECEK	“달콤한 행복” /dalkomhan haengbog/, 행복감을 맛본다고 / haengboggameul masbondago/, “인간의 행복을 즐긴다고” /inganui haengboggeul jommcogneundago/, “행복을 혼자 까먹겠다는” /haengboggeul honja kkamcoggeossdaneun/	“mutluluk ve huzuru hiç tatmamış”, “mutluluk sofrası”, “tatlı bir mutluluk”, “bir yüreğe tattırdığın mutluluk”, “mutluluk kııntısı”

19	YOĞUNLUK	“짧은 행복” /jjalbeun haengbog/, “작은 행복” /jageun haengbog/, “행복지수는 훨씬 높다고한다” / haengbogjisuneun hwolssin nopdago hand/, “큰 행복” /keun haengbog/”, “많은 행복” /manheun haengbog/, “최대 행복” /choedae haengbog/, “조그마한 행복” /jogeumahan haengbog/, “행복의 척도가 성 중심으로 관찰할 때” /haengbogui cheogdoga seong jungsimeulo gwanchalhal ttae/, “커다란 행복” /keodalan haengbog/, “엄청난 행복” /comcheongnan haengbog/, “적은 행복” /jeogeun haengbog/, “행복을 증진하다” /haengbogeu jeungjinhada/, “더 큰 행복” /deo keun haengbog/	“çok fazla mutluluk”, “benim için bundan büyük mutluluk olmaz” “yoğun mutluluk”, “koca bir mutluluk”, “fazla mutluluk”, “mutluluk kırıntıları”, “küçük mutluluk”, “daha fazla mutluluk” “onca mutluluk”, “büyük mutluluk” “içini ölçüsüz bir mutluluk kapladı”, “mutluluk bol olsun” “anlatılmaz bir mutluluk”, “inanılmaz mutluluk”, “anlatılmayacak kadar büyük bir mutluluk yaşıyordum.”
20	SIVI	“행복감에 젖게 했다 / haengboggame jeojge haessda/, “행복감에 잠기다 /haengboggame jamgida/, “행복감이 흐르다” / haengboggami heuleuda/, “이 땅에 깃든 행복” /i ttange gisdeun haengbog/, “번지는 행복” / beonjineun haengbog/, “행복감이 가슴께로 번져 왔다” /haengboggami gaseumkkelo beonjyeo wassda/, “행복을 확산해 가는 우리 사회 / haengbogeul hwagsanhac ganeun uli sahoe / “행복감이 퍼지다” /haengboggami peojida/	"mutluluk içinde yüzmek", “mutluluk iksirini”
21	KAP	“행복 속에/가운데” /haengbog sog/ gaunde/, “행복 안에” /haengbog anc/, “생산성은 행복감에서 나온다고” / saengsansseongeun haengboggameseo naondago/, “행복에 빠지다” /haengboge ppajida	"içten içe yaşanan mutluluk", "mutluluk içinde", "içten mutluluk", "mutluluk içinde", "mutluluk, iynin bu iki özelliğini de kendinde taşır", "mutluluk içinde", "mutluluk içinde", "mutluluk içinde dönmüştük", "mutluluk içerisinde", "Tanju mutluluk içindeydi", "mutluluk ve güven duyguları içinde", mutluluk ve sevinç içinde, “mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “büyük bir mutluluk içinde”, “mutluluk içinde”, “içine gömüldüğü mutluluk”, “mutluluk ve güven içinde”,

22	KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“행복 담은 과일바구니” /haengbog damneun gwailbaguni /, “행복이 정비례하는 단계를 넘는 것은 아닐까” /haengbogi jeongbilychaneun dangyleul neomneun geoseun anilkka /, “내부 행복의 억압” /naebu haengbogui cogab/, “행복 보름달 속에 있다” /haengbog boleumdal sogce issda/, “미소 속에서 행복 한 조각” /miso sogeseo haengbog han jogag/, “가득찬 행복” /gadeugchan haengbog/, ”행복 호주머니에 가득한” / haengbog hojumeonie gadeugghan/, “품에 안긴 행복” /pume angin haengbog/, “벽찬 행복” /beogchan haengbog/, “터질 것 같은 행복감” /teo'il geos gateun haengboggam/, “가슴 벽찬 행복감” /gaseum beogchan haengboggam/, “행복을 쌓다 /haengbogeul ssahda/, “행복을 품다” /haengbogeul pumda/, “행복감이 충만하기시작했다” /haengboggami chungmanhagisijaghaessda/, “행복을 쌓다” /haengbogeul ssahda/, “더할 수 없는 행복” /deohal su eobsneun haengbog/, “행복과 담을 쌓고 있다” / haengboggwa dameul ssahgo issda/, “행복에 찬” /haengboge chan/, “행복으로 가득 차신” / haengbogeulo gadeug chasin/, “행복으로 가득채워” /haengbogeulo gadeugchaewo/, “행복은 사람들의 생각 안에 있다” / haengbogeun salamdeului saenggag anc issda/, “얼굴에 담긴 행복” /eolgule damgin haengbog/, “호주머니 속의 행복” / hojumeoni sogui haengbog/, “영영한 행복” /yeongyeonghan haengbog/, “자기가 가진 행복을 늘려” /jagiga gajin haengbogeul neullyeo/, ”행복이 넘치다” /haengbogi neomchida/, “벽차오르는 행복” / beogchaoleuneun haengbog/, “행복감이 넘치다” /haengboggame neomchida/, “행복감이 가슴에 흐르면서” /haengboggami gaseume heuleumyeonseo/, “행복감이 넘쳐흐르다” / haengboggami neomchyehoheulda/,	“mutluluk fıskırıyor” "mutluluk dolu yaşam koşulları", “yuvadaki mutluluk”, “mutluluk katmak”, “mutluluk dolu dünya”, “mutluluk katmak”, “mutluluk dolu bir yol”, “mutluluk karıncanın cebinde”, “mutluluk dolu”, “yaşamınız çok mutluluk dolu olacak”, “camdaki mutluluk”, “mutluluğuma mutluluk katıyordun”, “mutluluk dolu”, “mutluluk bitmek”, “tükenen mutluluk”, "ne mutluluk kalmış ne de tatmin", "mutluluk artığı yüzler", “mutluluk kalıyor”, “mutluluk artar”, “mutluluk dolu olacaktır”, “mutluluk dolu sesi kaplarken”, “mutluluk dolu bir meşguliyet”, "mutluluk fokurdamaya başlayınca", "mutluluk taşkınlığından", “mutluluk düzeyini yükseltmek”, “mutluluk düzeyi”, “mutluluk fıskırtmak”, "aşırı mutluluk", "yüzünde mutluluk ifadesiyle", “yüzünde mutluluk okunuyor”, "yüzleri mutluluk ışıkları saçan", “yüzünde mutluluk ışıkları göründü”, “yüzünde mutluluk izleri”, “yüzündeki mutluluk ifadesi”, "adamin gözlerinde koca bir mutluluk vardı", “mutluluk dolu gözleriniz”, “gözlerinde gördüğüm mutluluk”, “mutluluk dolu gülümsemesi”, “mutluluk gülüşü”, “mutluluk gülücükleri”, “mutluluk dolu kalbim”, "içini mutluluk kaplamıştı", "içini mutluluk kaplamak", "ruhundaki ve bedenindeki mutluluk", "iç dünyamda müthiş bir mutluluk hissettim", “mutluluk insanın içinde olan bir şeydir”, “içinde sonsuz bir mutluluk duygusu”, “mutluluk içimde mi”, “mutluluk insanın içinde yetişen ve büyüyen”, "ruhundaki ve bedenindeki mutluluk", "içimi mutluluk sardı",
----	--	---	--

	“그는 행복이 넘치는 시대를 만들고” /geuneun haengbogi neomchineun sidaeul mandeulgo/, “행복 채워주라니” /haengbog chaewojulani/, “행복감을 높여주기” /haengboggameul nopyeojugi/, “행복이 낮아지고” /haengbogi najajigo/, “지극한 행복” /jigeughan haengbog/, “행복에 지나지 않는다” /haengboge jinaji anhneunda/, “얼굴은 행복으로만 넘쳐 있었다” /colguleun haengbogeuloman neomchyeo isseossda/, “얼굴에 담긴 행복” /colgule damgin haengbog/, “얼굴에 행복이 엮여 있다” /colgule haengbogi yeosboinda/, “미소 속에서 행복 한 조각” /miso sogseo haengbog han jogag/, “행복을 가슴에 품다” /haengbogeul gascume pumda/, “행복감이 가슴에 흐르면서” /haengboggami gascume heuleumyconseo/, “내 안의 행복” /nac anui haengbog/, “행복을 견디다” /haengbogeul gycondida/, “행복감은 차자” /haengboggameun chaja/	“sıcacık bir mutluluk yaymaya başladı”, “mutluluk duygusu kaplayıvermişti benliğini”, “mutluluk sinmişti benliğine”, “mutluluk yayabilmek”, “yüzünü aniden bir mutluluk kaplar”, “içini ölçsüz bir mutluluk kapladı”, “bu mutluluk toplum olarak bütünlüklerini sarıyor”, “mutluluk sarmıştı yüreklerini”
--	---	--

23	CANLI VARLIK	“행복은 자전거를 타고” / haengbogeun jajeongeoleul tago/, “행복감을 떠나서 행복이달리 있을 수 없다” /haengboggameul tteonaseo haengbogi dalli isseul su cobsda/, “행복감은 뿌리를 둔” / haengboggameun ppulileul dun/, “행복이 살았다” /haengbogi salassda/, “행복과 같이 살고 있기 때문” / haengboggwa gati salgo issgi ttaemun /, “행복과 사랑이 얼든다”/ haengboggwa salangi coldeunda/, “행복에 상처를 입히는 것은”/ haengboge sangcheoleul ibhineun geoseun/, “행복에게 복수를 한 기분” / haengbogege bogsuleul han gibun/, “행복에게 이렇게 말했다” / haengbogege ileohge malhaessda/, “나는 내 자신의 행복에 충실해야한다” /naneun nae jasinui haengboge chungsilhaeyahanda/, “다시는 그 행복은 찾아오지 않아요” /naneun nae jasinui haengboge chungsilhaeyahanda/, “ 자신의 곁에 머무른 행복” /dasineun geu haengbogeun chajaoji anhayo/, “우리들의 행복은 돌아오는 것이다” /ulideului haengbogeun dolaoneun geosida/, “행복은 순수한 주관 속에서도 살지 않으며” /haengbogeun sunsuhan jugwan sogeseodo salji anheumyeo/, “행복은 한국에 오자마자” / haengbogeun hanguge ojamaja/, “행복을 속여서” /haengbogeul sogyeosco/, “행복을 갈등으로 몰아넣고” /haengbogeul galdeungculo molaneohgo/, “행복을 낳다” /haengbogeul nahda/, “행복을 압살했고” /haengbogeul absalhaessgo/, “행복은 우리로부터 멀어져 간다” /haengbogeun ulilobuteo meoleojyeo ganda/, “행복의 의식” /haengbogui uisig/, “나에게로 날아오는 행복을 잡을 수 있다” /naegelo nalaoneun haengbogeul jabeul su issdaneun/, “걷는 행복” /geodneun haengbog/, “행복을 판가름해주는” / haengbogeul pangalcumhacjuneun/, “낯선 행복” /nachseon haengbog/	"mutluluk hakikatten doğar" , "gerçek mutluluk kuşuydu" , "bu hak kullanıldığı sürece filizlenecektir mutluluk" , "mutluluk doğurur", "uyuyor mutluluk", "mutluluk öksüzü şöyle bir yalayıp geçer", "hiç tanımadığı mutluluk", "gelen mutluluk", "mutluluk gitti", "mutluluk kapıyı çalarken", "sevgili mutluluk çiçeği" "mutluluk bu şekilde yaralar alacaktır", "mutluluğun zirvelerde dolaştığı", "barış ne kadar yakınsa; mutluluk o kadar kapınızdadır", "mutluluk kişisiz bir duygu", "mutluluk yeşeriyor", "mutluluk üremesi", "mutluluk keleşti", "mutluluk kuşu", "mutluluk çiçeği", "yüreğinde mutluluk palazlanmak", "mutluluk son dakikada uçtu", "mutluluk peşinde koşan", "mutluluk ve ilim ağacına", "bu mutluluk kar taneleriyle gelir", "mutluluk keleşti", "mutluluk insanın içinde yeşeren ve büyüyen", "baklava yiyor mutluluk", "doyumsuz mutluluk"
----	--------------	--	---

24	FİZİKSEL UYARILMA	“행복감을 야기시키다” / haengboggameul yagisikida/ “행복감이 일어난다” / haengboggami ileonada/ “행복이 전신을 흥분시키다” / jeonsineul heungbunsikida/ “설레이는 행복감” /seolleineun haengboggam/	
25	SES	“행복에 겨워 비명을 질러댔다구” /haengboge gyeowo bimyeongeul jilleodaessdagu/	"mutluluk müziği", "mutluluk ezgilerini", "mutluluk şarkısı gelmiyordu aklına", "mutluluk sesleri", "mutluluk sesleri çıkarıyor", "mutluluk çılgınlıkları", "mutluluk şarkıları",
26	PAYLAŞIM	“행복을 나누어” /haengbogeul nanuco/	"sevdikleriyle paylaşılan mutluluk", "mutluluk payı", "ortaklaşılmayan mutluluk",
27	RENK	“행복에도 여러가지 색이 있다는 것을” /haengbogedo yeoleogaji saegi issdaneun geoscul/	"rengarenk mutluluk", “mutluluk rengi”
28	DERS	“행복 교실” /haengbog gyosil/	“mutluluk dersi”
29	VAR OLMA	행복감이 사라지게 마련이다 / haengboggami salajige malyeonida/ “긴 여정의 행복이 상존하는 것이다” /gin yeojeongui haengbogi sangjonhaneun geosida/ “인간의 행복은 소유나 지위에 있지 않고” /inganui haengbogeun soyuna jiwie issji anngo/ “진정한 행복은 없다” /jinjeonghan haengbogeun cobsda/ “오빠 곁에 있어요” /oppa gyeote isseoyo/	"bir işte başarı olsa da mutluluk yoktur", "yarınlarda hep mutluluk var"

30	EŞYA	“행복감을 제것으로 만들기 위해서” /haengboggameul jegeoseulo mandeulgi wihaeseo/, “얻은 행복” /codeun haengbog/, “행복을 지니다” /haengbogeul jinida/, “자신의 행복” /jasinui haengbog/, “너와 나의 행복” /neowa nau haengbog/, “부모의 행복” /bumoui haengbog/, “자신의 행복” /jasinui haengbog/, “모든 사람의 행복” /modeun salamui haengbog/, “개인의 행복” /gacinui haengbog/, “사람의 행복” /salamui haengbog/, “그녀의 행복” /geunyeoui haengbog/, “여러분의 행복” /yeoleobunui haengbog/, “나는 내 자신의 행복에 충실해야한다” /naneun nac jasinui haengboge chungsilhacyahanda/, “내 행복” /nac haengbog/, “자기가 가진 행복을 늘려” /jagiga gajin haengbogeul neullyeo/, “당신의 행복” /dangsinui haengbog/, “그의 행복” /geuui haengbog/, “우리들의 행복은 돌아오는 것이다” /ulideului haengbogeun dolaoneun geosida/, “행복은 누구나 가지고 있지 않기 때문에” /haengbogeun nuguna gajigo issji anghi ttaemunc/, “사람의 행복은” /salamui haengbogeun/, “가정의 행복” /gajcongui haengbog/, “조선 민족의 행복” /joseon minjogui haengbog/, “인간의 최대의 행복” /inganui choedacui haengbog/, “딸의 행복” /ttalui haengbog/, “여성의 행복” /yeoseongui haengbog/, “소유한 행복을” /soyuhan haengbogeul/, “민중의 행복” /minjungui haengbog/, “참된 행복을 갖지 못하였기 때문에” /chamdoen haengbogeul gajji moshayeossgi ttaemunc/, “국민의 행복” /gugminui haengbog/, “젊은이의 행복” /jeolmeuniui haengbog/, “인간의 행복” /inganui haengbog/, “여자의 행복” /yeojauui haengbog/	"hepimiz mutluluk sahibiyiz", “hiçbir sınıfa ait değil mutluluk”
31	TAŞINABİLEN/ AKTARILAN NESNE	“행복을 전하다” /haengbogeul jeonhada/, “행복을 전달하고자 한다는 것” /haengbogeul jeondalhagoja handaneun geosi/	"mutluluk getirmek", "mutluluk taşıması gerekirken" “para mutluluk getirmez”, “mutluluk getirmek”, “mutluluk taşıyordu”, “mutluluk getirdiler”

32	ÜRÜN	“이 가족의 작은 행복을 만든다” /i gajogui jageun haengbogeul mandeulda/, “행복과 재앙이란 모두 그 마음이 만드는 바이다” haengboggwa jacangilan modu geu macumi mandeuneun baida, “행복은 내 스스로 만들 수 있는 게 아니라” /haengbogeun nae seuseulo mandeul su issneun ge anila/, “행복을 지어내는” /haengbogeul jjeonaeneun/ “행복을 일꾸다” /haengbogeul ilkkuda/	"mutluluk yaratıcı", "yeni bir mutluluk", "en derin mutluluk nakışlarını örер gibiydi.", “mutluluk hissi yaratmak”, “mutluluk üretilir”, “daha büyük bir mutluluk yaratacak”
33	KAYNAK		"çalışmak, hiç kimsenin reddedemeyeceği bir mutluluk kaynağıdır", "mutluluk kaynakları"
34	YER/DESTİNASYON	“행복에 이르는 길” /haengboge ileuneun gil/, “행복을 지향하다” / haengbogeul jilyanghada/, “행복과 거리가 멀다” /haengboggwa geoliga meolda/, “참다운 행복과 거리가 멀고” / chandaun haengboggwa geoliga meolgo/, “자신의 행복은 모든 사람의 행복과 떨어져있는 것” /jasinui haengbogeun modeun salamui haengboggwa tteoleojyeoissneun geos/, “행복과 변역에 이르는 길” / haengboggwa beonyeonge ileuneun gil/, “행복에서 멀어지다” /haengbogeseo meoleojida/, “행복으로 나아가는 길이다” / haengbogeulo naaganeun gilida/, “행복으로 가는 길” /haengbogeulo ganeun gil/, “행복으로 인도하는” / haengbogeulo indohaneun/, “인생의 목적은 행복” /insaengui mogjeogeun haengbog/, “행복과 초탈의 길을 버리지 않았던 것이다” /haengboggwa chotalui gileul beoliji anhasseon geosida/, “긴 여정의 행복” /gin yeojcongui haengbog/	"sanki mutluluk tırmanması bile çok güç olan o eski okul duvarlarının ardındaydı", "mutluluk sahilleri", "mutluluk yollarının araştırılması", "mutluluk ülkesidir", "mutluluk adalarında", "mutluluk kavşaklarında hafif manevralar yapamıyor.", “mutluluk bahçelerinde”, “mutluluk topraklarına ayak bastığımda”, “mutluluğa açılan birer kapıdır”, “mutluluk çayırıların ötesinde”, “mutluluk limanına”, “mutluluk ve huzura çok yakınsınız”, “yaşamın tek amacı mutluluk”, “mutluluk hedefi”
35	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI		"gökten mutluluk yağıyor", "doğan mutluluk güneşi", "mutluluk yağdıran buluttan", "bu mutluluk depremi", “mutluluk iklimine”, “mutluluk rüzgarı estirdi”, “mutluluk, bir yağmur tanesi”, “mutluluk bulutları”, “mutluluk yağmurları”,

36	(YÜZDEKİ) YAZI		"yüzünde mutluluk okunuyordu" , "mutluluk öyküsü", "bir günlüğe kaydedilen mutluluk anıları", "mutluluk okuduğum mavi gözlerin"
37	BİNA	"행복과 불행이 사는 삶의 마지막 보루다" /haengboggwa bulhaengi sancun salmui majimag boluda/	"yetenek; bilgi ve hırsıla, bilgi ve inatla, mutluluk ve hüznünle çevrili derin bir kuyudur", "mutluluk kalemi"
38	GERÇEK/SAHTE	"참된 행복" /chamdoen haengbog/, "진정한 행복" /jinjeonghan haengbog/, "참다운 행복" /chamdaun haengbog/, "진실한 행복" /jinsilhan haengbog/	"gerçek mutluluk kuşuydu", "gerçek bir mutluluk duyuyordu", "mutluluk makyajı akıp, maskesi düşmesin diye", "yalancı bir mutluluk", "sahici bir mutluluk", "sahte bir mutluluk", "mutluluk oyunu", "mutluluk rolü oynayacağım diye", "mutluluk oyunlarından sıkıldım"
39	ATEŞ		"mutluluk ateşi öylesine yakıcı"
40	DÖNÜŞÜM		"ölümü mutluluk haline getirmek", "iyilikler bize gönül huzuru ve mutluluk olarak geri dönsünler"
41	(SOMUT) NESNE	"행복 한 조각" /haengbog han jogag/, "행복을 받도록 가호하다" /haengbogeul baddolog gahohada/, "행복을 안겨다준다" /haengbogeul angyeodajuda/, "행복을 다듬고" /haengbogeul dadeumgo/, "행복을 준다" /haengbogeul juda/, "행복에도 여러 가지 형태가 있다" /haengbogedo yeoleo gaji hyeongtaega issda/, "단일한 행복" /danilhan haengbog/, "행복으로 돌려 받을 시련" /haengbogeulo dollyeo badeul silyeon/, "불행을 행복으로 바꾸다" /bulhaengeul haengbogeulo bakkuda/, "행복을 가져오는 것이나" /haengbogeulgajyeooneun geosina/, "행복은 좀처럼 볼 수 없게 되었고" /haengbogeun jomcheoleom bol su eobsge doeoosgo/, "행복을 놓고 가는 산타클로스는" /haengbogeul nohgo gancun santakeulloseuneun/, "행복을 주는" /haengbogeul Juneun/, "행복은 잠시 잠깐씩 깨닫는 감사의 마음에서 생기는 것입니다" /haengbogeun jamsi jamkkanssig kkaedadneun gamsau maeumeseo saengginneun geosibnida/, "행복감은 행복의 요소이다" /haengboggameun haengbogui yosoida/, "투명한 행복" /tumyeonghan haengbog/	"vereceği mutluluk da öyle", "bir başka mutluluk", "Mutluluk ellerindedir, ona dokunursun", "mutluluk ve sükûnet veren", "mutluluk verici", "tarifsiz bir mutluluk veriyordu" "mutluluk serpmek", "mutluluk serpintisi"

42	RESİM	“행복으로만 그려온 마이카 시대의 신화가” /haengbogeuloman geulyeoon maika sidaeui sinhwaga/ “행복을 그려보여주기도 한다” / haengbogeul geulyeo boyeojugido handa/	“mutluluğun resmini yapmak”, “mutluluk tablosu” “mutluluk fotoğrafı”
43	MAKİNE		"mutluluğa programlayın", “Türkiye, mutluluk manivelasını çalıştırmayı beceriyor”, “mutluluk aparatı”
44	ZORLUK	“겪는 행복과 불행” /gyeokkneun haengboggwa bulhaeng/ “행복은 돈만으로 해결되는 것이 아니다” /haengbogeun donmaneculo haegyeoldoeneun geosi anida/	“mutluluk formülü”

EK-2. “기쁨 /gippeum/ ve “Sevinç” Derlem Verileri

1	YÜKSELMEDİR/ YÜKSEKTE OLMAKTIR		“Günlerce dorukta yaşanan sevinç”
2	MÜKEMMELLİK		
3	RÜYA/HAYAL	“쉬는 기쁨을 상상하였다”/swineun gippeumeul sangsanghayecossda/	
4	DERİNLİK		
5	FİZİKSEL HAREKET		
6	KARIŞIK MADDE	“기쁨과 눈물이 뒤섞인”/ gippeumgwa nunmul dwiseokkin/, “기쁨, 쓸쓸함이 조금씩 섞여”/ gippeum, sseulsseulhami jogeumssig seokkyeo/, “분노와 기쁨이 뒤엉킨”/bunnowa gippeumi dwieongkin/ “소박한 기쁨으로”/sobaghan gippeumeulo/	“sevinç ve hüznün birlikte yaşanır”, “özlem ve sevinç birbirine karıştı”, “şaşkınlık ve sevinç karışımı”, ”heycenla sevinç bir aradaydı”
7	IŞIK	“환한 기쁨”/hwanhan gippeum/, “얼굴은 기쁨으로 빛나고 있었다”/ eolguleun gippeumeulo bichnago isseossda/, “얼굴이 기쁨으로 환해졌다”/eolguli gippeumeulo hwanhacjyecossda/, “얼굴이 기쁨으로 환해졌다”/eolguli gippeumeulo hwanhacjyecossda/, “기쁨으로 환히 밝아졌다”/ gippeumeulo hwanhi balgajyecossda/, “그의 눈은 기쁨으로 반짝였다” /geuui nuneun gippeumeulo banjjagyecossda/, “기쁨으로 빛나는 광휘를” / gippeumeulo bichnaneun gwanghwileul/, “눈이 반짝 빛난다” /nuni banjjag bichnanda/, “기쁨의 빛”/gippeumui bich/, “기쁨은 저절로 환할 테지만”/ gippeumeun joejollo hwanhal tejiman/, “기쁨으로 눈빛이 반짝인다.”/ gippeumeulo nunbichi banjjaginda/	“içimdeki sevinç pırlıtsı”, “yüzleri ... sevinç ışıkları saçır”, “sevinç yıldızları ışıldıyor”, “sevinçle gözleri parlayan”, “sevinç ışıltıları”, “aydınlık bir sevinç”, “annemin gözleri sevinçten pırl pırl”
8	HASTALIK	“기쁨도 지나치면 병이 된다는 옛말”/gippeumdo jinachimyeon byeongi doendaneun yesmal/	“hüzünlerime sevinç zerk etmişti”
9	CANLILIK	“힘찬 기쁨”/himchan gippeum/, “생기에 찬 기쁨”/saenggie chan gippeum/	“sevinç gösterileri”
	KEYİFLİ TECRÜBE	“기쁨과 행복을 만끽한 적도 있었으며”/gippeumgwa haengbogeul mankkighan jeogdo isseosseumyeo/, “ 기쁨을 누리다”/gippeumeul nulida/, “기쁨과 쾌감을 만끽하면서”/ gippeumgwa kwaegameul mankkighamyeonseo/, “관능적인 기쁨”/gwanneungjegin gippeum/, “기쁨으로 즐겼던”/gippeumeulo jeulgyeossdeon/	

10	SARHOŞLUK	“기쁨에 도취된”/gippeume dochwidoen/, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다”/gaseumeun hwangholhan gippeumeulo beogcha ollasda/, “기쁨에 취해”/gippeume chwihac/	“sevinç sarhoşluğunu”
11	DÜŞMAN	“기쁨에 겨운”/gippeume gyeoun/	
12	DEĞERLİ NESNE	“기쁨 얻다”/gippeum eodda/, “값지 못한 기쁨”/gapji moshan gippeum/, “혼자 보기에는 아까운 기쁨”/honja bogieneun akkaun gippeum/, “얻게 될 기쁨”/eodge doel gippeum/, “기쁨을 얻었다는”/gippeumeul codeossdaneun/, “기쁨을 지키기 위해서”/gippeumeul jikigi wihaesco/, “기쁨을 선물한다”/gippeumeul seonmulhanda/, “기쁨을 앗아간다”/gippeumeul asaganda/, “얻어질 기쁨이 기다리고 있다”/codeojil gippeumi gidaligo issda/, “기쁨과 만족를 상실한 채”/gippeumgwa manjogeuil sangsilhan chae/	“her sevinç yakalanır”, “bir sevinç kazandın”, “sevinç bağışladınız”
13	İSTENEN/SAKLI NESNE	“찾을 수 있는 기쁨”/chajeuil su issneun gippeum/, “기쁨을 안다”/gippeumeul anda/, “은밀한 기쁨”/eunmilhan gippeum/, “애정과 기쁨도 자취를 감추어버리고만 것입니다”/aejeonggwa gippeumdo jachwileul gamchucobcoligoman geosibnida/, “기쁨을 감추지 못했다”/gippeumeul gamchui moshassda/, “기쁨을 드러내지 않으려고”/gippeumeul deulconaeji anheulycogo/, “기쁨을 추구하게”/gippeumeul chuguhage/, “강요된 의무보다는 저절로 우러나는 기쁨을 추구한다”/gangyodoen uimubodaneun jeojcollo uleoneun gippeumeul chuguhanda/, “기쁨을 감추지 못하다”/gippeumeul gamchui moshada, “기쁨은 속으로 간직해야한다”/gippeumeun sogeulo ganjighaeyahanda/, “기쁨이 묻어있었습니다”/gippeumi mudcoisseosseubnida/, “은밀한 기쁨”/eunmilhan gippeum/, “기쁨이 그대로 드러나 있다”/gippeumi geudaeilo deuleona issda/, “남편의 그 기쁨이 또렷이 나타나는 것이다”/nampyeonui geu gippeumi ttolyeosi natananeun geosida/, “기쁨이 표출되어”/gippeumi pyochuldooeo/	“gizliden gizliye bir sevinç duyduğunu”, “sevinç dilek tuttum”

14	YİYECEK	“기쁨 등 맛볼 수 있다”/gippeum deung masbol su issda/	“sevinç tatmak”50, “evin içindeki tatlı sevinç”271, “sevinç kırıntısı”598
15	YOĞUNLUK	“삶의 작은 기쁨 속에서”/salmui jageun gippeum sogesco/ “큰 기쁨”/keun gippeum/ “더 큰 기쁨”/deo keun gippeum/ “크나큰 기쁨”/keunakeun gippeum/ “가장 큰 기쁨”/gajang keun gippeum/ “우리의 기쁨이 크다”/uliui gippeumi keuda/ “작은 기쁨”/jageun gippeum/ “기쁨이 커지다”/gippeumi keojida/ “조그마한 기쁨”/jogumahan gippeum/ “지나친 기쁨”/jinachin gippeum/ “표현 할 수 없는 기쁨”/pyohyeon hal su eobsneun gippeum/ “형언할 수 없는 기쁨”/hyeongconhal su eobsneun gippeum/ “말로 표현할 수 없는 기쁨”/mallo pyohyeonhal su eobsneun gippeum/ “형용할 수 없는 기쁨”/hyeongyonghal su eobsneun gippeum/ “기쁨은 이루 말할 수 없었다” / gippeumeun ilu malhal su eobscoosda/	“büyük sevinç” “bunca sevinç”, “içimi büyük bir sevinç kapladı” “en büyük sevinç”1268, “içimde büyük bir sevinç vardı”, “içimi anlatılmaz bir sevinç kapladı”191, “tarif edilmesi imkânsız bir sevinç”994,
16	SIVI	“기쁨에 잠겨 있도록”/gippeume jangyeo issdolog/. “기쁨도 슬픔도 밀바닥까지 환히 보이는 투명하고 얇은 실개천이었다.”/gippeumdo seulpeumdo mitbadagkkaji hwanhi boineun tumyeonghago yateun silgaecheonicosda/, “기쁨이 가득 배어나오고”/gippeumi gadeug baeconaogo/, “어머니의 기쁨이 배어 있는 시계를”/comeoniui gippeumi baeo issneun sigyeleul/, “기쁨이 깃들여”/gippeumi gisdeuleo/, “강요된 의무보다는 저절로 우러나는 기쁨”/gangyodoen uimubodaneun jeojeollo uleoneun gippeum/ 6	“yanağına takılmış son bir sevinç damlacığı”
17	KAP	“삶의 작은 기쁨 속에서”/salmui jageun gippeum sogesco/ “기쁨에 빠져들었다”/gippeume ppajyeodeulcosda/, “기쁨에 쏟아졌다” /gippeume ssodajyeosda/	“sevinç içinde denize atladılar” “hem sevinç hem hüznün kaselerini”

18	KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“기쁨 가득히 회고할”/gippeum gadeugghi hoegohal/, “기쁨과 보람을 더하게 하는”/gippeumgwa bolameul deohage hancun/, “내 팔 속에 기쁨이 넘치게되었을텐데”/nae pal sogge gippeumi neomchigedoecosseultende/, “기쁨에 가득차 있었으나”/gippeume gadeugcha isseosseuna/, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다”/gaseumeun hwangholhan gippeumeulo beogcha ollasda/, “기쁨으로 가득 차오르며”/gippeumeulo gadeug chaoleumycu/, “기쁨으로 터져버린다”/gippeumeulo teojyeobeolinda/, “기쁨으로 간직하고 있는”/gippeumeulo ganjighago isseun/, “온 가족으로 함께하는 기쁨으로 가득한 날”/on gajogeuo hamkkhaneun gippeumeulo gadeughan nal/, “벅찬 기쁨”/beogchan gippeum/, “터질 것만 같은 기쁨”/teojil geosman gateun gippeum/, “기쁨이 넘치게”/gippeumi neomchige/, “기쁨도 두 배가 된다”/gippeumdo du baega doenda/, “기쁨을 담은 편지”/gippeumeul dameun pyconji/, “기쁨을 늘리기”/gippeumeul neulligi/, “그 기쁨은 한결 더했습니다”/geu gippeumeun hangyeol deohaessseubnida/, “기쁨은 더했다”/gippeumeun deohaessda/, “기쁨에 가득 찼고”/gippeume gadeug chassgo/, “기쁨에 넘치게 하다”/gippeume neomchige hada/, “기쁨이 두 배”/gippeumi du bae/, “기쁨 등 북받쳐 오르는 감정의”/gippeum deung bugbadchyeo oleuneun gamjeongui/, “기쁨에 넘치다”/gippeume neomchida/, “절정에 오른 기쁨”/jeolgeonge oleun gippeum/, “기쁨이 쏟아져 나온다”/gippeumi ssodajyeo naonda/, “기쁨이 넘쳐 올랐다”/gippeumi neomchyeo heullcosdda/, “기쁨이 차오르다”/gippeumi chaoleuda/, “기쁨을 참을 수가 없었다”/gippeumeul chameul suga cobseossda/, “색스는 기쁨”/saemosseun gippeum/, “기쁨이 솟아나오다”/gippeumi sosanaoda/, “기쁨이 솟구쳤다”/gippeumisosguchyeossda/, “사그라져버린기쁨이었다”/sageculajyeobeolimgippeumicossda/,	“이치를 taşıyamayacağımı ölçüde bir sevinç doldurdu”, “eklenecek sevinç kalmamış içimde”, “gözlerindeki sevinç yarım kalmış”, “sevinci azaltan”, “sevinç dolu”, “paylaşmakla sevinç artar”, “sevinç eksilmesin”, “sevinç katmak hayatına”, “sevinç kaplamıştır yüzünü”, “sevinç üstüne sevinç yaşıyorlar”, “her kederin içinde bir sevinç bul”, “çocuk oyunumuzdaki sevinç”989, “içimde patlamak üzere olan bir sevinç”, “sevincine sevinç katıyordu”, “kah sevinç kah hüznün dolu”, “sevinç patlaması”, “ben olmasan ne sevinç kalırdı içinde ne..”, “sevinç kapladı içimi”, “sevinç dolu sesi” “yüreğine sevinç akıtıyor”, “sevinç olup içlerimize akan”, “yüzleri... ve sevinç ışıkları saçar”, “yüzünde sevinç çağlarının gülüşü”, “çocuklaşan bir sevinç yüzlerinde”, “bir sevinç var yüzlerde yüreklerde”, “yüreğini bir sevinç kaplamıştır”, “kalbinde sevinç ve hüznün çalkalanıyordu”, “kalbine bir sevinç yayıldı”, “kalbini bir sevinç sardı”, “yüreğinde dağ gibi olmuş sevinç”, “içine önce bir sevinç düşmüştü”, “içimde bir sevinç uyanıyordu ki”, “içimi taşıyamayacağım ölçüde bir sevinç doldurdu”, “içimde nedenini bilmediğim bir sevinç var”, “içimi anlatılmaz bir sevinç kapladı”, “içimi bir sevinç dalgası kaplıyor”, “İçimde bir sürü sevinç”, “bir sevinç doldu içine” “içini bir sevinç kapladığını görür”, “yüzünde buruk bir sevinç belirtisi yayılıyor”, “Li’yi saran sevinç”, “içime garip bir sevinç yayıldı”, “sevinç sarıyordu yüreğini”, “İçine bir sevinç yayıldı”
----	--	--	---

	“얼굴은 기쁨으로 빛나고 있었다”/ colguleun gippeumeulo bichnago isscosdda/, “얼굴이 기쁨으로 환해졌다”/colguli gippeumeulo hwanhaejeossda/, “기쁨으로 충만한 표정”/gippeumeulo chungmanhan pyojeong/, “그의 얼굴엔 기쁨도 아무것도 엿보이지 않았다”/geuui colgulen gippeumdo amugeosdo yeosboijil anhasdda/, “얼굴에는 기쁨이 넘쳐흘렀습니다” /colguleneun gippeumi neomchyeoheullecosseubnida/, “얼굴에는 숨길 수 없는 기쁨이” / colguleneun sumgil su eobsneun gippeumi/, “사람들의 얼굴에 분노와 기쁨이 뒤엉킨” /salamdeului colgule bunnowa gippeumi dwieongkin/, “소박한 기쁨으로 얼굴을 빛내며” / sobaghan gippeumeulo colguleul bichnaemyeo/, “그의 눈은 기쁨으로 반짝였다” /geuui nuneun gippeumeulo banjaeyeossda/, “눈에서는 기쁨의 눈물이 하염없이 흐르고 있었습니다” /nunesoneun gippeumui nunmul haycomeobsi heuleugo isscosseubnida/, “눈동자에는 승리의 기쁨을 찾아볼 수 있었다” /nundongjaeneun seunglitui gippeumeul chajabol su isscosdda/, “두 눈 가득 기쁨이 넘쳐흐르고” /du nun gadeg gippeumi neomchyeoheuleugo/, “기쁨으로 눈시울이 붉어졌다” / gippeumeulo nunsuli bulgeojeossda/, “기쁨 넘치는 웃음”/gippeum neomchineun useum/, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다”/gaseumeun hwangholhan gippeumeulo beogcha ollassda/, “가슴은 황홀한 기쁨으로 벅차 올랐다” /gaseumeun hwangholhan gippeumeulo beogcha ollassda/, “가슴 속에서 기쁨”/gaseum sogeseo gippeum/, “내 가슴 기쁨으로 가득차 있었다” / nac gaseum gippeumeulo gadegcha isscosdda/, “우리의 기쁨을 가슴에 품어주는” /ului gippeumeul gaseum pumeojuneun/, “가슴 속의 기쁨은 억제할 수 없을 정도로 세쳤다” /gaseum sogui gippeumeun eogichal su cobseul jeongdolo sechassda/, “선생님의 마음은 기쁨으로 가득 차 있었지만”/sconsaengnimui macumeun gippeumeulo gadeg cha isscosjiman/, “넘치는 기쁨에 가슴이 미어질” / neomchineun gippeum gaseumi micojil/, “그들 속에 살아 꿈틀거리는 기쁨” / geudeul soge sala kkumteulgeolineun gippeum/, “고통이 견딜 수 없는 기쁨으로 변했다” /gotongi gyeondil su eobsneun gippeumeulo byeonhaessda/	
--	---	--

19	MUTLULUK GÖZYAŞIDIR	“기쁨의 눈물을 보냈다”/gippeumui nunmuleul botaessda/, “기쁨의 눈물을 흘릴 수 있게”/gippeumui nunmuleul heullil su issge/, “눈에서는 기쁨의 눈물이 하염없이 흐르고 있었습니다”/nuneseoneun gippeumui nunmuli haycomeobsi heuleugo issosseubnida/, “기쁨의 눈물을 흘렸어요.”/gippeumui nunmuleul heullyosseoyo/, “기쁨의 눈물을 평평 쏟던”/gippeumui nunmuleul peongpeong ssoddeon/, “기쁨의 눈물을 흘렸다”/gippeumui nunmuleul heullyeossda/, “기쁨의 눈물을 흘리다”/gippeumui nunmuleul heullida/	“gözlerimden dökülenler gözyaşı mıydı?”, “sevinç gözyaşları döküyordu” “sevinç ağlaması”
20	CANLI VARLIK	“살아가는 진정한 기쁨” /salaganeun jinjeonghan gippeum/, “기쁨이 뿌리내릴 것이다” /gippeumi ppulinaelil geosida/ “기쁨, 자기 안에 살아 있는 모든”/gippeum, jagi ane sala issneun modeun/, “거기서 오는 기쁨” /geogiseo oneun gippeum/, “그들 속에 살아 꿈틀거리는 기쁨” /geudeul sogae sala kkumteulgeolineun gippeum/, “기쁨과 환희로 꽃피워야 한다” /gippeumgwa hwanhuilo kkochpiwoya handa/, “기쁨의 열매 맺으면”/gippeumui yeolmae maejeumyeon/, “오는 기쁨”/oneun gippeum/, “책을 읽는 데에서 오는 기쁨은” /chaegul ilgneun deeseo oneun gippeumeun/, “기쁨은 온다”/gippeumeun onda/, “기쁨이 커주는”/gippeumi keojuneun/, “기쁨이 되살아났다”/gippeumi doesalanassda/, “기쁨이 피어나는”/gippeumi piconaneun/, “기쁨이 소리를 내며 온 우주를 울리고 있다”/gippeumi solileul naemyeo on ujuleul ulligo issda/, “그 기쁨이 가시어지지 않은 듯이”/geu gippeumi gasicojiji anheun deusi/, “기쁨이 살아날 수 있도록”/gippeumi salanal su issdolog/	“yüreğinde bir sevinç doğuyordu”, “içimde bir sevinç uyanıyordu ki”, “yüzümdeki sevinç uçuverdi”, “akıllı bir sevinç bu”, “sevinç yuvalarına uğruyordu”, “sevinç kanatlanması”, “bir sevinç kuşu gibi”, “bir demet sevinç”, “içinde sevinç kumıldar gibi oldu”, “sevinç kuşlarım onlar”, “ağaçların sevinç açtığını”, “çocuklaşan bir sevinç yüzlerinde”, “sevinç uçup gitmişti”, “sevinç geldi oturdu”, “çocuksu sevinç”, “çabuk gel ey sevinç”, “sevinç bağının güzel goncası”, “sevinç gelip yakalamıştı”, “sevinç tohumları”, “kör sevinç”, “sevinç çiçekleri”

21	FİZİKSEL UYARILMA	“기쁨을 불러일으킨다는” / gippeumeul bulleoileukidaneun/, “온몸이 기쁨으로 저러오는 것을 느꼈다” /onmomi gippeumeulo jeolyeooncun geoseul neukkycossda/, “짜릿한 기쁨” /jalishan gippeum/, “기쁨을 자아내지” /gippeumeul jaanacji/, “가슴 두근거리는 기쁨” /gaseum dugeungeolineun gippeum/, “온 몸이 가볍게 떨렸다” /on momi gabycobge ttecollyeossda/, “나는 기쁨으로 경충 뛰었습니다” / naneun gippeumeulo kkeongchung ttwicossseubnida/, “기쁨으로 눈시울이 붉어졌다” /gippeumeulo nunsuili bulgeojyeossda/, “기쁨에 떨었다” /gippeume tteoleossda/, “가슴 저리는 기쁨” /gaseum jeolineun gippeum/, “마음은 기쁨으로 설레었다” / macumeun gippeumeulo seolleyeossda/, “기쁨의 흥분” /gippeumui heungbun/	
22	SES	“무엇과도 바꿀 수 없는 기쁨의 환호였다” /mucosgwado bakkul su eobsneun gippeumui hwanhoyeossda/, “기쁨의 노래까지 불렀다” /gippeumui nolaekkaji bulleoossda/, “기쁨의 소리를 지르면서” / gippeumui solileul jileumyeonseo/, “기쁨의 탄성을 지르면서” / gippeumui tansongeul jileumyeonseo/	“sevinç çıgıkları attılar”, “sevinç haykırısları”, “sevinç çıgıkları” “sevinç nidaları” “sevinç feryatları” “sevinç seslerine döner” “sinili bir sevinç sesiyle”, “sevinç çıgıgı” “sevinç uğuntusunda”, “sevinç naraları atmış”
23	PAYLAŞIM	“기쁨을 나누다” /gippeumeul nanuda/, “기쁨과 어려움을 나누면서” / gippeugwa colyeoumeul nanumyeonseo/, “온 가족으로 함께하는 기쁨으로 가득한 날” /on gajogculo hamkkehaneun gippeumeulo gadeughan nal/, “기쁨과 슬픔을 진정으로 함께 나눌 수 있는” / gippeumgwa seulpumeul jinjeongeulo hamkke nanul su issneun/, “기쁨을 나누는” /gippeumeul nanuneun/, “기쁨도 슬픔도 함께한다” / gippeumdo seulpumdo hamkkehanda/, “기쁨을 같이했다” /gippeumeul gatihaessda/	“ortak sevinç”, “sevinç paylaşma”, “birbirlerinin sevinçlerini paylaşmalıdır”, “sevinç payı”
24	RENK	“기쁨의 색이라” /gippeumui saegila/, “기쁨에도 에도 여러 가지 색이 있다는 것” /gippeumedo edo yeoleo gaji saegi issdaneun geos/	“bir sevinç yeşiliydi”

25	DERS	“배웠다는 기쁨” /baewossdancun gippeum/, “가르치는 기쁨” /galeuchineun gippeum/, “기쁨이란 진리를 가르쳐주다” / gippeumilan jinileul galeuchycojuda/	
26	VAR OLMA	“기쁨 또한 없었으니까” /gippeum ttohan eobseosseunikka/, “더 이상 기쁨이 없다” /deo isang gippeumi eobsda/, “기쁨도 없지 않았다” /gippeumdo eobsji anhassda/, “기쁨의 존재로” / gippeumui jonjaeco/, “기쁨이 사라져버렸다” /gippeumi salajyocobeolycossda/, “기쁨이 있었다” /gippeumi isseossda/, “기쁨이 소멸된다” /gippeumi somecoldoenda/	“kiminde sevinç var”, “bir sevinç yoktur”
27	EŞYA	“기쁨 가진 사람” /gippeum gajin salam/, “육체의 기쁨” /yugcheui gippeum/, “갖는 기쁨보다는” /gajneun gippeumbodaneun/, “나의 기쁨” /nauui gippeum/, “사람의 기쁨” /salamui gippeum/, “그의 기쁨” /geuui gippeum/, “가진 기쁨” /gajin gippeum/, “여자 아이의 기쁨” /yeoja aiui gippeum/, “여자아이의 기쁨” /yeojaiui gippeum/, “우리의 기쁨을 가슴에 품어주는” /uliui gippeumeul gaseume pumeojuneun/, “자기 가족의 기쁨” /jagi gajogui gippeum/, “기쁨을 가지고” /gippeumeul gajigo/, “우리의 기쁨” /uliui gippeum/, “기쁨과 슬픔도 갖춰” /gippeumgwa seulpumeudo gajchwo/, “민중들의 기쁨” /minjungdeului gippeum/, “기쁨도 가졌으니” /gippeumdo gajyosseuni/, “인류의 기쁨” /inlyuui gippeum/, “자신의 기쁨” /jasinui gippeum/, “갖게 된 기쁨이 있다” /gajge doen gippeumi issda/, “내 기쁨” /nae gippeum/, “나 혼자만의 기쁨으로” /na honjaui gippeumeulo/, “그의 기쁨” /geuui gippeum/	“onların sevinçleriyle”, “birbirlerinin sevinçlerini paylaşmalıdır”, “kendi sevinç”, “sevinç ve kederlerine ortak olmanın”, “sizlerin sevinçleri”
28	TAŞINABİLEN/ AKTARILAN NESNE	“기쁨을 전달하다” /gippeumeul jeondalhada/, “영길의 기쁨은 엄마에게 옮겨주고” /yeonggilui gippeumeun commaegce olbgyeojugo/, “기쁨이 생생히 전달되어왔다” / gippeumi saengsaenghi jeondaldocowassda/, “기쁨을 보내다” /gippeumeul bonacda/	“sevinç ve mutluluk getirmez”, “sevinç taşıdığı”

29	ÜRÜN	“기쁨을 생산하고 있다는” / gippeumeul saengsanhago issdaneun/, “창조하는 기쁨” /changjohaneun gippeum/, “새 기쁨” /sac gippeum/, “피상적인 기쁨” /pisangjegogin gippeum/	“işçilerde sevinç yaratırken”, “içimde bir sevinç oluşturmıştır”
30	KAYNAK	“기쁨의 근원” /gippeumui geunwon/	“sevinç kaynağıydı”
31	YERDİR/ DESTİNASYON	“기쁨의 길들이 열리게 한다” / gippeumui gildeuli yeollyeojige handa/, “기쁨의 길” /gippeumui gil/, “진짜 기쁨과는 거리가 먼 것 같았어요” /jinjja gippeumgwaneun geoliga meon geos gatasseoyo/	“sevinç kapısı”, “sevinç tarlalarında”
32	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI	“기쁨의 물결” /gippeumui mulgyeol/, “벽한 기쁨이 가라앉았다” /beogchan gippeumi galaanjassda/, “기쁨은 저절로 수그러들었다” /gippeumeun jeojeollo sugulecodeulcosdda/, “기쁨이 파도쳐옵니다” / gippeumi padochycoobnida/, “온 공황은 기쁨으로 출렁거렸다” / on gonghangeun gippeumeulo chulleonggeolyeossda/	“gemiler içlerini sevinç dalgalarıyla ıslatıyorlar”, “Yüzünde bir sevinç daha dalgalandı”, “sevinç esintileri”, “sevinç dalgası”, “sevinç yağmurları yağar”, “sevinç çağlayanı”, “sevinç bile sert eserdi”, “sevinç rüzgarı esti”, “köpiiren sevinç”, “dağlarda kapıldığım yoğun sevinç”, “sevinç doğmaktaydı içine”
33	(YÜZDEKİ) YAZI		“yüzlerinde bir sevinç ifadesi okuduk”, “sevinç gözlerinden okunuyordu”, “yüzünde sevinç izi okunuyordu”
34	BİNA		“başkasının acısı üzerine sevinç kurmaz”
35	GERÇEK /SAHTE	“sal아가는 진정한 기쁨” /salaganeun jinjeonghan gippeum/, “참다운 기쁨” /chamdaun gippeum/, “우리 기쁨도 가짜이고” /uli gippeumdo gajjaigo/, “진짜 기쁨과는 거리가 먼 것 같았어요” /jinjja gippeumgwaneun geoliga meon geos gatasseoyo/	“sahte bir sevinç gösterisiyle”, “yapay bir sevinç maskesi”, “yüzüne sahte bir sevinç ifadesi vermeye çalışan”
36	ATEŞ		“söner sevinç”, “sevinç ateşleri”
37	DÖNÜŞÜM	“문제점도 성공 뒤에는 모두 기쁨으로 바뀌었다” /munjejomdo seonggong dwiceneun modu gippeumeulo bakkwicossda/, “슬픔이 기쁨으로 변화하게 된다” /seulpeumi gippeumeulo byeonhwahage doenda/, “기쁨으로 변했다” /gippeumeulo byeonhaessda/, “이 그리움을 기쁨으로 바꿀 수 있을까” /i geuliumeul gippeumeulo bakkul su isseulkka/	“sevinç haline getirildi”, “sevinç olup içlerimize akan”, “sevinç bana tokat olr geri dönecekti”

38	(SOMUT) NESNE	“튼실한 기쁨”/teunsilhan gippeum/, “기쁨과 소망을 주고”/gippeumgwa somangeul jugo/, “삶의 기쁨을 가져다 주는”/salmui gippeumeul gajyeoda juneun/, “받는 기쁨보다는”/badneun gippeumbodaneun/, “내려 놓는 기쁨”/naelyeo nohneun gippeum/, “신선한 기쁨”/sinseonhan gippeum/, “친구에게 안겨준 기쁨”/chinguege angyeojun gippeum/, “기쁨을 던져줬고”/gippeumeul deonjyeojwosso/, “무엇과도 바꿀 수 없는 기쁨의 환호였다”/mucosgwado bakkul su eobsneun gippeumui hwanhoyeossda/, “기쁨의 조각들은”/gippeumui jogagdeuleun/, “크나큰 기쁨을 주었다”/keunakeun gippeumeul jucosso/, “기쁨을 베푼다”/gippeumeul bepunda/, “기쁨을 받다”/gippeumeul badda/, “기쁨도 그 모든 게 하나가 되어버렸어요”/gippeumdo geu modeun ge hanaga doeobeolyeosseoyo/, “기쁨도 못 보시고”/gippeumdo mos bosigo/, “기쁨도 여기에 붙이고”/gippeumdo yeogie butigo/, “기쁨을 안겨준다”/gippeumeul angyeojuda/, “기쁨의 크기”/gippeumui keugi/, “큰 기쁨을 준다”/keun gippeumeul junda/, “그녀에게 가져다주는 기쁨”/geunyecoeg gajyecodajuneun gippeum/, “그 기쁨도 푸시기 전에”/geu gippeumdo pusigi jeone/	“görmeliydin bir sevinç”, “sevinç verirdi”, “sevinç verici”, “çifte sevinç”, “bir tutam sevinç”, “sevinç getirmek içindir”, “biraz sevinç bırakıyor”, “sevinç toplardı gökyüzünden”, “avludaki sevinç yumağına”,
39	RESİM	“기쁨과 슬픔을 그려냈다”/gippeumgwa seulpumeul geulyeonaessda/	
40	ZORLUK	“기쁨이란 이렇게도 어려운 것일까”/gippeumilan ilcohgedo eolycoun geosilkka/	“sevinç gailesi”
41	AST	“기쁨을 금하다”/gippeumeul geumhada/, “기쁨을 강하게 제지하려는”/gippeumeul ganghage jejihalyeoneun/	
42	AĞIRLIK/YÜK		“hepimiz sevinç yüküydük”, “sevinç yüklendi yüregim”

EK-3. “슬픔 /seulpeum/” ve “Üzüntü” Derlem Verileri

		KORECE DERLEM	TÜRKÇE DERLEM
1	AŞAĞI	“슬픔으로 하늘이 무너지다” /haneuli muneojida/, “슬픔이 가라앉다” /seulpeumi galaanjda/, “그 슬픔은 먼저 가 있는 영혼과 재회만이 가라앉힐 수 있는 것이다.” /geu seulpeumeun meonjeo ga issneun yeonghongwa jachoemani galaanjhil su issneun geosida/, “무너져내리는 슬픔을 감추면서” /muneojyenaelineun seulpeumeul gamchumyeonseo/, “가슴 속이 무너져내리는 슬픔”¹⁴⁷⁸, “슬픔의 양금이 어느 정도 가라앉았다” /seulpeumui anggeumi coneujeongdo galaanjassda/, “슬픔의 분명한 선도 무너져” /seulpeumui bunmyeonghan seondo muneojyeo/, “슬픔이 가라앉았다” /seulpeumi galaanjassda/	“bir üzüntü çökmüştü içine”, “üzüntü çöküyor içime”, “içine bir üzüntü çöktü”, “üzüntü inmişti sesine”
2	KARANLIK	“캄캄한 슬픔” /kamkamhan seulpeum/, “짙은 슬픔” /jiteun seulpeum/, “음울한 슬픔” /eumulhan seulpeum/, “짙은 슬픔을 뿜어져나왔다” /jiteun seulpeumeul ppumeojyeonawassda/, “그늘진 슬픔” /geunculjin seulpeum/, “얼굴 위로 짙어지는 슬픔” /eolgul wilo jiteojineun seulpeum/	
3	SOĞUK	“싸늘한 슬픔” /ssaneulhan seulpeum/, “슬픔으로 가슴이 서늘했다” /seulpeumeulo gaseumi sconeulhaessda/, “슬픔을 머금으니 오월에 서리가 내렸도다” /seulpeumeul meogeumeuni owole seoliga naelyeossdoda/	
4	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI	“몰아쳐 오는 슬픔을 지우려는” /molachyeo oneun seulpeumeul jiulyeoneun/, “길자의 눈은 자꾸 슬픔을 몰고왔다” /giljai nuneun jakku seulpeumeul molgowassda/, “잔잔한 슬픔” /janjanhan seulpeumeul/, “가슴 저리는 슬픔 밀려오다” /gaseum jecolineun seulpeum millyeooda/, “슬픔을 몰고 왔다” /seulpeumeul molgo wassda/	“sevinç dalgası yayıldı içime”, “üzüntü fırtınasına girmeyesin”

5	YÜK	“중압적인 슬픔” /jungabjeogin seulpum/, “슬픔으로 허리가 끊기는 듯 아팠다” /seulpeumeulo heoliga kkeunhgineun deus apassda/, “슬픔을 신고 온” /seulpeumeul sidgo on/, “그 슬픔의 무게” /geu seulpumui muge/, “슬픔이 등을 짓눌렀다” /seulpumi deungeul jisnulleyossda/, “모자의 무게보다 더 강하게 슬픔이 그녀의 머리에 얹어진다” /mojaui mugeboda deo ganghage seulpumi gcunyeoui meolie conjeojinda/, “슬픔이 옷주머니를 무겁게 하다” /seulpumi osjumeonileul mugeobge hada/	“ağır bir üzüntü”, “insanın üzüntülerinin hafiflemesine yarıyor”, “derin bir üzüntüyle ezilmeye”
---	-----	---	---

6	CANLI VARLIK	“슬픔을 달래다” /seulpeumeul dallaceda/, “슬픔이 자란 곳” /seulpeumi jala gos/, “상여 가마를 탄 슬픔 여인이었다” /sangyeo gamaleul tan seulpeum yeoinieossda/, “조용한 슬픔” /joyonghan seulpeum/, “슬픔이 되살아” /seulpeumi doesala/, “슬픔만이 슬픔을 달래 준다” /seulpeummani seulpeumeul dallae junda/, “슬픔은 바래는 계절의 빛 속에서 우리에게 더 크게 다가온다” /seulpeumeun balaeneun gyejeolui bich sogeseo uliege deo keuge dagaonda/, “슬픔을 위로하다” /seulpeumeul wilohada/, “슬픔을 키우고” /seulpeumeul kiugo/, “슬픔을 망명의 길에 뿌리다” /seulpeumeul mangmycongwi gile ppulida/, “슬픔의 무덤” /seulpeumui mudeom/, “슬픔의 뿌리” /seulpeumui ppuli/, “가슴에 슬픔이 와 닿는 것을 느꼈다” /gaseume seulpeumi wa dahneun geoseul neukkyeossda/, “유랑이 낳은 슬픔을” /yulangi naheun seulpeumeul/, “그 충격과 갈등은 엄마와 아기 관계의 단절에서 오는 슬픔” /geu chunggyeoggwa galdeungeun commawa agi gwangyeui danjeoleseco oneun seulpeum/, “표면적인 슬픔이 그녀의 내부에 희열을 주고” /pyomyconjeogin seulpeumi geunyeoui naebuc huiyeoleul jugo/, “슬픔이 못보다 앞서 온다” /seulpeumi meosboda apseo onda/, “슬픔이 닳쳤다” /seulpeumi dagchyeossda/, “그이를 떠나 있는 슬픔” /geuileul tteona issneun seulpeum/, “슬픔이 나를 찾아오는지” /seulpeumi naleul chajaoneunji/, “불면과 아득한 슬픔이 찾아들었다” /bulmyeongwa adeughan seulpeumi chajadeuleossda/, “슬픔이 앞서는 것이다” /seulpeumi apseoneun geosida/, “새로운 슬픔이 닳쳐 온 것도 아닌데” /sacloun seulpeumi dagchyeo on geosdo aninde/, “나에게서 떠나지 않는 슬픔” /naegeseo tteonaji anhneun seulpeum/	“üzüntü bir kurt gibi yer bitirir”, “üzüntü doğururdu”, “üzüntü doğurur”, “üzüntü kuşları başının üzerinden geçsinler”, “üzüntü büyümeye başlamıştı yürüğünde”, “gördün mü Serra, üzüntü neler yapabiliyor”, “üzüntü ve keder yakamı bırakmıyor”
---	--------------	---	---

7	DÜŞMAN	“선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어 그의 조금만 가슴을 잡아 흔들었다” /seonbiui gaseumeun seulpum, jeolmanggam geuligo bangaumi gyochagi doeco geuii jogeumman gaseumeul jaba heundeulcosdda/, “궁한 슬픔에 사로잡힌” /gunghan seulpume salojabhin/, “슬픔에 놀리다” /seulpume nullida/, “슬픔에 겨워” /seulpume gycowo/, “슬픔에 지배당하고 있었다” /seulpume jibaedanghago issecosdda/, “슬픔에 자포자기당하는 학생들아” /seulpume japo jagidanghaneun hagsaengdeula /, “슬픔에 휩싸였다” /seulpume hwibssayeosdda/, “슬픔을 견잡지 못하고” /seulpumeul geodjabji moshago/, “슬픔을 피하다” /seulpumeul pihada/, “모든 슬픔을 이기는 기쁨” /modeun seulpumeul igineun gippeum/	“üzüntülerinden kurtulmuş”, “dünyanın yaratmış olduğu üzüntüden kurtulacak”, “şiddetli bir üzüntü sarar İsmail'i”
8	YOĞUNLUK	“커다란 슬픔” /keodalan seulpum/, “많은 슬픔” /manheun seulpum/, “큰 슬픔” /keun seulpum/, “슬픔이 커져버린” /seulpumi keojyobeolin/, “거대한 슬픔이 흐르고 있지” /geodahan seulpumi heuleugo issji/, “치열한 슬픔” /chiyeolhan seulpum/, “더 큰 슬픔을 느끼다” /deo keun seulpumeul neukkida/, “가장 큰 슬픔을 맞보게” /gajang keun seulpumeul masboge/, “걱심한 슬픔을 느꼈다” /gyeogsimhan seulpumeul neukkyeosdda/, “진한 슬픔” /jinhan seulpum/, “강한 슬픔을” /ganghan seulpumeul/, “슬픔의 농도가 짙어져 갔다” /seulpumui nongdoga jiteojyeo gassda/, “그녀의 슬픔은 이루 말할 수 없었다” /geunyeoui seulpumeun ilu malhal su cobseosdda/, “말 못할 슬픔” /mal moshal seulpum/, “형언할 수 없는 슬픔이 차오르는 것을” /hyeongeonhal su eobsneun seulpumi chaoleuneun geoseul/	“büyük bir üzüntü”, “şefin sutratında en ufak bir üzüntü”, “çok büyük bir üzüntü”, “büyük üzüntü duyduğunu”, “büyük üzüntü duymuş”, “en küçük bir üzüntü yoktu”, “büyük üzüntü duyduğunu söyledi”, “yoğunlaşan üzüntü”, “büyük üzüntü”, “büyük bir üzüntü duyacağız”, “büyük bir üzüntü içinde”, “büyük bir üzüntü içinde ayrıldık”, “en ufak bir üzüntü”, “ufak bir üzüntü”, “büyük bir üzüntü içerisindeydik”, “zerrece üzüntü”338, “büyük bir üzüntü içerisinde”, “üzüntü o kadar fazlaydı ki”, “büyük bir üzüntü içerisindeyiz”, “evde büyük bir üzüntü vardı”, “tüm arkadaşlarda büyük bir üzüntü var”, “büyük bir üzüntü kaplıyordu içini”, “en ufak bir üzüntü ifadesi göstermediğini”, “yerini büyük bir üzüntü almıştı”, “ölümü büyük üzüntü yaratan”, “şiddetli üzüntü ortal özelliklerindendir”, “bunca üzüntü”, “büyük bir üzüntü yaratan”, “büyük bir üzüntü geçirdik de”, “büyük üzüntü duyuyorşar”, “şiddetli bir üzüntü sarar İsmail'i”, “içimde en ufak bir üzüntü yok”, “en yakın arkadaşımın ölümüne duyduğum üzüntü hiç kalırdı” “anlatılmaz bir üzüntü”, “inanılmaz üzüntü duyuyorum”, “açıklanamayacak bir üzüntü yaratıyordu”

9	SAF/KARIŞIK MADDE	“선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어” /Seonbiui gaseumeun seulpéum, jeolmanggam geuligo bangaumi gyochagi doeeco/, “어머니의 슬픔 응결된” /eomconitui seulpéum eunggyeoldoen/, “슬픔을 아름다운 응결체로 만들려고 한다” /seulpéumeul aleumdaun eunggyeolchelo mandeullyeogo handa/, “순수한 슬픔의 표장” /sunsuhan seulpéumui pyojang/, “슬픔이 맑게 고였다” /seulpéumi malgge goycossda/	“önlenez bir üzüntü, kararsızlık ve mutsuzluk karışımı”, “üzüntü ve öfke iç içeydi”
10	DERİNLİK	“깊은 슬픔” /gipeun seulpéum/, “깊은 슬픔에 빠지다” /gipeun seulpéume ppajida/	“derin ve savrık üzüntü”, “derin üzüntü”, “derin üzüntü”, “derin bir üzüntüye dönüştüğünü söyleyebilirim”, “derin üzüntü verdi”, “derin bir üzüntü”, “derin bir üzüntü yaratmıştı”, “derin bir üzüntü içindeydi”, “bu duyguların yerini derin bir üzüntü aldığını görüyoruz”, “derin bir üzüntüyle ezilmeye”

11	KABİN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“벽한, 담긴 눈에 슬픔이 매달려 있었다” /beogchan, damgin nune seulpumeu maedallyeo isseossda/, “슬픔이 목구멍을 타고 올라오다” /seulpumeu moggumeongeul tago ollaoda/, “극한 슬픔 속에” /geughan seulpumeu sogce/, “얼굴에는 슬픔이 배어 있다” /eolguleneun seulpumeu baeco issda/, “시조는 슬픔을 담고 있다” /sijoneun seulpumeutul damgo issda/, “모든 슬픔” /modeun seulpumeu/, “가슴속에는 분노와 슬픔” /gaseumsogeneun bunnowa seulpumeu/, “선비의 가슴은 슬픔, 절망감 그리고 반가움이 교착이 되어” /seonbiui gaseumeun seulpumeu, jeolmanggam geuligo bangaumi gyoachagi doeco/, “슬픔 북받쳐 오르는 감정” /seulpumeu bugbadchyeo oleuneun gamjeong/, “슬픔을 음악에 담아내다” /seulpumeutul eumage damanaeda/, “슬픔을 가슴에 품어주는” /seulpumeutul gaseume pumeojuneun/, “쌓인 슬픔을 씻어내다” /ssahin seulpumeutul ssiseonaeda/, “슬픔과 짝 차 있을 어린아이들” /seulpumeungwa kkwaeg cha issseul colinaideul/, “슬픔으로 가득 차 있다” /seulpumeulo gadeug cha issda/, “재즈에는 바닥에 떨어져본 사람만이 알 수 있는 슬픔이 들어 있다” /jaeueneun badage tteoleojyeobon salammani al su issseun seulpumeu deuleo issda/, “남자의 눈물에는 여자의 슬픔과 남자의 사정이 하나로 응축되어” /namjai numuleneun yeojai seulpumeungwa namjai sajeongi hanalo eungchugdoeco/, “슬픔으로 찼던” /seulpumeulo chassdeon/, “슬픔을 놀리어” /seulpumeul nullico/, “그런데 오빠는 내 불행의 슬픔까지 보태주고 있었다” /geuleonde oppaneun nae bulhaengui seulpumeukkaji botaejugo isseossda/, “슬픔도 애절의 극에 달해서” /seulpumdo aejeolui geuge dalhaeseo/, “더 무겁게 짓누르던 슬픔” /deo mugeobge jisnuleudeon seulpumeu/, “슬픔이 터뜨리다” /seulpumei teotteulida/, “양가슴에서 밀쳐 올라오는 슬픔” /anggaseumeseo milchyeo ollaoneun seulpumeu/,	“şefin suratında en ufak bir üzüntü”, “bir üzüntü çıkmıştı içine”, “evlerin içi oda oda üzüntü”, “üzüntü dolu”, “üzüntü dolu düşüncelerini terk etmesi gerektiği”, “aşırı bir üzüntü”, “gözlerinde derin bir üzüntü vardı”, “acı ve üzüntü dolu ifadeler”, “üzüntü dolu”, “sevinç dalgası yayıldı içime”, “üzüntü dolu”, “içine bir üzüntü çöktü”, “içimi bir üzüntü kapladı”, “içimi büyük bir üzüntü kapladı”, “yüzünün gerçek bir üzüntüyle dolduğunu”, “gözlerinde üzüntü vardı”, “acı ve üzüntü taşıyan bir trene dönüşmüş”, “içim üzüntü ve pişmanlık dolu”, “Kalbimde küçücük de olsa bir üzüntü görmeyince sevindim”, “üzüntü dolu”, “yüreğinde bir üzüntü duymadın”, “gözlerinde üzüntü ve yorgunluk varmış”, “gözleri içinde en ufak bir üzüntü görseler”, “içimdeki üzüntü birden büyük bir sevince dönüştü”, “üzüntü dolu satırlar”, “yüzündeki üzüntü açıkça bellidir”, “yüzlerimizdeki üzüntü hala devam ediyor”, “içimde hiçbir üzüntü yok”, “büyük bir üzüntü kaplıyordu içini”, “sıkıntı ve üzüntü dolu olduğu zamanlar”, “üzüntü dolu gözlerle”, “sesinde üzüntü olduğunu”, “gizli bir üzüntü büyümeye başlamıştı yüreğinde”, “hepsinden fazla üzüntü duyuyordum”, “içimi bir üzüntü kaplar”, “bakışlarındaki o üzüntü hiç gözümün önünden gitmiyor”, “yüzünde bir acı, üzüntü görmeyi bekliyordu”, “içimde en ufak bir üzüntü yok”, “garip bir üzüntü var içimde”, “adamin gözünde üzüntü belirdi, söndü”, “bütün benliğini bir üzüntü sarmış”, “üzüntü insanın içine işliyordu”, “içimi bir üzüntü kapladı”, “onları da bir üzüntü aldı”
----	--	---	---

	“북받치는 슬픔에 나를 가눌 길이 없었다” /bugbadchineun seulpume naleul ganul gili cobseossda/, “사람들은 슬픔에 가득차” /salamdeuleun seulpume gadeugcha/, “슬픔에 터지다” /seulpume teojida/, “슬픔에 찬” /seulpume chan/, “주름진 얼굴에 슬픔으로 어렸다” /juleumjin colgule seulpumeulo colyeossda/, “슬픔으로 가득찬” /seulpumeulo gadeugchan/, “슬픔으로 심장은 터져버렸다” /seulpumeulo simjangeun teojycobeolyeossda/, “엄마는 얼굴이 슬픔으로 가득했다” /commanetun colguli seulpumeulo gadeughaessda/, “슬픔으로 가슴을 적시다” /seulpumeulo gaseumeul jeogsida/, “눈동자가 가득 슬픔으로 젖어 있었다” /nundongjaga gadeug seulpumeulo jeojeo isseossda/, “슬픔은 아직 끝나지 않았다” /seulpumeun ajig kkeutnaji anhasdda/, “가슴 속에 간직한 슬픔은 여러 가지로 밖에 드러나요” /gaseum soge ganjighan seulpumeun yeolco gajilo bakke deuleonayo/, “자신감 속에도 슬픔은 있게 마련이다” /jasingam sogedo seulpumeun issge malyeonida/, “슬픔은 목구멍 위로 싸하게 올라왔다” /seulpumeun moggumeong wilo ssahage ollawassda/, “슬픔을 토로한 것이다” /seulpumeul tolohan geosida/, “슬픔을 털어놓다” /seulpumeul teoleonohda/, “슬픔을 억누를 수 없었다” /seulpumeul cognuleul su eobseossda/, “슬픔을 담은 시” /seulpumeul dameun si/, “슬픔을 참다” /seulpumeul chamda/, “슬픔을 감내야한다” /seulpumeul gammaeyahanda/, “슬픔을 억제다” /seulpumeul eogjeda/, “슬픔을 절제하다” /seulpumeul jeoljchada/, “슬픔을 견디지 못해” /seulpumeul gycondiji moshac/, “숯고라지는 슬픔” /sosgolajineun seulpum/, “지극한 슬픔” /jigeughan seulpum/,	
--	---	--

	“가슴에 그런 이유로 만들어낸 슬픔을 저장해 두려고 하지 않았다” /gaseume geuleon iyulo mandeuleonaen seulpumeul jeojanghae dilycogo haji anhasdda/, “몸속에 숨어 있는 우울과 슬픔을 씻어” / momsoge sumeo issneun uulgwa seulpumeul ssiseo/, “억제해 왔던 슬픔을 더 이상 감내할 수 없어” /eogjehae wassdeon seulpumeul deo isang gamnachal su eobseo/, “마음 가운데 슬픔” /macum gaunde seulpum/, “슬픔의 폭발” /seulpumui pogbal/, “문학 풍토 속에서 슬픔의 일기에 쓸릴지도 모를” /munhag pungto sogeseo seulpumui ilgie ssolliljido moleul/, “슬픔은 긴 강이 되어 내 마음 속에 흐른다” /seulpumeun gin gangi doeco nac macum soge heuleunda/, “온몸에 슬픔이 고루고루 퍼져있다” /onmome seulpumi golugolu peojycoissda/, “슬픔이 넘쳐나면서도” /seulpumi neomchyeonamyconseodo/, “차올라온 슬픔” /chaollaon seulpum/, “슬픔이 진우의 가슴에 차 있을 거라고 생각했다” / seulpumi jinuui gaseume cha isseul geolago saenggaghaessda/, “형언할 수 없는 슬픔이 차오르는 것을” /hycongeonhal su cobsneun seulpumi chaoleuneun geoseul/, ”슬픔이란 감정이 솟아오르다” / seulpumilan gamjeongi sosaoleuda/, “슬픔이 가득 담겨 있었다” / seulpumi gadeug damgyeo isseossda/, “뿜어나는 슬픔” /ppumeonaneun seulpum/, “슬픔이 가슴 깊은 곳에서 솟구쳐올랐다” /seulpumi gaseum gipeun goseseo sosguchyeoollassda/, 1891, “슬픔이 나를 파고들었다” / seulpumi naleul pagodeulcosdda/, “슬픔이 가슴을 흘러내렸다” /seulpumi gaseumeul heulleonaclycosdda/, “가슴에 슬픔이 와닿다” /gaseume seulpumi wadahda/, “우조 가운데서도 슬픔이 있다” /ujo gaundescodo seulpumi issda/, “부모의 마음은 슬픔이 찬” /bumoui macumeun seulpumi chan/, “목소리만으로도 슬픔이 진득하게 묻어 나오는” /mogsolimaneulodo seulpumi jindeughage mudeo naoneun/,	
--	---	--

	“견딜 수 없는 슬픔이 치민다” / gyeondil su eobsneun seulpumi chiminda/, “커피 속에 깊은 슬픔이 있네” /keopi soge gipeun seulpumi issne/, “지금까지 참아왔던 모든 슬픔이 가슴 밑바닥에서부터 한꺼번에 터져나오기 시작했다” /jigumkkaji chamawassdeon modeun seulpumi gaseum mitbadagescobuteo hankkeobeone teojyonaogi sijaghaessda/, “이별의 슬픔이 아직도 남아 있었다” /ibyeolui seulpumi ajigdo nama isseossda/, “슬픔이 목을 타고 기어올라” / seulpumi mogeul tago gicoola/, “명복을 비는 슬픔이 절정을 향해 치솟아오르고 있었다” / myeongbogeul bineun seulpumi jeoljeongeul hyanghae chisosaoleugo isseossda/, “가슴 가득히 쌓여졌던 슬픔이 한꺼번에 토해졌다” /gaseum gadeugghi ssahyeojyocossdeon seulpumi hankkabeone tohaejoycossda/, “슬픔이 그녀의 가슴에 녹아내렸다” /seulpumi geunyeoui gaseume noganaejoycossda/, “슬픔이 쏟아져” /seulpumi ssodajyeo/, “슬픔을 발산하다” /seulpumeul balsanhada/, “슬픔이 옷주머니를 무겁게 하다” / seulpumi osjumeonileul mugeobge hada/, “선구자는 슬픔과 사랑의 거래 품 속에 영원하구나” /seongujaneun seulpumgwa salangui gyeole pum soge yeongwonhaguna/, “슬픔이 여동처럼 가슴을 덮어 웁니다” /seulpumi codumcheolcom gaseumeul deopeo obnida/, “음성에는 슬픔이 베어 있었다” / eumseongeneun seulpumi beeo isseossda/	
--	---	--

12	SIVI	“거대한 슬픔이 흐르고 있지” / geodachan seulpumi heuleugo issji/, “해학에 스며 있던 슬픔” /hachage seumyeo issdeon seulpum/, “깊은 슬픔” /gisdeun seulpum/, “사람들의 얼굴은 슬픔에 겹네” / salamdeului colguleun seulpume gyeossne/, “슬픔에 젖은 소나무” /seulpume jeojeun sonamu/, “슬픔에 잠긴” /seulpume jamgin/, “깊은 슬픔에 잠기리라는” /gipeun seulpume jamgililaneun/, “노동자가가득 슬픔으로 젖어 있었다” / nundongjagadeugseulpumeulo jeojeo isscodeun/, “배어드는 슬픔” /baecodeuncun seulpum/, “웃음으로 슬픔을 차단하다” / useumeulo seulpumeul chadanhada/, “슬픔의 바다” /seulpumui bada/, “슬픔은 긴 강이 되어 내 마음 속에 흐른다” /seulpumeun gin gangi doeco nae macum soghe heuleunda/, “슬픔이 목구멍까지 괴어와서” / seulpumi moggumeongkkaji groecowaseo/, “슬픔이 묻어났다” /seulpumi mudeonassda/, “슬픔이 스며들어 올 때” /seulpumi seumyeodeuleo ol ttac/,	“yüzlerinden üzüntü akıyordu”
13	SES	“슬픔을 노래한 시가 좋은 시인가” /seulpumeul nolachan siga joheun siinga/, “이별의 슬픔을 사랑의 노래로 승화시킨다” /ibyeolui seulpumeul salangui nolaelo seunghwasikinda/, “슬픔의 소리들” /seulpumui soli/, “목소리만으로도 슬픔이 진득하게 묻어 나오는” /mogsolimaneulodo seulpumi jindeughage mudeo naoneun /	“sesine üzüntü titreşimleri vermeyi ihmal etmiyordu”, “üzüntü nidalarıyla”
14	YİYECEK	“슬픔 맛볼 수 있다” /seulpum masbol su issda/, “슬픔을 씹다” /seulpumeul ssibda/, “슬픔을 다 먹어치운 다음에” / seulpumeul da meogechiun dacume/, “슬픔을 먹지요” /seulpumeul meogjiyo/, “큰 슬픔을 삼키면서” /keun seulpumeul samkimyeonseo/, “슬픔을 질끈 깨물어 삼켰어요” / seulpumeul jilkkeun kkaemuleo samkycosseoyo/,	
15	ATEŞ	“슬픔으로 타는 듯” /seulpumeulo taneun deus / “온몸을 불태우고 있을때” / onmomeul bultaeugo isscultac/	“birbirini körükleyen üzüntü ve öfke”

16	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/ RAHATSIZLIKTIR	“임금의 뒷모습은 슬픔으로 흔들리고 있었다” /imgeumui dwismoseubeun seulpumeulo heundeulligo isseossda/, “슬픔에 몸부림치는 가족들” / seulpumeu mombulimchineun gajogdeul/, “슬픔에 흔들리지 않았다” / seulpumeu heundeulliji anhasssda/, “슬픔으로 시무룩했다” / seulpumeulo simulughaessda/, , “슬픔의 덩어리가 목을 메게 했다” /seulpumui deongcoliga mogeul mege haessda/, “슬픔은 목젓에 매달려 있다” / seulpumeun mogjeoje maedallyeo issda/, “가슴이 아파하셨다” /gaseumi apahasyeossda/, “슬픔의 상처를 택하셨네” / seulpumui sangcheoleul taeghasyeossne/, “가슴을 저미는 슬픔” /gaseumeul jeomineun seulpum/, “가슴이 아리는 슬픔” /gaseumi alineun seulpum/, “가슴이 찡하다” / gaseumi jjinghada/, “쓰라린 슬픔” /sseulalin seulpum/, “슬픔으로 양희의 가슴에 박힌다” / seulpumeulo yanghuiui gaseume baghinda/, “가슴 저리는 슬픔 밀려오다” / gaseum jecolineun seulpum millyeooda/, “아버지는 슬픔으로 가슴이 답답해졌다” /abeojineun seulpumeulo gaseumi dabdbahaejyeossda/, “애달픈 슬픔” /aedalpeun seulpum/, “고통스런 슬픔” /gotongseulcon seulpum/, “슬픔에 자지러진 듯 몸도 가누지 못하는 그의 얼굴을” /seulpumeu jajilcojin deus momdo ganuji moshancun geuui colguleul/	“üzüntü dayanılmaz bir iç sızısına dönüştü”, “üzüntü krizleri”
17	HASTALIK	“깊은 슬픔에 시달리다” / gipeun seulpumeu sidallida/, “애잔한 슬픔” /acjanhan seulpum/	“üzüntü ve umutsuzluk aşılayan enflasyon”, “üzüntü yatağa düşürmüştü onu”, “frengi hastalığının belirtileri üzüntü”

18	İSTENEN/SAKLI NESNE	“땅에 묻히는 극한 질정의 슬픔” / ttange mudhineun geughan jiljeongui seulpum/, “슬픔 추구하는 현대 전라도적인 감성에는” /seulpum chuguhaneun hyeondae jeonladojegin gamseongeneun/, “슬픔을 표출하다” /seulpumeul pyochulhada/, “슬픔과 번민에 싸여” /seulpumgwa beonmine ssayeo/, “안고 있는 모든 슬픔” /ango issneun modeun seulpum/, “슬픔을 감추다” /seulpumeul gamchuda/, “슬픔에 싸여” /seulpume ssayeo/, “슬픔을 안다” /seulpumeul anda/, “애달픈 슬픔에 싸인” /aedalpeun seulpume ssain/, “가슴 속에 간직한 슬픔은 여러 가지로 밖에 드러나요” /gaseum sogeganjighan seulpumeun yeoleo gajilo bakke deuleonayo/, “슬픔을 나타내는” /seulpumeul natanaeda/, “사람의 슬픔을 그리워하다” /salamui seulpumeul geuliwohada/, “슬픔을 간직하다” /seulpumeul ganjighada/, “슬픔을 은닉하고 있음” /seulpumeul eunnighago isseumcul/ “슬픔을 쫓기라도 하듯” /seulpumeul jjochgilado hadeus/ “몸속에 숨어 있는 우울” /momsoge sumeo issneun uul/, “서로의 슬픔을 감싸안다” /seoloui seulpumeul gamssaanda/, “가슴에 슬픔을 안긴” /gaseum seulpumeul angin/, “숨겨졌던 슬픔” /sumgyeojyeosdeon seulpum/, “묻어나는 슬픔” /mudeonaneun seulpum/, “슬픔이 우러나오지 않다” /seulpumi ulconaoji anhda/, “슬픔을 품다” /seulpumeul pumda/, “막연한 슬픔” /magyeonhan seulpum /	“gizli bir üzüntü yansıtan”, “üzüntüsünü belli etmemeye”, “en ufak bir üzüntü göstermiyor”, “mektuptaki üzüntü o kadar belirgindi ki”
19	PAYLAŞIM	“슬픔과 기쁨을 나눌 수 있는”, “슬픔과 기쁨을 함께 나누는” /seulpumgwa gippeumeul hamkke nanuneun/, “이 슬픔을 세상 사람들과 나누려는” /i seulpumeul sesang salamdeulgwa nanulyconeun/, “슬픔을 같이 하다” /seulpumeul gati hada/	“üzüntü ve kedere ortak olmak”, “üzüntüye ortak olunmalı”

20	IŞIK	“슬픔의 파아란 빛줄기였다” / seulpeumui paalan bichjulgiyeossda/, “슬픔과 외로움이 관련되어 비치기 시작했다” /seulpeumgwa oeloumi gwanlyeondoeco bichigi sijaghaessda/, “어머니의 얼굴에 드리워진 슬픔” /comeoniui colgule deuliwojin seulpeum/, “눈빛에 슬픔이 일렁거렸다” / nunbiche seulpeumi illeonggeolyeossda/, “찬란한 슬픔” /chanlanhan seulpeum/, “슬픔의 감정을 빛나게 하고 있다” / seulpeumui gamjeongeul bichnage hago issda/, 환한 슬픔” /hwanhan seulpeum/	“gizli bir üzüntü yansıtan”, “adamin gözünde üzüntü belirdi, söndü”
21	KOKU	“비릿한 슬픔” /bilishan seulpeum/, “슬픔의 냄새를 맡다” /seulpeumui naemsaeleul matda/	
22	RENK	“마음의 슬픔을 색으로 나타내다” /macumui sculpeumeul saegulo natanaeda/	
23	VAR OLMA	“슬픔 없는” /seulpeum cobsneun/, “슬픔이 있다” /seulpeumi issda/, “존재하는 슬픔” /jonjachaneun seulpeum/, “모든 슬픔이 사라진 것은 아니다” / modeun seulpeumi salajin geoseun anida/	“üzüntü yok”, “gözlerinde derin bir üzüntü vardı”⁹³, “bir üzüntü yoktu”,

24	EŞYA	“살아남은 자의 슬픔” /salanameun jaui sculpeum/, “너의 슬픔은”¹¹⁹, “아내의 슬픔” /anaui sculpeum/, “우리들의 슬픔” /ulideului sculpeum/, “유족의 슬픔” /yujogui sculpeum/, “당신의 슬픔”, “그의 슬픔” /geuui sculpeum/, , “인간들의 슬픔” /ingandeului sculpeum/, “겨레의 슬픔이 그대로 드러나 있다” /gyeolgyeui sculpeumi geudaeo deuleona issda/, “슬픔도 갖추어 가지게 되는” /sculpeumdo gajchueo gajige doeneun/, “조상들의 슬픔에서 벗어날 수 없어” /josangdeului sculpeumeseo beoseonal su cobseo/, “그의 슬픔” /geuui sculpeum/, “그녀의 슬픔” /geunyeoui sculpeum/, “가족의 슬픔으로” /gajogui sculpeumeulo/, “한 민족의 아픔과 슬픔”, “예수의 슬픔을 받다” /yesui sculpeumeul badda/, “노인의 슬픔” /noinui sculpeum/, “사람들의 슬픔” /salamdeului sculpeum/, “자식들의 슬픔을 위로하다” /jasigdeului sculpeumeul wilohada/, “시인의 슬픔” /siinui sculpeum/, “어머니의 슬픔” /comeoniui sculpeum/, “더 큰 슬픔을 가지는 것이다” /deokeun sculpeumeul gajineun geosida/, “자기의 슬픔” /jagiui sculpeum/, “남편의 슬픔” /nampyeonui sculpeum/, “남의 슬픔” /namui sculpeum/, “딸의 슬픔” /ttalui sculpeum/, “우리의 슬픔” /uliui sculpeum/, “민족 전체의 슬픔” /minjog jeoncheui sculpeum/, “슬픔이란 걸 혼자 가지지 마세요” /sculpeumilan geol honja gasiji maseyo/, “슬픔은 늘 떠돌아 유랑하는 자의 슬픔일 것입니다” /sculpeumeun neul tteodola yulanghaneun jaui sculpeumil geosibnida/, “슬픔을 지닌 사람에게” /sculpeumeul jinin salamege/	“bana ait bir üzüntü olmayabilir mi”,
25	KAP	“슬픔 속” /sculpeum sog/, “슬픔에 빠지다” /sculpeume ppajida/, “슬픔과 괴로움을 벗어나는 길은” /sculpeumgwa goeloumeul beoseonaneun gilcun/	“üzüntü içinde izlediler”³⁵, “içten bir üzüntü duymamıştır” “duyduğu üzüntü de boştu”

26	TAŞINABİLEN/ AKTARILAN NESNE	“실어 보낸 슬픔” /sileo bonaen seulpeum/, “슬픔이 전달될 수 있다면” / seulpeumi jeondaldoel su issdamyeon/	“üzüntü getirecekse”, “ya ... getirir ya üzüntü”, “türlü üzüntüleri de beraberinde getirebilir”
27	GERÇEK/SAHTE	“진정한 슬픔” /jinjeonghan seulpeum/	“sahte bir üzüntü ifadesi takınarak”, “yüzünün gerçek bir üzüntüyle dolduğunu”
28	ZORLUK	“겪는 슬픔” /gyeokkneun seulpeum/, “슬픔이 해결된다”/seulpeumi haegyeoldoenda/, “슬픔들을 풀려했다” / seulpeumdeuleul pullyeohaessda/, “ 극복하지 못 할 슬픔” /geugboghaji mos hal seulpeum/, “슬픔은 내가 해결해야할 일이다” /seulpeumeun naega haegyeolhaeyahal ilida/, “슬픔을 떴다” /seulpeumeul didda/, “어려운 슬픔을 체험하다” /colyeoun seulpeumeul chehcomhada/, “슬픔을 푸시는 것 같았다” / seulpeumeul pusineun geos gatassda/, “슬픔을 당하다” /seulpeumeul danghada/, “강한 슬픔” /gunghan seulpeum /	“kadin üzüntü çektiğe”, “üzüntülere yıllarca katlanan”, “bir sürü üzüntü çektin” “üzüntü sıkıntısı”
29	(SOMUT) NESNE	“만가지 슬픔” /mangaji seulpeum/, “슬픔의 조각들” /seulpeumui jogagdeul/, “아무도 봐주지 않은 슬픔을” /amudo bwajui anheun seulpeumeul/, “슬픔도 하나다” /seulpeumdo hanada/, “사무치는 슬픔도 준다” /samuchineun seulpeumdo junda/, “다듬어진 슬픔” /dadeumcojin seulpeum/, “슬픔을 갖다 주는” /seulpeumeul gajda juneun/, “슬픔을 받다” /seulpeumeul badda/, “슬픔을 자르고” /seulpeumeul jaleugo/, “민족에게 쓰라린 슬픔을 가져다준” /minjogegge sseulalin seulpeumeul gajyeodajun/, “가슴에 돋는 슬픔을 칼로 자르고”/ gaseume dodneun seulpeumeul kallo jaleugo/, “슬픔을 세다” /seulpeumeul seda/, “그 곳에는 슬픔을 그리움으로 바꾼” / geu goseneun seulpeumeul geuliumeulo bakkun/, “슬픔을 가져오하였다” /seulpeumeul gajyeoohayeosda/, “슬픔을 그냥 구결할 수 없었다”/seulpeumeul geumyang gugyeolhal su cobseosda/, “기쁨을 두배로 하고 슬픔을 반으로 하다” /gippeumeul dubaelo hago seulpeumeul baneulo hada/, “슬픔을 접하다” /seulpeumeul jeobhada/, “딸의 슬픔을 볼 수 없었다” /ttalui seulpeumeul bol su cobseosda/, “슬픔을 헤아리다” /seulpeumeul healida/, “물큰한 슬픔” /mulkeunhan seulpeumi naleul pagodeuleosda/, “슬픔의 본질” /seulpeumui bonjil/	”üzüntü veren”, “ortada paylaşılacak bir üzüntü göremiyordu”, “ne..ne üzüntü görürler”, “gerçeği görmesini engelleyen üzüntü perdesi”, “bir sürü üzüntü çektin”, “unutulmanın verdiği bir üzüntü var”, “görüntüleri üzüntü verici”

30	GEREKSİZ	“소용 없는 슬픔” /soyong eobsneun seulpem/	“ne yersiz üzüntü”
31	ASTTIR	“슬픔을 금할 수 없다” /seulpemeul geumhal su eobsda/	
32	RESİM	“슬픔을 그리면서” /seulpemeul eulpeun naeyong/, “슬픔을 그려” /seulpemeul geulyeo/	
33	YAZIDIR	“슬픔을 읊은 내용” /seulpemeul eulpeun naeyong/, “슬픔을 시로 지어” /seulpemeul silo jico/, “슬픔을 글로 써” /seulpemeul gcullo sseo/, “슬픔을 글로 토했다” /seulpemeul gcullo tohaessda/, “슬픔을 기록하는” /seulpemeul giloghaneun/, “그 슬픔의 문자화” /geu seulpemui munjahwa/, “슬픔의 일기에 쓸릴지도 모를” /seulpemui ilgje ssolliljido moleul/, “슬픔의 시” /seulpemui si/	“şunu bir üzüntü notu olarak alın”
34	GÜZELLİK	“아름다운 슬픔을 알게 되다” /aleumdaun seulpemeul alge doeda/, “슬픔의 미가 어째서 그토록 사람을 끌어당기는 것일까” /seulpemui miga cojjajeco geutolog salameul kkeulcodangineun geosilkka/, “슬픔의 미학을 갖는다” /seulpemui mihageul gajneunda/	
35	DERS	“가르쳐주는 슬픔” /galeuchyeojuneun seulpem/, “슬픔을 연습하다” /seulpemeul yeonseubhada/, “슬픔을 일깨우는” /seulpemeul ilkkacuneun/, “슬픔을 깨닫다” /seulpemeul kkaedadda/	
36	YER/DESTİNASYON	“슬픔에 가까이 갈 수 있다/다가갈 수 있다” /seulpeme gakkai gal su issda/dagagal su issda/, “그녀의 슬픔에 다가갈 수 없었다” /geunyeoui seulpeme dagagal su eobseossda/, “이 세상을 슬픔의 현장으로 인식하고 있다” /i sesangeul seulpemui hyeonjangeulo insighago issda/, “이 슬픔의 지역에서 어서 빠져나가고 싶은” /i seulpemui jiyeogeseo coseo ppajyeonagago sipeun/, “슬픔의 공간을 뛰어넘는 것 같이” /seulpemui gonggancul ttwiconcomneun geos gati/, “아득한 슬픔” /adeughan seulpem/	“üzüntü ve acı ... merkezinde yer alır” ⁶⁵⁵ ,

37	ÜRÜN	“새로운 슬픔에 터지다” /saeloun seulpume teojida, “슬픔을 아름다운 응결체로 만들려고 한다” /seulpumeul alcumdaun cunggyeolchelo mandeullyeogo handa/, “새삼스래 슬픔” /sacsamseulae seulpum/,	“ölümü kasabada çok üzüntü yaratmamıştı”, “üzüntü yaratırken”, “üzüntü yaratan bu olay”, “üzüntü yaratıyorsunuz”, “yarattığı üzüntüden”, , “neden bu kadar üzüntü yaratıyorlar”, , “derin bir üzüntü yaratmıştı”, “üzüntü yaratma özelliğinden”, “ölümü büyük üzüntü yaratan”, “kenara atıldığında üzüntü yaratmayacak”, “açıklanamayacak bir üzüntü yaratıyordu”, “büyük bir üzüntü yaratan”, “dünyanın yaratmış olduğu üzüntüden kurtulacak”,
38	DÖNÜŞÜM	“평온함은 슬픔으로 바뀌었다” / pyeongonhameun seulpumeulo bakkwicossda/, “아름다움이 슬픔으로 변화해버리다” /alcumdaumi seulpumeulo byeonhaebeolida/, “슬픔은 기쁨으로 탈바꿈했다“, / seulpumeun gippeumeulo talbakkumhaessda/ “슬픔을 찬란함으로 뒤바꾸면서 빛을 발한다” /seulpumeul chanlanhameulo dwibakkumyeonseo bicheul balhanda/, “슬픔의 힘을 옮겨서 새 희망으로 전화시키는” / seulpumui himeul olmgyeoseo sac huimang'eulo jeonhwasikineun/,	“şokun üzüntüye dönüştüğünü söyleyebilirim”, “üzüntüye dönüştü”, “içimdeki üzüntü birden büyük bir sevince döndüştü”
39	ŞUURSUZLUK	“슬픔으로 정신 없다” /seulpumeulo jeongsin eobsda/	“üzüntüden kafam hiç yerinde değil”
40	KEYİFLİ TECRÜBE	“시인의 슬픔을 즐겨본다” /siinui seulpumeul jeulgyeobonda/	
41	AĞLAMA/GÖZYAŞI	“슬픔을 울어주다” /seulpumeul ulcojuda/, “남의 슬픔을 대신 울어주다” /namui seulpumeul daesin ulcojuda/, “남의 슬픔을 울어주다 보면” /namui seulpumeul ulcojuda bomyeon/, “슬픔의 눈물을 쏟아 놓는 거라고” / seulpumui nunmuleul ssoda nohneun geolago/, “깊은 슬픔이 짙 눈물이 되어” / gipeun seulpumi jjan nunmuli doeco/, “애닦은 슬픔으로 눈물을 뿌리다” / aedalpeun seulpumeulo nunmuleul ppulida/	“üzüntü gözyaşlarının”

42	İSTENMEYEN ŞEY	“물아쳐 오는 슬픔을 지우려는” / molachyeo oneun seulpumeul jiulyeoneun/, “슬픔을 접다” /seulpumeul jeobda/ “주체할 수 없는 슬픔을” /juchchal su eobsneun seulpumeul/, 돌파들의 슬픔을 처리하다” / dolpagdeului seulpumeul cheolihada/, “쌓인 슬픔을 씻어내다” /ssahin seulpumeul ssiseonaeda/, “슬픔에서 헤어나지 못하고 있었다” /seulpeumeseo heconaji moshago isscosssda/	
43	BİNA	“슬픔의 성곽, 우울과 습기가 가득한 곳, 평퐁린 허황스러운 황폐한 땅갈았다” /seulpumui seonggwag, uulgwa seubgiga gadeughan gos, peongttulhlin heohwangseuleoun hwangpyehan ttanggatassda/	
44	KAYNAK		“üzüntü kaynağı”

EK-4. “우울 /uul/” ve “Acı” Derlem Verileri

		KORECE DERLEM	TÜRKÇE DERLEM
1	AŞAĞI	“마음이 우울하게 가라앉을 때” / macumi uulhage galaanjeul ttac/	
2	KARANLIK	“집은 우울” /jiteun uul/, “엄마의 우울 집안을 어둡게 했다” /eommaui uul jimaneul eodubge haessda/, “어두운 우울” /eoduun uul/, “얼굴에 우울이 그늘졌다” /colgule uuli geuneuljyocssda/, “우울이 질게 벤 얼굴” /uuli jitge baen colgul/	
3	ŞİDDETLİ FİZİKSEL KUVVET		“onu düşündükçe bir acı saplanıyordu yüreğine”, “şiiirindeki gibi yalın bir acı saplanıyor”, “Benim "annebaba ailemi" o acı yıktı”
4	(GÜÇLÜ) DOĞA OLAYI		“acı seylaplarında sürüklen”, “biraz dindi acı”, “günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı”, “acı yüreğinize vurur kavurur”, “acı bir rüzgar esmişti”
5	YÜK	“우울감에 짓눌려서” /uulgame jisnullyeoseo/, “우울밖에 가중되는 것이 없었다” /uulbakke gajungdoeneun geosi eobseossda/	“böyle bir acı yüküyle yüklenmiştir”, “kıymık kıymık bir acı oturuyor yüreğime”, “acı ve sıkıntıyla yüklü”
6	CANLI VARLIK	“여자의 우울을 달래기 위해서” / yeojauui uuleul dallaeagi wihaesco/, “나의 우울을 달랠 수는 없다” /nauui uuleul dallael suneun eobsda/, “우울의 정체는 쉽사리 알아낼 수가 있었다” /uului jeongcheneun swibsali alanael suga isseossda/, “우울의 정치는 과연 어느 것인지” / uului jeongchineun gwayeon coneu geosinji/, “우울이 살아가노라면 물처럼 고이기 마련이며” /uuli salaganolameyon mulcheoleom goigi malyeonimyeo/, “우울이 되살아났다” /uuli doesalanassda/, “우울함을 달래면서” /uulhameul dallaemyeonso/, “우울함이 꿈틀대곤 한다” /uulhami kkumteuldaegon handa/, “우울함이 앞서는 것도 어쩔 수 없다” /uulhami apseoneun geosdo cojjeol su eobsda/,	“bu acı sana layık mı”, “acı bakışlı bir maskeydi”, “arkadan gelen acı da”, “Munzur'da gözleri dilsiz dilsiz bir acı gezer”, “içimde bir acı kıpırdadı”, “sıcak ve dost bir acı vardı”, “entelektüel bir acı” “pek de alışık olmadığı bir acı”

7	DÜŞMAN	“우울에서 자유로울 수 있고” / uuleseo jayuloul su issgo/, “ 우울감에 사로잡혔다” /uulgame salobjahyeosda/, “우울에 휩싸였던” /uule hwibssayeosdeon/, “사로잡는 우울은” /salobjabneun uuleun/, “우울을 이기지 못하는” /uulcul igiji moshaneun/, “견잡을 수 없는 우울함으로부터 벗어나” /geodjabeul su cobsneun uulhameulobuteo beoseona/, “우울함을 이겨낸다고” /uulhameul igyconaendago/, “우울함이 경락의 흐름을 막아서” /uulhami gyeonglagui heulcumeul magasco/,	“acı kısıvrak yakalamaz mı”, “dert ile acı çevresini sarmasın”, “yüreğini saran acı”
8	YOĞUNLUK		“en büyük acı”, “insanlığa büyük acı yaşatmayacağı”, “çok fazla acı var”, “yalnızlık ne acı”, “onca acı”, “görsen öyle acı çekiyor ki”, “az acı var”, “bunca acı haber toplayınca”, “ne kadar acı”, “çok büyük bir acı veriyordu”, “yaşamadığınız kadar ciddi bir acı yaşayın”, “bir birim acı”, “büyük bir acı hissedirdi”, “korkunç acı çekti”, “özlem ve acı dayanılmaz boyutlara ulaştığında”, “düşüncesi ona tarifsiz bir acı verdi”
9	SAF/KARIŞIK MADDE		“yalın bir acı saplanıyor”, “acı, korku ve sorularla iç içe yaşanan”
10	DERİNLİK	“깊은 우울에” /gipeun uule/, “우울함이 깊게 깔려” /uulhami gipge kkallyeo/	“derin bir acı”, “çok derin bir acı vardı seste”

11	KABIN İÇİNDEKİ (BASINÇ ALTINDA) MADDEDİR	“우울을 견디기” /uuleul gyeondigi/, “지독한 우울” /jidoghan uul/, “우울감은 더하다” /uulgameun deohada/, “우울감이 줄어든다” /uulgami julecodeunda/, “우울감을 덜어내기 위해” / uulgameul deoleonaegi wihac/, “우울이 가득한 곳” /uuli gadeugghan gos/, “자신의 몸속에 꼭꼭 숨어 있는 우울” /jasinui momsoge kkoggog sumeo issneun uul/, “우울로 가득차 있다” /uullo gadeugcha issda/, “우울만이 남아 있어” /uulmani nama isseo/, “내면의 불안과 우울은 불가피한 것이다” /naemyeonui bulangwa uuleun bulgapihan geosida/, “우울은 내 안에서 스러질 것이다” / uuleun nae aneseo seulojil geosida/, “우울을 내 몸 깊숙이 받아넣어야 했다” /uuleul nae mom gipsugi badancoheoya haessda/, “작품에 나타나는 우울”, “가슴에 서렸던 우울이 가셔버렸다” / jagpume natananeun uulte, tegaseume seolyeossdeon uuli gasyeobeolyeossda/, “우울이 질게 뻗 얼굴에는” /uuli jitge baen eolguleneun/, “우울이 뻗 얼굴” /uuli baen eolgul/, “감내할 수 있는 우울함으로” / gammachal su issneun uulhameulo/, “우울함을 기억 속에 각인하고 있었다” /uulhameul gicog sogge gaginghago isscosssda/, “쌓인 우울함” /ssahin uulham/, “연기처럼 피어오르는 우울함이 서서히 쌓여가지 시작했다” / yeongicheoleom pieoleuneun uulhami scoseohi ssahyegogaji sijaghaessda/, “마음속에 고여 있는 우울함을 해소시키는” /macumsoge goyeo issneun uulhameul haesosikineun/, “심한 우울” /simhan uul/, “극단적인 우울에 빠지다” / geugdanjeogin uule ppajida/,	“yüreğini saran acı”, “duyduğu acı artar”, “acı dolu”, “içinde gerçekten acı da olsa”, “gözlerinde korkunç bir acı tıkanmış”, “artacak acı karşılığında”, “acı dolu”, “acı ve korku vardı yüzünde”, “acı dolu bir alayla”, “aile içinde bir acı olarak görüyoruz”, “daha acı”, “acı bitmedikçe”, “acı üstüne acı yaşarsınız”, “yüzündeki acı ifadesi”, “acı dolu”, “göğsünde bir acı duydu”, “acı bırakır yüreğinizde”, “kalp acı dolu”, “hastaların yüzlerindeki acı”, “içimde hep bir acı bıraktı”, “içimde bir acı kıpırdadı”, “içimizdeki acı”, “acı dolu bakışlar”, “daha acı bir şey”, “acı dolu çığlıklar”, “acı dolu hıçkırıkları”, “acı hala içimde var”, “acı dolu”, “acı dolu küçük bir kalbi”, “acı üstüne acı verir”, “daha acı”, “gözlerinde sadece acı var” , “çok derin bir acı vardı seste”, “daha az acı çekiyor”, “daha acı”, “daha çok acı var”, “acısını dışarı vurmaz”, “gönülden silindi neşeyle acı”
12	SIVI	“우울감에 흠뻑 젖은” /uulgame heumppcog jeojeun/, “우울의 바다에 빠진” /uului badac ppajin/, “우울함에 잠겨” /uulhame jamgyeo/	“öfke ve acı kıvrılarak mezarlığa akıyordu”
13	SES		“acı çığlığıyla sarsıldı”, “acı bir feryatla”
14	HAVA OLAYI	“뽀우연 우울을 타고” /ppuuyeon uuleul tago/, “우울함의 안개가 질게 깔린 ’ 카사블랑카’에서” /uulhamui angaega jitge kkallin ’kasabeullangka’esc/	

15	YİYECEK		“acı türevlerinden Bir kokteyl sunulur”,
16	ATEŞ	“우울이 그의 손끝에서 타들어가고 있다” /uuli geuui sonkkeuteseo tadeuleogago issda/,	“acı yüreğinize vurur kavurur”, “televizyonlarda yaşanan onca acı insanın yüreğine kor gibi düşmüyor”, “acı içimizi yakıp kavuruyor”, “yakıcı bir acı”, “sıcak ve dost bir acı vardı”
17	ÜZÜNTÜ FİZİKSEL ACI/ RAHATSIZLIKTIR	“가슴에 메인 우울” /gaseume mein uul/,	
18	HASTALIK	“우울 증세를 나타내는” /uul jeungsseul natanaeneun/, “우울 정신병” /uul jeongsinbyeong/, “정서적 불안” /jeongseojcog bulan/, “우울 증상” /uul jeungsang/, “우울 기분장애” /uul gibunjangae/, “우울 현상이 생겼다” /uul hyeconsangi saenggigda/, “우울감을 완화하고” /uulgameul wanhwahago/, “우울을 치유시켜” /uuleul chiyusikyeo/, “우울에 대한 치료” /uule daechan chilyo/, “우울장애” /uuljangae/	“bana bir acı ilacı dikte ettirmek istediler”, “acı reçetelerinin kurbanı olur”
19	İSTENEN/SAKLI NESNE	“자신의 몸속에 꼭꼭 숨어 있는 우울” /jasinui momsoge kkoggog sumco issneun uul/, “감추어진 우울 감지하셨다” /gamchueojin uul gamjihasyeossda/, “우울이 나타나고 있는 것이다” /uuli natanago issneun geosida/, “청년층의 우울상을 파헤쳐” /cheongnyoncheungui uulsangeul pahechyeo/, “우울을 안은 채” /uuleul aneun chae/, “우울을 안고” /uuleul ango/, “우울함도 발견되지 않는다” /uulhamdo balgyeondoeji anhnunda/, “우울을 아내에게 알릴 필요는 없다고 생각하고 있었다” /uuleul anacege allil pilyoneun eobsdago saenggaghago isseossda/, “우울을 표현한 그의 초기의 대표작이다” /uuleul pyohyeonhan geuui chogiui daepyojagida/ 9	“içimizde bir acı olarak gizleyip dışa vurma yürekliliğini”, “günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı”
20	YALNIZLIK	“외로운 우울을 이해할 정도루” /oeloun uuleul ihachal jeongdolu/	
21	PAYLAŞIM		“acı paylaşmanın zevkleri”, “acı patlaşma serenomisine dönüşmüş”
22	IŞIK	“우울의 빛은 점점 사라졌다” /uului bicheun jcomjeom salajyeossda/	
23	RENK	“겨울의 잿빛 우울 속에서” /gyeoului jaesbich uul sogeseo/, “우울의 빛깔에 씻기우고 있을 뿐이었다” /uului bichkkale ssisgiugo isseul ppunicossda/	

24	VAR OLMA	“동양인에게 우울 없는 것도 아니다” /dongyanginege uul cobsneun geosdo anida/, “우울함이 사라진 것에 대해” / uulhami salajin geose dachae/,	“çok fazla acı var”, “acı var”, “acı var”, “sıcak ve dost bir acı vardı”, “daha çok acı var”,
25	EŞYA	“엄마의 우울” /ommaui uul/, “그의 우울” /geuui uul/, “자신의 우울을” /jasinui uuleul/, “여자의 우울을” /yeojauui uuleul/, “나의 우울을 달랠 수는 없다” /nauui uuleul dallael suneun cobsda/, “언어학자의 우울을” /coneohagjauui uuleul/, “녀석의 우울이 슬며시 와 밝힌다” /nyecoseogui uuli sculmyeosi wa balghinda/	“kendisini acı sahiplerinin üzerinde konumlandırın”, “acı sadece tek kişilikti”
26	KAP	“우울 속에서” /uul sogeseo/, “우울 등의 정신장애에 빠지게 된 사람들이다” /uul deungui jeongsinjangae ppajige doen salamdeulida/, “우울 혼란에 빠지기 쉽다” /uul honlanc ppajigi swibda/, “우울 속에” /uul sog/, “우울감에 빠진다” /uulgame ppajinda/, “나의 우울에서 벗어났다” /nauui uulesco beoseonassda/, “그 우울에서 자신을 건져줄 따름이었다” /geu uulesco jasineul geonjyeojul ttaleumicossda/, “깊은 우울에 빠진다” /gipeun uule ppajinda/, “우울에 빠지게” /uule ppajige/, “우울의 바다에 빠진” /uului badae ppajin/, “우울의 늪에 빠져서” /uului neupe ppajycoseo/, “견잡할 수 없는 우울함으로부터 벗어나” /geodjabeul su cobsneun uulhameulobuteo beoseona/,	“acı içinde”, “bir tarafımız hep acı içinde yaşarken”, “acı içinde”
27	TAŞINABİLEN/ AKTARILAN NESNE		“birbirimize acı aktararak”
28	GERÇEK/SAHTE		“gerçek acı”
29	ZORLUK	“우울을 극복하는” /uuleul geugbogthaneun/, “우울 겪다” /uul gyeokkda/, “우울이 풀렸다” /uuli pullyeossda/, “우울함을 떨쳐버리듯” /uulhameul tteolchyeobeolideus/, “마음속에 고여 있는 우울함을 해소시키는 구실을 한다” / macumsoge goyeo issneun uulhameul haesosikineun gusileul handa/	“acı çekmiş” “bir anlık acı çekmemiz” “acı çekmişlerdi”, “bir şairin çaresizliğiyle acı çekmelisin”, “günlerdir çektiğim dinmeyen gizli acı”

30	(SOMUT) NESNE	“우울 외에 무엇을 주나” /uul oee mucoseul juna/ “우울과 고통을 안겨주곤 했다” / uulgwa gotongeu angyeojugon haessda/ “우울함을 떨쳐버리듯” /uulhameul tteolchyeobeolideus/ “내게 우울함을 준다” /naege uulhameul junda/ “우울함도 가져온” /uulhamdo gajyeoon/ “가져다 주는 우울” /gajyecoda juneun uul/	“acı bir tel örgütün ardında bir hayli görülür”, “bu bana acı verir”, “hepsinin üstünde bir acı bize vermiştir”, “acı vermeden”, “düşüncesi ona tarifsiz bir acı verdi” “acı değişmiyor”, “gözleriniz kalbinizin çırpımını acı olarak görüntüleyecektir”, “binlerce acı ve işkenceye”, “ne kadar acı verici de olsa”, bir sürü acı yaşadım”
31	DERS	“삶의 우울을 먼저 배우게 되었다” /salmui uuleul meonjeo baeuge doecossda/ “우울을 그곳에서 배웠어” /uuleul geugoseseo baewosseo/	
32	YER/DESTİNASYON	“우울에 이르는 경우도 적잖다” /uule ileuneun gyeongudo jeogjanhda/ “거리가 있는 우울” /geoliga issneun uul/ “우울을 향해서” / uuleul hyanghaesco/	“bir acı ya da bunalım çıkmazına girebilir”, “acı dünyasında”
33	ÜRÜN		“eski acı için”
34	DÖNÜŞÜM	“우울과 슬픔은 절망과 분노로 바뀐다” /uulgwa seulpteumeun jeolmanggwa bunnolo bakkwinda/	
35	ŞUURSUZLUK	“지독한 우울로 나를 마취시킨다” / jidoghan uullo naleul machwisikinda/	
36	KEYİFLİ TECRÜBE	“우울함도 즐길 만한 감정이지만” /uulhamdo jeulgil manhan gamjeongijiman/	
37	İSTENMEYEN ŞEY	“우울도 씻긴 거리” /uuldo ssisgin geoli/ “자신의 우울을 없애려고” /jasinui uuleul cobsaelyeogo/ “우울을 씻어버리라고” /uuleul ssiscobeolilago/ “가슴에 서렸던 우울이 가셔버렸다” / gaseume seolyeossdeon uuli gasyeobeolyeossda/ “우울에서 헤어나고 싶다” /uuleseo heconago sipda/	“rezalet bir acı”
38	DURUM		“inançsızlık öylesine acı bir durum ki”
39	DEĞERLİ NESNE		“acı da hayal dünyanın mücevherlerinden biri”, “acı değerliydi”
40	KAYNAK		“acı kaynağı olmuştu benim için”, “acı kaynağı”

Korece ve Türkçe Mutluluk ve Üzüntü Metaforlarındaki Benzerlikler ve Farklılıklar

Özlem Gökçe

Editör: Prof. Dr. M. Ertan Gökmen